

מובילים

בדרך תורה ועבודה

חודש ארגון תשע"ח
חוברת לקומונריות

מובילים

בדרך תורה ועבודה

חודש ארגון תשע"ח | חוברת הדרכה

כתיבה: טליה אברהם, אור כהן, רות סופר, שלומית מיכלי,
מתן מושקוביץ, תחיה גבירצמן, שרה ולד, טליה וינוגרד,
רננה דילמוני, דינה גולד, ליעד לוי

איור: חננאל תורג'מן

עריכה לשונית והגהה: חנה פורטגנג

עיצוב: סטודיו בת עמי

הבאה לדפוס: אברהם שטרן

בהוצאת מחלקת הדרכה ומדרשת בני עקיבא

קומונריות יקרות, ה' עימכם!

הגיע חודש הארגון, החודש שבו אנחנו מארגנים את הסניפים ומארגנים את השבטים אך בראש ובראשונה מארגנים את עצמנו. בחודש הארגון אנחנו מארגנים את עולם הערכים שלנו, את העולם האידאולוגי שמכוון אותנו בשנה הקרובה.

בשנה זו אנחנו זוכים שהחודש ארגון מכוון לא רק את השנה שלנו; חודש הארגון הוא הבסיס שעליו נבנה את הוועידה הכ"ד, ועידת 'מובילים בדרך תורה ועבודה'.

השנה איננו הולכים לדבר על עצמנו; השנה נדבר אפילו קצת פחות על הסניפים שלנו. השנה אנחנו הולכים ללמוד וללמד ולעשות את הנושא שנמצא בייעוד התנועה; השנה נדבר על התפקיד שלנו בעם ובמדינה האהובים עלינו כל כך, נכוון את עצמנו, את השבטים ואת הסניפים, להבין, לפעול ולהוביל במשימות החשובות ביותר שהחברה והעם שלנו מתמודדים ועתידים להתמודד איתן בשנים הקרובות.

יש לנו תפקיד משמעותי במדינה; יש לנו תפקיד משמעותי בחברה; יש לנו תפקיד כלפי כל העם היהודי הנמצא בכל העולם. התפקיד שלנו הוא בראש ובראשונה לקבל אחריות ולהוביל. כן, פשוט להוביל. לפתח עין לאומית, רחבה. לא כי אנחנו מושלמים (יש לנו עוד הרבה מה לתקן בעצמנו), אבל הדרך שעליה אנו מתחנכים ומחנכים היא הדרך השלמה ביותר, והיא המתאימה במיוחד לתקופה זו ולכל חלקי האומה.

הדרך שלנו מבוססת על ידיעה ברורה שהתקדמות איטית היא הדרך שבה נבנה עולם יציב. הדרך שלנו מבוססת על ענקי עולם שראו את צמיחתה של המדינה כשלב הכרחי בתהליך גאולת העם; זוהי דרך היודעת שהשותפות עם כל חלקי האומה היא הדרך האמיתית להשפיע ולהופיע את דרכנו. הדרך שבה אנו פועלים כבר כמעט 90 שנה היא דרך יציבה ועם זאת מתפתחת ומתחדשת בכל שנה ושנה. דרכה של תנועה, דרך 'תורה ועבודה', מתווה לנו דרך הליכה, דרך הובלה.

קומונריות יקרות,

בואו ניצור בחודש הארגון כור גרעיני שיוביל את עצמנו, את השבטים שלנו, את הסניפים שלנו, את מקומות המגורים שלנו, את המדינה שלנו, את העם שלנו - לחברה שלמה ומתוקנת יותר, חברה הנאמנה לדרכה של התנועה - לתורתנו, לעמנו ולארצנו.

בברכת חברים לתורה ועבודה,

יאיר שחל

מזכ"ל

הראי"ה קוק, אגרות הראיה חלק ג, עמ' כ:

"לא חלישות כוח הוא זה מה שישועתם של ישראל היא קמעא קמעא, כי אם גבורת גבורות, כביריות עליונה המקפת כול וממלאה את הכול".

גאולה. מכירים את המילה? מילה שעוטפת את כל השאיפות הכי יפות של העולם הזה, מעין סיומי הסרטים של דיסני, "והם חיו באושר ועושר עד עצם היום הזה..." האם זו גאולה? האם זו הגאולה בתורתנו? האמת היא שאפילו לא בכיוון. הגאולה כל כולה תהליך ארוך עד כדי כך שהרב קוק צ"ל טבע את הביטוי שמיציאת מצרים אנחנו הולכים ונגאילים עד היום הזה.

אבל לגאולה יש מרכיב אחד דומיננטי ביותר, והוא **התהליך**. מהו התהליך? ומדוע הוא חשוב כל כך? לשם ההבנה מדוע גאולה מחייבת תהליך, ניקח לדוגמה את חברת החשמל. לו חיברה חברת החשמל בין שורש הכוח שמייצר חשמל היישר לנורת להט של 120 ואט ללא תיווך, הרי שהנורה הייתה מתפוצצת ברגע שהייתה מתחברת למקור החשמל, מאחר שהוא עוצמתי פי כמה וכמה מיכולת הקיבול שלה.

גם בתהליך גאולתנו מתגלה הנשמה של עם ישראל, העוצמה הפנימית ביותר, העמוקה ביותר, הרחבה ביותר. גילוי של נשמה אינו פועל כקסם פתאומי אלא בדרך שנסללת לאט-לאט, או כלשון הגמרא בירושלמי: קמעא-קמעא.

זכינו לחיות בדור הגאולה, והזכות העצומה הזו מצריכה מאיתנו לפתח עיניים אחרות מהעיניים שהיינו רגילים להביט בהן כאומה במשך אלפיים שנה. הזכות הגדולה הזו מחייבת אותנו להעמיק בתוכנו תודעת עומק חשובה ביותר.

לשם כך זכינו לחודש הארגון הקרוב, שנתעסק בו בשינוי המיקוד של העין הפנימית שלנו ומתוך כך נעמיק בהבנת דרכנו הארוכה בתור אומה בהופעת הקב"ה בעולם.

חודש ארגון של שנת תשע"ח מצייד אותנו בכלים לבירור הדרך המיוחדת לנו כתנועה, כדי שנוכל להיכנס לוועידה הארצית מתוך תחושת אחריות ושליחות להוביל את מדינת ישראל בדרך תורה ועבודה.

אנא מכם, קומוניריות יקרות וטהורות,

העמיקו בנושא והכינו את ליבכם לקראתו כדי שהחניכים שלכם יעברו אותו כחווייה משמעותית שתניע אותם ממקומם הרגיל והאוטומטי למקום שבו הם חושבים על התכנים, מתלבטים, שואלים, מתחבטים והולכים הביתה עם התכנים של החודש להמשך בירור והעמקה.

זוהי הזדמנות חשובה להזכיר לכולנו לראות את כל החניכים שלנו בחודש הארגון, שהוא חודש עמוס במשימות, בהצגות וביישומי נושא. זכרו לראות את החניכים השקופים שלפעמים נשכחים בצל האמירות הגדולות. שימו לבבכם וראו את הדמעות הקטנות ואת רגעי החסד של פתיחת הלב.

אני סומך עליכם בלב שלם ומאמין בכוחכם להוביל בדרך תורה ועבודה בחינוך הדור,

בברכת חברים לתורה ועבודה,

אלחנן שטיגליץ

ראש מחלקת הדרכה

תוכן ענינים

7	נושא חינוכי לשנת תשע"ח
9	מערך שבט טרום זרעים - בני עקיבא
31	מפתחים עין לאומית
33	זרעים - נבטים 1. הופכים שליחים!
37	2. הנני
41	3. צו שמונה!
45	4. "יחד, כל הדרך!"
49	ניצנים - מעלות 1. מימוש עצמי למוכנות לשליחות
53	2. אברהם אבינו ואני
57	3. עם ישראל זקוק לי!
61	4. עם ישראל זקוק לנו!
63	מעפילים - הרא"ה 1. בשבילי נברא העולם! או ש.. בשבילי נברא העולם?
67	2. החלק שלי בפאזל היהודי
71	3. אני אשנה את העולם?
75	4. אני ואתה נשנה את העולם
79	יובל 1. נתינה לעם ישראל
83	2. הנני
89	3. עם ישראל צריך אותי?
93	4. עם ישראל צריך אותנו?
95	אורות - ציון - מורשה 1. להביט למציאות בלבן שבעיניים
99	דף לימוד - שליחות- האסיפה הישראלית
101	2. ואני? איפה אני?!
105	דף לימוד - איפה אנחנו בסיפור הזה? לזכרו של הרב צוקרמן

דרך ההליכה

111	5. ערך בדרך	זרעים - נבטים
115	6. איך אני הולך?	
121	7. "לך עליו, עלה עליו עכשיו" (אהוד בנאי)	
125	8. "זה בנקודות הקטנות..."	
129	5. הדרך ארוכה ומפותלת	ניצנים - מעלות
135	6. צידה לדרך	
143	7. צא מהאצטגניותך	
147	8. הערך והדרך, יוזמים הלכה למעשה	
153	5. הדרך ארוכה ומפותלת	מעילים - הרא"ה
157	6. הולכים בדרך תורה ועבודה	
161	7. נאמין שיש בנו כח לשנות!	
167	8. איפה אני? אני בדרך...	
171	5. מה ההבדל בין דרך לתוצאה?	יובל
175	6. תכונות בדרך	
179	7. אחד בשביל כולם	
181	8. יוצאים לדרך	
183	3. ללכת ללכת כמה שאפשר הליכה בדרך התנועה	אורות - ציון - מורשה
187	דף לימוד - הדרך - חג הסיגד	
191	4. יציאה לדרך חדשה	
195	דף לימוד - סיכום החודש והדרך..	

199

נספחים למחברת קומונריות

209

מקראה

מובילים בדרך תורה ועבודה

שנת תשע"ח מגיעה לאחר שנה שבה עסקנו בנושא "ופרצת" - מגדילים את התנועה'. תנועה גדולה מחויבת לקבל אחריות לדברים גדולים ולהוביל בכל המרחבים שסביבה. בשנת תשע"ח ובוועידה הכ"ד נעסוק במחויבות של התנועה לפרוץ ולהנהיג במציאות על פי דרך תורה ועבודה, לפתח נקודת מבט לאומית ואחראית ולעסוק בסוגיות הגדולות והמכריעות ביותר. בשנה זו ייתבעו סניפי התנועה, מסגרות התנועה והתנועה בכלל לקבל אחריות לכל המתרחש סביבם בחברה, בעם ובמדינה. התנועה תעסוק בבירור חזון התנועה ויישומה במציאות ותניע את חברי התנועה לפעול במרחבים אלה.

בני עקיבא מחויבת להשפיע בדרך מסוימת; את עולם הערכים של התנועה - ערכי תורה ועבודה - בני עקיבא משפיעה באופן ייחודי וממלכתי על ידי שותפות, ענווה, סבלנות, אמון ואמונה.

מטרות

1. חברי התנועה יפתחו נקודת מבט לאומית ויקבלו אחריות לכל הסביבה - לסניף, לקהילה, ליישוב ולמדינה כולה
2. חברי התנועה ילמדו על הדרך שבה התנועה משפיעה.
3. חברי התנועה יציבו חזון, יחליטו החלטות מעשיות וישנו את המציאות במדינת ישראל ובעולם היהודי.

קומונרית יקרות,

המעגל הזה הוא תוכנית העבודה השנתית שלנו לשנה הקרובה: בכל שלב ושלב נתמוך בכם ונהיה לכם לעזר, ואתם מוזמנים להשתמש במרכז ההדרכה, להציע רעיונות לייעול ולהעלות פעולות שכתבתם בכל הנושאים.

[/http://bneiakiva.org.il/mercaz-hadracha](http://bneiakiva.org.il/mercaz-hadracha)

בברכת חברים לתורה ועבודה

מחלקת הדרכה ומדרשת בני עקיבא-

מחלקת פיתוח תוכן.

מעריך טרום זרעים - בני עקיבא

פעולות לכיתות ג'- חניכים שיעלו בסוף חודש ארגון לשבט זרעים

חניכי השבט מתחילים את דרכם בתנועה רבת ערכים ופעלים בעם ישראל בכלל ובציונות הדתית בפרט, ויש לה שפה ייחודית. דרך הפעולות יקנו לעצמם החברים הצעירים בתנועה את שפת התנועה ויכירו את התנועה מראשיתה ועד ימינו, ילמדו מהי דרכה, מי היו מקימה, מהם הערכים שלאורם התנועה פועלת ומהי המסגרת שבה חברי התנועה פועלים. את הפעולות מומלץ להתחיל לאחר פעולת פתיחה והיכרות עם החניכים.

מסגרת המערך: ארבע פעולות המיועדות לשבת או לאמצע השבוע.

מהלך:

- 1 היכרות עם רבי עקיבא שעל שמו אנחנו קרויים והיכרות עם הדרך שהוא סלל בעבורנו - דרך תורה ועבודה.
- 2 היכרות עם מאפייני התנועה: סמל, סיסמה, המנון.
- 3 למידה על אישים בתנועה: הרב קוק, הרב נריה, יחיאל אליאש.
- 4 היכרות עם מערכת התנועה ומסגרתה (תלבושת, מפקד, זמנים, לוח שנה, הייררכיה).

בני עקיבא היא עולם ענק והתפקיד שלכם הוא לתת לחניכים את הבסיס ואת היכולת לצלול לתוכו, לשחות בו, ליהנות ממנו ושהוא יהיה להם בית - בית חברתי ובית אידאולוגי. מעבר לפעולות חשבו על דברים נוספים שאפשר לעשות עם החניכים כדי שייפגשו עם התנועה במקומות אחרים במפגשים מסוגים שונים.

לדוגמה:

1. חשבו על פעיל בני עקיבא מהשכונה. הוא יכול להיות צעיר או מבוגר, מישהו שבני עקיבא הייתה ועודנה חלק מעולמו. לכו לפגוש אותו.
2. צרו את סמל התנועה כסמל תלת-ממדי גדול שיעמוד בסניף. אפשר ליצור בשימוש משני ולמחזר חומרים. אספו יחד את החומרים ותנו לחניכים זמן להתעסק בזה, כי העיסוק בחומר מחבר למהות. הסבירו לחניכים את מרכיבי הסמל.
3. בבני עקיבא יש תוכניות רבות. התנועה מתעסקת בתחומים שונים ועם אוכלוסיות מגוונות - השחר, יונתן, שבט יובל, בני עקיבא העולמית ועוד ועוד. לתנועה יש ערוץ יוטיוב עם המון סרטים הפורסים את הווי התנועה ואת מגוון תוכניותיה. בחרו כמה סרטים וקיימו ערב בני עקיבא (אפשר להוסיף פה ברקודים. אני פשוט מהפלאפון בישיבת אגף. לא חייב)
4. קיימו פעילות עם שבט בוגר בסניף. חברו את החניכים הקטנים לסניף הגדול. תנו להם תחושה שיש להם בסניף אחים גדולים שפותחים את דלתות הסניף ומחכים להם בכל שבוע מחדש.

אלו רק מעט רעיונות... צאו לדרך ועופו עם הרעיונות שלכם. את התנועה אתם מכירים מצוין. יש חומרים נוספים על התנועה באתר של התנועה ובמרכז הדרכה. יש המון ומכל הסוגים. גגלו קצת, אין ספק שתתלהבו.

עקיבא, שמנו כשמן!

רקע והנחיות הפעולה

45-60 דק'

ברוכים הבאים לבני עקיבא!

החניכים ואתם ודאי נרגשים מאוד
מההתחלה החדשה!

בתחילת דרכם של החניכים בתנועה
נרצה להכיר את התנועה המיוחדת
שאליה הם מצטרפים היום.

בני עקיבא חוגגת השנה 89 שנים
להקמתה, אבל האמת היא שהדרך
שבה צועדת התנועה נסללה לפני אלפי
שנים על ידי רבי עקיבא, התנא הגדול
שעל שמו אנחנו נקראים, ובפעולה
הזאת נכיר את דמותו של רבי עקיבא
ואת הדרך שסלל לנו ולאורה אנחנו
הולכים.

מטרות

1. החניכים יתחברו לדמותו של רבי עקיבא.
2. החניכים יבינו מהו רעיון 'תורה ועבודה'.
3. החניכים ישתפו מה הם לומדים מרבי עקיבא.

ציוד

כתר, פתקים עם שמות של דמויות,
תלבושות להצגה.

גוף הפעולה:

שלב א רבי עקיבא

1. שחקו עם החניכים את משחק הכתרים - בחרו חניך או חניכה והניחו על ראשם כתר שאליו מחובר (בסיכה משרדית) פתק עם שם של דמות. החניך צריך לשאול את שאר חברי השבט שאלות שהתשובה עליהן היא 'כן' או 'לא' כדי לגלות מי הדמות.
רשימת דמויות: הקומנרית, אחד המדריכים, דולנד טראמפ, סטטיק, ביבי נתניהו, רונאלדו, נפתלי בנט, שלמה המלך, והדמות האחרונה תהיה רבי עקיבא.
2. שאלו את החניכים מה הם יודעים על רבי עקיבא (תלמיד חכם, רועה צאן, התחיל ללמוד תורה כשהיה בן 40, התחתן עם רחל בתו של כלבא שבוע). גם אם החניכים אינם מכירים את הדמות, לא נורא, עכשיו הם יכירו אותה.
3. הצגה על רבי עקיבא: מצורף סיפורו של רבי עקיבא (נספח 1). אפשר להציג אותה בכמה דרכים: אפשר לחלק את הסיפור לשלושה חלקים וכל כמה חניכים יציגו חלק אחד, אפשר להקריא את הסיפור ואגב קריאה לחלק לחניכים תפקידים שיצטרפו להצגה, ואפשר להכין מראש את ההצגה ואתם, המדריכים, תציגו אותה.
3. הקריאו לחניכים את נספח 2, שבו מסופר מדוע החליטו לקרוא לתנועתנו 'בני עקיבא'. שאלו את החניכים: מה מיוחד כל כך ברבי עקיבא?
- הסבירו לחניכים שרבי עקיבא האמין בערכים שבהם אנחנו, כחברי בני עקיבא, מאמינים, ואנחנו הולכים לאורו (בשלב הבא נרחיב על כך).
4. הניחו על הרצפה כרטיסיות עם תכונות (נספח 3) ושאלו את החניכים אילו תכונות הם לומדים מרבי עקיבא.
5. סיכום ביניים: הכרנו את רבי עקיבא והתחברנו לדמותו המיוחדת; הבנו שבני עקיבא נקראת על שמו של רבי עקיבא הודות לערכים שדבק בהם ולתכונות שהיו בו.

שלב ב תורה ועבודה

1. כעת נכיר את דרכה של תנועת בני עקיבא, אותה דרך שלמדנו מרבי עקיבא - דרך התורה והעבודה. בשלב זה פשוט את הדברים, שיהיו מובנים לחניכים וידברו בשפתם. מובן שלכם הדברים צריכים להיות מיושבים יותר ועליכם לזכור שגם כאשר אנחנו מדברים על עבודה איננו מדברים רק על עבודה בשדה אלא על כל תחומי החיים, והדגש העיקרי הוא שגם חיי העבודה שלנו צריכים לינוק את כוחם מהתורה וצריכים להיות מחוברים לקודש.

בחרו שני חניכים והלבישו אחד מהם בתלבושות של חקלאי (כובע טמבל, חולצה משובצת מכופתרת, מעדר) ואת האחר בתלבושת של בחור ישיבה (ציצית, ספר קודש ביד), ותנו להם לכל אחד את הכרטיס המתאים לו.

קוראים לי דוד ואני בחור ישיבה. אני לומד תורה מהבוקר ועד הלילה בעמל ובהתמדה; מנסה שלא לבזבז דקה של זמן מכיוון שאני מבין ומאמין שהתורה היא המקיימת את העולם והיא הדבר החשוב והיקר ביותר שנתן לנו הקב"ה. כשאני לומד תורה אני מדמיין את משה רבנו יורד מהר סיני ונותן לעם ישראל את לוחות הברית, והמחזה הזה מחזק את השמחה ואת ההתלהבות שלי בלימוד התורה ממש כמו רבי עקיבא, שהיה תלמיד חכם עצום.

חשוב מאוד שהחניכים לא יישארו עם עולם מפוצל של דוד ומשה - של תורה מצד אחד ועבודה מצד אחר - אלא יבינו שאנחנו מאמינים בשילוב אמיתי ועמוק בין השניים.

בדיוק כמו במשחק ים-יבשה, אפשר להיות בו בזמן גם בעולם של תורה וגם בעולם של עבודה. זה דורש מאמץ, אבל מרבי עקיבא למדנו שהמאמץ והקושי הם תחילתם של תהליכים טובים!

5. סיכום: בני עקיבא היא תנועה שהולכת לאור דמותו של רבי עקיבא. רבי עקיבא היה אדם מיוחד מאוד וגדול מאוד גם בתורה וגם במעשים טובים, ואנחנו משתדלים ללמוד ממנו. עיקר התפיסה של בני עקיבא לקוחה מרבי עקיבא - דרך חיים של תורה ושל עבודה, של חיים הנובעים מתוך קודש.

ציפור

"אמר רבי עקיבא: ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה!"

קוראים לי משה ואני חקלאי. אני גר במושב ובכל יום אני קם מוקדם בבוקר לעבוד את האדמה. כשאני עובד את האדמה של ארץ ישראל אני מרגיש שאני עוסק באדמה קדושה שנתן לנו הקב"ה ומודה לו בכל יום על כל שזכיתי להיוולד בדור שבו עם ישראל יכול לשבת בארץ ישראל ולהתחבר לאדמה. כשאני עובד את האדמה אני נזכר באברהם, ביצחק וביעקב, שהלכו על אדמת הארץ הזאת שהבטיח להם הקב"ה. המחשבות האלה נותנות לי כוח וחשק לעבוד אף על פי שעבודת האדמה היא משימה ממש לא קלה, וגם האתגר הזה מזכיר לי את העמל של רבי עקיבא, שהיה גם רועה צאן, גם לוחם ומנהיג המרד ואפילו תוך כדי שלמד תורה בישיבה היה עובד ומתאמץ.

2. שחקו עם החניכים ים-יבשה: מתחו קו באמצע החדר, והוא יחלק את החדר ל"ים" ול"יבשה". כאשר תכריזו "ים" על כל החניכים לעמוד בשטח שהוגדר כים, וכשתכריזו "יבשה" על כל החניכים לעמוד ביבשה. שחקו כמה פעמים ונסו לבלבל את החניכים, ולבסוף הכריזו על "יבשה", כלומר על החניכים לעמוד גם בים וגם ביבשה.

3. הניחו על הרצפה גליונות שעליהם כתוב "תורה", "עבודה", "תורה ועבודה". שאלו את החניכים: מי מרגיש שהחיים שלו הם חיים של עבודה? מי מרגיש שהחיים שלו הם חיים של תורה? בקשו מהחניכים שיתנו דוגמאות לחיים של תורה ודוגמאות לחיים של עבודה, ואפשר להזכיר את הדמויות של דוד ומשה מהשלב הקודם.

4. שאלו את החניכים: מהם לדעתכם חיים של תורה ועבודה יחד?

הסבירו לחניכים שהתנועה שלנו מתהלכת לאורו של רבי עקיבא ומאמינה שכל החיים נובעים מתורה ומקדושה, אך צריכים ויכולים גם לבוא לידי ביטוי בעבודה קשה, בחיבור לארץ ולאדמה ובעשיית מעשים טובים בעם ישראל. אנחנו בתנועה מנסים לחנך וליצור דמות שמורכבת ממשה ומדוד גם יחד!

סיפורו של רבי עקיבא

כבר בן ארבעים שנה היה רבי עקיבא ועוד לא למד תורה. כל ימיו היה עסוק במלאכתו: רועה צאן היה אצל כלבא שבוע.

ומי היה כלבא שבוע? עשיר גדול היה, מן העשירים ביותר בירושלים, ובית מפואר כמו ארמון של מלך היה לו. מי לא הכיר את ביו של כלבא שבוע? הלוא שם היו מחלקים מאכל ומשקה לכל מי שנכנס בתוכו. ואפילו אם בכניסתו רעב היה ככלב יצא משם כשהוא שבע, ועל כן קראו לו כלבא שבוע.

אך לא רק עניים באו לביתו של כלבא שבוע; גם חכמים רבים היו באורחיו, כי האיש היה מכבד מאוד את התורה ואת לומדיה. בבית הזה גדלה רחל, בתו של כלבא שבוע. רגילה הייתה בעושר רב, בבגדים נאים ובמאכלים משובחים. עבדים ושפחות עמדו מוכנים למלא את כל בקשותיה. מילדותה הייתה רגילה לשמוע דברי תורה, ולא היה דבר יקר בעיניה יותר מלימוד התורה.

קיווה כלבא שבוע שבתו רחל תתחתן עם אחד הבחורים העשירים והלמדנים בין תלמידי החכמים הצעירים, אך לא באחד מאלה בחרה רחל... היא בחרה ברועה, בעקיבא, שלא ידע ללמוד ולא היה עשיר, וגם צעיר כבר לא היה. בעיני שאר האנשים לא היה אלא איש פשוט מאוד, אבל רחל ראתה שהוא צנוע ועדין ושיש לו שכל טוב יותר מלאחרים.

חשבה רחל: "הרי רק בגלל שהוא כל כך עני הוא לא יכול ללמוד. אם היה הולך ללמוד בוודאי היה עולה על כולם בחוכמתו ובצדקתו".

אמרה לו רחל: "אם אהיה אשתך, האם תלך לבית המדרש ללמוד תורה?"

ענה לה עקיבא: "כן".

התאסרו השניים בסתר, כי ידעה רחל שאביה לא יסכים לחתן כזה, אבל הדבר נודע לכלבא שבוע. מה מאוד כאב לו כאשר שמע שרחל, בתו היפה והחכמה, התארסה עם רועה צאן עם הארץ שלא למד כלום... כעס כלבא שבוע על בתו כעס גדול ואמר לה: "צאי מייד מביתי, ואני נודר נדר שלא תקבלי כלום מכל העושר שיש לי".

כך גירש כלבא שבוע את בתו והיא יצאה מהארמון שלו כאשר אין בידיה כלום מכל העושר הגדול. הלכה ונישאה לעקיבא.

ובחוץ קר היה ולא היה לעקיבא ולרחל בית לגור בו. שכרו בקתה קטנה, מתבן, ושם גרו. במקום כרים ושמיכות התכסה הזוג הצעיר בתבן של בהמות וחי בצניעות ובעוני גדולים.

הצטער רבי עקיבא על העוני של רחל אשתו, שהייתה רגילה בבית יפה וחם, מלא כל טוב, ועכשיו היא רועדת מקור מתחת לתבן ושערותיה מכוסות בתבן במקום בתכשיטים יפים שהיו לה בבית של אבא שלה.

אמר לה: "אילו יכולתי, הייתי נותן לך תכשיט יקר שכתוב עליו: 'ירושלים של זהב'".

אבל רחל לא הייתה זקוקה לנחמה, היא הייתה אמיצה וחזקה

ואמרה לבעלה: "לך לבית המדרש ללמוד תורה. אל תדאג לי, אני יכולה להסתפק במועט".

יצא רבי עקיבא מירושלים, שהייתה עיר חרבה, והלך ללמוד תורה בישיבה הגדולה של ארץ ישראל שהייתה בעיר יבנה, אך ההתחלה הייתה קשה לרבי עקיבא, והנה כשהיה בדרכו לישיבה הגדולה עצר לשתות ליד באר מים ושם לב שבאחת האבנים שעל פי הבאר, אבן שהמים נופלים עליה תמיד, היה חור גדול ועמוק.

הסתכל רבי עקיבא באבן זו בפליאה ושאל את האנשים שעמדו אף הם על יד הבאר: "מי חקק חור זה בתוך האבן?"

ענו לו: "שום אדם לא עשה זאת. המים הנופלים עליה תמיד הם שחקקו חור זה במשך הזמן. וכי אינך מכיר, עקיבא, את הפסוק הכתוב בספר איוב: 'אבנים שחקו מים'? המים שוחקים ומנקבים חורים אפילו באבנים".

עמד רבי עקיבא שקוע במחשבות: "הלוא המים רכים והאבן קשה, ובכל זאת כיוון שנפלו עליה תמיד יום יום במשך שנים, ניקבו אותה... ודברי תורה שחודרים ללב, כלום לא יוכלו לפתוח את ליבי שאינו קשה כמו אבן? אולי באמת אוכל עוד ללמוד ולהבין? רק דרוש להתחיל ואחר כך להתמיד".

נכנס לישיבה ורצה להתחיל ללמוד תורה, אך לא ידע אפילו לקרוא ולכתוב. אמר לו ראש הישיבה: "למד קודם קריאה וחומש, ואז תוכל ללמוד בישיבה". הלך עקיבא ללמוד אצל מלמדי תינוקות, ישב בכיתה עם ילדים קטנים, והוא בן ארבעים שנה, ולמד איתם "זו האות אלף, זו ביי"ת", וכך עד שידע לקרוא. מפני שהיה חכם מאוד הצליח רבי עקיבא ללמוד לקרוא במהירות והתחיל ללמוד חומש, ולאחר שלמד תורה שבכתב חזר לישיבה והתחיל ללמוד שם. שנים עשרה שנה ישב ולמד אצל החכמים הגדולים ביותר, רבי אליעזר בן הורקנוס ורבי יהושע בן חנניה. יומם ולילה למד, והצליח מאוד בלימודיו, כפי שקיוותה בליבה רחל.

כדי להתפרנס היה כורת עצים ומוכר אותם בשוק, ובינתיים חייתה אשתו רחל בין אנשים עניים בצמצום גדול והיו ימים שאפילו לחם לשובע לא היה לה. כל אותן שנים לא חזר רבי עקיבא לביתו כי כך רצתה רחל, שישב וישקע בלימוד התורה. מדי פעם שלח רבי עקיבא לרחל מעט כסף שהרוויח ביגיע כפיו.

אחרי שנים עשרה שנה חזר רבי עקיבא ואיתו שנים עשר אלף תלמידים שליוו אותו הביתה. הלך לביתו ושמע מאחורי הדלת שאיש רשע אומר לרחל: "צדק אבא שלך שגירש אותך מביתו. באמת התחתנת עם אדם שאינו מתאים לך. ולא די בזה: גם עזב אותך לבדך זה שנים עשרה שנה..."

ענתה רחל לאיש: "אילו היה שומע לי, היה נשאר עוד שנים עשרה שנה בבית המדרש והיה מוסיף ללמוד תורה".

כאשר שמע רבי עקיבא את דברי רחל אשתו אמר בליבו: "זכיתי באשה צדיקה כל כך שידעת ומכירה בכוחו של לימוד התורה. אלך ואלמד עוד ואשמח אותה כך".

לא נכנס רבי עקיבא הביתה, אלא חזר ללמוד עוד שנים עשרה שנה ונעשה חכם גדול. כאשר חזר ובא לירושלים, והפעם עשרים וארבעה אלף תלמידים איתו, יצאו לקראתו כל אנשי העיר לכבדו, כי כבר היה אדם חשוב ומכובד מאוד. גם רחל אשתו יצאה לקראתו. אמרו לה שכנותיה: "רחל, בבגדים פשוטים אלה תלכי לקראת בעלך? בואי וקחי מאיתנו שמלה יפה להתקשט בה".

נספח 2

הבחירה בשם התנועה

מתוך ריאיון עם יחיאל אליאש

"התאספנו מספר חברים וכל אחד זרק שם לחלל. מכל השמות שהועלו 'תפסה' אותנו מיד הצעתו של אברהם קסטנבוים ז"ל, הוא הציע את השם 'בני עקיבא' וזה הדליק אותנו. רבי עקיבא סימל בעינינו, יותר מכל שם אחר, את רעיון התורה ועבודה. הוא היה גם פועל, גם רועה צאן, גם לוחם לאומי וגם תלמיד חכם, והשקיע את עצמו בדל"ת אמותיה של תורה והלכה. רבי עקיבא ראה בכל אדם - אדם, וזו הייתה גם תפיסתנו: לא להרחיק, אלא לקרב. אנו תלמידיו של רבי עקיבא - אנו רבי עקיבא"

נספח 3

כרטיסיות תכונות

מסירות נפש

לימוד תורה

קיום מצוות

ענווה

עבודה

התמדה

הסתפקות במועט

למידה מכל אדם

טוב לב

אחריות כלפי עם ישראל

לחימה על העקרונות

דאגה למשפחה

אבל רחל סירבה ואמרה: "צדיק וחכם רבי עקיבא בעלי. לא ילעג לי גם אם אבוא אליו בבגדיי הפשוטים".

כשהגיעה רחל לשיירת התלמידים שליוו את רבי עקיבא, נדחקה בין התלמידים הרבים שסבבו אותו, נפלה לרגליו ואחזה בו בוכה וצועקת. הנה הגיע הרגע שציפתה לו כל אותן שנים ארוכות.

ראו התלמידים שאיזו אישה ענייה נדחקת אל רבם וביקשו לדחוק אותה, אבל רבי עקיבא הכיר אותה מייד וקרא: "הניחו לה. שלי ושלכם שלה הוא. כל מה שלמדתי ולימדתי אתכם, הכול בזכותה. היא שלחה אותי ללמוד תורה וסבלה כל השנים חיי עוני ומחסור על מנת שאלמד, כי הבינה עד כמה חשוב לימוד התורה".

שמע כלבא שבוע שחכם גדול בא לירושלים. כבר מזמן התחרט כלבא על הנדר שנדר בכעסו על בתו היפה וכבר פעמים רבות חשב והצטער על חיי העוני שבטח יש לבתו רחל שאינו יכול לעזור לה בגלל נדרו.

עכשיו אמר בליבו: "אלך ואשאל את החכם הגדול שבא לעירנו אם יוכל להתיר לי את הנדר שנדרתי ואוכל סוף-סוף לעזור לבתי רחל".

בא כלבא שבוע אל רבי עקיבא לשאול אותו על נדרו, ולא הכיר שזה האיש שעבד שנים רבות אצלו כרועה והתחתן עם בתו רחל. התבונן בו רבי עקיבא והכיר בפניו כמה הוא מצטער על נדרו ומתחרט עליו. שאל אותו: "אילו ידעת שבעלה של רחל בתך יהיה פעם אדם חשוב ותלמיד חכם גדול, האם גם אז היית נודר כך?"

קרא כלבא שבוע: "לא, לא. אם היה יודע אותו רועה צאן אפילו פרק אחד או הלכה אחת, בוודאי שלא הייתי נודר".

"אם כך הדבר", אמר רבי עקיבא, "אפשר להתיר את הנדר שלך: אני החתן שלך, עקיבא הרועה".

שמע כלבא שבוע, נפל לרגליו ונשק לו. עכשיו לא היה אדם מאושר ממנו: תלמיד החכם החשוב והגדול הזה הוא חתנו.

מייד חילק כלבא שבוע את כל רכושו ונתן לרבי עקיבא ולרחל מחצית מכל מה שהיה לו.

רבי עקיבא זכר את הבטחתו לרחל אשתו וקנה לה את התכשיט היקר ביותר שהיה בימיו ההם: תכשיט זהב ועליו ציור של ירושלים של זהב. אך בעיני רחל הייתה חשובה הרבה יותר התורה שלמד רבי עקיבא, והזוג ידע שלא כסף ועושר מביאים שמחה וסיפוק בחיים אלא החיבור לתורה הקדושה.

חלפו כמה שנים והרומאים ששלטו בארץ אסרו ללמוד תורה וגזרו גזרות קשות נגד היהודים. יהודי אחד, שמעון בר כוכבא קראו לו, החליט שהיהודים צריכים למרוד ברומאים, להילחם בהם ולגרש אותם מארץ ישראל. שמעון רבי עקיבא על מעשיו של שמעון בר כוכבא ושמחמאוד, וקרא לכל התלמידים להצטרף למרד של בר כוכבא נגד הרומאים כדי שהיהודים יוכלו לשלוט בעצמם בארצם ובעמם. סופו של המרד ושל רבי עקיבא היה עצוב מאוד: הרומאים כעסו על שרבי עקיבא נלחם כנגדם ומלמד תורה בניגוד לחוקים שקבעו, ולאחר שלוש שנים הרגו אותו לעיני תלמידיו העצובים.

אות וסמל

רקע והנחיות הפעולה

45-60 דק'

לכל ארגון, צבא ומוסד יש סמל שמאפיין אותו, המסביר ללא מילים או במילים מספר מה מהות הארגון.

גם לנו בתנועה יש סמלים ייחודיים לנו - סמל התנועה, המנון התנועה, סיסמת התנועה. בפעולה הזאת נבין מה החשיבות של הסמלים האלו ומה הם מייצגים.

מטרות

1. החניכים יבינו את חשיבותו של סמל התנועה ואת משמעותו.
2. החניכים ילמדו את המנון התנועה ויתחברו אליו.
3. החניכים ייצרו את סמל התנועה.

גוף הפעולה:

שלב א' משימות בבלונים

כשהחניכים יגיעו לפעולה החדר יהיה מלא בבלונים רבים ככל האפשר. אפשר לתלות אותם בסרט מסביב לחדר, זה עושה אווירה כיפית וטובה.

בשבטים גדולים אפשר לבצע את המשימות בשתי קבוצות או יותר, אך מלכתחילה כדאי לשחק את המשחק יחד כשבט, כי זה הזמן שלכם לגבש את החניכים לקבוצה אחת.

הסבירו לחניכים את מהלך הפעולה -

בתוך חלק מהבלונים שבחדר יש פתקים עם משימות, ועליהם למצוא בלון עם פתק, לפוצץ אותו ולמלא יחד משימה או לענות על שאלות. אחרי כל משימה יקבלו החניכים חלק מתמונת סמל התנועה (נספח 1).

למדריכים

תמיד אפשר להוסיף למשחק אלמנטים של אתגר, עניין, משימתיות וגיבוש. לדוגמה, אפשר להוסיף כלל שכל בלון עליהם לפוצץ בדרך אחרת או שבכל משימה יהיו שלושה חניכים אחראים למשימה וכל שאר השבט יפעל איתם, שכל משימה שהם מסיימים הם צריכים לצייר על אחד הבלונים הריקים מה למדו במשימה וכן הלאה.

מצורפות שבע משימות לבלונים (נספח 2), ומובן שאתם יכולים להוסיף עוד משחקים, שאלות ומשימות שקשורות לנושא וחשובות בעיניכם. כשתיתנו לחניכים את חלק הסמל, הסבירו להם מה הוא מסמל והדגישו בפניהם שעליהם לשמור על החלקים ולזכור מה כל חלק מייצג.

שלב ב'

לאחר שיסיימו את כל המשימות ירכיבו החניכים את סמל התנועה ויסבירו לכם מה כל חלק מסמל. התעקשו שהחניכים יסבירו את המשמעות של החלקים השונים בסמל.

בקשו מהחניכים לחשוב על רעיון חדש לסמל התנועה ולנמק כל חלק בו כמו בסמל שהכרנו עכשיו. חשבו איך אפשר לסמל את ערכי התנועה.

אפשר לנתב את החניכים להבנה שהסמל מייצג בדיוק את ערכי התנועה וכולל הכול.

בקשו מהחניכים (אפשר בקבוצות) ליצור את הסמל מכל מיני חומרים (אפשר לתלות אותו על הקיר של השבט כחלק מהכנת הקירות בחודש הארגון).

סיכום

שירו עם כל החניכים את המנון התנועה. אחר כך נסו לחבר להם בראש את ארבעת הסממנים העיקריים של התנועה - השם: בני עקיבא, הסיסמה: תורה ועבודה, הסמל וההמנון.

מצאו את הרעיונות שחוזרים על עצמם בסמלים השונים.

משימות

משימה 1: ההמנון

מילים: הרב משה צבי נריה; לחן: מ' פרלמן

נספח 1

סמל התנועה

יד אחים לכם שלוחה, הנוער החביב
על דגלנו כולכם, חנו מסביב
יזהיר לכם כוכב תורה
דרככם סוגה בעבודה
בלב אמיץ ובעזרת ה', עלה נעלה!
קדימה בני עקיבא, הידד במעלה!

מולדת זו, ארץ אבות, ארצנו הקדושה
מידי אביר יעקב לנו מורשה
ראשינו בעמקי תורתה
כפינו ברגבי אדמתה
בלב אמיץ ובעזרת ה', עלה נעלה!
קדימה בני עקיבא, הידד במעלה!
שאלות על ההמנון:

- איזה כוכב יזהיר לנו?
- מי מאבות האומה מוזכר בהמנון?
- איפה כפינו?
- אילו אברי גוף מוזכרים בהמנון?

תשובות לשאלות: תורה. יעקב. ברגבי אדמת ארץ ישראל (רגבי אדמתה). יד, לב, ראש, כפיים.

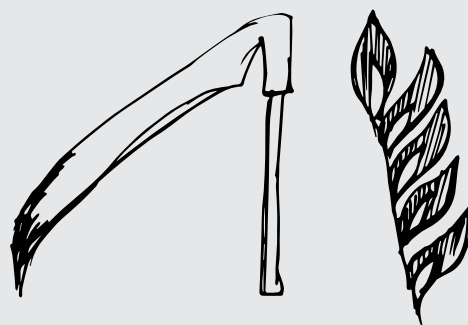
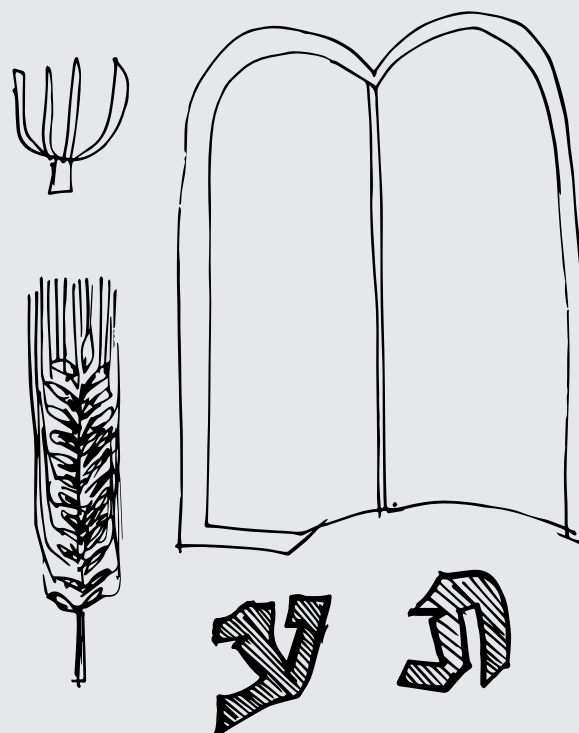
בסוף המשימה יקבלו החניכים את האות תי"ו, המייצגת את המילה 'תורה' מסיסמת 'תורה ועבודה'.

משימה 2:

עליכם לסדר את שמות השבטים שלפניכם בסדר הנכון (יש שבטים חסרים באמצע):
נבטים, אביחי, ניצנים, הרא"ה, אורות, מעפילים, זרעים, ציון.

למדריכים:

בסוף המשימה יקבלו החניכים את לוחות הברית, המייצגים את מרכזיות התורה והמצוות.

כפר עציון - הוקם על ידי אנשי 'קבוצת אברהם' של 'הפועל המזרחי', שהורכבה מוותיקי תנועת 'השומר הדתי ובני עקיבא בפולין

למדריכים

בסוף המשימה יקבלו החניכים קלשון וחרמש, המייצגים עבודה - בייחוד את עבודת האדמה ואת הקשר לאדמת ארץ ישראל ועבודת כפיים בכלל - וכן עשייה חברתית, ציבורית ומדינית.

משימה 4: שירי בני עקיבא

עליכם ללמוד לשיר בעל פה את השיר 'קדש חיך', להתאמן ולהציג אותו לפני המדריכים. על כל חברי השבט לשיר את כל מילות השיר.

למדריכים

אפשר לבקש מהם שישירו כל שיר אחר של בני עקיבא, וכדאי לתת שיר שאולי חלקם קצת מכירים אבל אינם יודעים לשיר.

בסוף המשימה יקבלו החניכים שיבולת, המייצגת את האחדות בין 12 שבטי ישראל, את הברכה מהקב"ה, את הכרת הטוב ואת הקשר שלנו לארץ כאחד משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל.

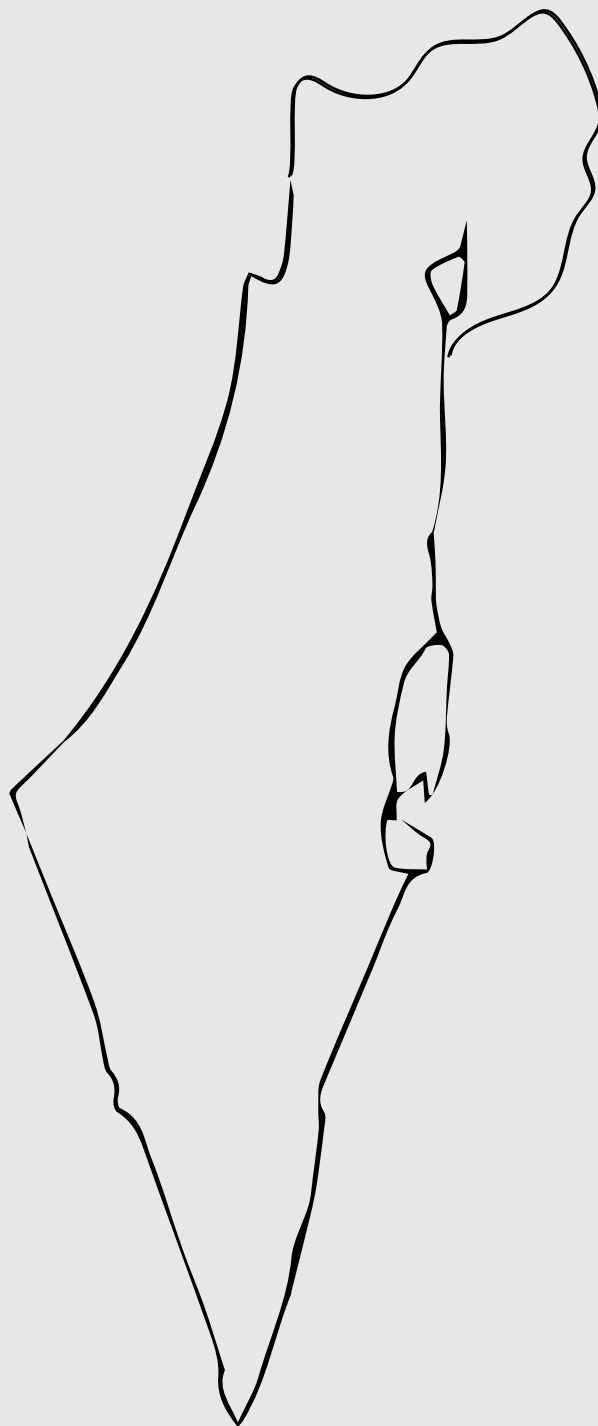
משימה 5: לבוש

שחקו משחק השוקולד - שבו במעגל והטילו קובייה בסבב. בכל פעם שלמישהו יצא 6 בקובייה הוא ייכנס למעגל, ילבש את חולצת התנועה, יענוב את העניבה ויחתוך את השוקולד בסכין ובמזלג עד שהחניך הבא יקבל 6 ויחליף אותו.

תוכלו לקבל את החלק הבא בסמל רק כשחבילת השוקולד תיגמר וכל אחד מהחניכים יזכה לפחות ללבוש את הבגדים לפחות פעם אחת!

למדריכים

בסוף המשימה יקבלו החניכים ענף זית - המייצג טוהרה, שלום ואת הקשר לארץ ישראל כאחד משבעת המינים. הזית הוא גם חלק מסמל המדינה, וחמשת עליו מייצגים את חמשת שבטי חבריא א' בבני עקיבא.

לפניכם מפה של ארץ ישראל עם כמה מקומות מסומנים. עליכם להתאים כל מקום במפה לשמות המקומות שברשימה:

- כפר הרא"ה - ישיבת בני עקיבא הראשונה ששילבה בין לימודי קודש ללימודי חול
- קיבוץ סעד - הוקם על ידי חברי בני עקיבא, הקיבוץ הדתי הראשון שהקימו לידי הארץ
- ירושלים - שם הייתה הישיבה שבה הוחלט על הקמת תנועת בני עקיבא
- יונתן - מושב שיתופי ע"ש יונתן רוזנמן ז"ל, שהוקם בין השאר על ידי חברי גרעין הנח"ל שלו בבני עקיבא

משימה 6:

עליכם לצלם לפחות עשרה אנשים שאינם חברים בסניף אומרים "תורה ועבודה". אחרי שתסיימו, הראו את הסרטונים למדריכים.

למדריכים

בסוף המשימה יקבלו החניכים את האות עי"ן, המסמלת את המילה 'עבודה' בסיסמה 'תורה ועבודה'.

משימה 7: השם - בני עקיבא

בהתאם למטרת התנועה ולרוח שבה הוקמה - איזה שם הייתם נותנים לתנועה?

הציעו שמות וערכו הצבעה כדי לבחור שם לתנועה החדשה. להצבעה צריכים לעלות לפחות שלושה שמות, וכל אחד מהם צריך להיות מנומק היטב על פי כל מה שלמדתם עד עכשיו על התנועה!

כאשר יבחר שם, אמרו אותו למדריכים.

למדריכים

לאחר שהחניכים ימציאו שם תנו להם את הקטע שלהלן על בחירת השם 'בני עקיבא':

"התאספנו כמה חברים וכל אחד זרק שם לחלל. מכל ההצעות שהועלו תפסה אותנו מיד הצעתו של אברהם קסטנבוים ז"ל. הוא הציע את השם בני עקיבא, וזה הדליק אותנו. ר' עקיבא סימל בעינינו יותר מכל שם אחר את רעיון תורה ועבודה. הוא היה גם פועל, גם רועה צאן, גם לוחם לאומי וגם תלמיד חכם, והשקיע עצמו בדל"ת אמותיה של תורה והלכה. אנו תלמידיו של ר' עקיבא - אנו בני עקיבא" (יחיאל אליאש, מייסד התנועה).

בקשו מהחניכים לספר סיפור אחד על רבי עקיבא שמתבטאת בו אחת מהתכונות הכתובות בקטע. בסוף המשימה הוציאו לחניכים את הסרט שעליו כתוב 'בני עקיבא' - המייצג את חיבור כל החלקים יחד, את שם התנועה ואת רבי עקיבא.

האנשים ששינו לכם את החיים!

רקע והנחיות הפעולה

60-45 דק'

כמה אנשים יש בעולם? מיליארדים! כמה מתוכם חוללו שינוי משמעותי בעולם? מעטים מאוד. כמה מהם הצליחו להשפיע על עם שלם? יחידים. היום נפגוש שלושה אנשים שהשפיעו מאוד על תנועת בני עקיבא, ולמעשה בזכותם ובתמיכתם התנועה קמה, ועל ידי כך הם השפיעו על עם ישראל כולו. הפעולה הזאת תעסוק בחיבור של הרב קוק, של הרב משה צבי נריה ושל יחיאל אליאש לתנועת בני עקיבא.

מטרות

1. החניכים יכירו את פועלם של האישים הנ"ל.
2. החניכים יבינו את חשיבות המעשים של הדמויות הללו.
3. החניכים ימחזו מפגש בין מקימי התנועה לחניכיה.

גוף הפעולה:

שלב א

שחקו במשחק 'חפש את המטמון' בעקבות כמה דמויות משמעותיות בהיסטוריה ובתפיסת העולם של תנועת בני עקיבא. הדמויות שתעסקו בהן הן:

- יחיאל אליאש: מייסד תנועת בני עקיבא
- הרב משה צבי נריה: הרב שליווה את בני עקיבא בכל שנות פעילותה עד פטירתו
- הרב אברהם יצחק הכהן קוק: איש הרוח שהתפיסות של התנועה יונקות מתורתו

כל קבוצה תעסוק באחת מהדמויות וכל משימה תקדם את החניכים שלב נוסף בהיכרות עם הדמות, במפגש עימה ובלימוד של הגותה. בסופו של המשחק תצטרך כל קבוצה לשתף את שאר השבט בדמות שהכירה ובהזדהות שחשה עימה.

כל אחת מהדמויות תהיה מוגדרת על ידי צבע מסוים שילווה את הכרטיסיות שלה במהלך המשחק כולו. כל משימה תשלח את החניכים למקום אחר באזור הסניף, ושם תחכה להם המשימה הבאה.

למדריכים: אם השבט שלכם קטן וחלוקה לשלוש קבוצות היא בלתי אפשרית, כל השבט יצטרך בכל שלב לחפש את הפרטים בעבור שלוש הדמויות. בעת החלוקה לקבוצות ייצמד כל אחד מהמדריכים לקבוצה אחרת, ילווה אותה במשחק וישמור על ההתנהלות מבחינה בטיחותית (בדגש על חציית כבישים), חברתית (שכל החניכים משתתפים, שמכבדים את כל החניכים) וכמובן ינהל את הרצף של המשימות.

כדאי מאוד להשקיע ברמה האסתטית של פעולה זו - זה יכול לתרום המון להצלחת המשחק, וממילא גם להצלחת יצירת הזדהות עם הדמויות.

משימה 1:

בשלב זה תערוך כל קבוצה היכרות ראשונית עם השם והתמונה של הדמות שאיתה תצעד במהלך הפעולה הקרובה.

הכינו שלושה גיליונות בריסטול בצבעים שהגדרתם. על כל גיליון הדביקו דף עם השם של הדמות שהוגדרה על ידי הצבע ועם תמונה של הדמות (נספח 1). בגב הגיליון כתבו את המקום הראשון שהחניכים ילכו אליו מהסניף. גזרו כל גיליון לשש חתיכות שירכיבו פאזל של הדמות והחביאו את החתיכות ברחבי החדר או הסניף לפני הפעולה.

חלקו את החניכים לשלוש קבוצות ואמרו לכל קבוצה מה הצבע שהיא צריכה לחפש בחדר (אם השבט קטן, אמרו לכל החניכים לחפש יחד את כל הכרטיסים).

לאחר שכל קבוצה תמצא את שש החתיכות שלה, הנחו את הקבוצה להרכיב את הפאזל ולראות מי הדמות שתלווה את הקבוצה שלהם. לאחר שגילתה מי הדמות, תהפוך הקבוצה את הבריסטול ותגלה איפה היא צריכה לחפש את המשימה הבאה.

משימה 2:

קבוצה שתסיים את הרכבת הפאזל מהשלב הקודם תגיע לנקודה השנייה במשחק, ושם היא תצטרך למצוא מעטפה (או כרטיס) בצבע הקבוצה ובה שאלות (נספח 2). היא תצטרך לגלות את התשובות לכל השאלות שבכרטיסיה מהר ככל האפשר (אם השבט קטן - תנו את כל הכרטיסיות לכולם לאחר שסיימו את הרכבת הפאזלים). אמרו לחניכים שהם יכולים להיעזר בכל מקור מידע נגיש.

קבוצה שתסיים לענות על כל השאלות תיגש אל המדריכים, תענה את התשובות, ואם היא אכן צדקה, תנו לה את היעד הבא במשחק.

משימה 3:

בשלב זה נגיע להיכרות מעמיקה יותר על ידי מפגש עם סיפור או שניים על הדמות ועל הקשר שלה לבני עקיבא. סיפורים הם כמובן הדרך הטובה ביותר ליצור בחניכים קשר והזדהות עם הדמויות הענקיות הללו. קבוצה שתגיע לנקודה השלישית במשחק תצטרך למצוא סיפור עם שאלות (נספח 3) המודבק על בריסטול בצבע הקבוצה.

כל קבוצה תצטרך לקרוא את הסיפור ולתכנן הצגה או קריאה מיוחדת של הסיפור. את מה שיכינו יציגו לפני השבט בחלק השני של הפעולה. בשלב זה החניכים יציגו את מה שהכינו לפני המדריכים. אם הם יראו את ההצגה כראויה, וכל החניכים משתתפים בה בצורה כזו או אחרת, המדריכים יגלו להם מהו היעד הבא במשחק.

למדריכים

כדאי להביא לחניכים תלבושות ותחפושות כדי להפוך את העסק לחי ומרתק יותר. בסוף כל קטע יש כמה שאלות לחניכים, והן ימקדו אותם בנקודות החשובות בסיפור. כאשר החניכים יציגו לפניכם, בקשו מהם לקרוא בקול את השאלות ולענות עליהן.

משימה 4:

שלב זה הוא האחרון של העבודה בקבוצות סביב הדמויות: כל אחת מהקבוצות תגדיר לעצמה מה למדה מהדמות ומה היא רוצה ליישם מהלימוד שלה.

קבוצה שתגיע לנקודה הרביעית במשחק תצטרך למצוא מעטפה (או כרטיס) בצבע הקבוצה ובה שאלות (נספח 4). השאלות הן שאלות לחשיבה.

תנו לחניכים את נקודת הציון החמישית והאחרונה (כדאי לחזור לסניף) רק אחרי שיענו ברצינות על השאלות שנשאלו.

שלב 1

כסיכום למסע ההיכרות וההזדהות עם הדמויות בקשו שכל קבוצה תשתף את שאר השבט בתהליך שעברה ביחידה זו.

בהתאם לזמן ולסבלנות של החניכים בקשו מהם לשתף בממצאים שאספה:

● מיהי הדמות שפגשה?

● מה התשובות לשאלות הטכניות שאספה על הדמות?

● הצגת הסיפור שקיבלה

● מהי נקודת ההזדהות שלה עם הדמות ועם התכונה שבחרו החניכים ליישם?

אפשר לתת לכל קבוצה לבחור משהו אחד שהיא משתפת בו את השבט. בקשו מנציגי כל קבוצה להציג מצב שבו הדמות שהכירו מגיעה למפגש איתם בסניף. כוונתם לחשוב: מה הדמויות היו אומרות לנו? מה אנחנו רוצים לשאול אותן? מה השתנה מבני עקיבא של אז להיום? מה יהיה להן חשוב?

גם כאן אפשר להכניס עניין להצגות על ידי:

- דו-שיח בין החניכים לדמות יתנהל באל"ף-ב"ת - הדמות תתחיל במשפט שיתחיל באות אל"ף, החניכים יענו במשפט שיתחיל באות ב"ת, וכן הלאה.

- במהלך הדו-שיח בכל פעם שהמדריכים ימחאו כף, המשתתפים יחליפו תפקידים.

- הדו-שיח יתנהל בסגנון מסוים (זקנים, מבטא אמריקאי, מישור עיף, בכעס וכו').

כדאי לתלות על קירות הסניף את הכרטיסיות של הפעולה הזו כדי שהדמויות ימשיכו להיות בחלל החדר ולחלחל לעולמם הפנימי של החניכים.

סיכום

ההצגות בשלב הקודם מסכמות היטב את הדברים שלמדנו בפעולה. כדאי לחזור לשלוש הדמויות, להשפעה שלהן על בני עקיבא ולעיקרי פעילותן. לסיום אפשר ללמד את החניכים שיר של הרב נריה או את השיר 'עלה למעלה, עלה', ולשיר יחד.

הצעה לצ'ופר

מחזיק מפתחות עם תמונות מנוילנות של שלוש הדמויות, והכיתוב: "והיו עיניך רואות את מוריך".

יחיאל אליאש

1. לפני כמה שנים בערך נולד יחיאל אליאש?
2. לפני כמה שנים בערך נפטר יחיאל אליאש?
3. מה הקשר בין יחיאל אליאש לבני עקיבא?
4. בן כמה היה יחיאל אליאש כאשר קמה תנועת בני עקיבא?

הרב משה צבי נריה

1. לפני כמה שנים בערך נולד הרב משה צבי נריה?
2. לפני כמה שנים בערך נפטר הרב משה צבי נריה?
3. מה הקשר בין הרב משה צבי נריה לתנועת בני עקיבא?
4. בראש איזה מוסד חשוב עמד הרב משה צבי נריה?

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

1. לפני כמה שנים בערך נולד הרב אברהם יצחק הכהן קוק?
2. לפני כמה שנים בערך נפטר הרב אברהם יצחק הכהן קוק?
3. מה הקשר בין הרב אברהם יצחק הכהן קוק לתנועת בני עקיבא?
4. אילו ספרים חשובים כתב הרב אברהם יצחק הכהן קוק?

לפניכם רשימת התשובות למקרה שאינכם יודעים אותן... אנחנו ממליצים לכם ללמוד קצת על שלוש הדמויות לפני הפעולה עצמה; ככה תוכלו גם אתם לעבור תהליך של הזדהות עם הדמויות האוהבות הללו, וממילא להעביר את המסר טוב ונכון יותר לחניכים.

יחיאל אליאש: 1. נולד לפני כ-110 שנים; 2. נפטר לפני 20 שנה; 3. יסד את תנועת בני עקיבא בל"ג בעומר תרפ"ט; 4. היה בן 21 כשיסד את התנועה

הרב משה צבי נריה: 1. נולד לפני כ-105 שנים; 2. נפטר לפני 22 שנה; 3. היה הרב של התנועה; 4. יסד את ישיבת בני עקיבא הראשונה בכפר הרא"ה

הרב אברהם יצחק הכהן קוק: 1. נולד לפני כ-152 שנים; 2. נפטר לפני 82 שנים; 3. היה האב הרוחני של תפיסת העולם של בני עקיבא; 4. כתב מגוון ספרים, ובהם אורות, אורות הקודש, אורות התורה, אורות התשובה, עין איה, עולת ראיה, שמונה קבצים, שבת הארץ, מאמרי הראיה ועוד רבים

יחיאל אליאש

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

הרב משה צבי נריה זצ"ל

יחיאל אליאש

בסוף שנת תרפ"ח (1928) החליט אליאש שהגיע הזמן להגשים את חלומו ולהקים תנועת נוער דתית לאומית. הימים היו ימי בניין הארץ, דתיים וחילונים כאחד עסקו בעבודה חקלאית ובהגנה על היישובים; הזהות הדתית היטשטשה. "היה צורך לפתח את הזהות הדתית ולהחדיר גאווה בלב בני הנוער", אומר אליאש, "הכנתי את התוכניות להקמת תנועה ברעיון 'התורה והעבודה' ופניתי עם הרעיונות לשלמה זלמן שרגא, שהיה באותה תקופה המזכיר הראשי של הברית העולמית לתורה ועבודה".

רבים מחבריו ששמעו על הקמת תנועת נוער דתית לאומית קראו לאליאש 'בעל החלומות', אבל הוא אומר שזה לא הפריע לו כי הוא הרגיש שאת חלומותיו יוכל לממש. אברהם קסטנבוים, שהיה באותה תקופה חבר הוועד הפועל של 'המזרחי', הציע את השם 'בני עקיבא'. "מה יותר מתאים משמו של התנא רבי עקיבא, שבמעשיו סימל הן את התורה והן את העבודה?" אמר לאליאש, "תלמידיו קיבלו מרבם את אהבת ארץ ישראל בצורה חיה ומעשית ולא כתורה מופשטת, ואנחנו ממשיכי דרכם".

השם התקבל, ורעיון הקמת התנועה הועבר לוועד הפועל של 'המזרחי'. הוועד החליט להתייעץ עם מומחי חינוך, ובישיבה ארוכה, שאליאש לא הורשה להשתתף בה, סירבו ראשי הוועד לרעיון הקמת התנועה בנימוקים שאין אדם בעל שיעור קומה המתאים להנהיג בני נוער וגיל העשרה הוא גיל של מרד והחינוך הדתי דוגל בשמרנות, ותנועת נוער עלולה לתת פיתחון פה ל'מורדים'. היחיד שתמך באותה ישיבה בהקמת בני עקיבא היה ד"ר עקיבא ארנסט סימון, חבר הוועד, והוא אף עזר לאליאש בדרכו החינוכית, כשזה החליט להקים את התנועה למרות הכול. "הבנתי שאל לי לסמוך על החוגים האלה ושאם אני רוצה שמשו יזוז, עליי לעשות זאת בעצמי". אמר אליאש - ועשה.

ביום רביעי כ"ד באדר א' תרפ"ט (1929) התכנסו החברים הראשונים של בני עקיבא. היו שם תלמידי כיתות ח' של ת"ת מזרחי ותלמידי סמינר למורים של המזרחי, שהחליטו יחד על הקמת תנועת נוער ברוח התורה והעבודה, תנועה שמטרתה לחנך דור בריא ואמיץ, מסור ונאמן לעמו, לארצו ולתורתו, החי מעבודתו על פי חוקי התורה.

"אמרתי לחברים הראשונים שהם חלק מתנועת התורה והעבודה שמתפתחת בכל העולם", ממשיך אליאש, "רציתי להחדיר בהם את רגש הגאווה ואת התחושה שהם עושים היסטוריה".

וכך היה. במהלך החודשים הבאים הגיעו עוד ועוד חברים חדשים. ארגון בני עקיבא קיבל חדרון קטן בבית 'הפועל המזרחי', ושם ארגנו החברים גינה קטנה עם ירקות - בשביל סעודה שלישית של שבת. הם שמעו שיחות מוסר שנקראו 'פעולות', קבעו חוקים וארגנו נשפים בחגים. "התחושה הייתה שכולנו שותפים לדבר גדול", ממשיך אליאש. אני לא הרגשתי 'מעליהם' אלא נתתי את התחושה שכולם שווים". הימים, כזכור, היו ימים שבהם 'ההגנה' שלטה בארץ, וברוח הימים ההם נקבע שכל פעולה תיפתח בתרגילי סדר.

עד ל"ג בעומר היו חברים בבני עקיבא כ-30 חברים קבועים. "החברים היו גם אלו שהחליטו לקבוע את ל"ג בעומר כיום ייסוד בני עקיבא, כחג לתלמידי רבי עקיבא החדשים הסוללים את הדרך לתחיית האומה בארץ ישראל ההולכת ונבנית מחדש".

1. מה היה החלום של יחיאל אליאש כשהקים את תנועת בני עקיבא?
2. מה היו הקשיים של יחיאל אליאש בדרכו להקים את התנועה? כיצד התגבר עליהם?
3. קראו בקול את המילים ואת והסיסמה שליוו את ההחלטה להקים את התנועה בכ"ד באדר תרפ"ט
4. מה דעתכם על אדם בן 21 שמקים תנועת נוער מפוארת כל כך?

הרב משה צבי נריה:

הרב משה צבי נריה הצטרף לישיבת 'מרכז הרב'. בישיבה זו יצר קשר עם בנו של הרב קוק הרב צבי יהודה, והוא פתח בפניו את המבואות הגשמיים והרוחניים לבית הרב. בתוך זמן קצר נעשה הרב נריה תלמיד מובהק וחביב של הרב עצמו, שקירבו מאוד ועקב אחר התפתחותו הרוחנית. מרביתו בישיבת 'מרכז הרב' קיבל הרב נריה את תורת ארץ ישראל על הגוון המיוחד שבה, עם הדאגה לכלל ישראל והזיקה בין ישראל לארצו.

הדברים הללו סללו נתיבים חדשים לאמונתו ולהשקפת עולמו. בנקודת היישום של הפעולה למען הכלל בדרך ציבורית-חברתית נפגש הרב נריה עם תנועת הנוער הדתית-לאומית שעדיין הייתה בחיתוליה, בני עקיבא.

הוא הוזמן להרצות בסניף התנועה בירושלים, ולאט-לאט התקרב לארגון והרגיש כי מוטלת עליו המשימה להתמודד עם השאלות, הלבטים והשאיות שפיעמו בלב הנוער והעסיקו אותם. לאחר זמן הסכים להצטרף לסניף כקומונר, ועם זאת המשיך בלימודיו בישיבה. הרב נריה הביא עימו רעיונות חדשים להעמקת התודעה הדתית בקרב החברים, ובתוך זמן קצר נהיה לרוח החיה בסניף. הוא התגלה כמשורר וחיבר שירים ופזמונים לארגון; אחד מהם הפך להמנון התנועה. הרב נריה היה העורך הראשון של העיתון של התנועה, שנקרא 'זרעים', וכאן נמצא שדה מבורך לכישרונו הספרותי. מאמרים רבים הוא כתב שם תחת כמה שמות ספרותיים.

בפעולתו בתנועת בני עקיבא הגיע הרב נריה למסקנה כי אין תחליף לישיבה כמבצר רוחני וכמחסום בפני החילוניות, וכי יש צורך להקים ישיבה ברוח התואמת לשאיפות בני עקיבא. רעיון זה החל קורם עור וגידים בקיץ תרצ"ט, עם התארגנות חוגי צעירים להגשים את משימת הישיבה החדשה.

בי' במרחשוון ת"ש עלתה קבוצה של שלושה עשר נערים, והרב נריה בראשם, להקים את ישיבת בני עקיבא בכפר הרא"ה.

הישיבה החדשה, שהוקמה מתוך תנועת נוער, הצטיינה בגישתה החינוכית המיוחדת. הרבנים פעלו כמדריכים המשפיעים על חניכיהם והתוו להם את הקו ואת הדרך, אך אורחות החיים

התנועה, המאמינה ב'תורה ובעבודה', כלומר בערך שקיים גם ביחס לעולם החומרי, שלפעמים נראה לנו עולם של חול מיותר, יונקת מתורתו של הרב קוק.

בשנת תרצ"ד שלח הרב קוק מכתב ברכה לכינוס מדריכים ובו כתב: "יקירי לבבי חברי בני-עקיבא עז לכם ויפעת נשמה ממקור ישראל. חביבי ממעמקי הלב הנני שולח לכם את הבעת הוקרתי לכינוסכם היקר". במכתב זה בא לידי ביטוי הקשר וההערכה שהיו לרב קוק לתנועת בני עקיבא, שמבקשת לתת יישום בחיים לתורות של הרב קוק. שבט הרא"ה של תנועת בני עקיבא מנציח עד היום את שמו של הרב אברהם יצחק הכהן קוק, שכונה בראשי תיבות של שמו - רא"ה.

1. מה הקשר של הרב קוק לתנועת בני עקיבא?
2. אילו מעשים של הרב קוק בימי חייו מעידים על האמונה שלו בערכי 'תורה ובעבודה'?
3. כיצד אפשר ליישם היום את 'מסע המושבות' של הרב קוק?
4. הסבירו את הפתיחה של המכתב שכתב הרב קוק למדריכי בני עקיבא. מה היא מסמלת?

נספח 4

שאלות לחשיבה

יחיאל אליאש

1. אילו תכונות מאפיינות את יחיאל אליאש?
2. חשבו על משהו חדש אחד שלמדתם על יחיאל אליאש
3. בחרו תכונה אחת שאתם רוצים ללמוד מיחיאל אליאש - וליישמה

הרב משה צבי נריה

1. אילו תכונות מאפיינות את הרב משה צבי נריה?
2. חשבו על משהו חדש אחד שלמדתם על הרב משה צבי נריה
3. בחרו תכונה אחת שאתם רוצים ללמוד מהרב משה צבי נריה - וליישמה

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

1. אילו תכונות מאפיינות את הרב אברהם יצחק הכהן קוק?
2. חשבו על משהו חדש אחד שלמדתם על הרב אברהם יצחק הכהן קוק
3. בחרו תכונה אחת שאתם רוצים ללמוד מהרב אברהם יצחק הכהן קוק - וליישמה

והלימודים נקבעו על ידי התלמידים עד שכינוהו "רפובליקה של תורה". באווירתה נתייחד מקום לשירה ולניגון שטבע בה מייסדה.

בתחילתה הייתה ישיבת בני עקיבא ישיבה שכל הלימודים בה היו לימודי קודש, ומתוך בחינת מורכבות הערכים והצרכים הרוחניים והגשמיים של הציבור הציוני-דתי במדינת ישראל המתחדשת, קיבלה הישיבה בהדרגה את עיצובה כשיבה תיכונית.

נמצאה הדרך לשמור על אופייה של הישיבה על אף הרחבת תחומי הלימוד, ברוח אמרתו של הרב קוק זצ"ל, "הישן יתחדש והחדש יתקדש". הרב נריה קשר את גורלו ואת חייו עם הישיבה בכפר הרא"ה, אך ידו הייתה נטויה להקמת ישיבות במתכונת זו במקומות נוספים. ביוזמתו ובהכוונתו הוקמו עוד ישיבות רבות וכן אולפנות לבנות עד שהורגש הצורך בהקמת 'מרכז ישיבות בני עקיבא' כמסגרת-על המאגדת את כל המוסדות.

1. מהיכן הגיע הרב נריה לתנועת בני עקיבא? מה לפי דעתכם אפשר ללמוד מכך על אישיותו?
2. מהו השיר המפורסם ביותר שחיבר הרב משה צבי נריה?
3. מדוע הלך הרב נריה להקים את הישיבה בכפר הרא"ה? מה אפיין את הישיבה?
4. הסבירו את משמעות המשפט "הישן יתחדש והחדש יתקדש"

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

הרב קוק, שנולד בלטביה, עלה לארץ בכ"ח באייר 1904 כשהוא כבר כמעט בן ארבעים. בשנות חייו בלטביה כבר הספיק להיוודע כגדול ואדיר בתורה.

את תחילת דרכו בארץ עבר הרב קוק בעיר יפו, ושימש בה רב העיר. אחת הפעולות המיוחדות שעשה הרב קוק ביפו וסימלה את המשך דרכו הייתה הקמת בית הספר 'תחכמוני', שהחידוש בו היה שילוב בין לימודי קודש ללימודי חול. בתקופה זו גם יצר הרב קוק קשר עם אנשי הציונות החילונית שפעלו בארץ בעת ההיא וגם יסד את 'מסע המושבות' - מסע של תלמידי חכמים שהצליח הרב קוק לגייס, שרצו לחזק את הציונים בעבודתם את הארץ וליצור חיבור ביניהם לבין עולם התורה והמצוות.

בפגישותיהם עם אנשי המושבות נתברר לרבנים שחיים בהן יהודים תמימים וישרים המבקשים חינוך תורה לבניהם, אלא שמורים שונאי דת השתלטו על בית הספר והם מחנכים אותם בניגוד לדעת אבותיהם. הרב קוק והרבנים שבאו איתו הבטיחו להם שבשובם ממסעם ישלחו אליהם מורים דתיים.

בשנת 1919 התמנה הרב קוק לרב של העיר ירושלים, ושם גם יסד את 'הרבנות הראשית', המסמלת את אחדות עם ישראל סביב רב, תורה וקדושה. כמה שנים אחר כך הקים הרב קוק בירושלים את ישיבת 'מרכז הרב', שהחידוש בה היה שלמדו בה בשפה העברית (ולא ביידיש, כמו בישיבות האחרות), וגם העיסוק הרחב בשאלות של אמונה ומחשבה.

הרב קוק היה רבו של הרב משה צבי נריה, ששימש הרב ומורה הדרך הרוחני של תנועת בני עקיבא במשך שנים רבות. דרכה של

אז איך זה עובד?

רקע והנחיות הפעולה

45-60 דק'

כללים וחוקים נשמעים לנו כמו דברים ששייכים לבית הספר, אבל האמת היא שבכל מקום יש חוקים, ואפילו במקומות שאין חוקים יש חוק - שבמקום הזה לא מתנהלים לפי חוקים... 😊

גם בתנועה יש חוקים נעימים וטובים שעוזרים לתנועה להיות שמחה ופעילה! מטרת הפעולה היא להסביר לחניכים על התנהלות התנועה כדי שידעו מה מצופה מהם כחברים בתנועה וכן שידעו איך מתנהלים הדברים בכלל.

מטרות

1. החניכים ילמדו מה מצופה מהם כחברי בני עקיבא (תלבושת, מפקד, זמנים).
2. החניכים יכירו את מערכת התנועה (הנהלה ארצית, מחוז, קומונרית, מדריכים, שבטים, שבט).
3. החניכים יערכו מפקד פתיחה חגיגי לרגל כניסתם לתנועה.

גוף הפעולה:

שני השלבים הראשונים של יחידה זו יתרגלו עם החניכים את הכללים של עמידה במפקד. נכון שכבר הצגתם את הכללים היבשים, ואתם יכולים לחזור ולומר אותם שוב ושוב, אך לפעמים דווקא דרך משחק ותרגול הלב מבין ומעכל את מה שהראש לא קלט.

שלב א

כעת נבנה בחניכים את ההבנה מהו הלבוש שבו יש להגיע למפקד. התייחסנו לסניפים שיש להגיע בהם בכחול לבן ועניבה. אם אצלכם בסניף גם החניכים צריכים לבוא בחולצת תנועה, או לחלופין יש כללים קצת אחרים - התאימו את המתודה לנעשה אצלכם. כמו כן תוכלו לנצל את הפעולה כדי לקבוע כללי לבוש שמתאימים בעיניכם (לדוגמה, לא באים במכנסי ג'נס בשבת, אסור לבוא לסניף בגופיות וכו').

הציגו תצלומים לפני החניכים (אפשר לצלם מראש את האחים שלכם או את החברים שלכם), ולאחר כל הצגה החניכים יצטרכו לגלות מה היה לא נכון בהתנהגותו של החניך שבתמונה:

- חניך לובש חולצה לבנה ומכנסיים בצבע בז' (או כל צבע אחר פרט לכחול).
- חניך לובש מכנסיים כחולים וחולצה תכלת (או כל צבע אחר פרט ללבן).
- חניך לובש כחול-לבן אך חסר עניבה.
- חניך לובש כחול-לבן ועניבה אך מגיע באיחור למפקד (רץ או משהו מעין זה).

לאחר שהחניכים יגלו את הטעות שבכל אחת מהתמונות, בקשו מאחד החניכים להסביר מה הלבוש שבו יש להגיע למפקד.

כדי לתת ללבוש של החניכים חשיבות ודרמטיות כדאי להבין את משמעותה של תלבושת. עיסוק זה יכול לעזור לחניכים להבין את חשיבות ההקפדה על כחול-לבן ועל חולצת תנועה בסניפים שמקפידים בהם על כך.

שאלו את החניכים:

- כאשר אננו הולכים ברחוב, כיצד אננו יכולים לדעת שאננו רואים חייל?

● כאשר אנו נמצאים בבית חולים, כיצד אנו יכולים לדעת מיהי אחות?

● כאשר אנו הולכים לחתונה, כיצד אנו יכולים לדעת מיהי הכלה?

דרך אוסף השאלות האלו יש להבהיר לחניכים את חשיבותה של תלבושת: הרבה פעמים הלבוש הוא שעוזר לנו להבין מי האדם שעומד מולנו, מה התפקיד שלו, מהן המחשבות שלו, מה תחום האחריות שלו ועוד.

הראו לחניכים חולצת תנועה ושאלו אותם: מה מייחד את החולצה הזו מסתם חולצה רגילה?

התייחסו בהתחלה למראה החיצוני של החולצה: צבע תכלת (או לבן), שרוך כחול, שני כיסים בחלק הקדמי של החולצה, סמל תנועת בני עקיבא מוגוץ על אחד הכיסים (זה המקום והזמן לחזור על משמעות הסמל של התנועה, כפי שהסברנו ביחידות הקודמות)

שאלו את החניכים:

● מה אתם יכולים לדעת על מי שלובש את החולצה הזו?

● סביר להניח שהחניכים יגידו: שהוא שייך לתנועת בני עקיבא, אולי זו הקומונרית או המדריך, שהוא דתי וכו'.

● דרך שאלות אלו חדדו את החשיבות של ההקפדה על תלבושת של בני עקיבא במפקדים ובפעולות.

שלב 1

בשלב זה אנחנו רוצים לתרגל עם החניכים את כללי העמידה במפקד: עמידה בשקט והקשבה לדברי הקומונרית, שאומרת: "חופשי", "הקשב", "עמוד דום", "עמוד נוח". כידוע, לכל ילד יש קושי לעמוד בשקט זמן ארוך, ועל כלל זה כדאי לכם, המדריכים, להקפיד כבר מההתחלה.

שחק עם החניכים את משחק השקט: כולם עומדים בשורה ליד הקיר וצריכים לשתוק. הראשון שידבר, ייפסל וייתיישב. החניך שיישאר אחרון לעמוד ליד הקיר - יזכה במשחק.

אתם כמדריכים יכולים לנסות להפסיל את החניכים: הצחקו אותם, דברו איתם, גרמו להם לדבר זה עם זה. לפני תחילת המשחק הסבירו לחניכים שתנסו להפסיל אותם כדי שייבינו שזה חלק מהמשחק.

שחקו עם החניכים את משחק הרעש: כל חניך צריך לצעוק בקול רם, לדבר או לשיר במשך 30 שניות, וברגע שיפסיק תעבור האחריות לרעש לחניך שיושב על ידו. חניך שלא יצליח להרעיש במשך 30 השניות שלו, ייפסל ויצא מהמשחק. אתם, המדריכים, אחראים לשעון במהלך המשחק, ובכל חצי דקה עליכם לסמן לחניך הבא שהגיע תורו להרעיש.

החניך שיישאר אחרון במשחק - יזכה.

שאלו את החניכים:

● איזו התנהגות מתאימה יותר לעמידה במפקד בני עקיבא?

● איזו התנהגות מתאימה יותר לזמן תפילת מנחה או ערבית בסניף?

הסבירו לחניכים שאף על פי שעמידה שקטה במשך כמה דקות אינה משימה פשוטה כל כך, אנחנו רוצים להחליט כשבת שאנחנו נהיה בשקט בזמן המפקד: איננו מדברים זה עם זה, איננו צועקים ואיננו שרים סתם ככה (אלא בזמן שירת ההמנון).

לאחר שתשוחחו עם החניכים על הצורך להיות בשקט במפקד, למדו את החניכים מהי ההתרחשות במפקד. הסבירו לחניכים כיצד צריכים להניח את הידיים כאשר הקומונרית אומרת: "חופשי" ו"הקשב". הסבירו לחניכים כיצד יש לעמוד כאשר הקומונרית אומרת: "עמוד נוח" ו"עמוד דום".

לאחר שהחניכים יתרגלו את העניין כמה פעמים, שחקו עם החניכים 'חופשי-הקשב' בדומה למשחק: 'ים-יבשה' (בלבלו את החניכים ואמרו בזריזות את ההנחיות. חניך שייפסל, כלומר יניח את הידיים שלא בהתאמה להנחיה, יצא מהמשחק).

אם לחניכים יש סבלנות, אפשר לשחק את אותו משחק גם עם ההנחיות 'עמוד נוח' ו'עמוד דום'.

לאחר שהחניכים ילמדו ויתרגלו את ההתנהגות הנדרשת מהם במפקד - הגעה בזמן בתלבושת, עמידה בשקט והתנועות שעליהם לעשות בהתאם להנחיות הקומונרית - הסבירו לחניכים בקצרה את שני האלמנטים הנוספים המתרחשים במפקד: ספירת החניכים בסניף ושירת ההמנון, שלימדתם ביחידה השנייה.

שלב 2

בשלב זה נפגיש את החניכים עם שלל הדמויות שיש במערכת תנועת בני עקיבא, והחניכים יבינו מה תפקיד כל אחת מהדמויות.

בחרו כמה חניכים והדביקו לכל חניך שלט אחד מהשלטים האלה על החולצה (אם הפעולה מתקיימת בשבת, אפשר לחבר את השלט בסיכת ביטחון):

● מזכ"ל בני עקיבא: יאיר שחל

● רכז המחוז (עם שמו של רכז המחוז שלכם)

● קומונרית הסניף (עם שמה של קומונרית הסניף שלכם)

● מדריך בסניף (עם שמכם)

● חניך בסניף (עם שמו של אחד מהחניכים בשבת)

כדי להפוך את העניין לחי ומוחשי יותר, כדאי להביא תחפושות ולהלביש כל אחד מהחניכים פריט לבוש אחד שיבהיר איזו דמות הוא מייצג.

העמידו בשורה את כל החניכים המייצגים דמויות וספרו לחניכים על כל אחת מהדמויות מה השם שלה ומה התפקיד שלה בבני עקיבא.

סיכום

לסיכום הפעולה אפשר להזמין את הקומונרית שתעשה מפקד לחניכים, כולל שירת ההמנון. בקשו מהקומונרית לשאול את החניכים שאלות שמסכמות את הדברים שלמדתם במשך החודש. לדוגמה:

אילו אותיות נמצאות בסמל התנועה ומה הן מסמלות?

למה נבחר שמה של התנועה להיות 'בני עקיבא'?

אילו שמות של שבטים אתם מכירים?

מה הסיסמה של התנועה?

איך צריך להגיע למפקד?

איך הרב נריה קשור לבני עקיבא?

מדריכים משקיעים: אפשר להביא את רכז המחוז או את רכזי ההדרכה למפגש עם החניכים או להזמין את ההורים למפקד חגיגי כדי שהחניכים יבינו את חשיבות המפקד וייתחסו אליו ברצינות.

ציפור

הכינו סידור אישי לכל חניך עם תפילת מנחה של שבת, עברו על הסידור ולמדו אותם את סדר התפילה כפי שמתפללים בסניף.

מפתחים עין לאומית

הופכים שליחים!

רקע
והנחיות הפעולה

60-45 דק'

החניכים שלנו וגם אנחנו שקועים במרדף להשגת הסיפוקים שלנו.

בואו נעזור לעצמנו להרים מבט, להסתכל אל מעבר ליום-יום הפרטי שלנו ולהיות שליחים של ערכים שגדולים מאיתנו!

נכון שהפרסומות מושכות אותנו לדאוג רק לעצמנו, אך יש לנו תפקיד בעולם והוא נמצא מחוץ לחשיבה הפרטית.

ואם אנחנו שכחנו להיות שליחים... אז מה מצב החניכים שלנו? כבר נגלה! :

גוף הפעולה:

שלב א

1. פתחו את הפעולה באנרגיות גבוהות ושחקו מרוץ שליחים! חלקו את החניכים לשתי קבוצות או יותר, וכל קבוצה תעמוד בטור. המטרה היא שכל החניכים שנמצאים בטור ימלאו את המשימה בזה אחר זה מהר ככל האפשר. כשאחד יסיים את המשימה, השני יכול להתחיל וכן הלאה. מנצחת הקבוצה שכל חבריה ביצעו את המשימה בזה אחר זה וסיימה ראשונה. המשימה היא לרוץ לנקודה מסוימת ולחזור לסוף הטור.

אפשר לגוון את התחרות ובמקום ריצה פשוטה לעשות תחרות קפיצות בשק, זחילה, עצימות עיניים, הליכה עם כף ועליה תפוח אדמה בפה ועוד. חשבו על הדרך שתלהיב את החניכים שלכם.

בסוף המשחק דברו עם החניכים על המושג 'שליחות'. שאלו מהי לדעתם שליחות, מה המשמעות של המושג בעיניהם. לאחר שתשמעו את התשובות, הסבירו להם מה משמעות המושג. אפשר להשתמש בהגדרה המילונית של המילה 'שליחות': "מעשה בעל משמעות גדולה, שמקורו באמונה פנימית ולא בציפייה לרווח אישי" (מתוך האתר מילוג).

2. חלקו את השבט לקבוצות, בכל קבוצה כארבעה חניכים. כל קבוצה תקבל תיאור של מוצר (נספח 1) ותצטרך להמציא פרסומת למוצר שתגרום לאנשים רבים ככל האפשר לקנות את המוצר. הקציבו לחניכים בין חמש לעשר דקות להמציא את הפרסומת - משפט או הצגה קצרה.

חשבו עם החניכים: מי עמד במרכז הפרסומת? מה ניסיתם לומר לקונים הפוטנציאליים? מה גורם לנו לקנות מוצרים?

פעמים רבות הפרסומות מנסות למכור לנו את המוצר כשהן קוראות לנו לדאוג רק לעצמנו. הן מסבירות למה זה הכי נכון בשבילי, למה לי זה הכי טוב. השפה הזו של הפרסומות חדרה מאוד לשפה, לתרבות ולחיים שלנו. אנחנו מתרגלים לחפש את מה שהכי נוח לנו, מוצא חן בעינינו ודואג לאינטרסים שלנו.

אבל אולי יש משהו גדול יותר מהפרסומות האלה? האם יש אינטרסים כלליים שעולים על האינטרסים הפרטיים שלנו?

מטרות

1. החניכים יבררו מהי שליחות.

2. החניכים ייחשפו לערכה של שליחות בהשוואה לרצון הפרטי של כל אחד.

3. החניכים יביעו רצון להכין את עצמם להיות שליחים לערכים חשובים יותר מסיפוק רגעי ופרטי.

ציוד

אביזרים למרוץ שליחים, נספחים מצולמים וגזורים.

נספח 1

תיאורי מוצר

1. נעלי ספורט - זוג נעלי ספורט חדשות עם בולם זעזועים, שרוכים זוהרים בחושך וסוליה פנימית גמישה לצורת הרגל.
2. ארוחת בוקר בבית קפה - ארוחת בוקר לאדם אחד. כוללת שתי ביצים עשויות לפי בחירת הלקוח, לחם, סלט קצוץ ושתייה קרה או חמה לפי בחירה. אפשר להשתמש בכל סניפי הרשת.
3. משקפי שמש - משקפיים איכותיים, מסנני קרינה, מסגרות בכל הצבעים, ידידות גמישות.
4. מכונת קפה - מכונה חדשה בעיצוב מודרני, קפה איכותי במגוון טעמים, קפסולות זולות בחבילות גדולות, ניקוי קל ומהיר.
5. ספר מתח - ספר מותחן חדש, מוביל בשוק, סוחף, דמויות מעניינות שגורמות לקורא להתחבר אליהן, עלילה מפתיעה.
6. גיטרה חשמלית - כלי איכותי מסדרת מוצרים חדשה, עיצוב מגניב, מגיעה בכל הצבעים, צליל נקי, מגיעה עם כל הציוד הנלווה, אחריות לשלוש שנים.
7. טפט לקיר - מדבקות צבעוניות בכל הצורות לקיר, מדבקות עמידות, מתנקות מהר, בכל הצבעים ובכל הצורות.
8. סידור - סידור בכל הנוסחים, כריכת עור איכותית, אפשרות להטבעת שם, כתב ברור ובהיר.
9. חוג נגרות - חוג רב-גילאי, יחס אישי, מורה מקצועי, חומרים איכותיים ואפשרויות מגוונות. לימוד בשיטות נגרות ייחודיות וחדשות.
10. חומר ניקוי רצפות - נוסחה חדשנית, מבריק את הרצפה, מנקה כל כתם, משאיר בכל החדר ניחוח ומרצפות מבריקות, זול בהשוואה למוצרים דומים בשוק.

נספח 2

האיש הקטן (חן)

פגשתי פעם איש קטן. הוא חי בבית קטן, וכל חייו התנהלו במסלול קבוע וקטן. המחשבות שלו אף הן היו קטנות וסדר יומו היה קבוע, וללא יומרות.

בבוקר צלצל השעון הגדול והאיש הקטן נבהל. המחוגים הגדולים אמרו לו: איש קטן, קום מהר ורוץ לעבודה!

בעבודה השעון הגדול צרח נורא, בכל כוחו: השעה 8.00, והאיש הקטן ידע שעכשיו הוא צריך לעבוד. בשעה 13.00 שוב הודיע לו השעון: הגיע זמן ארוחת הצהריים, ובשעה 15.00 אמר לו השעון: איש קטן, אתה משוחרר עד מחר, התייצבות בשעה 8.00!

הקריאו לחניכים את הסיפור 'האיש הקטן' (נספח 2). בסיפור תפגישו את החניכים עם אדם שחייו ריקים מכל שליחות או מהות שגדולה מעצם קיומו, ולכן חייו אפרוריים כל כך. המפגש עם הקיצוניות הזו יאפשר לכם לפתוח דיון: מה אתם חושבים על האיש הקטן? האם הייתם רוצים חיים מסודרים ונוחים כמו שלו? מה אתם חושבים שחסר לאיש הקטן? איזה מעשה או שינוי יכול להביא את חייו של האיש הקטן להיות משמעותיים יותר?

שלב 2

הבנו שאנחנו לא רוצים להיות קטנים, שאנחנו רוצים חיים מלאים. אז בואו נחכה עוד כמה שנים, אנחנו בסך הכול בשבט נבטים או ניצנים, זה קצת גדול עלינו. אם זה מה שעבר לכם בראש, אין לזה מקום! בואו נראה מה הרימו בעצמם חבר'ה צעירים, ילדים, שהחליטו לפעול למען מהות גדולה וחשובה.

בחרו כארבעה חניכים וחלקו להם את הכרטיסיות המצורפות (נספח 3). בקשו מהחניכים להיכנס לתוך הדמות שקיבלו, לחשוב על מה שעשתה, מה הניע אותה, איך היא עשתה את מה שעשתה ואיך הרגישה עם זה. לאחר כמה דקות של מחשבה החניכים יציגו אחד-אחד את הדמויות שקיבלו ואת מה שעשו.

החניכים יוכלו לקבל השראה מהדמויות ויבינו את הכוח של חיים למען משהו שהוא מעבר ל'אני' ו'עצמי'.

לסיכום

פזרו על הרצפה כרטיסיות עם דברים משמחים מחיי החניכים (נספח 4) ובקשו מכל חניך לחשוב על שליחות שחשובה לו, על תחום שהוא חושב שחשוב להשקיע בו. עשו סבב שבו כל חניך ישתף מהי השליחות שבחר ולפחות כרטיסייה אחת מהכרטיסיות המפוזרות שיש לו והוא מוכן להקריב למען השליחות (בשבטים גדולים אפשר לעשות שיתוף בזוגות: מתחלקים לזוגות וכל אחד משתף את בן הזוג).

סכמו: למדנו מהי שליחות, ראינו איך החיים והתרבות העכשוויים מצפים מאיתנו לחשוב רק על עצמנו ועל מה שנוח וטוב לנו, פגשנו את האיש הקטן שחי חיים קטנים וראינו שאנחנו רוצים לחיות חיים עם שליחות שתמלא אותם גם אם זה דורש מאיתנו לוותר על כל מיני דברים. פגשנו ילדים בגילנו שעשו דברים גדולים, ואחר כך שיתפנו על מה אנחנו מוכנים לוותר למען שליחות שחשובה לנו. שליחות היא הייעוד והכוח המוביל אותנו לחיות חיים משמעותיים. אנחנו צריכים להרגיל את עצמנו לחשוב מעבר לנוחות שלנו ולטובתנו הפרטית בלבד, וכך נצליח לחיות חיים מלאי תוכן ונהיה שליחים של ערכים גבוהים וטובים. כן, זה מתחיל כבר עכשיו, בשבט נבטים וניצנים!

נספח 4

דברים משמחים מחיי היום-יום

חוג כדורסל

כריך שאני אוהב לקחת לבית הספר

ציונים טובים

חדר לבד

תכשיט שאני אוהבת

נעלי ספורט טובות

קוסקוס (או אוכל אחר) של סבתא ביום שישי

לשחק במחשב

טלפון נייד

הופעה/משחק בחוג שאני משתתף/ת בו

תפקיד בהצגה בבית הספר

המקום הקבוע שלי כשנוסעים ברכב

האוכל שאני הכי אוהב שאימא מכינה

לקום מאוחר בחופש

ספר שאני אוהב

משחק בצוהריים עם החברים

לראות סדרת טלוויזיה שאני אוהב

טיולים בימי חופש

חיית המחמד שלי

אופניים

האיש הקטן חזר לביתו, לחץ על כפתור הטלוויזיה הגדולה. בשעה 19.00 בדיוק כיבה את המכשיר, אכל ארוחת ערב, וכשסיים לאכול, הדליק את מכשיר הטלוויזיה שנית ב-20.15 כמו בכל ערב. ב-22.00 כובה המכשיר סופית לערב זה והאיש הקטן עלה על מיטתו כאשר עיניו תלויות בתחינה בשעון הגדול שמעל לראשו.

לאיש הקטן היה הכול, כלום לא חסר לו, מלבד איזו - אהבה קטנה, עניין קטן, אושר קטן, טעם קטן לחייו הקטנים...

נספח 3

כל הנספחים לקוחים מכתבה ב- YNET.

1. האחיות ויינה (13), היילי (13) ושרה (10) לבית משפחת סקוט פשוט לא יכלו לשבת בחוסר מעש כשהן שמעו ששרפה שפרצה בבית ספר לבנים ליד ניירובי, קניה, הרסה חיים של קהילה שלמה. תמונות של מאות ילדים יחפים בקהילה הפגועה גרמו לאחיות סקוט לעשות מעשה: לגייס כסף כדי לשלוח להם 1,200 זוגות נעליים. כחלק מפרויקט Sole to Soul עברו הבנות הצעירות מדלת לדלת כדי לאסוף נעליים יד שנייה במצב טוב. הן גם הקימו דוכנים במקומות ציבוריים בעיר הולדתן לאיסוף נעליים. מאמציהן נשאו פרי: הן שלחו לילדים 1,500 זוגות נעליים חדשות ועוד אלפי נעליים מיד שנייה במצב טוב.

2. ליאן ג'וים היתה בת 12 כשהגתה את הרעיון של Positive Impact for Kids: בזמן שהמתנה לבדיקה קרדיולוגית שנתית בבית החולים, שני נערים, מתנדבים בבית החולים, הציעו לה מתנה. המעשה הנדיב עורר בג'וים רצון לתת משהו בתמורה. כך נולדה העמותה, שמטרתה שיפור איכות החיים של ילדים ונערים המאושפזים בבתי חולים. כיום הארגון מסייע לרכוש פריטים בהתאם לרשימות המשאלות של ילדים המאושפזים בצפון קרוליינה ומחוצה לה.

3. "כשהחיים נותנים לך לימונים, עשה מהם לימונדה" - אלכס סקוט אימצה את המשפט כפשוטו. קרן הלימונדה של אלכס התחילה כדוכן לימונדה שהקימה במאמץ לגיוס כספים למאבק במחלת הסרטן, שבה לקתה אלכס בעצמה. בעזרתו של אחיה היא הצליחה לגייס 2,000 דולר. למרבה הצער, אלכס הלכה לעולמה כשהייתה בת שמונה, אבל עד אז הצליחה לגייס למעלה ממיליון דולר לטובת מחקר רפואי. הוריה של אלכס הקימו את הקרן - דוכן הלימונדה של אלכס (Alex's Lemonade Stand Foundation). עד היום גייסה הקרן 75 מיליון דולר, והכספים תועלו ליותר מ-375 פרויקטים של מחקר מדעי בתחום.

4. האנה טיילור הייתה בת חמש כשהבחינה באדם מלקט מזון מפח הזבל - מחזה שגרם לה להחליט שצריך לעשות משהו. בגיל שמונה ייסדה טיילור את Ladybug Foundation ("קרן החיפושית") - עמותה שמסייעת לדרי רחוב להשיב לעצמם כבוד וקורת גג. טיילור גייסה משאבים על ידי הארגון לטובת פרויקטים ברחבי קנדה, כדי לספק מזון וביטחון לדרי רחוב. טיילור, כיום נערה מתבגרת, מקדישה את מרבית זמנה להרצאות בבתי ספר ולאירועים העוסקים בקושי ובמצוקה של דרי הרחוב.

הנני

רקע
והנחיות הפעולה

35-60 דק'

בפעולה הקודמת ביררנו את משמעות הנתינה והתמקדנו במשמעות המיוחדת כאשר מדובר בעם ישראל.

בפעולה זו נלמד על מושג השליחות מדמויות מופת בעם היהודי ונלהיב את החניכים על רעיון זה.

מטרות

1. החניכים ילמדו על משמעות השליחות מאברהם, מיוסף ומישעיהו.
2. החניכים ייפגשו עם המושג 'הנני' דרך אישים ומנהיגים מגוונים בעם ישראל.
3. החניכים יציגו את המושג על פי הבנתם.

להרחבה

<https://goo.gl/6xMmDJ>

ציוד

תחפושות ואביזרים להציג את עקדת יצחק, את יציאת יוסף לחיפוש אחיו ואת מינוי ישעיהו.

גוף הפעולה:

שלב א

הקריאו לחניכים את הפסוקים על אברהם, על יוסף ועל ישעיהו והניחו את הציור המתאים

בראשית כב, א:

"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנְנִי."

"וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף הֲלוֹא אָחִיךָ רַעִים
בְּשִׁכְמָם לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ אֵלֵיהֶם וַיֹּאמֶר לוֹ
הַנְּנִי."

ישעיהו ו, ח:

"וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל ה' אֹמֵר אֶת מִי אֲשַׁלַּח
וּמִי יִלָּךְ לָנוּ וַאֲמַר הַנְּנִי שְׁלַחְנִי."

הניחו על הרצפה תמונות של הרצל, חנה סנש, הרב קוק ודרור וינברג (בנספח). בחרו באחד החניכים והורו לו לבחור באחת התמונות. אם הוא יודע מיהי הדמות הוא יאמר מיהי, ואם אינו יודע ספרו לחניכים בקצרה את הסיפור של הדמות, לאיזו משימה אמרה 'הנני', ואז החניך שבחר בה יצעק "הנני" ושאר החניכים יצטרכו לענות לו בקריאה דומה.

הרצל - הקריב את חייו למען המפעל הציוני. אמר 'הנני' לבעיית המולדת של העם היהודי, למען המלחמה באנטישמיות בעולם.

חנה סנש - הקריבה הכול כדי לעזור ליישוב היהודי. אמרה 'הנני' לצרת היהודים בהונגריה ונסעה במהלך השואה כדי להצילם.

הרב קוק - השקיע מאמצים רבים בחיבור בין חלקי העם השונים וקרא 'הנני' למשימת האיחוד בין חלקי העם.

דרור וינברג - נתן את כל כולו למען ביטחון עם ישראל. אמר 'הנני' לצורכי הביטחון של המדינה.

שאלו את החניכים מה משמעות המילה 'הנני' בכל אחד מן הפסוקים.

הסבירו שהדמויות האלו לא שאלו יותר מדי שאלות ומייד התגייסו למשימה מכיוון שהן הבינו שיש משהו גדול מהן שהן חייבות למסור למענו הכול. (אפשר לדבר על זה שזה לא היה דבר קל, הרי נדרש מאברהם להקריב את הבן שלו, מיוסף נדרש לחפש את אחיו למרות שידע שהם שונאים אותו, מישעיהו נדרש להשקיע את חייו למרות שידע שהעם לא יקשיב וכן הלאה. בשבטים ברמה גבוהה אפשר להעלות את הדילמה: מה אתם הייתם עושים במצב כזה? האם זה פשוט לעשות את מה שהם עשו?).

המושג 'הנני' מייצג את הרצון לעזור ולצאת לשליחות בכל מצב ובכל צורה שהיא.

שלב 1

שאלו את החניכים: האם אתם יכולים לספר על מקרה שבו התבקשתם לעשות משהו ופעלתם בלי להתמהמה? מתי אנחנו עושים את זה? איך אנחנו מתייחסים לאימא או לאבא כשהם מבקשים מאיתנו משהו? וכשהמדריכים או המורה מבקשים? איך ראוי להתנהג במצבים כאלו?

תנו לחניכים להציג את המושג 'הנני': אחד החניכים יהיה בעל סמכות, חבר או אח קטן, ויבקש מאחד החניכים לעשות משהו למענו, והחניך יעזור לו מייד, בלי להסס. אפשר לתת להם לפני ההצגה דוגמה אישית של המדריכים לפעולה בלי התמהמהות והיסוס, וכך להחדיר את הנושא עוד יותר.

סיכום

למדנו מאברהם, מיוסף, מישעיהו ומעוד אישים על המושג 'הנני', על השליחות שהייתה להם ועל הביצוע בצורה הטובה ביותר. ראינו שהם עשו זאת למרות שנדרש מהם להקריב הכול. מתוך מה שלמדנו חיפשנו איפה אנחנו כאלה ואיך אנחנו יכולים ללמוד מהם ולרצות להיות כמותם, ואיך צריך לנהוג במצבים כאלה.

הקריאו את הפסוקים וכמובן ספרו את הסיפור המלא ואת ההקשר שבו מובאים פסוקים אלה - אצל אברהם מדובר בעקדת יצחק, אצל יוסף מדובר ביציאתו לחפש את אחיו ואצל ישעיהו הקב"ה מחפש שליח שינבא לעם ישראל, וישעיהו מייד מתנדב באמירת 'הנני'. בשבטים שאוהבים הצגות אפשר להציג את הסיפורים.

תאודור (בנימין זאב) הרצל ז"ל

הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

דרור וינברג ז"ל

חנה סנש ז"ל

צו שמונה!

רקע והנחיות הפעולה

60 דק'

"היי את/ה! עם ישראל צריך אותך!"

"אותי?! איך אוכל לעזור?"

"הסתכל/י מסביבך, שים/מי לב כמה דברים יש לעשות פה, תראה/י כמה משימות ביכולתך למלא בצורה הכי טובה שיש! כן, דווקא את/ה!"

בפעולה זו נראה שעם ישראל צריך שכל אחד מאתנו יירתם לעשייה, כל אחד עם הטוב שהוא יכול להוסיף.

גוף הפעולה:

שלב א

בשלב הראשון נעלה אצל החניכים את ההרגשה ש"צריך אותי בעם ישראל!"

פתחו במשחק - פזרו על הרצפה כרטיסי משימות (נספח 2), העמידו את חניכי השבט סביב המשימות ובקשו מהם למלא את כל המשימות. כל אחד ייקח משימה, ימלא אותה ולאחר מכן ייקח עוד משימה עד שייגמרו כל המשימות. הקציבו זמן לביצוע כל המשימות.

לאחר שהחניכים יסיימו לבצע את כל המשימות שבו איתם במעגל ושאלו: מי קיבל עליו יותר משימה אחת? (סביר להניח שרוב החניכים ירימו אצבע). למה בעצם כל אחד מיהר לעשות משימות רבות ככל האפשר? כשאנחנו יודעים שהקבוצה צריכה אותנו אנחנו נעשה את כל ההשתדלות כדי לעזור ולתרום את חלקנו!

קראו עם החניכים את הקטע שכתבה חני ליפשיץ, שליחת חב"ד בקטמנדו (נספח 3). ספרו לחניכים על שליחי חב"ד המפוזרים בעולם כולו ומקרבים לתורת ישראל ולקב"ה יהודים שהתרחקו מהיהדות. מה גורם לשליחים למסור את נפשם ולנסוע למדינות רחוקות כדי לדאוג ליהודים אחרים?

דברו עם החניכים על כך שלכל אחד מאיתנו יש שליחות, יש צורך, יש משבצת שהוא צריך למלא, מקום שבו הוא צריך להיות נוכח. העם שלנו צריך כל אחד מאיתנו.

שלב ב

בשלב זה החניכים ישאלו: איפה צריך אותי? היכן אני יכול/ה להיות משמעותי/ת?

חלקו את החניכים לכמה קבוצות (שבטים גדולים אפשר לחלק לעד ארבעה קבוצות, ובשבטים קטנים אפשר לקרוא את הסיטואציות עם כל השבט). חלקו לכל קבוצה סיטואציה (נספח 4) ובקשו מהחניכים להגיד מה הם היו עושים באותו מצב ולמצוא פתרון. אם תעשו את השלב הזה בקבוצות, החליפו את הסיטואציות בין הקבוצות בכל חמש דקות.

לאחר קריאת הסיטואציות והדיון עליהן חזרו לשבת במעגל אחד ובקשו מכל קבוצה לספר בקצרה על הדילמה ועל הפתרון שחשבו עליו. דברו עם החניכים על שבחיים יש הרבה סיטואציות שבהן זקוקים לנו בצו שמונה, מהדברים הכי קטנים (כמו שראינו בסיטואציות) - בבית, בסניף או בבית הספר - ועד דברים גדולים שקורים במדינה ובעם ישראל.

מטרות

1. החניכים יבינו שיש "משבצת" בעם ישראל שהם - ורק הם - יוכלו למלא!

2. החניכים יפגשו מקומות שהם יכולים להשפיע בהם.

3. החניכים ידונו בסיטואציות מחיי היום-יום שבהן הם נצרכים.

להרחבה

"אמא, אני הולך" (נספח 1).

ציוד

כרטיסי משימות (נספח 2), כרטיסי סיטואציות (נספח 4), מעגלי חיים, צ'ופר.

נספח 1

אמא, אני הולך (יאיר אהרוני)

אמא, אני הולך! אל תנסי לעצרני, כי הלוך אלך! רב לי לחבק ידיים!
נקראתי ואני הולך!

רואה אני אותך מזילה דמעות מוחה עיניים בשולי סינור,
בי תלית את מבחר תקוותיך, לילות ללא שינה הקדשת,
סעדתני, גדלתני, טפחתיני, וקיווית כי אשיב לך גמולך בסעד
לעת זקנה היותי על ירך, תומכך הנאמן, רוצה היית לראותני
גדול ונערץ, ידוע ומפורסם מבין אני ללבך, אך המציאות
אכזרית היא, לא תדע רחם. מליוני הנשחטים, רבבות הכמהים
צמאי המולדת אולי ישאו את עיניהם המצפות בדומי ואיך
אשא אליהם את עיניי, אם לצו עיניים הכלות לא אשמע?
זה צו הדורות הינשא אלי במבטם התובע, איך אשאר לשבת
שאנן שלי בצל קורת בית חם ואם אהבת. אם הם יהלכו ערומים
ויחפים. קפואים בכפור ובשלנו אל תנסי לעצרני ב"בכבד את אביך
ואת אימך" קדוש הצו, אך צו האומה, הצו הדור הכמה לגאולה -
קדוש ממנו.

שומע אני אותך אומרת "אכזר הוא הבן" לא, אמא, הן ידעת יפה
כי מעטים נשארו, ועל שכם כל אחד מוטלים תפקידים של
שלווה, תפקיד קדוש ויקר, אשר אין קדוש ויקר הימנו, לבנות
מולדת לעם דווי וסחוף, מעונה ורצוף, בגופו ובנפשו, להכין
מקלט לשירידים אחרונים, אלה אודים מוצלים מאש, שארית
הניצולים מן השריפה הגדולה אשר שרף ה' - ואין להשתמט מן
השמיטה, ואין לברוח מן המערכה - כי יקר כל אחד במערכה
הגדולה, הכבדה, מערכת עם הנאבק על חרותו ועל מולדתו.
אמא, אני הולך, אל תנסי לעצרני, כי הלוך אלך.

נסי להבינני, אמא, אמציתי אל לבך, תניני והציצה אל תהום עיניך,
ואדלה מתוכן כוח ועוז לימים יבואו - ואלך!

נספח 2

משימות

- לקרוא בקול: קדש חיך בתורה!
- להעלות חיך על פניו של חבר
- לשיר את המנון בני עקיבא
- לצחוק בקול
- לתת כיף למדריך
- לשנות כוס מים בלי ידיים
- לספר את כיפה אדומה מהסוף להתחלה
- לעשות סיבוב מסביב לסניף
- ללכת לשאול בשלום הקומונרית
- לעזור לאדם ברחוב

פזרו באמצע המעגל כרטיסים שכתובים בהם שמות מעגלים
בחיינו: המשפחה, הסניף, השבט, בית הספר, הרחוב, החברים, עם
ישראל, ארץ ישראל. בקשו מכל חניך וחניכה לבחור תחום אחד
ששם הם מרגישים משמעותיים. עשו סבב ובו כל חניך יאמר
על איזה תחום חשב ודבר אחד שהוא יכול להוסיף טוב באותו
התחום.

שלב ג סיכום

סכמו את הפעולה: בשלב הראשון למדנו על הצורך שלנו, על
שיש לכל אחד מאיתנו תפקידים ומשימות למלא, ואנו צריכים
רק לפקוח עיניים ולחפש אותן. פגשנו בשליחי חב"ד שנוסעים
למדינות בכל העולם מתוך תחושה וידיעה ברורה שיש שם יהודים
שצריכים אותם, שצריכים שהם יקרב אותם חזרה ליהדות.

בשלב השני שאלנו: איפה צריך אותנו? איך בתחומים שאנו פוגשים
בחיי היום-יום שלנו אנו יכולים להשפיע ולהיות משמעותיים?
פגשנו כמה סיטואציות שמדגימות לנו מקרים שבהם אנו יכולים
להיות נוכחים ומשמעותיים, ולאחר מכן כל אחד מאיתנו חשב על
תחום ספציפי בחייו שבו צריך אותו ובו הוא יכול להוסיף עוד טוב.

הצעה לצ'ופר

(הרב אהרן לייב שטיינמן).

"אדם צריך לדעת מה הוא, ומה הוא יכול להיות, ומה הוא צריך
להיות. אנשים לא מנצלים תמיד את הכוחות. כל אחד צריך לדעת
מה הוא, ומה הוא יכול להיות.

ואם אחד מנצל את כל הכוחות למה שהוא יכול להיות - הוא יהיה
מאושר, ויהיה טוב לעולם ולו. הקב"ה יעזור שכל אחד באמת יידע
מה שהוא, וינצל את כל הכוחות לשם שמיים"

● לקרוא פרק תהילים

● למצוא שלושה חניכים עם אותה מידת נעליים

● לרקוד ריקוד

● לחפש שני חניכים שהשמות שלהם מתחילים באותה אות

● לכת עד סוף הרחוב ולחזור

● להתגלש במגלשה

● לדבר במשך דקה על המצב בארץ

● לחייך במשך דקה

● לחבר חמשיר על השבט

● לקרוא את פרשת השבוע

נספח 4

סיטואציות

1. אתם מסתכלים בראובן ומרחמים עליו. ראובן הגיע השנה לכיתתכם, עלה מארץ אחרת לפני שלוש שנים והגיע השנה לעיר היישר ממרכז הקליטה. אף על פי שהשפה העברית חדשה לו, הוא תמיד מוציא ציונים טובים במבחנים. החברים בכיתה חושבים שהמורים עוזרים לו מאוד ומקנאים בו עד כדי כך שאחד הילדים החליט שלא לשתף את ראובן במשחקי הכדורגל הכיתתיים. **כואב לכם לראות ילד מהכיתה שיושב לבדו בהפסקות ואינו משחק עם כל חברי הכיתה. אתם מתלבטים מה לעשות, אם ללכת להיות איתו ולוותר על ההנאה שבהפסקות או לשחק עם חברי הכיתה כאילו לא קרה דבר. אתם יודעים שאם תהיו איתו, יכול להיות שגם אתכם לא ירצו לשתף עוד במשחקים... מה תעשו?**

2. השבוע תור השבט שלכם לשטוף את הסניף. כבר ביום שלישי הודיעו לכם על השטיפה יהודה ויעל המדריכים, וביקשו מכולם להגיע לסניף עם מגבים ביום חמישי בשעה 18:00. יום חמישי הגיע, ולמרות שהייתם באמצע משחק כיפי עם האחים - כשהגיעה השעה 18:00 לקחתם מגב ויצאתם מהבית לכיוון הסניף. כבר מרחוק ראיתם שהדלת של הסניף סגורה. בשעה 18:10 הגיעו יעל ויהודה והופתעו לראות שרק חניך אחד הגיע לסניף. הסניף מלוכלך, התורנות השבוע היא שלכם ולא יהיה מי שישטוף את הסניף אם השבט שלכם לא יעשה זאת. **מה תעשו? האם תישארו ותשטפו את הסניף עם המדריכים אף על פי שזה ייקח יותר זמן, או שתחזרו הביתה ותשאירו את הסניף כך?**

3. מסע פסח מתקרב! כולכם מלאים באנרגיות טובות ובמצב רוח מרומם לקראת המסע. אתם מדברים כל הזמן ביניכם על איזה כיף יהיה, אילו חטיפים תביאו ואיך תקומו באמצע הלילה כדי להפתיע את המדריכים שלכם, אבל בתוך כל השמחה אתם שמים לב שחניך אחד נשאר מחוץ לדיבורים. בכל פעם שמדברים על המסע הוא מתכנס בתוך עצמו או פשוט קם והולך. שאלתם את המדריך שלכם אם הוא יוצא למסע והמדריך אמר שבגלל שיש לו בעיה ברגל הוא לא יכול לצאת, כי הוא לא רוצה לעכב את כל השבט במסלולים. **אתם מתלבטים מה לעשות - האם להציע לאותו חניך שיצא ואתם תלכו איתו במסלולים גם אם זה אומר שתלכו מאחור, או שלא להציע את זה כדי להיות עם השבט שלכם במסלול וליהנות איתו? מה תעשו?**

4. החורף התחיל ובקושי אפשר לקרוא לו חורף, אין גשם בכלל! עד עכשיו היו בערך יומיים עם קצת טיפות. זהו. מדברים בחדשות על זה שאין מים וחייבים לחסוך, אבל זה לא כל כך מעניין אתכם, הרי בברז בבית תמיד יש מים ותמיד יהיו מים, לא? אתמול היה לכם מפגש משפחתי ופגשתם את הדוד החקלאי מהגולן. הוא אומר שעדיין לא הייתה לו שנה כזאת והבצורת ממש הורסת לו את הגידולים. ההשקיה עולה לו המון כסף, וגם ככה היא מוגבלת ביעילותה. במשך כל העל-האש המשפחתי המבוגרים דיברו על המצב הקשה. חייבים תפילות, כולם אמרו. עלה לכם רעיון לארגן תפילה של כל הסניף לגשם. יש הרבה חניכים ויכולה להיות תפילה גדולה. אמרתם את זה לדוד שלכם והוא ממש התלהב מהרעיון. אבל היום אחרי המפגש אתם פתאום לא בטוחים כל כך. אתם רק מהשבטים הצעירים בסניף, ולא בטוח שיקשיבו לכם. לא בטוח שתצליחו לארגן תפילה גדולה, וגם מי אמר שזה יעזור? **לנסות לארגן ולהיכשל זה לא כף, אולי עדיף לוותר על זה ולהתפלל לבד או לבקש ממישהו אחר שיארגן? מה אתם הייתם עושים?**

נספח 3

חני ליפשיץ, שליחת חב"ד בקטמנדו

עשר שנים שאנו שליחים של הרבי מלובביץ' בקטמנדו שבנפאל. בעלי אני וארבעת ילדינו. בין הבית שלנו בישראל לבית כאן בנפאל מפרידות 18 שעות, צנרת תקינה של מים חשמל, מערכת מתקנת של רפואה ותחבורה ועוד פריטים השייכים לעולם המערבי שהותרנו מאחורינו.

שגרת החיים שלנו נעה בין דאגה יומיומית ל-20 אלף התרמילאים המגיעים הנה בשנה, שיחות מעמיקות בנושאים יהודים ובכלל, עזרה למטיילים ומטיילות בכל תחום ובכל עניין שהוא. דלת הבית פתוחה כל העת ועל הספה יושבים צעירים המתגעגעים הביתה. לישראל.

בנפאל שואפים אוויר פסגות של הרים לבנים ומושלגים, קמים אל יום חדש ולעולם לא יודעים כיצד הוא יסתיים. כשהטלפון מצלצל אין לדעת אם מצדו השני של הקו נמצאת אמה דואגת, תרמילאי שנתקע על אחד ההרים, או אדם בודד הזקוק למילה טובה.

עשר שנים שאנו זוכים לחיות חיים עם ערך מוסף בל יתואר. חיים מאתגרים ומיוחדים. בשנתיים האחרונות זכינו לפתוח בית חב"ד חדש בעירה פוקארה - בסיס היציאה לטרקים, ובאמת שאין כאן רגע דל.

אבל אנחנו לא היחידים - 3,500 שליחים של הרבי מלובביץ' פרוסים בכל נקודה שהיא על פני כדור הארץ. באלסקה, רוסיה וחבר העמים, המזרח הרחוק, דרום אפריקה. בעצם בכל מקום. הם נמצאים שם בשבתות, בחגים, ובימות החול. מאמצים אל חיקם כל אחד ואחת. עומדים על המשמר בחום ובקרה. בימי שמחה וגם בימי משבר וצרה. דבר לא ישבור אותנו.

"יחד, כל הדרך!"

רקע
והנחיות הפעולה

60 דק'

כשאנחנו ביחד יש לנו כוח גדול לפעול, אנחנו חזקים, מלאי מרץ ומוטיבציה!

אבל רגע אחד... לאן לפנות? לאיזה כיוון ללכת? איפה צריך את הקבוצה שלנו?

בפעולה זו החניכים ילמדו שגם כקבוצה יש משימות שמחכות לנו, בין שבשבת, בין שבסניף, בין שבתנועה כולה.

גוף הפעולה:

שלב א'

בשלב הראשון החניכים יפגשו את הקבוצות שאליהן הם משתייכים ויחוו את הכוח של הקבוצה שלהם כשבת.

שבו עם החניכים במעגל על הרצפה, פזרו במרכז המעגל כרטיסים עם שמות של קבוצות ובקשו מכל חניך וחניכה לבחור קבוצה שאליה הם מרגישים מחוברים במיוחד ולומר משהו טוב שהקבוצה הזאת עשתה לאחרונה.

לאחר הסבב עברו למשחק - שבטים שבהם עשרה חניכים ויותר ישחקו 'הדגל' ושבטים שבהם פחות מעשרה חניכים ישחקו 'דומינו ראלי'.

אפשרות א': משחק 'הדגל' - חלקו את השבט לשתי קבוצות, וכל קבוצה תקבל חצי מגרש. קו גבול יפריד בין שני חלקי המגרש. לכל קבוצה יהיה 'דגל' (חפץ כלשהו) שנמצא בקצה המגרש של הקבוצה השנייה, והמטרה של כל קבוצה היא לחלץ את הדגל שלה משטח הקבוצה השנייה בלי להיתפס. חניך שייכנס כדי לחלץ את הדגל וייתפס - יעצור במקומו עד שחניך אחר ירוץ לחלץ אותו בעזרת 'כיף'. הקבוצה שתנצח היא הקבוצה שתצליח לחלץ את הדגל שלה. שבו עם החניכים במעגל ושאלו: מה הדבר הכי הכרחי במשחק הזה? האם אפשר לדמיין שהמשחק יצליח אם חברי הקבוצה לא יעזרו זה לזה והיו שותפים למשימה?

אפשרות ב': 'דומינו ראלי' - חלקו לכל חניך וחניכה קלפי דומינו או קפלות מעץ ובקשו מהם ליצור צורה על ידי העמדת הקוביות זו על גבי זו. לאחר שכל חניך וחניכה ייצרו צורה, בקשו מהם להפיל קובייה אחת והיא תפיל אחריה את הצורה כולה. בקשו מהחניכים שוב ליצור צורה מהקוביות, אך הפעם כל חניך יחבר את הקצה של הצורה שלו לצורה של חברו, כך שתיווצר צורה אחת גדולה של השבט כולו. כעת הפילו דומינו אחד וראו את היופי שבנפילת הצורה הגדולה. שבו עם החניכים במעגל ושאלו: מה היה מרשים יותר, כאשר כל אחד בנה צורה או כשהייתה צורה אחת לכל השבט?

ראינו שהקבוצה יכולה לעשות יחד דברים הרבה יותר גדולים מהפרט לבדו. דיברנו בפעולות הקודמות על שלכל אחד מאיתנו יש תפקיד שהוא צריך למלא, וגם לקבוצות שאנחנו משתייכים אליהן יש כוח להניע דברים קדימה.

במשחק 'הדגל' - ראינו שכדי להשיג את המטרה נדרש שיתוף הפעולה של כל הקבוצה; אחד צריך לרוץ להביא את הדגל והשאר צריכים לבלבל את חברי הקבוצה השנייה כדי שהוא לא ייתפס. לשחקן יחיד יהיה קשה מאוד לנצח לבדו במשחק כזה ובהגשמת מטרות

מטרות

1. החניכים ייפגשו עם הקבוצות שאליהן הם משתייכים ויבינו את הכוח של העשייה הקבוצתית דווקא.

2. חניכי השבט יחפשו יחד משימות שבהן הם יכולים להשפיע.

3. חניכי השבט יבחרו תחום אחד שעליו הם מסתערים כשבט.

להרחבה

'יחדיו' (הרב סולובייצ'ק - נספח 1)

ציוד

כרטיסי מקומות, חפץ 'דגל' או לחלופין דומינו או קפלות, גיליון וטוש, צ'ופר.

גדולות בכלל. במשחק 'דומינו ראלי' - ראינו את היופי הגדול שבצורה אחת של כולם: צורה אחת שמורכבת מהרבה צורות, שבהן כל אחד תרם משלו.

שלב ב'

בשלב זה החניכים יבחנו איפה השבט יכול להשפיע.

תנו לחניכים ממש להסתכל סביבם, לבחון את הסביבה שלהם ולראות איפה הקבוצה של השבט נצרכת.

מדריכים יקרים - בשלב הזה עליכם לבחון עם החניכים מהו המקום שבו הכי צריכים אתכם. איפה זקוקים לכם? איפה השבט שלכם יעשה משהו שאין מישהו אחר שיכול לעשות זאת במקומו? היכן צריכים אתכם באמת? העלו את השאלות האלו גם לפני החניכים כאשר אתם בוחרים מקום של עשייה.

בשלב הזה נדרשת מכם, המדריכים, חשיבה והכנה מראש. אנו מצרפים לכם רעיונות, אך אתם צריכים לבחון את הסביבה של הסניף שלכם ולחשוב על כמה מקומות שאתם רוצים שהחניכים שלכם יכירו ויבחנו אם הם יכולים להשפיע שם טוב.

בחרו ארבע-חמש תחנות, תאמו עם המקום ועם אדם שיוכל לשוחח עם החניכים כמה דקות בכל תחנה. הקפידו לדייק בזמני החניכים כדי שלא לעכב את האנשים בכל תחנה.

החניכים יעברו בכמה תחנות. בכל תחנה הם יפגשו למשך עשר דקות אדם שקשור לאותו מקום, והוא יספר להם על המקום ויציג לפנייהם את העשייה שנעשית שם.

לאחר התחנות התכנסו שוב ושוב עם החניכים. עברו שוב על התחנות שהייתם בהן ועל מה שסופר לכם בכל תחנה ושאלו את החניכים איך לדעתם השבט יכול להשתלב בעשייה באותו מקום (מומלץ לכתוב על גיליון את שמות התחנות ומתחת לכל תחנה את הרעיונות שהחניכים מעלים).

רעיונות למקומות:

- ספרייה
- בוסתן או פארק
- בית תמחוי
- שביל בטבע
- מתנ"ס
- צהרון או מועדונית
- מפגש עם מישהו ממקימי היישוב
- סניף
- גמ"חים
- בית אבות
- בית חולים
- משחקייה
- מעון ילדים

שלב ג' סיכום

פתחנו במפגש עם הקבוצות שאנחנו משתייכים אליהן וראינו שלכל קבוצה יש כוח לעשות טוב יחד, דווקא כקבוצה. במשחק ראינו שהכוח של הקבוצה נובע משיתוף הפעולה בין החברים ושיתוף הפעולה הזה גורם שהקבוצה תצליח לעשות דברים גדולים.

לאחר מכן עברנו בתחנות, פגשנו מקומות שונים בסביבה שלנו שבהם יש לנו יכולת להשתלב ולעזור. לסיום, בחרנו פרויקט שעליו השבט שלנו יסתער בע"ה.

הצעה לצ'ופר

מעשה בעגלה וסוסים (נספח 2).

נספח 1

יחידיו' (הרב סולובייצ'יק)

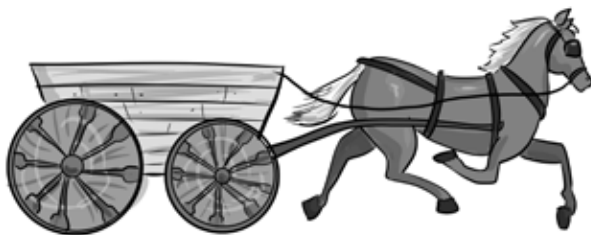
כאשר האדם מתחיל לחזות דברים מרחוק - הרי הוא נעשה חוזה וצריך שיהא אף מסוגל לממש את החזון. לחלום סתם ולקום בבוקר ולעסוק בפתרון החלום ולומר תוך סיפוק "חלמא טבא חזית" - אין לכך שום משמעות.

דרכו של אברהם אבינו הייתה לצעוד קדימה אל המקום שראה מרחוק. אבל האדם לבדו, בלי סיוע, אינו מסוגל להגשים שום דבר חזון. צריך שיהיו לו חברים לדעה, שיצעדו יחד עמו, יילחמו אתו, ויתגברו יחד על המכשולים. צריך שיתקיים בהם "וילכו שניהם יחדיו" (בראשית כב, ח) אברהם לבדו לא היה יכול להגשים את חזונו בדבר העם הנצחי. הוא היה זקוק לעזרתו של יצחק - ה"יחידיו" הוא הכרחי. זהו למעשה תנאי קודם להצלחתה של שליחות כל שהיא.

נספח 2

מעשה בעגלה וסוסים

מובא בשם רבי שמחה בונים מפשיסחא

אל הביצה הטובענית הגיעו שתי העגלות יחד, למרות שמגוחר יהיה לשייך אותן זו לזו.

העלובה שבהן עגלתו של איכר עני רתומה לשני סוסים כחושים ומזי רעב שאך בקושי משכו אותה. לעומתה רעותה, כרכרה מפוארת ומאובזרת השייכת לאציל מקומי. ארבעה סוסים אציליים הובילו אותה בקלילות, נענים לשריקות שוטו של העגלון לבוש המשי.

לפני הביצה נעצרו השתיים. העגלונים חככו בדעתם, מתלבטים אם כדאי לנסות דרך חליפית שתאריך מאוד את משך הנסיעה או שבכל זאת יצליחו לצלוח את הביצה הלא גדולה.

האיכר החליט ראשון. מיומן הוא בדרך זו, וכבר עשרות פעמים חצו סוסיו את הבוץ הטובעני. הוא הצליף בהם אחת ושתיים והם פסעו קדימה. נאנקים, מתאמצים, וכעבור מספר דקות מצליחים בכל זאת לחלץ את העגלה ולהמשיך קדימה. הוא העניק להם זמן להתאוששות ולעיסת עשב רוגעת, ובעצמו כרסם תפוח. עגלוננו של האציל אזר גם הוא אומץ. אם הסוסים הכחושים הצליחו, אין סיבה שסוסיו שלו יכשלו. הוא הדחיר אותם קדימה, הישר אל מצולות הביצה. אבל לא הצליח כקודמו. רבע שעה קשה חלפה. נראה היה שהעגלה רק שוקעת יותר. הסוסים לא הראו שום נכונות להתקדם ופלגי זיעה נטפו על מצחו של העגלון למרות מזג האוויר החורפי.

גזר עליהם להישאר כאן לנצח?

סוף דבר סיים האיכר העני את שעת המנוחה שלו ונפנה להביט במתרחש מאחוריו. "צריך עזרה?" צעק לכיוונו של העגלון המעונב, שנאלץ לבלוע את גאוותו ולהודות שאכן כן. הוא צריך לה נואשות.

רתם האיכר את סוסיו הכחושים למרכבתו של האציל, ובתוך מספר דקות הצליחו הם להעלות אותה על דרך המלך. על שכרם באו בחופן קש גדוש שכמוהו לא ראו כבר זמן רב.

"הסבר לי את הפלא", הציץ האציל מחלון המרכבה. "איך סוסיך הרזים הצליחו במה שלא הצליחו סוסי האצילים?"

"אין ספק שפרסת סוסיו של כבודו שווה יותר משני הסוסים שלי", פתח האיכר בחנופה המתבקשת. "אבל נעוץ כאן הבדל עמוק. סוסיו של האציל זרים זה לזה. כל אחד מהם מגזע אחר. לאיש מהם לא אכפת כאשר רעהו סופג צליפת שוט. אין להם שום רצון או יכולת לעשות מאמץ משותף כדי להתגבר, וגם בשעת מצוקה כל אחד מהם מושך לכיוון אחר. סוסי שלי, לעומת זאת, הם אחים שנולדו וגדלו באותה אורווה. כבר שנים הם יחד, האחדות והאהבה שביניהם ראויות לכל שבח. וכששניים יחד מתאמצים, כל אחד משקיע את כל כוחו כדי שגם השני לא יפגע, ממילא כבר לא קשה לצאת מהבוץ".

מימוש עצמי למוכנות לשליחות

רקע
והנחיות הפעולה

60-45 דק'

רובנו עסוקים רוב הזמן בעצמנו, וכך גם החניכים שלנו עסוקים ביכולות שלהם, בדרך שבה הם נתפסים בעיני החברה, במה שהם רוצים ובמה שהם צריכים. בפעולה הזאת אנחנו רוצים לשנות את המיקוד; לשים בצד את הדברים שאנו רוצים ברגע זה לטובת דברים גדולים וכלליים יותר מאיתנו.

גוף הפעולה:

שלב א

בשלב זה אנחנו רוצים להעצים את החיבור של החניכים לשאיפות ולחלומות שלהם בנוגע לעצמם. אפשר לעשות זאת בכמה דרכים; בחרו את הדרך התאימה ביותר לאופי החניכים שלכם.

1. משחק עתידות - מצורפת רשימת עתידות (בנספח). גזרו את הפתקים וחלקו לחניכים שווה בשווה. החניכים צריכים לחשוב למי מתאים העתיד שכתוב בפתק שקיבלו ולהעביר לו את הפתק. בסוף המשחק כל אחד יישאר עם רשימת דברים שהחברים בשבט חושבים שמתאים שיקרו לו בעתיד. בשבטים גדולים אפשר להדפיס את הרשימה כמה פעמים.

העתידות בנספח מנוסחות בלשון זכר אך מיועדות לשני המינים. אפשר להוסיף עתידות ולשנותן לפי אופי חברי השבט וחלומותיהם.

2. בחירה - בחרו חלק מרשימת העתידות, כתבו אותן והניחו את הדפים על הרצפה. ליד כל דף הניחו פתקים קטנים שעליהם כתובה השאיפה שבדף. החניכים יסתובבו בין הדפים ויבחרו את השאיפות שהם רוצים לעצמם על ידי לקיחת פתקים.

3. דמיון מודרך - בקשו מהחניכים לעצום עיניים ולדמיין שהם נמצאים כמה חודשים לפני אירוע בר המצווה שלהם והם צריכים לדמיין איך הוא ייראה: איך ייראה האולם ואילו מנות יוגשו לאורחים, איזו שמלה או חליפה ילבשו וכמה חברים יגיעו. רדו איתם לפרטים הקטנים והפכו את הדמיון למוחשי. תגידו להם שזה דמיון ומותר להתפרע ולחלום על האירוע כמו שהם באמת רוצים.

לסיכום המתודה שבחרתם אפשר לבקש מחניך אחד או יותר לשתף באחת השאיפות שלו.

שאלו את החניכים: האם אתם מוכנים לוותר על השאיפות ועל החלומות שלכם? כאן איננו מנסים לפתח דיון, רק לברר את עמדתם הפשוטה.

שלב ב

בשלב זה אנחנו רוצים להמחיש שיש מטרות קבוצתיות שתוכלנה להתקיים רק אם היחיד יוותר על שאיפותיו האישיות. אפשר להמחיש בכמה דרכים:

1. משימה - בקשו מהחניכים לבנות פירמידה אנושית. כדי שזה יצליח מישהו חייב לוותר ולהיות למטה, בחלק הנוח והנעים פחות.

מטרות

1. החניכים ימקדו חלומות או שאיפות בנוגע לעצמם.

2. החניכים יבינו שכדי שדברים גדולים יקרו, הפרטים צריכים להתגייס ליצור אותם.

3. החניכים יוותרו על חלום או על שאיפה שלהם למען ערך גבוה יותר.

ציוד

כרטיסיות למשחק, פתקים בשני צבעים, סוכריות טופי או מסטיקים.

סכמו: יש לנו רצון טבעי ואמיתי לדאוג לכלל, לציבור. לפעמים הדאגה לכלל באה על חשבון החלומות והרצונות הפרטיים שלנו, אבל מי שמבין את הערך העצום שבדאגה לכלל, מי שמוכן להיות שליח ציבור, מוכן לוותר בשמחה ובעצם הוויתור שלו הוא נעשה אדם גדול יותר וכללי יותר. בחודש הזה נפתח בעצמנו את הרצון ואת המוכנות להוביל דברים גדולים בעם גם כשזה דורש מאיתנו מאמצים או ויתורים על רצונות אישיים.

הצעה לצ'ופר

בדרך (חנה סנש)

קוֹל קָרָא וְהִלְכָּתִי,
הִלְכָּתִי כִּי קָרָא הַקּוֹל.
הִלְכָּתִי לְבֵל אֶפּוֹל,
אֲךָ עַל פְּרִשַׁת דְּרָכִים
סִתְּמִתִּי אֲזַנִּי בְּלוֹכֹן הַקֶּר
וּבְכִיתִי כִּי אֶבְדָּתִי דָּבָר.

את הקטע הזה כתבה חנה סנש זמן קצר לפני שיצאה לצנוח בהונגריה בזמן מלחמת העולם השנייה. היא מתארת בשיר את הבחירה ללכת בעקבות הקול הפנימי, לעשות את המעשה הציבורי, הכללי, ועם זה היא מתארת את תחושת ההחמצה מהדברים שהיא תאבד ותפסיד. בזכות המעשה של חנה סנש היא איבדה דברים, אבל גם נעשתה דמות ציבורית שהיא מופת לגבורה ולנחישות ורבים התחנכו לאורה.

2. משחק סרדינים - כמו מחבואים, אבל הפוך. אחד מתחבא (הסרדין) וכולם סופרים. כל אחד בנפרד מחפש את הסרדין, ומי שמוצא אותו נשאר במקום המחבוא ומצטרף למתחבא. האחרון שמוצא את הסרדינים נפסל ויהיה הסרדין בפעם הבאה. כדי שהמשחק יצליח כל אחד צריך לוותר על הגאווה ועל השמחה שדווקא הוא מצא את המתחבא, ולחכות בשקט ובסבלנות עם כולם עד שיישאר האחרון שעוד לא מצא.

3. משחק הריבועים - חומרים דרושים: ריבועים קטנים בשני צבעים וחבילת סוכריות. מהלך המשחק: כל המשתתפים יושבים במעגל וכל משתתף מחזיק בידו שני ריבועים בצבעים שונים, לדוגמה אדום וירוק. אם כולם מרימים ריבוע ירוק, כולם מקבלים סוכרייה. אם כולם מרימים ריבוע ירוק אבל אחד מרים ריבוע אדום, הוא מקבל שתי סוכריות וכל השאר אינם מקבלים דבר. אם הרוב מרימים ירוק ויותר מאחד מרימים אדום, אף אחד אינו מקבל סוכרייה. כל אחד מהקבוצה צריך לוותר על האינטרס הפרטי שלו - לקבל יותר סוכריות - כדי לעזור לאינטרס הקבוצתי - שכולם יקבלו סוכריות.

בסיום המתודה נהלו דיון על התהליך שקרה גם בלי ששמתם לב. נסו למצוא את החניכים שוויתרו למען אחרים ולשאול אותם: למה ויתרתם? איך הרגשתם כשויתרתם? אחר כך פתחו את הדיון לכולם: בעבור מה אנחנו מוכנים לוותר על הרצונות העצמיים שלנו? מה קורה אם אף אחד אינו מוותר? איך מחליטים מתי לוותר?

שלב ג

נחזור לחלומות ולשאיפות שבחרנו בחלק הראשון. כל אחד ירים אצבעות לפי מספר החלומות שיש לו כרגע (כוונו אותם לבחור בין שישה לעשרה). הקריאו משפטים, וכל אחד צריך להחליט האם הוא מוכן לוותר על אחד החלומות שלו כדי שהמשפט שהקראתם לא יתקיים. מי שמוכן לוותר - מוריד אצבע.

המשפטים:

לא לאכול לעולם את האוכל האהוב עליי

לשלם 500 שקל

להפירד מהחבר/ה הכי טוב/ה שלי

שהמשפחה שלי תחיה בארץ אחרת ולא אראה אותה

שחבר שלי יהיה כלוא

שמישהו ימות בתאונה

שיחלקו את ירושלים חצי ליהודים וחצי לערבים

שיהיה צונאמי בתל אביב

שתהיה מלחמה בקיץ

שאלו את החניכים: מה במשפטים גרם לכם להוריד אצבע ולוותר על חלום?

נספח 1

משפטים לעתידות

- יהיה עשיר
- יהיה רב חשוב
- יעשה דוקטורט בפיזיקה
- ידריך בסניף חוץ של התנועה
- יקים יישוב
- יעבוד בחקלאות
- יהיה רופא אף אוזן גרון
- יעשה צניחה חופשית
- ישלים את שביל ישראל
- יטייל ברחבי העולם
- יטוס לירח
- תהיה לו תעודת בגרות מעולה
- ינגן בתזמורת הפילהרמונית
- ימלא את קיסריה
- יגדל הרבה ילדים
- יאמץ ילד
- יעבוד במשטרה
- ילמד הרבה תורה
- יחיה חיים בעלי משמעות
- יהיה איש משפחה למופת
- יעשה שירות צבאי או לאומי משמעותי
- יסב נחת לאמא ואבא
- יגור בגרעין תורני
- יצא לשליחות בחו"ל
- יהיה חבר כנסת
- יהיה פסיכולוג
- יעשה תואר בארכאולוגיה
- יהיה עורך דין מצליח
- יגור במרכז תל אביב
- יקים ארגון חסד
- יהיה קומונר

אברהם אבינו ואני

רקע
והנחיות הפעולה

60 דק'

הראשון שהיה מוכן לשים בצד את כל חייו, משפחתו ומהותו וללכת אחרי ה' במסירות היה אברהם אבינו.

בפעולה הזאת אנחנו רוצים ליצור מפגש עם דמותו של אברהם אבינו ולהתלהב מהתפיסה שהוא מציג; תפיסה שמוכנה לומר: "הנני". אני פה לכל משימה שתקראו לי אליה."

גוף הפעולה:

שלב א

בשלב זה אנחנו רוצים לחבר את החניכים לסיפורים שבהם אברהם אבינו אמר "הנני". מצורפות כרטיסיות שבהן מוצגת דילמה הרלוונטית לחיי החניכים שלכם (נספח 1). כל דילמה כזו מבוססת על ניסיון שבו עמד אברהם אבינו, ומתחת לדילמות מצוטטים הפסוקים שבהם מופיע הניסיון.

חלקו את הדילמות לחניכים. אפשר לחלק אותם לקבוצות ולתת דילמה אחת לכל קבוצה, ואפשר לתת דילמה לכל חניך וחניכה - בהתאם לגודל השבט. בשלב הראשון בקשו מהם לקרוא את הדילמה ולדון מה עליהם לעשות, ובשלב השני חלקו להם את הפסוקים ובקשו מהם לומר מה בחר אברהם אבינו לעשות.

אחר כך כך אפשר לעשות סבב שבו כל חניך או כל קבוצה יציגו את הדילמה ואת דרך ההתמודדות שבחרו בהשוואה לדרך שנקט אברהם.

בניסיון האחרון אברהם אומר "הנני", ואמירה זו מראה את עמדת הנפש שלו לאורך כל הדרך. כתבו את המילה על גיליון נייר והניחו על הרצפה או תלו על הקיר שמאחוריהם.

שלב ב

בשלב זה אנחנו רוצים שהחניכים יתלהבו מדמותו של אברהם אבינו ומדרכו. אפשר לעשות זאת בשתי דרכים:

1. הפקת טריילר או פרסומת לסרט שאברהם אבינו הוא גיבורו הראשי - ספרו לחניכים שמפיק של חברת סרטים גדולה רוצה להוציא סרט על אברהם אבינו, והם התסריטאים שנבחרו ליצירת הסרט. עליהם לתכנן את הסרט ואז לצלם לו טריילר. מצורף דף שיעזור לחניכים לתכנן את הפקת הסרטון (נספח 2).

יש פה הזדמנות אמיתית ליצור משהו משמעותי עם החניכים. הלהיבו אותם, פעלו איתם, יכול לצאת מזה משהו שהם יהיו גאים בו מאוד.

2. יצירת סרטון מהמילה "הנני" - שלחו את החניכים לצלם אנשים רבים ככל האפשר האומרים את המילה "הנני". אפשר לצלם חברים בסניף, אנשים ברחוב ובבתים וכו'. קבצו את כל הסרטונים וערכו מהם סרטון אחד.

הסרטון יוצר רצף אנשים שאומרים "הנני" - התחושה שסרטון כזה מעניק היא חזקה, מרשימה ומכניסה לתודעת שליחות.

מטרות

1. החניכים ייחשפו לסיפורים שבהם אברהם אבינו אמר "הנני".
2. החניכים יתלהבו מדמותו של אברהם אבינו.
3. החניכים יבחרו מצב אחד בחייהם שבו הם רוצים להיות כמו אברהם אבינו.

ציוד

נספחים מצולמים וגזורים לכרטיסיות, ציוד לצילום סרטונים (טלפונים או מצלמות), דפים ועטים, מדבקות 'הנני' לצ'ופר.

מציבים

1. מכל הילדים בשכבה דווקא אתה נבחרת לייצג את בית הספר בכיתה של ילדים בני גילכם בבית ספר יהודי בחו"ל. האם להסכים להיות נציג - לארוז את החפצים, לעזוב את המשפחה, את החברים ואת המקום המוכר, ולטוס ללמוד איתם? בחו"ל תהיה תלמיד מן המניין, אבל יהיה לך גם פתח להשפיע ולהעביר שם תכנים הקשורים לארץ ישראל ולציונות.

האם תיסע?

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ מֵאֶרֶץ צָרָה וּמִמּוֹלַדְתָּהּ וּמִבְּיֹת אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאָה. וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל וְאַבְרָכָה וְאֶגְדָּלָה שְׁמִי וְהָיָה בְרָכָה. וְאַבְרָכָה מְבָרְכִיךָ וּמְקַלְלֶךָ אָדָם וְנִבְרָכְךָ בָּהּ כָּל מְשֻׁפָּחוֹת הָאֲדָמָה. וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֱלֹהֵי ה'" (בראשית יב, א-ד).

2. אתם יושבים בהפסקה בחוץ, במקום האהוב עליכם בחצר בית הספר, ואוכלים כריך, ופתאום אתם רואים ילד מהכיתה, שהוא אומנם שכן שלכם אבל אתם לא מסתדרים איתו בדרך כלל, עומד עם חבורה מכיתה י"ב. החבורה הזו ידועה בחוסר הנחמדות שלה ונראה שהילד מפחד ואפילו מאוים; הוא נסוג אחורה ויש לו הבעה לחוצה.

האם תקומו לעזור לו?

וַיְהִי בַיּוֹם אֲמָרְפֶּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר אֲרִיזָה מֶלֶךְ אֶלְסַר כְּדָרְלַעְמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְחִדְעֵל מֶלֶךְ גּוֹיִם. עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת בְּרַע מֶלֶךְ סֹדֶם וְאֶת בְּרִשְׁעֵי מֶלֶךְ עֵמֶרָה שְׁנָאב מֶלֶךְ אֲדָמָה וְשִׁמְאֵב מֶלֶךְ צִבְיִים וּמֶלֶךְ בָּלַע הָיָא צֶעֶר. כָּל אֵלֶּה חִבְּרוּ אֶל עַמֶּק הַשְּׂדִים הוּא יָם הַמֶּלַח. שְׁתֵּים עָשָׂרָה שָׁנָה עָבְדוּ אֶת כְּדָרְלַעְמֶר וּשְׁלֹשׁ עָשָׂרָה שָׁנָה מֶרְדּוּ. וּבְאַרְבַּע עָשָׂרָה שָׁנָה בָּא כְּדָרְלַעְמֶר וְהַמֶּלְכִּים אֲשֶׁר אָתּוֹ וַיִּכּוּ אֶת רָפָאִים בְּעִשְׂתָּרֶת קִרְיִים וְאֶת הַזִּזִּים בָּהֶם וְאֶת הָאִיִּמִּים בְּשׁוּרֵי קִרְיָתִים. וְאֶת הַחֲרִי בְּהֶרֶם שְׁעִיר עֵד אֵיל פֶּאֶרֶן אֲשֶׁר עַל הַמֶּדְבָּר. וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְּאוּ אֶל עֵין מִשְׁפָּט הוּא קִדְשׁ וַיִּכּוּ אֶת כָּל שְׂדֵה הָעֵמֶלְקִי וְגַם אֶת הָאֲמֹדִי הַיֹּשֵׁב בְּחִצְצָן תָּמָר. וַיֵּצֵא מֶלֶךְ סֹדֶם וּמֶלֶךְ עֵמֶרָה וּמֶלֶךְ אֲדָמָה וּמֶלֶךְ צִבְיִים וּמֶלֶךְ בָּלַע הוּא צֶעֶר וַיַּעֲרֻכוּ אֹתָם מִלְחָמָה בְּעַמֶּק הַשְּׂדִים. אֶת כְּדָרְלַעְמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְחִדְעֵל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאֲמָרְפֶּל מֶלֶךְ שְׁנַעַר וְאֲרִיזָה מֶלֶךְ אֶלְסַר אֲרַבְעָה מֶלְכִּים אֶת הַחֲמִשָּׁה. וְעַמֶּק הַשְּׂדִים בָּאֲרוֹת בָּאֲרוֹת חֲמֹר וַיִּנָּסוּ מֶלֶךְ סֹדֶם וְעֵמֶרָה וַיִּפְּלוּ שָׁמָּה וְהַנְּשִׂאִים הָרָה נָסוּ. וַיִּקְחוּ אֶת כָּל רָכֶשׁ סֹדֶם וְעֵמֶרָה וְאֶת כָּל אֲכָלָם וַיִּלְכּוּ. וַיִּקְחוּ אֶת לוֹט וְאֶת רָכֶשׁוֹ בֶּן אָחִי אַבְרָם וַיִּלְכּוּ וְהוּא יָשֵׁב בְּסֹדֶם. וַיִּבְּאֵהוּ הַפְּלִיט וַיַּגִּד לְאַבְרָם הָעֶבְרִי וְהוּא שָׁכֵן בְּאֵלְנֵי מִמְרָא הָאֲמֹדִי אָחִי אֲשֶׁפֶל וְאָחִי עֶגְר וְהֵם בְּעַלֵּי בְרִית אַבְרָם. וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיִּרָק אֶת חֲגִיכִיו וַיִּלְדִּי בֵיתוֹ שְׁמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד דָּן. וַיַּחְלֶק עֲלֵיהֶם לִילָה הוּא וְעֶבְרָדִיו וַיִּכֶם וַיִּרְדָּפֶם עַד חֹבֶה אֲשֶׁר מִשְׁמָאל לְדַמְשֶׁק. וַיֵּשֶׁב אֶת כָּל הָרָכֶשׁ וְגַם אֶת לוֹט אָחִיו וְרָכֶשׁוֹ הַיֹּשֵׁב וְגַם אֶת הַנְּשִׂים וְאֶת הָעָם" (בראשית יד, א-טז).

סיכום

למדנו בפעולה על עמדת נפש של מוכנות לשליחות, תפיסה שאומרת "הנגני". זוהי עמדת נפש שהולכת איתנו כל החיים, במשימות ובאתגרים אישיים, משפחתיים וגם ציבוריים, הנוגעים לכלל ישראל. אם נמשיך ונלמד מאברהם אבינו, נרצה לפתח גם בנו את התודעה הזאת של "הנגני" והיא תקיף אותנו בכל תחומי החיים.

הצעה לצ'ופר

להדפיס על מדבקות את המילה "הנגני" ולתת לחניכים להדביק על הטלפון או על הארנק. אפשר גם לניילן, לחורר ולתת להם להשחיל על מחזיק מפתחות.

3. עמותה כלשהי מחפשים לתרומה חפץ יקר ערך ונדיר מאוד. אתה לא יודע למה, אבל הם זקוקים מאוד לחפץ הזה דווקא. יש לך בבית החפץ הזה, אבל חוץ מסכום הכסף הגבוה שהוא שווה הוא יקר מאוד ללבך. קיבלת אותו במתנה מדוד שאתה אוהב מאוד אך גר בחו"ל וכמעט שאינו מגיע לבקר בארץ. אתה אוהב מאוד את החפץ ומשתמש בו בכל יום.

האם תתרום את החפץ?

"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹקִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנְנִי. וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךָ אֶת יִחְזָקָה אֲשֶׁר אֶהְבֶּתָּ אֶת יִצְחָק וְלֶךְ אֶל אֶרֶץ הַמִּצְרַיִם וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לַעֲלֹה עַל אֶחָד הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהִי. וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר וַיַּחְבֹּשׁ אֶת חֲמֹרוֹ וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נַעֲרָיו אֹתוֹ וְאֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיִּבָּקַע עֲצֵי עֹלָה וַיִּקְחֵם וַיֵּלֶךְ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹקִים" (בראשית כב, א-ג).

נספח 2

דף הנחיה ליצירת סרטון

ברכות!

אתם עומדים ליצור סרט מרגש וחדשני על אברהם אבינו. עקבו אחר ההוראות שלב אחרי שלב, ושיהיה בהצלחה!

דמויות:

מי משחק בסרט שלכם? כתבו מיהן הדמויות והוסיפו כמה מילים על כל אחת: מה גילה, מה מצבה בחיים ומה היא רוצה.

עלילה:

כל עלילה מורכבת מפתחה, מבעיה (קונפליקט), מהתרה ומסיום. מה הפתחה שלכם? מה הבעיה שהגיבורים מתמודדים איתה? מה הפתרון שלהם? איך נגמר הסרט? מה המסר שאיתו אתם רוצים שהצופים יישארו בסוף הסרט? זה השלב החשוב ביותר, כי הוא לב הסרט שלכם. השקיעו בו זמן ומחשבה.

אלופים! עכשיו הזמן להפוך את זה לסרטון ממש.

1. קודם כול החליטו אם אתם רוצים לצלם את כל הסרט או רק טריילר או פרסומת לסרט.

2. אם החלטתם שטריילר, חשבו אילו תמונות מתוך הסרט אתם רוצים שיראו בטריילר. נסו לחשוב מה ייצור עניין והתלהבות ויגרום לצופים לבוא לראות את הסרט המלא.

3. עכשיו הזמן להעביר את הרעיון לפרקטיקה. חלקו תפקידים - החליטו מי ישחק כל דמות. החליטו מי אחראי לצילום, מי לעריכה ומי עוזר לשחקנים להיעמד ומדייק אותם.

4. חשבו איזו תפאורה אתם צריכים ויכולים להשיג או להכין מחומרים שיש בסניף. הביאו אותה.

5. עשו כמה חזרות.

6. צלמו

7. ערכו את הסרטונים לסרטון אחד.

8. הקרינו את הסרטון לשבט.

9. זהו! עכשיו אפשר להעלות את הסרטון ליוטיוב.

כל הכבוד!

סיטואציות

1. כשההורים מבקשים עזרה, ללכת לתת אותה בו ברגע.
2. כשהמורה פונה אליי בכיתה, להרים את העיניים מייד.
3. כשאדם מבוגר או אישה בהיריון עולים לאוטובוס, להיות הראשון שקם ולא לחכות לראות אם מתפנה מקום.
4. להיות הראשון שמתחיל לחלק סידורים או לסדר ספסלים בתחילת התפילה בסניף.
5. בפעם הבאה שאני מקבל הודעה עם בקשה לתפילה על מישהו - להיכנס מייד לקישור ולקרוא תהלים לרפואתו.
6. כשמישהו שואל בקבוצת ווטסאפ שאלה ואני יודע את התשובה - להיות הראשון שעונה.
7. בשבת, כשאני נתקל במשהו שאני לא יודע אם הוא מותר או אסור, לברר זאת ולא לנחש.
8. לברך ברכת המזון מייד בסיום האוכל ולא לדחות לאחר כך.
9. כשאחי או אחותי מבקשים את המחשב או משחק כלשהו, לתת להם לשחק ולא לתת להם לחכות.
10. כשסבא וסבתא מבקשים ממני לבוא לבקר, לוודא שזה יקרה כבר באותו שבוע.

עם ישראל זקוק לי!

רקע
והנחיות הפעולה

45 דק'

לעם ישראל יש צרכים רבים ומשימות רבות שעוד עומדות לפתחו.

אנחנו רוצים לפתח בחניכים שלנו תודעה לאומית, עיניים שמסתכלות סביב ורואות את האתגרים.

אנחנו רוצים שהם יהיו אנשים שמוכנים לקבל אחריות וללכת לפעול למען עם ישראל, שיבינו שהמשימה מונחת על הכתפיים שלהם.

גוף הפעולה:

שלב א

בשלב זה אנחנו רוצים שהחניכים ייחשפו לאתגרים ולמשימות שיש בעם ישראל. אפשר לעשות זאת בשתי דרכים:

שאלו את החניכים: מה כואב לכם בעם ישראל? אילו דברים מפריעים לכם?

מצורפות כרטיסיות עם אתגרים שיש כיום בעם ישראל (נספח 1). הניחו על הרצפה את הכרטיסיות לפי התשובות של החניכים, ואחרי שהם יסיימו הוסיפו את מה שהם לא העלו לבד.

גזרו עיתונים והדפיסו מאתרי חדשות כתבות רלוונטיות והניחו אותן על הרצפה. שאלו את החניכים: אילו אתגרים בעם ישראל הכתבות האלה מעלות? האם מישהו נתקל במשהו מעין זה בסביבתו?

שלב ב

בשלב זה אנחנו רוצים להפגיש את החניכים עם המציאות שבה אדם פרטי מקבל אחריות כללית לעם ישראל ונרתם למשימה או לאתגר. נעשה זאת על ידי מפגש עם ארבע דמויות מרחוק ומקרוב שעשו זאת: הרב דניאל סגל, הרב בני אלון, אהרן קרוב ומשה רבנו. מצורפים הסיפורים שלהן בקצרה (נספח 2) ועדות על הדרך שבה הם קיבלו אחריות. אפשר לבחור בדמות אחת מתוך הארבע או לחלק לכל חניך או קבוצת חניכים דמות אחת.

תנו להם לקרוא על דמות ואחר כך פתחו דיון. מה הדמות עשתה כאן? מה דעתי על זה? עם מה במעשה שלה אני מזדהה? למען מה גם אני הייתי מוכן לעשות דבר כזה?

שלב ג

בשלב זה אנחנו רוצים לגרום לחניכים לשאול את עצמם איפה עם ישראל זקוק להם, כלומר ליצור אצלם את התודעה שזו שאלה שצריכה להישאל ויש לה השלכות מעשיות על הבחירות שלהם ועל החיים שלהם. מצורף קטע ששואל את החניכים את השאלה הזו (נספח 3). לפני הפעולה מלאו את שם השבט והסניף במקום המיועד. חלקו לחניכים את הקטע ותנו להם דקה לקרוא אותו, כל אחד לבדו, ולחשוב עליו. בקשו מהחניכים שלפני שיענו על השאלה יחדדו עוד את השאלה עצמה, שימשיכו לשאול את עצמם שאלות

מטרות

1. החניכים ייפגשו עם משימות בעם ישראל.
2. החניכים יזדהו עם דמויות שיצאו לשליחות למען עם ישראל.
3. החניכים ישאלו את עצמם איפה עם ישראל צריך אותם.

כרטיסיות אתגרים בעם ישראל

עוני

התבוללות

ריחוק מהיהדות

קצבת נכים נמוכה מדי

אפליה עדתית

אלימות פיזית ומילולית

שנאה

תאונות דרכים

פערים חברתיים

חילול שבת

קשיים לעולים חדשים

חוסר כבוד למבוגרים

שמכוונות אותם. לדוגמה: איפה עם ישראל צריך אותי? מה המשימה שלי בעם ישראל? מה מפריע לי במציאות העכשווית במדינה? מה אני יכול לעשות בשביל זה?

תנו להם עוד רגע לחשוב ואחר כך עשו סבב שבו כל אחד יגיד לפחות שאלה אחת ששאל את עצמו בזמן החשיבה.

הסבירו לחניכים שעצם שאילת השאלות היא עמדת נפש שמחפשת את התפקיד, שרוצה להיות שותפה בתהליך שעם ישראל עובר. אנחנו רוצים לשאול את השאלות ולהיות מוכנים לשליחות שהתשובות עליהן יזמנו לנו.

אפשר לעשות סבב נוסף שבו כל אחד ישתף במילה מה התשובה שלו לשאלה שבפתק לאחר שחידד אותה לעצמו על ידי שאילת השאלות.

סיכום

ראינו בפעולה שלכל יחיד יש שליחות בעם ישראל. בעם ישראל יש הרבה משימות, קשיים ואתגרים, ולכל אחד מאיתנו יש יכולות וכוחות להתגייס למענו, לעשות את שנדרש ממנו כחלק מהעם הזה. הבנו שכדי להיות משה רבנו או אהרן קרוב צריך לבחור בחיים כאלה; חיים שמחפשים את השליחות, חיים שנאמנים לצרכים של כלל ישראל.

הצעה לצ'ופר

"וסגולה זו היא שיתברר ויתאמת אצל האדם איכותו של ה'אני' שלו, כי בזה יומדד מעלת כל האדם לפי מדרגתו: האיש הגס והשפל כל 'אני' שלו מצומצם רק בחמרו וגופו, למעלה ממנו מי שמרגיש ש'אני' שלו הוא מורכב מגוף ונפש, ולמעלה מזה מי שמכניס לה'אני' שלו בני ביתו ומשפחתו, והאיש ההולך עפ"י דרכי התורה, ה'אני' שלו כולל את כל עם ישראל, שבאמת כל איש ישראל הוא רק כאבר מגוף האומה הישראלית" (הרב שמעון שקופ, הקדמה ל"שערי יושר").

דמויות שליחים לאורך הדורות

הרב דניאל סגל

וגר מכון עמיאל, היה שליח מטעם בני עקיבא בסאו פאולו.

הרב סגל הוא יליד ברזיל, כך שלא היה עליו לרכוש את השפה בטרם יצא לשליחותו בסאו פאולו. "אני עצמי ר"מ בישיבת הכותל, ואני מביא צעירים ללמוד שנה בישיבה. במסגרת התפקיד שלי הייתי תמיד בקשר עם השליחים כדי להביא צעירים.

במשך השנים קיבלתי המון פניות לצאת לשליחות לקהילות שונות בדרום אמריקה. פנו אליי מבני עקיבא בסאו פאולו. הם היו תנועת נוער ורצו להפוך את זה לקהילה של ממש. לא הייתה קהילה ציוני דתית בסאו פאולו. היו ניסיונות שלא צלחו, זו למעשה הייתה השליחות שלי.

אני עצמי חזרתי בתשובה על ידי שליח של בני עקיבא לפני 17 שנה, ובני עקיבא בדרום אמריקה זה שונה לגמרי מהארץ. שם אתה מתעסק המון בקירוב משום שיש שם התבוללות איומה שמגיעה ל-90 אחוזים. אני עצמי באתי ממשפחה מתבוללת, אחי התחתן עם גויה והתנתק לגמרי.

"בני עקיבא בסאו פאולו נמצאים בקשר בלתי אמצעי עם היהודים שנמצאים בסכנת התבוללות מיידית. תמיד דיבר אליי העניין הזה, וזו אחת הסיבות שיצאתי לשליחות. לבני עקיבא יש פוטנציאל עצום, משום שיש לנו הרבה יותר מה להציע מכל גורם אחר.

אנחנו לא סוגלים בהתנתקות מהחיים, כך שאנחנו הרבה יותר קרובים אליהם ויכולים להשפיע עליהם. 70 אחוזים מהצעירים שהגיעו לתוכנית שלנו בישיבת הכותל עלו ארצה. ברור שיש לזה השפעה אדירה".

לסיכום קרא הרב סגל לצעירי הציונות הדתית לצאת לשליחות: "עד לפני כמה שנים הציונות הדתית התמקדה בארץ ישראל. אנחנו צריכים לזכור שגם כשאנחנו גרים בירושלים או ביהודה ושומרון אסור לנו לשכוח את האחים שלנו שנמצאים בגולה, זה פיקוח נפש של ממש".

הרב בני אלון

הרב בנימין (בני) אלון היה מנהיג ציבור ציוני-דתי. הוא כיהן כשר התיירות (2001-2004) וכחבר כנסת (1996-2009), היה יושב ראש מפלגת 'מולדת' ויו"ר הרשימה המאוחדת 'האיחוד הלאומי-מפד"ל'. קודם לכן היה ראש ישיבת בית אורות וממייסדי בית אל. כמו כן שימש הרב בני אלון נשיא הארגון הבין-לאומי IIACF, המאגד את השדולות הפרו-ישראליות בפרלמנטים ברחבי העולם.

הוא נפטר באייר תשע"ז, ובהלווייתו השתתפו רבים מתלמידיו ומהולכי דרכו מהציונות הדתית.

רעייתו הסופרת אמונה אלון ספדה לו ואמרה: "ביקשת שלא יספידו אותך ורק בקושי נתת לי ולילדים להגיד כמה מילים. כאב לך שהמחלה פגעה בעבודת ה' שלך. בלימוד התורה שלך. שמחת

שכל בניך גרים בארץ ישראל. שמחת שלקחת חלק בגאולת ירושלים. הכול עשית 'כי עם ישראל צריך', להיות אחד מבניה של ציון. ובניה גם כבוניה".

בנו של הרב אלון אלישיב (שיבי) ספד אף הוא ואמר: "ביקשת שלא יהיו הספדים, ככה גם חיית, בלי לקבל את הכבוד הראוי לך. שליחות ומסירות נפש הייתה כל חיך. גבהים ועומקים בתורה, בלימוד, בחידוש. וגם בכוחות של מעשה. מצאתי בדפים שלך משימות. ושם היה כתוב: עם ישראל. אם היה משהו שציער אותך בשנים האחרונות, זה שלא יכולת לעסוק בשליחות שכל כך בערה בך".

אהרן קרוב

בדצמבר 2008 יצא צה"ל במבצע עופרת יצוקה.

אהרן קרוב, תלמיד ישיבת ההסדר קרני שומרון, אז סג"ם בחטיבת הצנחנים, היה בחופשה לרגל חתונתו. אהרן התחתן, ולמחרת בבוקר חבר ליחידתו בלחימה ברצועת עזה.

אהרן נפגע ממטען חבלה והוגדר כפצוע הקשה ביותר במבצע, סיכויי להחלים הוגדרו כקלושים ביותר. כיום הוא בריא לחלוטין, ב"ה.

הרב זאב קרוב מתעד בספרו 'בלבב פנימה' את התהליך הארוך שעברה כל משפחת קרוב ואת התהליך שהוא עבר בעצמו כאב לאהרן, בעיקר מבחינה אמונית. כך הוא מתאר את החתונה והיציאה לקרב מייד אחריה:

"מתחת לחופה דמעות של שמחה ודמעות של דאגה מתערבבות אלה באלה. 'מקדש עמו ישראל', מברך הרב-האב, כלומר אני, ואומר: 'צביה ואהרן, המציאות לא נותנת לחשוב שמדובר רק בבניין פרטי שלכם. זו חתונה של כלל ישראל. הבית הפרטי שלכם הוא חלק מבניין של עם ישראל כולו, חלק מ'מקדש עמו ישראל'".

אמרתי, ולא ידעתי כי חופה זו אכן תהיה בעוד שבועיים בסלון של כל בית בישראל. וממסך הטלוויזיה תיכנס חופה זו ללבבות רבים מהעם היהודי בארץ ובעולם.

'אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני, תדבר לשוני אם לא אזכרכי, אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי', אומר החתן, והקהל יחד איתו טרם שבירת הכוס.

יהודים לא שוכחים לרגע שיש עוד משימות לאומיות, לא מתנתקים כאילו מה שיש כאן ועכשיו הוא חזות הכול. יש לפני ויש אחרי ומתוך כך יש גם עכשיו. האחד הוא חלק מכולם, ולחייו יש ערך רק אם הוא חי למען כולם.

החתונה מסתיימת, ואהרן וצביה נוסעים לביתם שבקדומים. יום שישי לפנות בוקר, כארבע שעות לאחר סיום החתונה, המירס שוב מרעים בקולו. רועי המ"פ אומר: 'אהרן, אתה צריך להגיע, נכנסים במוצאי שבת'. אהרן מתקשר אליי ושואל לדעתי. בירור קצר מעלה כי החשש של אהרן הוא לצאת קירח מכאן ומכאן: הוא יעזוב את אשתו הטרייה שעות לאחר חתונתם אך מבצע קרקעי לא יתחיל, כפי שהיה עד עתה.

'אם נכנסים אני חייב להיות עם החיילים שלי', הוא אומר בלי היסוס.

נספח 3

שאלה

העולם כולו נוסא עיניו לעבר עס ישראל
עס ישראל נוסא עיניו אל עבר הציונות הדתית
הציונות הדתית נוסא עיניה לעבר בני עקיבא
בני עקיבא נוסא את עיניה לעבר סניף
נוסא עיניו לעבר שבט מעלות/מעפילים
סניף
שבט מעלות/מעפילים נוסא עיניו אל
וזה אתה עושה???

אז אהרן נוסע לחייליו, ואילו הכלה והמשפחה נשארות בשבת שבע ברכות בלי חתן. בלי ספק מציאות מוזרה. בבית הכנסת בבוקר כולם מלחששים 'החתן נסע'. שאלות רבות, ערכיות והלכתיות, על שבת חתן ללא חתן. אולם במלחמת מצווה כולם יוצאים למלחמה, אפילו חתן מחדרו. אלפי שנים לא עמד עם ישראל בפני שאלה זו של 'חתן יוצא מחדרו', אלפי שנים לא היה לנו צבא משלנו העומד לעזרת ישראל מיד צר".

משה רבנו

משה רבנו נולד למשפחה ישראלית בזמן גלות מצרים. הוא גדל בבית המלך, אצל בת פרעה. פעם אחת כשיצא מהארמון נתקל באיש מצרי מכה איש עברי והרג את המצרי, ולאחר שהבין כי נודע הדבר נס על חייו ועבר לגור במדיין, ושם רעה את צאנו של יתרו והתחתן עם בתו ציפורה.

באחד הימים ה' נגלה אל משה בסנה בוער וציווה עליו ללכת לגאול את עם ישראל ממצרים. בהתחלה התנגד משה לשליחות וטען שאינו כשיר לכך ופוחד שהיא לא תצליח. בשום שלב משה לא התלונן על קשיים אישיים, כמו פרידה מהמשפחה, מהסביבה המוכרת ומהעבודה, וכל הטיעונים שהעלה היו טיעונים שמביאים בחשבון את טובת הכלל. ה' ענה על כל הטענות ומשה לקח את התפקיד.

משה הוציא את בני ישראל ממצרים והלך איתם את כל הדרך במדבר עד לארץ ישראל. לאורך הדרך נחשפה שוב ושוב גדולתו ומסירותו של משה רבנו לעם ישראל. למשל, אחרי חטא העגל ביקש ה' למחות את ישראל ולהקים ממושה זרע חדש, ומשה אמר בתגובה: "וְעַתָּה אֵם תִּשָּׂא חֲטָאתָם וְאִם אֵין מִחְנִי נָא מִסַּפֶּרְךָ אֲשֶׁר כָּתַבְתָּ". משה היה מוכן שימחו אותו מספר התורה, ששמו יישכח, ובלבד שעם ישראל לא יימחק. משה ראה את עצמו כשליח של עם ישראל.

עוד נקודה משמעותית שבה רואים את מסירותו ושליחותו של משה הייתה בסוף ימיו: ה' ציווה את משה: "נָקֵם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים אַחֵר תֹּאסֹף אֶל עַמִּיךָ", ובפסוק מיד אחר כך כתוב: "וַיִּדְבֹּר מֹשֶׁה אֶל הָעָם לֵאמֹר הִחְלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים לְצַבָּא וַיְהִיו עַל מִדְיָן". כלומר משה ידע שזו משימתו האחרונה, ואחריה ימות, אבל זה לא מנע ממנו לעשות את השליחות שלו בצורה הכי מדויקת, טובה ונקייה שאפשר, הכול למען עם ישראל.

עם ישראל זקוק לנו!

רקע
והנחיות הפעולה

60 דק'

בפעולה הקודמת דיברנו על הצרכים הלאומיים של עם ישראל ועל האחריות שיש לנו כיחידים לפעול לתיקונים, ובפעולה הזו אנחנו רוצים להמשיך את המבט הזה ולהרחיב אותו לפן הקבוצתי. כקבוצה יש לנו כוח גדול יותר להשפיע ולשנות, ומתפקידנו לרתום את הכוח הקבוצתי לתיקון חברתי ולקבלת אחריות לאומית.

מטרות

1. החניכים יחוו את כוח הקבוצה שלהם כשבט.
2. החניכים יראו דוגמאות לשימוש משמעותי בכוח של קבוצה.
3. החניכים יבחרו נושא שהם רוצים לפעול בו כקבוצה.

גוף הפעולה:

שלב א

בחלק זה אנחנו רוצים ליצור חוויה קבוצתית שתנכיח את הכוח שלנו כשבט. בחרו באחת המשימות המצורפות וכתבו אותה על פתקים כמספר החניכים בשבט. הסבירו לחניכים שכל אחד עומד לקבל משימה ועליהם לבצע אותה בזמן הקרוב (עדיף לנקוב זמן בהתאם למשימה שבחרתם). חלקו לכל חניך פתק, תגידו: "שלוש ארבע ו" ושבו בצד. תנו להם לגלות לבד שהמשימה של כולם זהה ושהם יכולים לעבוד יחד. יכולים לקרות שני דברים: או שהם יבינו, יעבדו יחד ויצליחו, או שהם ינסו בכל זאת לעשות לבד ולא ילך להם כל כך.

את שני המצבים אפשר לגייס לטובתנו: אם הם הצליחו יחד, מעולה. שאלו אותם איך הם הרגישו בהתחלה, כשקיבלו את המשימות (בלתי אפשרי, קשה מאוד) ומה הייתה התחושה כשהבינו שאפשר לפעול יחד (הקלה, שמחה). אם בחרו שלא לפעול יחד, שאלו אותם מה הם חושבים על המשימה (בלתי אפשרית, קשה), מה היה יכול לעזור להם, למה לא פעלו יחד ומה היה קורה לו עבדו יחד.

לסיכום השלב חשוב להדגיש שיש לנו כוח כשבט לעמוד במשימות, השאלה היא איך משתמשים בו.

הערה: אפשר להעלות את קושי המשימה בהתאם למספר החניכים בשבט.

המשימות:

- לעלות 530 מדרגות.
- להשיג 300 ש"ח לתרומה
- למכור חבילת חמצוצים בחצי שעה
- להכין ארוחה
- לקפוץ 1,000 פעמים על רגל אחת
- לחבר 80 שאלות על השבט והסניף

שלב ב

בחלק זה אנחנו רוצים לתת להם דוגמאות לקבוצות שעשו יחד משהו משמעותי. אפשר להעביר את שתי הדוגמאות בקבוצות או לבחור את הדוגמה הרלוונטית יותר לשבט שלכם.

נספח 1

מילים: צבי קפלן
לחן: דמיטרי שוסטקוביץ'
כתיבה: תרצ"ח

בְּרֵאשִׁית הָיְתָה מְחֻשָּׁבָה
אֵידֶאָל נִשְׁגָּב וּמְרוֹמָם,
הַתְּאֻסָּפוּ חֲבֵרִים בְּנֵי מִצְוָה
וְהַחֲלִיטוּ לְתַקֵּן אֶת הָעוֹלָם.

כֹּה נִקְיָם אֶת מִפְעָלָנוּ
יְשִׁיבָת "בְּנֵי עֲקִיבָא" תְּקוּם
אֵיתָנוּ יַעֲמֹד בֵּיתָנוּ
יִגְבֶּיָה עַד שְׁמֵי רוֹם.

נִיֶּסְדָּה-נָא קְבוּצָה לְתַפְאֶרֶת
אֵין כְּמוֹהָ מֵהַדוֹ וְעַד כּוֹשׁ
לְתוֹרָה, לְעִבּוּדָה וְלִמְשֻׁמָּה
בְּגִמְרָא, בְּרוּכָה וּבִמְכוּשׁ.

כֹּה נִקְיָם...

אֶךְ בְּטָרָם נִקְיָם קְבוּצָתָנוּ
נִיֶּסֶד יְשִׁיבָה נִפְלְאָה
כְּמוֹהָ לֹא חָזוּ אַבּוּתֵינוּ,
מִלָּאָה בְּתוֹרָה וּבִיָּרָאָה.

כֹּה נִקְיָם...

כִּכָּה חֲלָמוֹ וְחֲלָמוֹ
עַל אֵידֶאָל מְרוֹמָם וְנִשְׁאָר
עַד שְׁלִבְסוֹף הַחֲלִיטוּ
לְכַפֵּר הָרָא"ה נִסְעָה.

כֹּה נִקְיָם...

דִּינֵנוּ לְחֵלּוֹם חֲלוֹמוֹת
מְגִדְלִים בְּאֵוִיר לְהָקִים,
נִצָּא לְעוֹלָם הַמִּצִּיאוֹת
נִרְדַּ מְעֵט אֶרֶץ מְשֻׁחָקִים.

כֹּה נִקְיָם...

וְכִכָּה יִצְאוּ לִמְחֻנָּה
מִחֲנֵה כֹה קָטָן וְזָעִיר,
עֲסוּקִים בּוֹ מִבְּקָר עַד עֶרֶב
כָּל אֶחָד אֶת הַשָּׁחַר מֵעִיר.

כֹּה נִקְיָם...

● 'החברים של עמרי' - ארבעה חברים מגלים לקראת סוף הצבא שאחד מהם חולה במחלת ניוון שרירים, מחלה חשוכת מרפא שבה הגוף מידרדר לאט לאט. הם מחליטים לעבור לגור יחד ומטפלים בו מסביב לשעון, מוודאים שיחיה חיים נורמליים. על החבורה המופלאה הזו עשו כתבה לפני כמה שנים. היא נמצאת כאן: <https://goo.gl/4Df48J>

הסרט די ארוך (40 דקות) ויש בו חלקים שלא מתאימים להקרנה בסניף. החליטו לפני הפעולה מה אתם מראים. רגעים חזקים במיוחד שכדאי להראות - בדקה 11:20 ובדקה 18:20.

● הקמת ישיבת כפר הרא"ה - את ישיבת כפר הרא"ה הקימה חבורה של בני נוער שעלו לכיתה ט' והחליטו שפשוט חייבת להיות ישיבה שתחנך לערכי בני עקיבא. בנספח מצורף שיר המתאר את תהליך הקמת הישיבה. קראו אותו עם החניכים ונתחו: מה רצו החברים? בני כמה היו? מה הם עשו בשביל זה? שימו לב - הם היו בני מצווה - זה הגיל של חניכים שלכם. הדגישו זאת.

חלק ג

בחלק זה אנחנו רוצים לגרום לחניכים לבחור נושא שהם רוצים לפעול בו כקבוצה. כדאי להשתמש בכרטיסיות שהשתמשתם בהן בתחילת הפעולה הקודמת, ואפשר כמובן להכין חדשות. פזרו אותן על הרצפה וחלקו לחניכים סוכריות טופי או מדבקות. תנו להם רגע לחשוב במה הם רוצים להתעסק, ושכל אחד יניח על כרטיסיית הנושא שנראה לו הכי חשוב והכי מתאים לשבט. הנושא שיהיו עליו הכי הרבה מדבקות או סוכריות - ייבחר.

סיכום

אפשר לסיים את הפעולה בשלב הזה, לסכם ולומר שדיברנו בפעולה הזו על הכוח שלנו כחבורה, כשבט, על הכוח לשנות ולעמוד במשימות יחד וגם על הכוח שלנו ליצור ולעשות דברים חדשים וגדולים. בחלק האחרון בחרנו נושא שאנחנו רוצים לעבוד עליו כשבט, ועכשיו מתפקידנו לראות איך עושים אותו משהו ובמה אנחנו יכולים לפעול כדי לקדם אותו.

אפשרות נוספת היא להמשיך את הפעולה לשלב נוסף (ואפשר כמובן לקחת את השלב הזה ולעשות אותו אחרי חודש ארגון או בכל זמן אחר): השלב הנוסף הוא התחלת עבודה פרקטית סביב הנושא שהם בחרו.

איך? אפשרות אחת היא לחשוב יחד אילו אופציות לעשייה יש לנו, להצביע ולבחור רעיון אחד. אחרי שבוחרים רעיון יש לחלק את השבט לוועדות לפי מה שנצרך לעשייה הזו, למשל: ועדת תיאום, ועדת ציוד וכו'. אפשרות נוספת היא למנות אחראים לחשוב על משימה או על התנדבות ולהציג אותה לכל השבט בשבוע הבא.

בשבילי נברא העולם! או ש... בשבילי נברא העולם?

גוף הפעולה:

שלב א הצפת השאלה האם יש משהו גדול ומשמעותי ממני

חלקו לחניכים את מילות השיר 'הגשמה עצמית' של אריק ברמן (נספח 1) ובקשו מאחד החניכים שיקרא בקול.

שאלו את החניכים:

- מה דעתכם על השיר ואילו ערכים הוא מבטא?
- האם גם אנו חיים ופועלים רק לשם הגשמה עצמית?
- מבחינת החברה הכללית, מה מוביל אותה - הגשמה עצמית או ערכים אחרים?
- האם יש הבדל בסולם הערכים בין ההתנהלות היום-יומית ובין מצבי קיצון? אם כן, מהו ההבדל?

שלב ב למידה על ערכים גדולים מהאדם

חלקו לחניכים את הקטע של הרב סלובייצ'יק על שליחות (נספח 2).

הסבירו לחניכים שנקודת המוצא של הרב סלובייצ'יק היא שהאדם לא נברא בעולם בשביל לממש את עצמו אלא לשם שליחות, כלומר השאלה היא איך יוכל האדם למלא את שליחותו על הצד הטוב ביותר בהתאם לכוחות הקיימים בו, ולא איך לממש את הכוחות הללו כערך בפני עצמו.

אפשרות למשחק: תחרות ריצה שבה אחד החניכים (שמכניס אותו מראש, כדי שלא לעורר חשד אצל שאר החברה) נופל לפתע. אם מישהו עוזר לו גם אם זה אומר שהוא יפסיד, נראה שההבנה הנדרשת מאיתנו היא שחשוב יותר שנעזור לאחר ונוותר וניתן מעצמנו. אם אף אחד לא עוזר לו - יש לשאול למה ולהסביר כנ"ל.

אפשרות חלופית היא לדבר על הסרטון שבקישור: <https://goo.gl/D5D8dt> (אפשר לשלוח לחניכים קישור במוצ"ש)

רקע והנחיות הפעולה

45-60 דק'

זו הפעולה הראשונה בחודש ארגון המתעסקת בנושא הראשון של החודש - פיתוח מבט לאומי. בפעולה נציף את השאלה: האם יש בעולם דבר גדול יותר מהאדם? אפשר לגעת בתרבות העכשווית המציבה את האדם במרכז ולפיה המימוש העצמי הוא העיקר. בהמשך הפעולה יבינו החניכים שיש ערכים חשובים יותר מהאדם, שכל אחד מהם הוא חלק מכלל, חלק מעם ישראל, והם ישאלו את עצמם: "האם אני מוכן/נה לתת את עצמי? על מה אני מוכן/נה לוותר?" מתוך המקום של "בשבילי נברא העולם" נוביל למסקנה שמכיוון שבשבילנו נברא העולם אנו ניצבים במרכזו, וזה מה שגורם לנו להיות אחראים לכול; לא על מנת לשרתנו אלא ממקום האחרייות - לקחת על הכתפיים שלנו את המשמעות הזאת.

מטרות

1. החניכים ייפגשו עם השאלה האם יש בעולם דבר חשוב יותר מהאדם.
2. החניכים ילמדו על ערכים הגבוהים מהמימוש העצמי שלנו (השייכות לעם ישראל) ועל הבחירות שהם דורשים מאיתנו (ויתור ועוד).
3. החניכים ידונו בשאלת המרכזיות של האדם בעולם - "מדוע האדם נמצא במרכז ומה זה דורש ממנו?"

להרחבה

כתבה על זוגות ללא ילדים מתוך רצון להגשמה עצמית של הזוג:

<https://goo.gl/NXNgID>

ציוד

נספחים 1, 2, 3 מצולמים לחניכים, צ'ופר בנספח 4, ברקו ומחשב לסרטון בשלב ב, רמקולים להשמעת השיר.

שלב ג האדם הוא מרכז העולם, אבל מה זה אומר?

הקריאו לחניכים את הציטוט מהמשנה בסנהדרין ד, ה: "כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם", ושאלו אותם מה לדעתם זה אומר, האם הם מסכימים עם הנאמר במשפט או שאינם מסכימים עימו.

סכמו את התשובות ואמרו שבגדול יש אפשרות להסתכל על זה משני כיוונים:

1. כולם חייבים לשרת אותי ולעשות הכול בשבילי.
2. העולם נברא בשבילי כדי שאשפיע בו ככל האפשר ואיטיב לאחרים.

את ההסתכלות הראשונה לקח היטלר ימ"ש והקציץ - שמתוך כך שהגזע הארי הוא החשוב מכולם, כולם צריכים להשתעבד לו, ומי שאינו טוב דיו יש להשמידו.

את ההסתכלות השנייה לקח עם ישראל באומרו שהוא עם סגולה ותפקידו להשפיע על כל העמים ולהיות אור לגויים.

אפשר לתת דוגמה מהחיים שלנו ממש - הקומונרית היא בעלת הסמכות הגבוהה ביותר בסניף, אבל זה לא אומר שהיא תדרוש מהחניכים שיגישו לה מים, לדוגמה, אלא שהיא אחראית לכולם ודואגת לכולם.

סיכום

בפעולה ראינו את התפיסה הכללית היום בעולם שבה הדבר המרכזי בחיי האדם הוא הגשמתו העצמית. הבנו שהאדם אינו חי בעולם בשביל עצמו אלא למען שליחות גדולה, גם אם זה דורש ממנו לתת מעצמו.

סיימנו את הפעולה במשפט "בשבילי נברא העולם" והבנו שאנו נדרשים לחיות חיי שליחות שבהם נחיה על קידוש ה', חיים שבהם אנו נותנים מעצמנו למען הכלל, למען עם ישראל, חיים של השפעה ומסירות נפש.

אנו פותחים כעת את חוד"א ה'תשע"ח בנושא 'מובילים בדרך תורה ועבודה', ובשבועיים הראשונים נדבר על פיתוח מבט לאומי, נלמד להסתכל בעולם ולראות מה הכלל צריך, מה מעסיק את הציבור הישראלי - ושם להשפיע. בפעולה זו התחלנו את הדרך בחשיפה לחיים של שליחות, ובפעולות הבאות נרחיב את הדיבור בעניין ונתייחס לשליחות שלנו ושל השבט והסניף בנוגע לצרכים של עם ישראל.

הצעה לצ'ופר

אפשר לחלק כצ'ופר את הקטע המצורף (נספח 4).

האם זו הפעם הראשונה שאתם נתקלים ברעיון הזה? אם לא, מתי הייתה הפעם הראשונה?

האם אנחנו חיים בתודעה שיש ערכים עליונים בחשיבותם מהאדם, או שזו רק ידיעה סתמית שיש לנו?

האם הערכים הללו הם רק עזרה לאחר במובן פרטי של 'בין אדם לחברו' או שהם גם מכוונים אותנו למעגלים רחבים יותר?

מה ההבנה הזו דורשת מאיתנו ביום-יום?

כדי להדגיש את השאלה אפשר לחלק את השבט לזוגות: בן זוג אחד יהיה 'אני' והשני יהיה ערך ש'מפריע' לו ביום-יום - כיבוד הורים, חסד לאחר וכדומה. החניך שמייצג ערך מסוים יבקש בקשה מהחניך שמייצג את ה'אני', והחניך המייצג את ה'אני' יסביר לחניך המייצג את הערך למה הוא אינו יכול למלא את הבקשה. הם ינסו לשכנע זה את זה (לדוגמה: החניך המייצג ערך יהיה 'קליטת עלייה'. 'קליטת עלייה' תבקש מה'אני' להסביר בסבלנות לעולה מחבר העמים איך מגיעים ממקום למקום בלי לצחוק על המבטא שלו. ה'אני' יסביר למה אינו רוצה, אינו יכול ואינו מוכן לעשות זאת. בין ה'אני' לבין 'קליטת עלייה' יכול להתפתח דיון בעניין).

אחרי הדיון בזוגות אפשר לחזור למעגל הכללי ולתת לזוג אחד להתווכח מול כל השבט. שאלו את החניכים: מה ההרגשה שלכם? מה נראה לכם נכון לעשות? מה דורשים מאיתנו הערכים הגדולים?

למדריכים:

נסו לכוון את החניכים לכך שיש דרישה מאיתנו לווייתור למען האחר, למחשבה והסתכלות רחבה יותר מארבע האמות שלנו לכיוון עם ישראל וצרכיו.

לאדם שהוא חלק מעם ישראל יש שליחות בעולם והוא צריך למלא אותה מתוך הבנה שיש לעיתים גם צורך לוותר מעצמו ומהגשמתו העצמית. זה מתבטא בצורה חדה בצבא ובשירות הלאומי, ששם האדם מקדיש פרק זמן ניכר מחייו במסירות נפש ממשית למען עם ישראל, ובצורה חדה אף יותר בשעת מלחמה.

לסיכום עד כאן אפשר לחלק דף עם מילות השיר 'רקפות בין הסלעים' של אריאל הורוביץ ולהקריא אותו (נספח 3), ואפשר גם לשלוח קישור לחניכים במהלך השבוע.

<https://goo.gl/XuzTEK>

שליחותו של האדם

(הרב י"ד סולובייצ'יק, ימי זיכרון, הוצאת המחלקה לחינוך ולתרבות
תורניים בגולה, 1986)

"האדם נברא בתור שליח, עצם היצירה, הלידה, מכילה בתוכה
בהכרח את דבר מינוי השליחות... את העובדה שמישהו חי בזמן
מסוים, בתקופה מיוחדת ובמקום מוגדר, ולא נולד בתקופה
אחרת ובנסיבות אחרות, נוכל להבין אך ורק אם נקבל את עצם
הרעיון בדבר שליחותו של האדם.

ההשגחה יודעת היכן וכיצד יכול הפרט היחיד, על חסרונותיו
וכוחות הנפש האצורים בו, לקיים את שליחותו, באילו נסיבות
ותנאים ובאיזו חברה יהא בכוחו של אדם למלא את שליחותו.
בורא עולם פועל בהתאם להלכה האומרת, כי לא ייתכן למנות
שליח כדי לבצע תפקיד, שהוא למעלה מכוחותיו של השליח...

משום כך נברא האדם היחיד בתקופה ובמקום, שבהם יוכל
לקיים את פעולתו לשם קיום שליחותו.

שליחותו של הקב"ה לאדם היא בבחינת דבר שאינו קצוב בזמן -
היא שליחות מתמדת. מזמן לזמן מקבל האדם תפקידים ומעשים
חדשים. זוהי שליחות לכל החיים, והיא מסתיימת עם המוות".

נספח 1

הגשמה עצמית (אריק ברמן)

אני עולה לירושלים למסיבה המי-ומית,

אני הולך לרחוץ ידיים בביצה המקומית,

אני אשים פתק או שניים בחומה האלוהימית

אבל לא לשם שמיים אלא לשם הגשמה עצמית.

אני אוביל גדודים של נוער במלחמה הקיומית,

יכתבו אליי בדואר, אני אחתום להם את שמי,

לאסיר בבית הסוהר, לחולה הסופנית,

אבל לא בשם הטוהר אלא בשם הגשמה עצמית.

איזו אישה פעם אמרה לי שבכלל זה לא כדאי לי,

אבל מה היא מבינה? אני עוד שנייה נוגע!

"תשמור את החלומות לעצמך וללילות,

כדי שתוכל להתעורר, אחרת תשתגע..."

אני אבוא לתוכנית אירוח ואחייך לצלמים,

המיקרופון לא יהיה פתוח אבל יראו לי את הפנים,

לשמאלי סוכן ביטוח, לימיני איזו דוגמנית

היא תדבר על החיבור לרוח ועל הגשמה עצמית.

אני אביא איזו זמרת שתשיר לי בתקליט,

אני אכתוב שיר על כדורגל, עם פזמון כזה קליט,

נערבב עם קורט רגש שיר מולדת עממי,

אבל לא בשם הדגל אלא בשם הגשמה עצמית.

איזו אישה פעם אמרה לי...

אני אשיר שיר לשלום על הכיכר הלאומית,

אני אצביע לשלום על הכיכר המהומית,

אני אצדיע לשלום על הכיכר הנאומית,

אני אביא את השלום! כן, הגשמה עצמית.

"עבד לעם קדוש" על אדמת הקודש"

(הראי"ה קוק, אגרות הראי"ה א, הוצאת מוסד הרב קוק, ירושלים
תשמ"ה)

רקפות בין הסלעים (אריאל הורוביץ)

בין הצפירות בכביש לרחובות המלוכלכים
בין משפחות הפשע לטלוויזיה השטחית

כמו רקפות בין הסלעים

הפנים היפים של הארץ מתחבאים

בין הישנים ברחוב לדקירות במועדון

בין מה שבדרך כלל קוראים בעיתון

כמו רקפות בין הסלעים

הפנים היפים של הארץ מתחבאים

וכשהיא לפתע צריכה

שמישהו ישכב בבוץ בתוך שוחה

לא תאמין איך הם מופיעים

כמו רקפות בין הסלעים

בין הדגלים הכתומים לחולצה הכחולה

בין שוק הפשפשים לקריית הממשלה

כמו רקפות בין הסלעים

הפנים היפים של הארץ מתחבאים

וכשהיא לפתע צריכה...

בין מגדלי הפאר למרכז הקליטה

בין פועלים זרים לשדות החיטה

כמו רקפות בין הסלעים

הפנים היפים של הארץ מתחבאים

וכשהיא לפתע צריכה...

החלק שלי בפאזל היהודי

רקע
והנחיות הפעולה

75-60 דק'

בפעולה השנייה החניכים ייפגשו עם התפיסה שהנחיל אברהם אבינו בהיסטוריה היהודית לכל הדורות - שצריך להיות נכון לכל שליחות, לומר 'הנני'. ניגע בהיסטוריה היהודית ונגיע בסופו של דבר לחלק של הדור שלנו, החניכים; נבדוק היכן כל אחד מאיתנו נכנס כחוליה בשרשרת הדורות ונשאל: "איך אתן מעצמי, אקריב מעצמי? אומר 'הנני' לכל שליחות?" החניכים יתלהבו ויקבלו השראה משלל הסיפורים שיפגשו, והרצון להיות חלק בפאזל יחדיר בהם התלהבות מתוך יוזמה שלהם, ולא כי אומרים להם לעשות כך וכך. החניכים ישאלו את עצמם: "איפה אני כעת מבחינת שליחות - ואיפה אני רוצה להיות?"

מטרות

1. החניכים ילמדו על תפיסת 'הנני' של אברהם אבינו.
2. החניכים יחוו תפיסה זאת במעקב אחר נקודות בהיסטוריה היהודית.
3. החניכים יבטאו את מקומם המצוי והרצוי באשר לנכונותם לשליחות.

להרחבה

מאמר 'עיון בפרשת העקידה' מתוך הספר 'לזמן הזה - תמוז, מנחם-אב, אלול, תשרי' של הרב חיים דרוקמן, בהוצאת המכון התורני אור עציון.
ספר 'עולת ראי' של הרא"ה קוק, ח"א עמ' פז ד"ה 'ויבקע עצי עלה'.
השיר 'לך לך פירושו להיות יהודי' -

<https://goo.gl/AKikiB>

באשר לחלק החמישי בפאזל אפשר להוסיף סיפורים משני האתרים הללו:

<https://goo.gl/2YCW6P>:1

<https://goo.gl/P6Qmkp>:2

ציוד

נספחים 1-3.

גוף הפעולה:

שלב א לימוד על תפיסת 'הנני' של אברהם אבינו

בפרשת וירא נקרא על עקדת יצחק, שבה הקב"ה מנסה את אברהם ואומר לו להקריב את יצחק בנו, ולמרות הקושי הגדול אברהם פשוט עונה לו 'הנני' - אני מוכן לכל מה שתצווה אותי. לבסוף, ממש לפני שאברהם שוחט את יצחק, הקב"ה אומר לו שלא יעשה זאת, ואברהם מקריב איל במקום את יצחק.

שאלו את החניכים:

- מהי לדעתכם הנקודה המרכזית בפרשת העקדה?
- האם סיפור העקדה שייך אלינו?

קראו עם החניכים את המקורות (נספח 1) ושאלו אותם:

- מהי הנקודה החורזת את הכול?
- לפי המקורות הללו סיפור העקדה שייך אלינו ממש. איך זה קורה בפועל? מה זה אומר לנו?

לפי היכרותכם את השבט בחרו אם לחלק להם את המקורות, להקריא להם או אפילו רק לסכם אותם בעל פה.

סכמו ואמרו לחניכים שסיפור העקדה ואמירת ה'הנני' של אברהם פירושם להיות מוכנים לכל משימה שהקב"ה יטיל עלינו והם שייכים לכל הדורות, מתבטאים בכל הדורות בכל מיני דרכים וחוזרים את כל ההיסטוריה שלנו.

שלב ב תפיסת ה'הנני' בהיסטוריה היהודית - הפאזל היהודי

נלמד על תפיסת 'הנני' לאורך ההיסטוריה דרך סיפורי הקרבה במהלך הדורות. בכל סיפור יש נקודת שליחות ו'הנני', אך לכל סיפור יש גם ייחוד. לפי המאפיין המייחד את הסיפור הטילו על החניכים משימה, ואחרי מילוי כל משימה יקבלו החניכים חתיכת פאזל עם הסיפור בקצרה. כאשר הם ישלימו את הפאזל יופיע מאחור סיפור העקדה, וסוף הפעולה ייגע בחלק הפאזל הריק של החניכים, בשאלה איך הם משתבצים שם.

חלק ראשון בפאזל - חנה ושבעת בניה

המשימה: ליצור את המספר '7' על ידי כמות חפצים גדולה ככל האפשר.

לאחר שהחניכים מצליחים תנו להם את החלק הראשון בפאזל (נספח 2). בקשו מאחד החניכים לקרוא את הסיפור והניחו אותו על הרצפה כשהסיפור של חנה כלפי מטה.

חלק שני בפאזל - ר' אמנון ממגנצא

המשימה: להביא מחזור לר"ה ושנציג מכל עדה יחלוק בקצרה מהו הלחן שיש אצלם לפיוט 'ונתנה תוקף'. אם בשבט שלכם אין מגוון של עדות, בקשו מהחניכים לאסוף לפחות שלושה לחנים לפיוט דרך אנשים שונים.

לאחר שהחניכים מצליחים תנו להם את החלק השני בפאזל, בקשו מאחד החניכים לקרוא את הסיפור והניחו אותו על הרצפה כשהסיפור של ר' אמנון כלפי מטה.

חלק שלישי בפאזל - יהודי אתיופיה

אם בשבט יש חניכים בני העדה האתיופית בקשו מהם לספר בקצרה את סיפור המשפחה שלהם על אודות העלייה לארץ וכדומה.

אם אין בשבט חניכים בני העדה האתיופית, שאלו את החניכים אם הם מכירים סיפור מעליית יהודי אתיופיה, ואם אין חניך שמכיר בקשו מהם לחפש באינטרנט סיפורים על עליית יהדות אתיופיה ולשתף את כולם.

תנו להם את החלק השלישי בפאזל והקריאו את השיר. הניחו את החלק על הרצפה כשהשיר כלפי מטה.

למדריכים:

שימו לב שהיחס שלכם ושל החניכים בחלק זה של הפעולה כלפי יהדות אתיופיה יהיה יחס מכבד ומעריך ולא מזלזל חלילה.

חלק חמישי בפאזל - מלחמות ישראל

המשימה: בקשו מהחניכים עוד לפני הפעולה שיבקשו מסביהם לשמוע מסיפוריהם במלחמות ישראל, והחניכים יספרו אותם בפעולה בקצרה (אם צריך, שיביאו את הסיפור כתוב).

למדריכים:

שימו לב שזה דורש הכנה מתחילת השבוע, וכדאי גם להזכיר לחניכים באמצע השבוע שיעשו זאת.

תנו להם את החלק החמישי בפאזל, בקשו מאחד החניכים לקרוא את הסיפור והניחו אותו כשפניו כלפי מטה.

שלב ג

החלק השישי בפאזל: אני

בקשו מהחניכים שישתפו מה המקום שלהם באשר לנכונות לשליחות למען עם ישראל - איפה היו רוצים להיות ואיפה הם נמצאים היום.

הציגו להם את החלק השישי בפאזל והעבירו את החלק בין כולם, כדי שכולם יכתבו עליו איפה מבחינתם הם יקימו את השליחות שלהם בעולם. אמרו להם שהם החלק האחרון בפאזל של מסירות הנפש של עם ישראל.

סיכום

ראו מה יצא בפאזל. מסירות הנפש - 'הנני' - שזורה בעם היהודי מדורי דורות, מאברהם אבינו, שהנחיל אותה לנו בפרשת העקדה, ועד אלינו. לא רק מסירות נפש במובן של מוות אלא גם ואולי בעיקר מסירות נפש יום-יומית מתוך חיים של קידוש ה'. איננו נדרשים למות על קידוש ה' - אנו נדרשים לחיות על קידוש ה', חיים של שליחות ושל 'הנני' לכל דבר. מצד אחד חס ושלוש 'הנני' להיהרג' ומצד אחר גם ובעיקר 'הנני' למלכות, להובלה ולעשייה. זה החלק שלנו!

הצעה לצ'ופר

חלקו לחניכים את הקטע המצורף (נספח 3).

חלק רביעי בפאזל - השואה

המשימה: בקשו מהחניכים לשתף לאיזו ברכה בתפילת עמידה הם הכי מתחברים ולנמק מדוע.

לאחר שכולם ישתפו, תנו להם את החלק הרביעי בפאזל, בקשו מאחד החניכים לקרוא את הסיפור והניחו אותו על הרצפה כשהסיפור כלפי מטה.

נספח 1

מקור א: בראשית רבה (וילנא) פרשת וירא פרשה נו סימן ז

"ויקרא אליו מלאך ה' מן השמים אברהם אברהם... ר' אליעזר בן יעקב אמר לו ולדורות".

הסבר: בפעם הראשונה המלאך קרא לאברהם עצמו ובפעם השנייה קרא ל'אברהמים' שבכל הדורות שימסרו את נפשם - הכוח הזה שנמצא באברהם גנוז בכל אחד ואחד מאיתנו. המלאך אומר להם "אל תשלח ידך אל הנער", כלומר איננו מעוניינים בקידוש המוות אלא בקידוש החיים.

מקור ב: מדרש תנחומא (בבלי) פרשת וירא סימן מד

"ויאמר הנני. הנני לכהונה, הנני למלכות, הנני לשחוט, הנני ליהרג".

הסבר: אני מוכן לכל מה שתשלח אותי. אני פה לכל דבר.

מקור ג: פרקי דרבי אליעזר פרק לא

"רבי חנינא בן דוסא אומר אותו האיל לא יצא ממנו דבר לבטלה, אפרו של איל הוא יסוד שעל גבי המזבח הפנימי, שנאמר (שמות ל, י) 'זכור אהרן על קרנתיו אחת בשנה'. גידיו של איל הם עשרה כנגד עשרה נבלים של כנור שהיה דוד מנגן בהם. עורו של איל הוא אזור מתניו של אליהו, שנאמר (מלכים ב א, ח) 'ויאמרו אליו איש בעל שער ואזור עור אזור במתניו'. שתי קרניו של איל שופרות. בשל שמאל נשמע קולו הקדוש ברוך הוא על הר סיני, שנאמר (שמות יא, יט) 'ויהי קול השופר'. וקרן של ימין הוא גדול מן השמאל, ועתיד לתקע בו לעתיד לבא בקבוץ של גליות, שנאמר (ישעיה כז, יג) 'והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול'".

מתוך שיעור של הרב דרוקמן על העקדה (ראו מקור ראשון להרחבה): האיל הוא ביטוי לעקדה; 'תחת בנו'.

הסבר: העקדה חיה בתוכנו; העקדה היא שורש של מסירות נפש והקרבה עצמית של ישראל כל זמן שהייתה נדרשת. מר' עקיבא שמסר את נפשו דרך כל הדורות ועד לדורנו.

כוחות העקדה גנוזים בנו והתגלו ומתגלים בכל הדורות. זה פירוש הדברים שכל חלקי האיל נמצאים בכל מהלך ההיסטוריה.

נספח 2

הפאזל

חלק ראשון בפאזל - חנה ושבעת בניה (תרגום על פי גיטין נז ע"ב)

"כי עליך הורגנו כל היום נחשבנו כצאן טבחה". רב יהודה אמר: זו אישה ושבעת בניה. הביאו (את הבן) הראשון לפני הקיסר, אמרו לו: עבוד לעבודה זרה! אמר להם: כתוב בתורה 'אנכי ד' א-להיך', הוציאוהו והרגוהו. הביאו (בן) נוסף לפני הקיסר, אמרו לו: עבוד

לעבודה זרה! אמר להם: כתוב בתורה 'לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, הוציאוהו והרגוהו... הביאו (את הבן) האחרון, אמרו לו: עבוד לעבודה זרה! אמר להם: כתוב בתורה 'את ד' האמרת... וד' האמירך היום', כבר נשבענו להקב"ה שאין אנו מעבירין אותו באל אחר, ואף הוא נשבע לנו שאין מעביר אותו באומה אחרת. אמר לו הקיסר: אזורך לך חותמת ותרים אותה וכך יגידו שהקשבת למלך ולא השתחוית לע"ז (ובעצם רצה הקיסר שיראה שהוא משתחוה לעבודה זרה). אמר לו הילד: חבל עליך קיסר, אם אתה כל כך חס על כבודך, על כבוד הקב"ה על אחת כמה וכמה! הוציאוהו להורגו, אמרה להם אימם: הביאו לי אותו ואנשקו, אמרה לו: בני, לך ואמור לאברהם אביכם 'אתה עקדת מזבח אחד ואני עקדתי שבעה מזבחות!'"

חלק שני בפאזל - ר' אמנון ממגנצא (מתוך אתר ויקיפדיה, ערך 'ונתנה תוקף')

האגדה מתארת כיצד דרש ההגמון של מגנצא מרבי אמנון, שהיה גדול הדור, להמיר את דתו. כדי להתחמק מהדרישה ביקש רבי אמנון שלושה ימים כדי לשקול את הדבר, אבל אחר כך התחרט על שלא דחה את ההגמון מיד ובכך רמז לו כביכול שהמרת הדת באה בחשבון מבחינתו.

ביום השלישי, משלא הגיע לארמון, הביאוהו אל ההגמון בכוח. רבי אמנון הציע להגמון לכוות את לשונו, שכשלה כאשר לא דחתה את ההצעה מיד, אך ההגמון חפץ להעניש דווקא את רגליו, שלא הביאו אותו לארמון. הוא עונה בייסורים איומים ואנשי ההגמון כרתו את פרקי אצבעות ידיו ורגליו אחת-אחת והמליחו את הפצעים במלח. זה היה בסמוך לראש השנה, ומשהחזירוהו לביתו והגיע החג ביקש שיביאוהו לבית הכנסת. שם, לפני אמירת קדושה, פתח את פיו ואמר את הפיוט 'ונתנה תוקף' - ומשסיים אותו נפטר. ביום השלישי לפטירתו נגלה רבי אמנון לרבנו קלונימוס בן משולם בחלום, השלים את הפיוט וציווה עליו להפיץ בכל הקהילות פיוט זה, וכך נעשה.

חלק שלישי בפאזל - יהודי אתיופיה ('המסע לארץ ישראל' מאת חיים אידיסיס)

הירח משגיח מעל,

על גבי שק האוכל הדל

המדבר מתחתיי, אין סופו לפני,

ואמי מבטיחה לאחיי הקטנים:

עוד מעט, עוד קצת, להרים רגליים

מאמץ אחרון, לפני ירושלים.

אור ירח החזק מעמד,

שק האוכל שלנו אבד

המדבר לא נגמר, יללות של תנים,

ואימי מרגיעה את אחיי הקטנים:

עוד מעט, עוד קצת, בקרוב נגאל
לא נפסיק ללכת, לארץ ישראל.

ובלילה תקפו שודדים,

בסכין גם בחרב חדה

במדבר דם אימי, הירח עדי,

ואני מבטיחה לאחיי הקטנים:

עוד מעט, עוד קצת, יתגשם החלום

עוד מעט נגיע, לארץ ישראל.

בירח דמותה של אימי,

מביטה בי, אימא אל תיעלמי

לו היתה לצידי, היא היתה יכולה,

לשכנע אותם שאני יהודי.

עוד מעט, עוד קצת, בקרוב נגאל

לא נפסיק ללכת, לארץ ישראל

עוד מעט, עוד קצת, להרים עיניים

מאמץ אחרון, לפני ירושלים.

חלק רביעי בפאזל - השואה (מתוך עדות של זלמן קליינמן במשפט אייכמן)

באחד הימים שכבתי על הדרגש שלי בצריף הילדים באושוויץ וראיתי את סגן מפקד הצריף הולך עם צינור גומי עבה להלקות מישהו. קפצתי מהדרגש שלי ורציתי לראות את מי הולכים להלקות, על כל דבר היו מלקים ומספר המלקות היה לפי גודל העבירה. באותו יום הוכנס לשימוש צינור הגומי. בדרך כלל היו משתמשים במקל שנשבר פעמים רבות באמצע ההלקאה ולכן החלו להשתמש בצינור גומי, קפצתי מן הדרגש שלי לראות כיצד זה פועל, אולי אצטרך פעם להיפגש עם גומי זה.

סגן מפקד הצריף ניגש לאחד הדרגשים, והילד שהיה שם, כבר ידע וחיכה לו. הסגן אמר לו "רד" הוא ירד והתכופף והתחילו להלקותו. אנחנו קבוצת נערים שעמדנו מסביב, הסתכלנו וספרנו כל אחד לעצמו את המלקות, הילד לא בכה ולא צעק, אפילו לא נאנח. מאוד התפלאנו, לא ידענו מה זה... והוא ממשיך. עברו כבר 25 המלקות. בדרך כלל היו מלקים 25 מלקות, והנה עברו 30, כשעבר המכה את ה-40, הפך את הנער והתחיל להלקות אותו על הרגליים ועל הראש. הילד לא נאנח, לא בכה - שום דבר - ילד בן 14 ולא בכה.

החייל התרגז מאוד, גמר את ה-50 ועזבו. הרמונוהו. אני זוכר סימן אדום גדול על המצח ממכה אחת בצינור הגומי. שאלנו

אותו למה הלקוהו. אז ענה: "זה היה כדאי, הבאתי לחברים שלי כמה סידורי תפילה", ושום דבר לא הוסיף יותר, קם, עלה על הדרגש והתיישב.

חלק חמישי בפאזל - מלחמות מדינת ישראל (מתוך אתר 'יד לשריון')

סגן אלוף אביגדור קהלני פיקד על גדוד טנקים בקרבות מלחמת יום הכיפורים ברמת הגולן.

בי"ג בתשרי ה'תשל"ד (9 באוקטובר 1973) גדל מספר המפקדים והטנקים שנפגעו ברמת הגולן, וחלק מהעמדות נכבשו על ידי האויב הסורי, שהגיע למרחק של עשרות מטרים בלבד מכוחותינו. סא"ל אביגדור קהלני נשלח מאזור אחר של הגזרה עם קומץ טנקים להחליף יחידה אשר נלחמה כל הלילה ונאלצה למלא תחמושת ולהתארגן מחדש. הוא מונה למפקד הגזרה והוטל עליו לפקד על שארית הטנקים שנותרו באזור.

סא"ל קהלני נע בראש הכוח, כשהוא נתקל בארבעה טנקים סוריים ממרחק של כמה עשרות מטרים, והשמידם. אז ארגן את כל הטנקים שנשארו בגזרה ואשר היו שייכים ליחידות שונות, וזאת תוך לחץ רצוף והתקדמות כוח סורי בעדיפות מרעית.

סא"ל קהלני, בכושר מנהיגותו ואישיותו נתן דוגמה אישית לחייליו, שהיו על סף שבירה. הוא הסתער ראשון, עם עוד אחד מהמפקדים הכפופים לו, על האויב הסורי. הכוח כולו נע אחריו והצליח לכבוש מחדש את העמדות הסוריות השולטות, שהיו עמדות מפתח לגזרה כולה.

חלק שישי בפאזל - אני

הפאזל השלם

"ויאמר אליו: אברהם. ויאמר: הנני!"

נספח 3

מאמר 'מלכויות' מתוך הספר 'קול דממה' של הרב רא"ם הכהן בהוצאת 'קורן', ירושלים ה'תשע"ג

"עבודתם של האנשים מן השורה היא לעמוד ולומר, כאברהם בפרשת העקידה, 'הנני'... האדם המכריז כך מורה על עצמו שהוא נכון לכל תביעה א-להית, והוא מקבל על עצמו להיות חלק ממכלול הנהגת הקב"ה את העולם אל עבר תכליתו. האדם הממליך לא מתיימר להרים ראש ולהבין את הקב"ה. הוא לא מחפש לשקו למעשה כזה או אחר, אלא פשוט להיות שליח נאמן למלכו, ולשרת בצורה הטובה ביותר את רצון המלך... בכדי להתמסר לחלוטין צריך האדם להביא את כולו, לומר 'הנני'."

אני אשנה את העולם?

רקע
והנחיות הפעולה

75-60 דק'

גוף הפעולה:

שלב א בחינת הצרכים של עם ישראל כיום

פזרו על הרצפה ארבעה מתוך כל הנושאים (המופיעים בנספח 1) ושאלו את החניכים:

- מה לדעתכם פירוש הנושאים הללו, כלומר איזה צורך קושר את כל הנושאים הללו?
- לדעתכם, האם יש נושאים נוספים שצריך להתייחס אליהם?
- מהו סדר העדיפויות בין הנושאים?
- האם יש נושאים ששייכים לחברה מסוימת?

לאחר שתדברו על זה כשבט, חלקו את השבט לארבע קבוצות, וכל קבוצה תקבל כמה מקורות בנושא מסוים ותדון בהם. חזרו לפורום השבטי, וכל קבוצה תשתף במסקנותיה את השבט (וגם תחשוב על שני רעיונות למימוש בנושא שקיבלה - ותשתף אותם בהמשך).

שלב ב איפה אני יכול(ה) להשפיע במקומות הללו?

שאלו את החניכים האם לדעתם יש להם כוח ואפשרות להשפיע בנושאים הללו:

אם יגידו לכם כן - שאלו אותם איך אפשר מחר בבוקר לקום ולהתחיל לפעול בנושא, ואיך הם יכולים לשנות דברים בצורה מיוחדת ושונה מאשר המבוגרים ואף שונה זה מזה - איפה פלוני יכול להשפיע יותר מאלמוני.

אם יגידו לכם לא - עודדו אותם בהצפת הכוחות של כל אחד ואחד מהם, ספרו להם על דוד המלך שהיה נער כשהרג את גליית, על הרב קוק שלמד גמרא בעיון כשהיה בן שמונה, וכן ספרו להם את הסיפור על הילד ההולנדי שהציל עיירה שלמה מהצפה על ידי דחיפת אצבעו לסכר שהתחיל להתפרץ. הכוחות נמצאים בנו, אנו רק צריכים להשתמש בהם ולהוציא אותם לפועל. איפה הכוחות שלי פועלים בחברה הישראלית ובנושאים שדיברנו עליהם? בקשו מהחניכים לשתף ברעיונותיהם לעשייה בנושאים שדיברו עליהם בקבוצות.

מדריכים

שימו לב! זה דורש מכם הכנה מוקדמת וכמובן הצפה אצלכם בראש של הכוחות שיש לכל חניך וחניכה. לא לשכוח אף אחד, לכל אחד יש הכוח והכישרון המיוחד לו. כמו כן יש לשים לב שלא להפוך את השיח לציני, ובשבטים שאינם מסוגלים לזה אפשר להגיד לחניך שאומר שהוא לא יכול, בקצרה, שהוא יכול ויש לו הכוח לזה.

פעולה שלישית בחלק הראשון של חודש ארגון שנושאו הוא לפתח נקודת מבט לאומית מבחינה מהותית. בפעולה זו ניגע בצרכים של עם ישראל, נבחן אותם ונשאל את עצמנו איך אפשר לפעול בהם. ניתן לחניכים להתמודד עם השאלה: מה אנחנו מסוגלים לעשות כדי להוביל להתקדמות ושינוי בסוגיות אלו? מה אני אעשה הכי טוב בעם ישראל?

נרצה להוסיף מוטיבציה כהמשך להתלהבות מהפעולה הקודמת ונקרא לעשייה בכל מאת האחוזים שכל אחד יכול לעשות בהמשך השנים הבאות.

הערות למדריכים במהלך הפעולה: במטרה הראשונה תינתן לכם בחירה בין נושאים וצרכים בעם ישראל, ועליכם לבחור מהם ארבעה נושאים שרלוונטיים יותר לחניככם.

מטרות

1. החניכים יבחנו מהם הצרכים של עם ישראל כיום.

2. החניכים יבינו איך הם עצמם יכולים לפעול בצורה המשמעותית ביותר בהתאם לצורכי עם ישראל.

3. החניכים ישתפו איפה נראה אותם בעוד כן וכך שנים בעם ישראל.

להרחבה

ראו מקורות רבים להרחבה בנושאים מתוך הפעולה: התא המשפחתית, לימוד תורה, דת"ש, חזרה למסורת היהודית, פילוג בעם ישראל, דור המסכים, שירות לאומי, הר הבית, שמירת העיניים (נספח 1).

ציוד

נספחים מצולמים.

נספח 1

מקורות להרחבה לכרטיסיות בשלב א

אלו הצעות עם מקורות רבים להרחבה. אם אתם רוצים לתת נושא נוסף לשבט שלכם שלדעתכם מתאים יותר - לכו על זה.

לימוד תורה:

מאמר של הרב יצחק נריה על חובתה של הציונות הדתית להעמיד גדולי תורה: <https://goo.gl/om7qUT>

מאמר של מאיר יעקבסון על לימוד גמרא: <https://goo.gl/EzMJV8>

'המורה שלנו לגמרא': <https://goo.gl/QjkvaG>

שיעור של הרב דרוקמן על לימוד תורה <https://goo.gl/yw7T3W>

חזרה בתשובה, יציאה בשאלה:

ריאיון עם הרב משה רט על אמונה ופילוסופיה: <https://goo.gl/MMKWEM>

מכתב של מדריכה בצופים על זהות יהודית <https://goo.gl/siYFSU>

בשבטים גדולים אפשר לדבר על הכוחות של הקבוצה ולא של הפרטים, ואחר כך בשיחה אישית אפשר לדבר על הכוחות של הפרט

אפשר גם לשלוח לחניכים במהלך השבוע כמה סרטוני מוטיבציה כהכנה לפעולה (מצורפים כמה קישורים לסרטונים מומלצים בנספח 2). כדאי לשתף עם החניכים סיפור שלכם על הצלחה בנושא מסוים למרות שנראה לכם בהתחלה שאי-אפשר.

שלב ג שיתוף החניכים איפה יהיו בעתיד

חלקו את הקבוצה לזוגות ולתפקידים - אחד יהיה מראיין בטלוויזיה והאחר מרואיין. עליהם לראיין זה את זה מנקודת מבט של עוד עשר שנים, וכל אחד ישתף באילו נקודות השפעה הוא נמצא בחברה הישראלית ביחס לכוחות שלו. אחר כך הופכים תפקידים והמראיין נהיה מרואיין ולהפך.

סיכום

דיברנו על כמה נושאים שצריך לפעול בהם בחברה הישראלית. הבנו שיש לנו הכוחות לעשות זאת ושיתפנו איפה נהיה בעוד כמה שנים ביחס לכוחות שלנו ולצרכים של עם ישראל. בפעולה הבאה נראה איך כקבוצה אנו יכולים לפעול בנושאים הללו ולהשפיע.

הצעה לצ'ופר

חלקו לחניכים את הקטע המצורף (נספח 3).

מאמר של הרב יונה גודמן שמרגיע את הרוחות:

<https://goo.gl/JEFFna>

מאמר של חוזרת בתשובה שמתארת את החוסרים שצריך לדבר

עליהם: <https://goo.gl/2dTq7S>

מאמר של רועי אהרוני על הילדים שאסור להם לשאול:

<https://goo.gl/ezXP6p>

מאמר של רועי אהרוני בעקבות דו"ח נציב קבילות החיילים שממנו עולה שחיילים זקוקים יותר לחיבור למסורת ממה שיש

כעת בצבא: <https://goo.gl/By17av>

פילוג בעם ישראל:

מאמר של דעה אביחיל המראה שהאחדות רבה יותר ממה שזה

נראה בחוץ: <https://goo.gl/ESJ5JL>

הרב זאב קרוב קורא להפסיק לצעוק ולהמשיך להאיר:

<https://goo.gl/8eaDM8>

שיחה עם הסוציולוג ד"ר נסים ליאון על שהחברה הישראלית

מאוחדת הרבה יותר ממה שנראה:

<https://goo.gl/izfdtV>

דור המסכים:

מאמר של הפסיכולוג ירון סלע על הבעיות של הילדים של היום

בעקבות האינטרנט והרשתות החברתיות:

<https://goo.gl/ZK54dM>

שיחה של נדב גדליה עם נערים ונערות על ערכים, קדושה וקשר

למולדת: <https://goo.gl/e1gVc4>

שיחה עם אומן הראפ 'טונה' על אומנות כנה וקריאה לצאת

ולשנות קצת את השיח: <https://goo.gl/A2GwYq>

הר הבית:

מכתב של הרב עמאר נגד העלייה להר הבית:

<https://goo.gl/hNGq3X>

1,264 איש עלו להר הבית בתשעה באב:

<https://goo.gl/vRszqz>

הרב משה שטרנבוך נגד העלייה להר הבית:

<https://goo.gl/uAZPiY>

כתבה על גדולי ישראל התומכים בעלייה להר הבית:

<https://goo.gl/qn6L5k>

נספח 2

סרטונים

סרטון מוטיבציה של אדם חסר ידיים ורגליים:
<https://goo.gl/jaHhGZ>

סרטון מוטיבציה על שחקן פוטבול שמצליח יותר ממה שחשב:
<https://goo.gl/tuAvMW>

נספח 3

הצעה לצ'ופר

(הרב ראי"ה קוק, אורות הקודש א, מוסד הרב קוק ירושלים).

"עלה למעלה עלה, כי כח עז לך, יש לך כנפי רוח,
כנפי נשרים אבירים. אל תכחש במ, פן יכחשו לך,
דרש אותם, וימצאו לך מיד"

**יש לך כוחות אדירים!
רק צריך להשתמש בהם, וזה תלוי בך.**

קריאה של עשרות רבנים לעלות להר הבית בטוהרה:
<https://goo.gl/wyAj5X>

צניעות ושמירת העיניים:

זה שייך גם לבנות! <https://goo.gl/7AdJsZ>

אתר 'עזים בקדושה', שיש בו חומר רב על הנושא:
<http://www.azim.co.il>

אתר 'גולשים על בטוח', שגם בו יש חומרים:
<http://www.golshim.net>

מקורות כלליים:

ריאיון עם הרב דרוקמן על נושאים רבים:
<https://goo.gl/C9tXRC>

אני ואתה נשנה את העולם

רקע והנחיות הפעולה

75-60 דק'

פעולה זו מסכמת את השבועיים הראשונים של חודש הארגון והיא הפעולה האחרונה בנושא המבט הלאומי שעלינו לפתח.

בפעולה זו נמשיך לגעת בצורכי עם ישראל, אך הפעם כחבורה: נבחן במה כוח החבורה חזק יותר בעשייה בהשוואה לכוחו של אדם אחד. נשאל מה צריך לעשות ונתייבץ למשימה גם אם המשימה קשה או נראית לא כיפית. יש צורך - ולכן עושים - ומתחזקים יחד מכל חברי הקבוצה.

הערות למדריכים במהלך הפעולה: במהלך תכנון יישום הנושא עודדו והמריצו חניכים שהמשימה נראית להם גדולה מדי.

להרחבה

ארכיון כתבות באתר ערוץ 7 על תנועת בני עקיבא, ובהן גם כתבות על השפעות ועשייה של התנועה במרחב הציבורי הלאומי:

<https://goo.gl/d2uwUS>

תעודת הזהות של בני עקיבא:
<http://bneiakiva.org.il/id>

דף 'קצת היסטוריה' מאתר התנועה:
<https://goo.gl/Xyw9oD>

הערך 'בני עקיבא' מתוך ויקיפדיה:
<https://goo.gl/Ysc4eR>

כנ"ל באתר כיפה:
<https://goo.gl/BVr7pg>

כנ"ל באתר סרוגים:
<https://goo.gl/8GGUGQ>

מטרות

1. החניכים יבינו איך החבורה, בניגוד ליחיד, יכולה להשפיע השפעה רחבה ומשמעותית על המשימות בעם ישראל.
2. החניכים ילמדו איפה תנועת בני עקיבא נרתמת לטובת צורכי עם ישראל.
3. החניכים יתכננו 'יישום נושא' מהצרכים שעלו.

ציוד

חבל עבה, נספחים מודפסים ומצולמים.

שלב א הבנה שכוח הקבוצה עולה על כוח היחיד

תנו לחניכים שלוש כרטיסיות עם משימות (נספח 1) ובקשו מהם לבחור חניכים שיבצעו את המשימות מהר ככל האפשר.

אגב ביצוע המשימות או לאחריהן פתחו לפני החניכים את האפשרות לעשות את המשימות יחדיו, כלומר שיותר מחניך אחד יבצע כל משימה.

אחרי ביצוע המשימות בשתי הצורות דברו עם החניכים ושאלו: מתי היה קל יותר לבצע את המשימות? מתי הצלחתם למלא את המשימה טוב ומהר יותר? מתי נהניתם יותר מהמשימה? החניכים ידונו בכוחה של הקבוצה בביצוע משימה המוטלת עליהם, ביתרונות ובקשיים.

אם אתם רוצים להוסיף עוד משחקים לפעולה, אפשר להוסיף אחד מהמשחקים שלהלן (או יותר), המבטאים את כוחה של הקבוצה בהשוואה לכוח היחיד.

שחקו עם החניכים כמה משחקים הממחישים את כוח החבורה העולה על כוחו של היחיד (יש פה כמה הצעות למשחקים, אבל מובן שאתם יכולים לשחק משחקים אחרים, כפי היכרותכם עם השבט שלכם):

● שחקו 'משוך בחבל' - כשבצד אחד של החבל יהיו כל חברי השבט, ובצד האחר יהיו המדריכים או החניך שנחשב לחזק ביותר. אם השבט גדול אפשר להביא כמה חבלים ולהתחלק לקבוצות.

● שחקו 'חתול ועכבר' - השבט יסגור מעגל (כמובן - מעגלים נפרדים לבנים ובנות) והמשימה שלו היא שלא לאפשר לחניך שייבחר להיכנס לתוך המעגל. בדרך כלל החניך לא יצליח להיכנס, ואם הוא יצליח הסבירו שזה קרה כי הקבוצה נחלשה.

● כל הקבוצה תחזיק חבל עבה ותמתח אותו, ואחד החניכים יצטרך להסתובב סיבוב שלם על החבל אגב הליכה עליו (בעזרת חניך נוסף שייצב אותו). לאחר מכן בקשו מחניך אחד להחזיק בחבל ומחניך אחר שילך עליו. מובן שהוא לא יצליח.

אפשר גם לספר סיפור (נספח 2).

סכמו את השלב הזה ואמרו שבדומה למה שראינו עכשיו, יש צורך בקבוצה בעלת כוחות מגוונים ומשותפים כדי להשפיע על תהליכים ומשימות בעם ישראל. כמו שהממשלה לא תוכל לעבוד רק עם ראש ממשלה, ואפילו במדינה שיש בה מלך יש לו עוזרים רבים, וכמו שהצבא לא יוכל לעבוד אפילו עם הצלף הטוב ביותר, כך לנו כקבוצה יש כוחות להשפיע השפעה רבה יותר בנושאים שדיברנו עליהם בפעולה הקודמת מכוחנו כיחידים. מה שליחיד ייקח חיים שלמים, המון אנרגיות ומלחמות, הקבוצה תצליח לעשות מהר יותר, טוב יותר ומשמעותי יותר.

שלב ב לימוד איפה התנועה משפיעה על עם ישראל

פזרו על הרצפה ברקודים לכתבות ולאתרים המצורפים ב'מקורות להרחבה'. בקשו מהחניכים להיכנס לאתרים הללו ולחפש דברים מעניינים שתנועת בני עקיבא עשתה והשפיעה דרכם. לאחר כעשר דקות שאלו אותם:

● איך השפיעה התנועה במקרים אלו?

● מי היו השותפים למהלך?

● האם המקרים הללו תואמים את ערכי התנועה כפי שהם מופיעים ב'תעודת הזהות' של בני עקיבא באתר התנועה?

● האם אנחנו יכולים להוביל דבר כזה? אם בשאלה זו החניכים יחשבו שהם לא היו יכולים לעשות דבר כזה - עודדו אותם והזכירו להם את הכוחות שלהם כקבוצה ודברנו אותם לחשוב שדווקא היו יכולים.

אפשר גם לקרוא בערך 'בני עקיבא' בוויקיפדיה וכן בדף 'קצת היסטוריה' על התנועה מתוך אתר התנועה, המצורפים ב'מקורות להרחבה', ולדבר עם החניכים על דרכי הפעולה של התנועה בעבר והיום, על משימות והגשמות שהתנועה הייתה שותפה בהם בעבר והיום.

בשלב זה נרצה לחבר את החניכים לכוחה העצום של התנועה ולהשפעתה על הציבוריות במדינה כדי להבין עד כמה גדול כוחה לחולל שינויים בתחומים רבים. התנועה משפיעה ככלל, וכן משפיעים מחוזות, שבטים וסניפים שראו צרכים במדינה והחליטו להשפיע על המציאות.

שלב ג תכנון יישום נושא

זהו שלב שכולו שלכם ושל החניכים: תכנונו יישום נושא על אחד הצרכים שעלו בפעולה הקודמת או על צורך אחר שאתם חושבים שמתאים יותר לשבט שלכם, ושימו דגש בקודות האלה:

שאלו את החניכים איפה בעיקר הכוחות של השבט באים לידי ביטוי, ולשם כווננו את יישום הנושא שלכם.

שימו לב שהצורך שמדברים עליו הוחלט על דעת רוב חברי השבט כחשוב ומרכזי וככזה שלשבט יש כוחות להשפיע עליו. גם אם חלק מהחניכים אינם מסכימים עם זה - אתם הולכים ומשפיעים כקבוצה אחת, מתוך תמיכה הדדית וחברות, גם אם זה קשה וגם אם לא מאוד מתאים לכולם. אנו פועלים היכן שצריך אותנו.

סביר להניח שיהיו זמנים שבהם חלק מהחניכים יהיו קצת פחות פעילים בתכנון - שימו לב אליהם וצרפו אותם אל השבט.

אם יהיו דברים שהשבט יחשוב שהם קצת גדולים עליו - עודדו אותם ואמרו להם שיש להם הכוחות לזה.

אם הקבוצה שלכם קטנה מדי, תכנונו יישום נושא שיתאים אפילו לכל הסניף, ואחר כך שתפו זאת עם הקומונרית ועם שאר המדריכים.

נספח 1

משימות

1. עלו 230 מדרגות (חפשו את המדרגות הקרובות לסניף, עלו ורדו בהן עד שתצברו 230 מדרגות בעלייה)
2. רשמו שמות רבים ככל האפשר המתחילים באות אל"ף (ללא עזרת אינטרנט או אמצעי חיצוני אחר)
3. שתו ליטר וחצי מים
4. אמרו "שבת שלום" או "יום טוב" ל-25 איש

נספח 2

סיפור

מעשה באב ששכב על ערש דווי וקרא לעשרת בניו כדי לדבר איתם לפני מותו.

אמר להם האב: "הביאו את חבילת הקש שמונחת ליד ראשי". לקח הבכור את חבילת הקש וביקש להביאה לאביו, אך האב אמר: "נסה, בני, לשבור את הקשים הללו". ניסה הבכור לשבור את החבילה, ניסה לכוּפּפּה, הפעיל כוח רב, אך הקשים נשארו שלמים.

ניסה הבן השני כאחיו, התאמץ מאוד אך גם הוא לא הצליח.

כך ניסו כל האחים לשבור את החבילה כמצוות אביהם, ולתדהמתם לא הצליחו.

"אלה ודאי קשים מזן מיוחד", חשב כל אח בליבו, "הרי קש נשבר בקלות, ואיך חבילה זו אינה נשברת?" לאחר שניסו כל הבנים ללא הצלחה, ביקש האב את החבילה.

לקח האב קש אחד ושבר אותו, לקח עוד קש ושבר אותו, וכך שבר את כל חבילת הקש - אחד-אחד.

אמר להם האב: "איך אני, שאני חלש, הצלחתי לשבור את הקשים ואילו אתם, שכוח רב לכם, לא הצלחתם? אלא שכל זמן שהחבילה מאוגדת אי-אפשר לשבור אותה, אך אם מפרקים את החבילה בקלות אפשר לשוברה. כך אתם, בניי, כל זמן שאתם מאוגדים אי-אפשר לנצח אף אחד מכם, אך אם תיפרדו חלילה בקלות אפשר לנצח כל אחד מכם".

שימו לב שהמשימה צריכה להתאים לקהילה שהסניף הוא חלק ממנה - אם מדובר ביישוב משפחתי אפשר לשתף את כל היישוב, אם מדובר בעיר אפשר לעשות משימה עם פרסום ברחוב הראשי וכדומה.

המשימה יכולה להיות כל דבר שהחניכים יעלו, רק שימו לב שמה שמוביל את הבחירה במשימה אינו מה שנחשב מגניב, נעים וכיף - אלא מה עם ישראל צריך, מה הצרכים שיש סביבנו.

סיכום

דיברנו בפעולה על הכוח שיש לקבוצה להשפיע בכוחות משותפים ומגוונים על מהלכים גדולים. דיברנו על ההשפעות שיש לבני עקיבא על החברה ואיפה אנו יכולים להיות שותפים בזה ואף תכננו יישום נושא שבו גם אנו נשפיע מבחינה לאומית על ידי הוצאה לפועל של יישום הנושא שעשינו.

גם אם לא תצליחו ליישם את התכנון בתוך חודש הארגון, שימו לב שלא לשכוח אותו וליישמו בהקדם האפשרי כדי שההתלהבות לא תרד וכדי שלא ייווצר מצב שבו אנו רק מדברים ולא מיישמים.

נתינה לעם ישראל

רקע והנחיות הפעולה

בשבועיים הקרובים נעסוק במהות המושג 'מובילים' בדרך תורה ועבודה. נדבר על כוחה של הנתינה, על תודעת השליחות ואיפה היא פוגשת אותנו בחיים שלנו. בפעולה הזו נברר את משמעות הנתינה דווקא לעם ישראל.

מטרות

1. החניכים יבינו את המשמעות של נתינה למשהו שגדול מהם.
2. החניכים יבינו את המשמעות של נתינה למשהו שגדול מהם.
3. החניכים יתנסו בדחיית סיפוקים למען משהו גדול יותר.

להרחבה

על מבחן המרשמלו ותוצאותיו

<https://goo.gl/vjbmRQ>

<https://goo.gl/5p3DxZ>

ציוד

קערת ממתקים, נספחים.

גוף הפעולה:

שלב א

החניכים יתנסו במבחן המרשמלו לדחיית סיפוקים: הזמינו לחדר כל חניך בתורו ובקשו ממנו לבחור ממתק מהקערה. לאחר שהחניך יבחר ממתק הסבירו לו שאם יצליח להישאר לבדו בחדר במשך כמה דקות בלי לאכול את הממתק - הוא יקבל שני ממתקים כאשר המדריכים ישובו לחדר. בקשו מהילדים לצלצל בפעמון (לא חובה) אם יחליטו שלא להתאפק אלא לאכול את הממתק.

אם לדעתכם המבחן אינו מתאים לחניכים שלכם (כי הם לא יתקשו לעמוד במבחן), ספרו לחניכים על המבחן. אפשר להביא תמונות מתוך הסרטונים כדי שיוכלו לדמיין את זה קורה. שאלו אותם מה הם היו עושים ל עמדו במבחן כזה ולמה.

לאחר המבחן שאלו את החניכים: איך היה המבחן? האם התקשיתם להתאפק? הסבירו להם על המושג 'דחיית סיפוקים' ושאלו אותם: האם חשוב לדעת לדחות סיפוקים בשביל לקבל משהו גדול יותר? מתי בחיים אנחנו דוחים סיפוקים? למה? האם אנחנו דוחים סיפוקים רק בשביל עצמנו או גם בשביל אחרים? אם כן, בשביל מי? למה?

הבהירו שדחיית סיפוקים משמעותה גם ויתורים שאנחנו עושים כדי שנוכל לתת לאחרים.

שלב ב

שאלו את החניכים:

מה בני המשפחה (אבא, אימא, אחים) עושים בשבילנו ומה אנחנו עושים בשבילם? במה הם ואנחנו עוזרים זה לזה? (מצורפת תמונה של משפחה להמחשה - נספח 1).

אנחנו עוזרים למשפחה כי אנחנו אוהבים אותה וכי אנחנו מבינים שאנחנו תלויים במשפחה שלנו והיא תלויה בנו.

עם ישראל כולו הוא משפחה אחת גדולה. אפשר להסביר שכולנו הבנים של יעקב (ישראל), ואפשר גם לספר על שנים עשר השבטים ועל ההתפתחות של עם ישראל מהם.

פזרו על הרצפה כרטיסיות של דמויות שונות בעם ישראל (מצורפים ציורים של הדמויות בנספח 2. אפשר לחשוב על דמויות הקשורות יותר לעולמם של החניכים) או התחפשו אליהן ושאלו כיצד אפשר לעזור להן כחלק מהאחוה המשפחתית בעם ישראל:

● כיצד אפשר לעזור לחייל?

● כיצד אפשר לשמח מוכר בחנות?

● כיצד אפשר לעזור לשומר בבית הספר?

● כיצד אפשר לעזור לזקנה ברחוב?

סיכום

למדנו היום דרך מבחן המרשמו על החשיבות של דחיית סיפוקים כדי להשיג משהו גדול יותר.

הבהרנו שדחיית הסיפוקים והויתורים שאנו עושים מאפשרים לנו לתת לאחרים ולעזור להם.

אחר כך למדנו על הנתינה במשפחה המצומצמת שלנו ומתוך כך על הנתינה שלנו לעם ישראל, שהוא המשפחה הגדולה שלנו, ואנחנו רוצים לתת לה מכיוון שאנחנו מבינים שאנחנו תלויים בעם ישראל והוא תלוי בנו.

הבנו שאנחנו צריכים להיות שליחים, אבל לא באמת הבנו זאת עד שלא נלמד מאברהם אבינו מהי שליחות! אחרי שנראה את ביטוייה של תכונה זו בעוצמה חזקה נצליח להבין מיהו שליח אמיתי, מה נדרש משליח אמיתי ואיך הופכים להיות אחד כזה.

גוף הפעולה:

שלב א

חלקו את השבט לכמה קבוצות, וכל קבוצה תקבל כרטיסייה עם אחד הסיפורים על אברהם אבינו (נספח 1), דף וטוש. הקבוצות יצטרכו להציג את הסיפור שקיבלו, וסצנת הסיום בכל הצגה צריכה להיות שכל חברי הקבוצה עומדים עם שלט ועליו הם כותבים משהו שהם לומדים מאברהם בסיפור.

למדריכים

התאימו את הפעילות לחניכים שלכם. אפשר להציג רק חלק מהכרטיסיות (ולא לוותר על עקדת יצחק). אם השבט שלכם לא אוהב הצגות, אפשר לחלק את הכרטיסיות לכמה חניכים, וכל אחד יקרא בקול כרטיסייה אחת.

הקבוצה האחרונה תציג את סיפור העקדה. בסוף ההצגה שאלו את החניכים מה אפשר ללמוד מאברהם בסיפור.

שלב ב

עשו תחרות בין שתי קבוצות: תנו לקבוצות זמן מוגבל והנחו אותן למצוא בתפילה אזכורים רבים ככל האפשר לעקדת יצחק.

עם תום הזמן שהוקצב אספו את החניכים וראו את התוצאות של הקבוצות. חשוב לשים לב לכמה אזכורים עיקריים ולסיבת הזכרת העקדה:

פרשת העקדה בתפילה שחרית של ימות החול:

”אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, זָכְרֵנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב מְלִפְנֵיךָ, וּפְקֹדֵנוּ בְּפִקּוּדֵי יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים מְשֻׁמֵּי שְׁמִי קָדֶם, וְזָכֹר לָנוּ ה' אֱלֹהֵינוּ אֶהְבֵּת הַקְּדֻמוֹת אֲבֹרָתָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ... וְאֵת הָעֵקֶדָה שֶׁעָקַד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ פְּתוּב בְּחוֹרֶתךָ”

הזכרת העקדה בתפילת מוסף של ראש השנה בברכת 'זיכרונות'.

בכמה וכמה מקומות בסליחות הימים הנוראים, לדוגמה: "מי שענה לאברהם אבינו בהר המוריה - הוא יעננו. מי שענה ליצחק בנו כשנעקד על גבי המזבח - הוא יעננו."

עקדת יצחק היא זכות העומדת לכל צאצאי אברהם לדורות, ואברהם - שעמד במבחן

מטרות

1. החניכים ילמדו על אברהם אבינו ועל תפיסת 'הנני'.
2. חניכים יבינו מה תהיה ההשפעה שלהם כאשר יחיו בתודעת 'הנני'.
3. החניכים יתרגלו ביניהם את תודעת 'הנני'.

האמונה העליונה - ביקש מה' כי בכל פעם שישראל יחטאו תיזכר לפניו העקדה ויסלח להן ויפדם מצרתן. ובאמת היום כשאנחנו מבקשים רחמים וסליחה מהקב"ה אנחנו מזכירים כל הזמן את הזכות של עקדת יצחק בהר המוריה.

נסו להבין עם החניכים מהי הגדולה המיוחדת של העקדה, מה הנקודה המרכזית בה.

המפתח להבנת המעשה טמון בתשובה של אברהם לקריאתו של הקב"ה - "הנני".

בניסיון העשירי של אברהם, ניסיון העקדה, אברהם מבטא את הנאמנות ואת המסירות המוחלטת שלו לקב"ה. הוא מוכן להקריב הכול למען קידוש שם ה' בעולם, ייסוד עם ישראל. תחושת השליחות שמפעמת באברהם היא שגרמה לו לצאת מהבית החם והמוכר וללכת לארץ רחוקה ולא ידועה, היא שגרמה לו להתגבר על כל הניסיונות במצרים, עם הגר, מלחמת המלכים וכו', והרוח הזאת היא שהובילה אותו לעקוד את בנו. הרוח הזאת היא מה שאנו מזכירים לקב"ה בכל פעם שאנו מזכירים את העקדה: אנו מזכירים לקב"ה שאנחנו בניו של אברהם ושיש בנו מהרוח הזאת.

אחרי שהכרנו את קריאת 'הנני' של אברהם נכיר גם אנשים שקרובים יותר אלינו ולדור שלנו החיים ברוח הזאת של השליחות והמסירות לעם ישראל ולקב"ה, החיים בתודעת 'הנני'.

פזרו את התמונות (נספח 2) על הרצפה ותנו לחניכים לספר על הדמויות שהם מכירים. לאחר מכן השלימו להם את המידע שלא חשפו בעצמם בעזרת הכרטיסיות המצורפות (נספח 3). בתמונות תמצאו שש דמויות שאפשר ללמוד מהן שליחות מהי.

שאלו את החניכים:

מה משותף לכל הדמויות?

מה אפשר ללמוד מהדמויות הללו?

אחרי שתכירו את הדמויות ואת השליחות שלהן, פזרו תמונות של חברי השבט על הרצפה. שאלו: היכן ה'הנני' שלכם? מה תהיה השפעת השליחות שלכם על העולם?

שלב ג

שחקו משחק שיתרגל אצלכם את התודעה של מסירות למען עם ישראל; היענות של 'הנני' לכל משימה. מטרת המשחק להיענות לצרכים רבים ככל האפשר שעולים בו. תפקידכם כמדריכים לשים לב שכל החניכים משתתפים, שהחניכים אינם עוברים על הכללים, ואם יש חניכים שמשתלטים יותר מדי לתת להם פתק 'עצור', שאוסר עליהם לבצע משימות בחמש עד שמונה (לבחירתכם) המשימות הקרובות.

במרכז המעגל הניחו ערמת קלפים (נספח 4). החניך הראשון במעגל יוציא פתק מהקופה ויקרא אותו בקול, וחניך שיכול ורוצה לבצע את המשימה יצעק "הנני!". החניך שצעק ראשון יצא מהמעגל ויתחיל את המשימה. ברגע שיגמור, הוא יוכל לחזור למעגל. כל חניך יקריא משימה אחת לפי הסדר, ומטרת השבט היא למלא את כל המשימות מהר ככל האפשר.

כללים:

- רק חניך שיכול לבצע את המשימה רשאי לצעוק "הנני!"
- החניך שמקריא את המשימה אינו רשאי לצעוק "הנני!"
- עד פתק המשימות האחרון כל חברי השבט צריכים להשתתף במשימות.
- אם יש משימה שבמשך דקה וחצי אף אחד לא התנדב לעשות, מחזירים את המשימה לתחתית ערמת הפתקים עם עוד פתק משימה שכבר בוצעה (ויצטרכו לעשות אותה שוב).
- במהלך ביצוע המשימות המדריכים יכולים לתת פתקי 'עצור' לחניכים שאינם נותנים לשאר החניכים הזדמנות להשתתף.

סיכום

שליחות היא ערך שמוביל את חיינו ומנחה אותם, והוא מבוסס על הדברים שחשובים לנו ועל תכונות האופי שלנו. אנחנו מפתחים את השליחות לאורך כל החיים, כבר בשבט שלנו, יחד - וכל אחד לחוד. למדנו מאברהם אבינו מהי מסירות לערכי התורה ואיך אפשר ביצירתיות ובחוכמה לעשות זאת גם במעשים יום-יומיים. ראינו תכונות אלו באנשים שונים ולאחר מכן ניסינו לחשוב גם איפה הן בעצמנו. יש לנו עוד דרך ארוכה, אבל כל דרך מתחילה בצעד הראשון, וב"ה יש לנו הרבה ממי ללמוד. בהצלחה לנו ☺

סיפורים על אברהם

גיוז -

וַיִּקְחָ אֲבָרָם אֶת שָׂרִי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם
אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן (בראשית יב, ה).
למה כתוב על אברם ושׂרִי שעשו 'נפש' בחרן? אפילו אם כל
האומות בעולם יתכנסו יחד הם לא יוכלו להטיל נשמה אפילו
ביתוש; בטח לא באנשים. הכוונה על פי המדרש במשפט 'הנפש
אשר עשו' היא לאנשים שהם גיירו בחרן, ומכאן אפשר ללמוד
שמי שמקרב גוי ליהדות כאילו עושה אותו מחדש. ולמה כתבו
אשר 'עשו' ולא אשר 'עשה'? כי אברהם היה מגייר את האנשים
ושרה מגיירת את הנשים (על פי ילקוט שמעוני, בראשית סימן
סו).

אמונה בה' -

"וַיֹּגֵד לְאֲבָרָם הָעֵבֶרִי" (בראשית יד, ג). ר' יהודה אומר: כל העולם
כולו מעבר אחד והוא מעבר אחד. אברהם אבינו התחיל להאמין
באלוקים למרות שכל העולם עבד אלילים. הוא עמד מהעבר
השני והאמין בקב"ה (על פי ילקוט שמעוני בראשית עג).

ברית מילה -

כשאברהם היה בן 98 שנה הקב"ה אמר לו: עד עכשיו לא היית
תמים לפניי, אלא מול את בשר ערלתך והיה תמים". אחרי כל
הניסיונות שעבר (הברית היא הניסיון השמיני) הקב"ה אומר
לאברהם: עד עכשיו 'לא היית תמים לפניי', וגותן את מצוות
המילה, מצווה עליו לעבור ניתוח מסוכן וקשה בעוד הוא מבוגר
כל כך. לפי המדרש, אברהם אבינו שלח מייד לקרוא לשם בן נח,
ועוד באותו יום בלי להסס הוא מל את עצמו ואת בנו ישמעאל.
הברית של אברהם הייתה ביום כיפור, ובכל שנה ושנה הקב"ה
רואה דם ברית מילתו של אברהם אבינו ומכפר על עונותיהם של
ישראל, שנאמר: כי ביום הזה יכפר עליכם (על פי ילקוט שמעוני
סימן פ).

הכנסת אורחים -

היום השלישי אחרי ברית המילה הוא תמיד יום קשה
במיוחד, בטח כשהאדם נימול בגיל מבוגר כל כך. הקב"ה
החליט לנסות את אברהם, וביום השלישי למילתו
'הוציא חמה מגרתיקה' ועשה שיהיה חם במיוחד!
הקב"ה שלח שלושה מלאכים להתהלך באזור של אברהם.
אברהם ישב בפתח האוהל וחיכה לאורחים למרות הכאב שחש
ולמרות החום הגדול, וכשראה את המלאכים רץ לקראתם כדי
להכניס אותם לביתו (על פי ילקוט שמעוני סימן פב).

כיצד היה מתפלל אברהם - על עקרות והן נפקדות, על החולים

והם גרפאים, ולא היה צריך שילך אצל החולה אלא החולה רואה
אותו וגרפא. אפילו ספינות שהיו בים הגדול היו ניצולות בזכותו
של אברהם (בראשית רבה).

בן שלוש הכיר אברהם את בוראו. יצא מן המערה וראה שמיים
וארץ. אמר: מי ברא אלה ואותי? ראה את השמש גבוהה מעל
צבא השמיים והתפלל לה. שקעה השמש בערב וזרח הלבנה.
ראה אותה והוכבים סביב לה, אמר: ודאי הירח הוא הבורא
והוכבים סביב כעבדיו, עמד כל הלילה והתפלל לירח. בבוקר
- שקע הירח. אמר: אדון יש על שניהם והיה מצטער שאינו יודע
מי הוא. מיד נגלה אליו הקב"ה ואמר לו: אני בעל העולם.

"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי. וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךָ אֶת יִחִידְךָ אֲשֶׁר אֶהְיֶה
אֵת יֶצְחָק וְלֶךָ אֶל אֶרֶץ הַמִּדְיָה וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה עַל אֶחָד
הַהָרִים אֲשֶׁר אָמַר אֱלֹהֶיךָ. וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבֶקֶר וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חֲמורוֹ
וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי נַעֲרָיו אֹתוֹ וְאֶת יֶצְחָק בְּנוֹ וַיִּבְקָע גְּעִי עָלָה וַיִּקָּם וַיִּלְךָ
אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר לוֹ הָאֱלֹקִים" (בראשית כב, א-ג).

דמויות שהן שליחות

תיאודור הרצל

חנה סנש

הרבנית ימימה מזרחי

רועי קליין

הרב קוק

משפחת ליפשיץ- שליחי חב"ד בקטמנדו

הרב קוק

היה הרב הראשי לישראל, מאבות הציונות הדתית. כתב ספרים רבים שנלמדים בשקיקה עד היום. היה פורץ דרך בגישתו לחילוניות, קירב באהבה ולא בכעס ופעל רבות למרות מתנגדיו הרבים.

הרבנית ימימה מזרחי

רבנית ודרשנית לנשים, מקדישה את חייה לטובת קירוב נשים ליהדות בשמחה ובאמונה גדולה.

תיאודור הרצל

חוזה המדינה; פעל רבות כדי לקדם את הרעיון הציוני ולהקים מדינה עוד לפני שהרעיון נרקם. הקדיש את חייו לטובת קידום רעיון זה ולא נכנע למרות מתנגדיו הרבים.

רועי קליין

היה קצין בצה"ל, נהרג במלחמת לבנון השנייה כשקפץ על רימון כדי להציל את חיי חייליו.

משפחת ליפשיץ

הרב חזקי וחני ליפשיץ, המשתייכים לחסידות חב"ד, עזבו הכול והקימו את חייהם מחדש בקטמנדו, בנפאל. הם מחזקים את היהודים במקום ומאפשרים בית יהודי וכשר לכל המטיילים הישראלים בכל עת.

חנה סנש

הייתה לוחמת ומשוררת יהודייה, התנדבה לשרת בצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה וללחום בגרמניה הנאצית. צנחה בשטח הונגריה הכבושה, נתפסה, נחקרה בעינויים והוצאה להורג.

אפשר להוסיף משימות או להחסיר בהתאם לגודל השבט והזמן שיש לכם למשחק.

צריך חניך שיקפוץ
50 פעם על רגל אחת

צריך חניך שידבר
עם סבתא רבתה שלו בטלפון

צריך חניך שיכתוב
חמשיר מפרגן לקומונרית

צריך חניך שישגיג הקלטה
של אחיין שלו שר 'יד אחים'

צריך חניך שיקרא
עשרה פרקי תהילים

צריך שלושה חניכים
שההורים שלהם היו בבני עקיבא,
שיבררו באיזה שבט כל אחד
ויסדרו לפי סדר כרונולוגי.

צריך חניך שיברר
מה זה 'אקטיביזם שיפוטי'

צריך חניך שישאל
מישהו מהשריון אילו מושגים
שקשורים לירי בטנק הוא מכיר

צריך חניך שיבנה
פירמידה מ-20 כוסות חד"פ

צריך חניך שיכתוב על דף
חמש תרופות סבתא
לחמש בעיות רפואיות שונות

צריך חניך שיתקשר
לאבא או לאימא שלו ויגיד להם
שני דברים שהוא מעריך בהם

צריך חניך שיכתוב הודעה
לאחד מהרכזים במחוז ויפרט בה
מה הוא אוהב בבני עקיבא

צריך שני חניכים שימצאו
כתבה מהשבוע האחרון
(אפשר בטלפון של המדריך)
שהם היו רוצים לכתוב לה תגובה
וינסחו מכתב תגובה רציני

צריך חניך שיספר למדריך
על סרט שראה לאחרונה
ולמד ממנו משהו לחיים

צריך חניך שיחבר
תרגיל מתמטי מורכב ככל האפשר

צריך חניך שישיר שיר שהוא
אוהב לשבט אחר שנמצא בסניף

צריך שני חניכים שיבחרו
אזור בסניף וינקו אותו

צריך חניך שיצייר
ספינת שודדי ים בים סוער

צריך חניך שירשום תווים
של שיר על דף ללא עזרת האינטרנט

צריך שני חניכים שיעשו
הורדת ידיים

צריך חניך שיגרום לשבט אחר
לעשות מורל לסניף

צריך שני חניכים שיעברו
בין כל השבטים (כולל השבט שלנו)
ויספרו לכולם מי זה אברה מגניסטו
ומה המצב שלו היום

צריך חניך שירוץ
500 מטר בפחות משתי דקות

צריך חניך שיעשה רשימה
של 25 שמות פרחים
ללא עזרת אינטרנט

צריך חניך שיתאר
מסלול הליכה בארץ שטייל בו
בחצי השנה האחרונה

עם ישראל צריך אותי?

רקע
והנחיות הפעולה

60 דק'

בפעולות הקודמות למדנו על נתינה לעם ישראל והתרשמנו ממושג השליחות.

בפעולה זו נברר כיצד מושג זה קשור לחיים הפרטיים שלנו.

מטרות

1. החניכים יבררו את הצורך באחריות לאומית (ישראלית) ובחשיבות קבלת אחריות אישית לחברה.
2. החניכים יתמודדו עם השאלה 'היכן עם ישראל צריך אותי?' וינסו לענות עליה.
3. החניכים יעלו הצעות לשאלה 'היכן עם ישראל צריך אותי?'

ציוד

כתבות מהאינטרנט או קטעי עיתונות מודפסת (דוגמה בנספח 1), סיפור (נספח 2), נייר רצף או גיליון בריסטול וטוש.

גוף הפעולה:

שלב א

קחו עיתונים או כתבות מהאינטרנט מהזמן האחרון - בחרו בכתבות שיש בהן תמונות המביעות את נושא הכתבה. הכתבות צריכות להיות על תופעות במדינה המצריכות טיפול (דוגמה בנספח 1). פזרו את הכתבות עם התמונות על הרצפה ותנו לחניכים להסתובב ביניהן. כל חניך יתיישב ליד כתבה שנראית לו מעניינת.

בקשו מכל חניך להצטוות לחניך שיושב לידו. כל אחד יספר לחברו מה כתוב בכתבה שלידה התיישב, או לחלופין מה נראה לו שכתוב בכתבה על פי התמונה שקיבל (תלוי ביכולת הקריאה של החניכים). אפשר לדלג על שלב זה אם רמת השבט נמוכה.

חזרו לשבת במעגל ובקשו מכמה מהחניכים לשתף מה היה כתוב בכתבה שלהם או של החבר, ושאלו מה הם חושבים על המקרה או התופעה המתוארת. מה צריך לעשות עם דברים כאלה שקורים במדינה?

העמידו את החניכים מול מגוון הסיפורים כדי שיבינו שיש עוד הרבה מה לתקן במדינה ובעם שלנו. שאלו אותם: מה לדעתכם אתם יכולים לעשות כשקורים דברים כאלה?

הקריאו להם על דברים טובים שקורים במדינה שלנו (דגש על יוזמות פרטיות של יחידים), כדי להראות להם שיש מה לעשות במדינה ויש אנשים שעושים זאת.

שלב ב

לפני הפעולה פזרו ברחבי הסניף כוכבי ים (צלמו וגזרו את נספח 3).

הקריאו לחניכים את הסיפור על האיש שהציל כוכבי ים (נספח 2). בסוף הסיפור בקשו מהחניכים ללכת בסניף, לאסוף כוכבי ים רבים ככל האפשר ולחזור למקום הפעילות בעוד חמש דקות.

שלב ג

פנו אל החניכים והעמידו מולם את השאלה: 'היכן עם ישראל צריך אותי?'

כל חניך ימנה 'כוכב ים' אחד שהוא יכול להציל, משהו שהוא יכול לעשות כדי להשפיע על דברים שמפריעים לו בכיתה, בקהילה, בסניף, בשכונה או במעגל אחר בחייו. אפשר להכין מראש נייר רצף או גיליון בריסטול ולכתוב בו מגוון רעיונות המתאימים לחניכים

שלכם (לומר בכל בוקר תודה לנהג ההסעה, להכין כרזות להעלאת המודעות לנושא שחשוב לנו ולתלות בשכונה, לשים בסניף פח למחזור דפים ועוד).

נספח 1

כתבות

שני פצועים אנוש ושניים קשה בתאונה סמוך לים המלח

תאונה בין שני כלי רכב אירעה בכביש 1 בין צומת אלמוג לצומת בית הערבה. שמונה נפצעו, בהם שני צעירים באורח אנוש ועוד אישה כבת 40 וצעיר שנפגעו קשה. היום נהרגה אישה לאחר שיצאה מרכבה בכביש בגליל ונפגעה ממשאית

הצעה לצ'ופר

כוכב ים שכתוב בו: עם ישראל צריך אותי! (נספח 4)

סיכום

חלקו את הצ'ופר וסכמו את הפעולה - דיברנו דרך הכתבות והסיפורים על תודעת אחריות לאומית, ולמדנו שתודעה זו יכולה להגיע לידי ביטוי גם בדברים גדולים (כתבות) וגם בדברים קטנים (סיפור על כוכבי הים).

לאחר מכן הצבנו את השאלה 'היכן עם ישראל צריך אותי?' וכל אחד מהחניכים הציע במה לדעתו עם ישראל צריך אותו ואיך הוא יכול לתרום לעם ישראל.

בעיית הזרים:

'אף מדינה לא תקבל את המסתננים'

נתניהו הבטיח כי "נוציא את כל המסתננים החוצה", אבל גורם מדיני מבהיר: "מסתננים נשארים במדינות שאליהן הגיעו, אף פוליטיקאי ישראלי לא אומר את האמת בפרצוף". שגריר אריתריאה בארץ בטוח: המסתננים רק מחפשים עבודה. וגם: מיהו פליט?

נספח 2

כוכבי הים

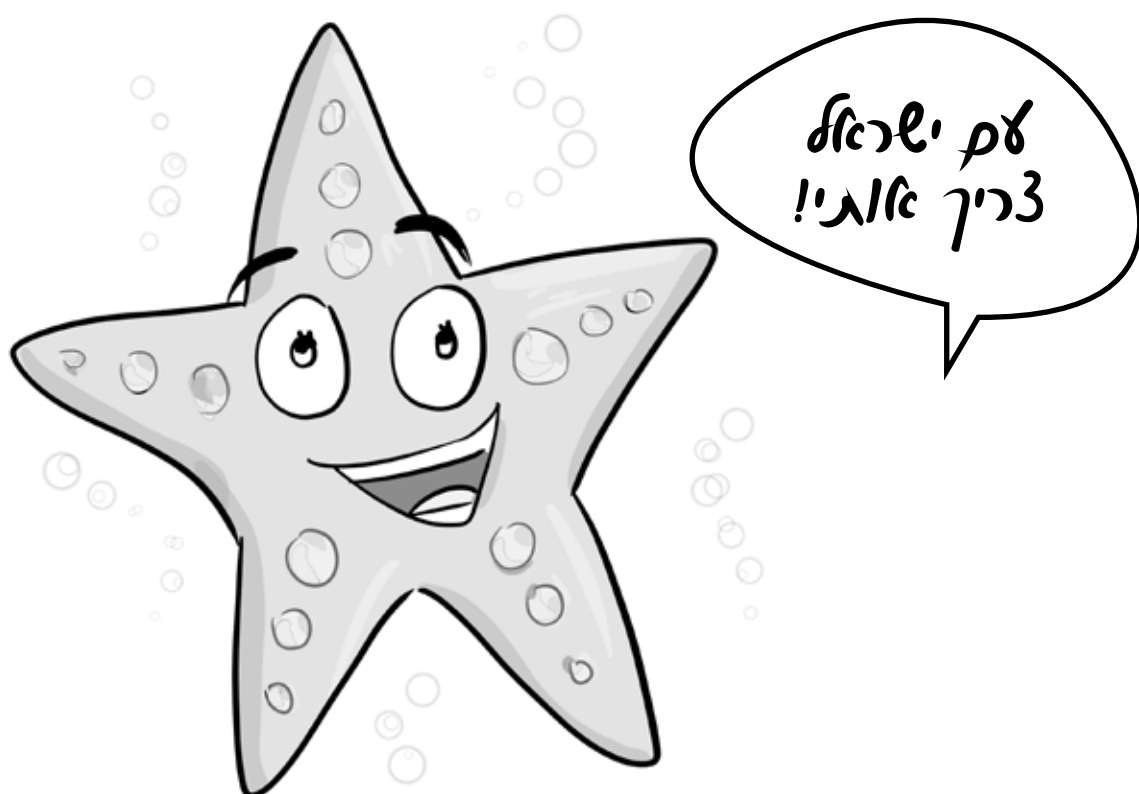
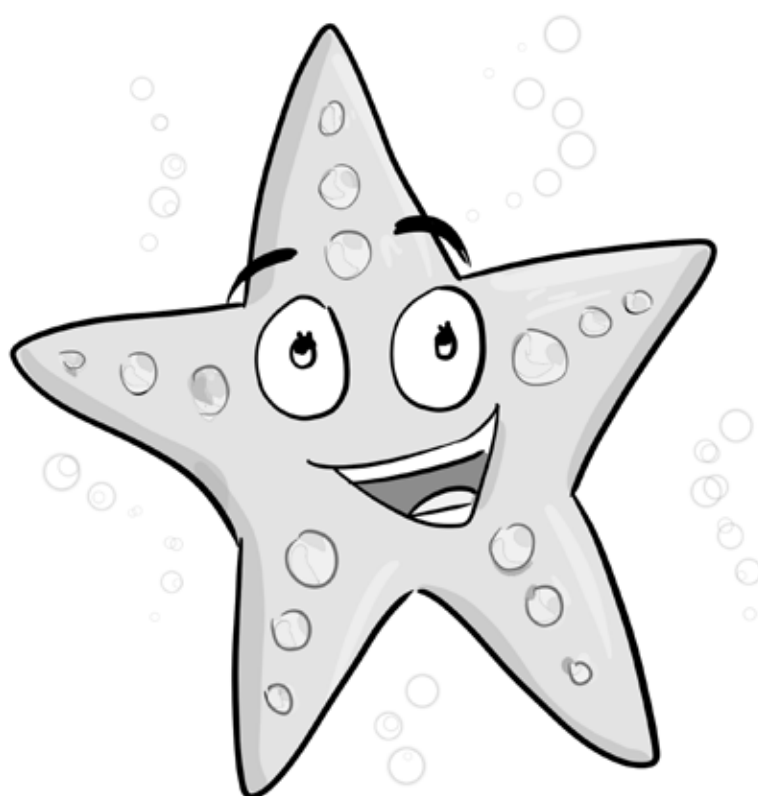
אדם זקן הלך לטיול לאורך חוף הים וגילה כי הוא מכוסה בעשרות אלפי כוכבי ים שנסחפו אל החוף ומכסים את כולו. במורד קו המים הוא הבחין בילדה קטנה שמרימה כוכב ים אחר כוכב ים ומשליכה אותם בחזרה אל תוך הים.

משועשע, פנה האדם הזקן אל הילדה ושאל אותה: "ילדה קטנה, מה את עושה?"

"אני מצילה את חייהם של כוכבי הים האלו", ענתה הילדה. "אם אני לא אחזיר אותם למים הם ימותו, כוכבי ים אינם יכולים לחיות על היבשה".

האדם הזקן צחק לעצמו. ילדה תמימה, הוא חשב. "אבל את רק אדם אחד, וכאן יש עשרות אלפי כוכבי ים, איזו השפעה כבר יכולה להיות לך?"

הילדה הקטנה התכופפה מטה, הרימה כוכב ים, הביטה בו, הביטה באיש הזקן, השליכה את כוכב הים למים ואמרה: "השפעתי עליו".

עם ישראל צריך אותנו?

רקע
והנחיות הפעולה

45-60 דק'

בפעולה זו נברר כיצד מושג השליחות קשור לקבוצת השייכות שלנו - השבט, הסניף וכו'.

מטרות

1. החניכים ילמדו על החשיבות של קבלת אחריות לאומית כקבוצה ועל כוחה הייחודי של הקבוצה.
2. החניכים יתמודדו עם השאלה 'היכן עם ישראל צריך את שבט יובל?' וינסו להשיב עליה.
3. החניכים יעלו הצעות ליישום נושא שבו הם כשבט נותנים לעם ישראל.

גוף הפעולה:

שלב א

התחילו בספר 'זום' (בנספח): כל דבר בהתחלה נראה גדול, אבל בתמונה הבאה רואים שהוא בעצם חלק קטן מתוך משהו גדול הרבה יותר. אפשר להסביר שגם אנחנו אולי נראים ומרגישים גדולים, אבל באמת אנחנו חלק קטן מאוד מתוך עם ישראל (או הסניף). כשאנחנו חלק קטן קשה לנו להשפיע, אבל כשאנחנו חלק מקבוצה יש לנו יותר כוח ויותר יכולת לעשות דברים. בשביל זה נועד השבט שלנו.

שלב ב

הטילו משימה על החניכים, וכל אחד יצטרך לנסות לבצע אותה בעצמו. לאחר מכן הטילו שוב את אותה המשימה והחניכים יוכלו לבצע אותה יחד.

משימות לדוגמה:

- לקפוץ 100 פעמים במקום
- למחוא כפיים
- למנות שמות רבים ככל האפשר של אנשים מהסניף
- לשתות בקבוק מים שלם
- לצעוק את השם של כל אחד
- לכתוב 'יובל' מנעליים

כקבוצה קל יותר לעמוד במשימות גדולות. במשימות הקלות והפשוטות כל אחד יכול להצליח לעשות אותן היטב, בקלות ובמהירות. את המשימות הגדולות, הרציניות, המיוחדות, היה קשה מאוד ואפילו בלתי אפשרי לבצע לבד, אבל כאשר עשינו אותן כקבוצה יכולנו להצליח, כי הכוח שלנו יחד גדול יותר!

קישור לספר 'זום'

(קישור קצר לסיפור) <https://goo.gl/mAiexX>

שלב ג

פנו אל החניכים והסבירו להם שהשבט שלכם (או הסניף שלכם) הוא הקבוצה שלכם, ויחד יש לכם כוח רב יותר לעשות דברים. מתוך זה העמידו מולם את השאלה: 'היכן עם ישראל צריך את שבט יובל בסניף _____?'

קחו נייר רצף או גיליון בריסטול וכתבו עליו את השאלה. סביב השאלה כתבו את שמות כל החניכים. עברו חניך-חניך, וכל אחד יציע הצעה אחת בתשובה לשאלה. מי שיכול, יכתוב בעצמו את התשובה על הגיליון, ומי שצריך עזרה, יעזור בכם.

בסוף הפעולה רצוי לקחת את אחד הרעיונות שעלו ולפרט אותו ברמה המעשית כדי שתוכלו להשתמש בו כיישום נושא בסוף החודש.

סיכום

למדנו היום גדול דרך הספר 'זום' שאנחנו חלק קטן ממשהו גדול. למדנו דרך המשחקים ששיחקנו שהקבוצה נותנת לנו להיות גדולים יותר ורבי כוח. למדנו שיש לנו יכולת רבה יותר כשאנחנו עובדים בקבוצה גדולה, ואחר כך הבנו שהשבט (או הסניף) שלנו הוא הקבוצה שלנו, וחשבנו על דרכים שבהן אנחנו כשבט יובל יכולים לעזור ולקדם את עם ישראל.

סיימנו עכשיו את השבועיים הראשונים של חודש ארגון. בשבוע הראשון למדנו על דחיית סיפוקים ונתינה למען משהו גדול יותר (עם ישראל) וכן למדנו על תודעת 'הנני' ועל מושג השליחות דרך אישים מגוונים בעם ישראל. בשבוע השני התמודדנו עם השאלות 'היכן עם ישראל צריך אותנו?' בהתחלה כיחידים ואחר כך בתור שבט וסניף.

להביט למציאות בלבן שבעיניים

רקע
והנחיות הפעולה

60-45 דק'

פתיחת הנושא של חודש הארגון דורשת מאיתנו לצאת מהבועה העצמית אל הראייה הלאומית - הבנת החשיבות של נקודת המבט והיכולת של החברים לראות במציאות קריאה לשליחות כללית.

מטרות

1. החברים ילמדו דרך סיפורי האבות מהי נקודת מבט לאומית-מהותית.
2. החברים יעמיקו בחשיבות ראייה זו ויבינו מהי הדרך לסגל אותה לעצמם.
3. החברים ישנו את נקודת מבטם ממיוש עצמי למוכנות לשליחות הגדולה.
4. החברים יכתבו במהלך השבוע מהי השליחות המתאימה לכל אחד ומה עליו לעשות כדי להצליח לממש אותה.

ציוד

תמונות חלקיות, דפים עם חורים, קטעים מודפסים ושאלות מנחות.

גוף הפעולה:

שלב א

חלקו לכל חבר וחברה שני פתקים: אחד עם חור קטן ואחד עם חור גדול. בקשו שיסתכלו רק דרך החור (בכל פעם דרך חור אחר), יענו על שאלות כמו: מה אני מחזיק/ה ביד? מה כתוב על הקיר? וימלאו משימות כמו ללכת אל חדר של שבט אחר בסניף או לצאת החוצה ולקרוא שלט רחוב.

הציגו לפני החברים חלקים קטנים מתמונות גדולות ובקשו מהם לזהות מה בתמונה (לדוגמה, הקצה של מגדל אייפל, חתיכת אבטיח מבפנים בקירוב). ודאו שהתמונות יהיו יצירות ומאתגרות (ראו דוגמאות בנספח 1).

כאנשים פרטיים אנו מוגבלים בראייה, ולכן המציאות משתקפת לנו באופן חלקי ולעיתים האמת אף נעלמת לחלוטין. היכולת לסגל לעצמנו מבט כללי מרימה את המציאות ואת האמת ונותנת לנו פתח לפעול ולשנות את המציאות באופן הנכון והמשמעותי ביותר. נבין מהי ראייה כללית ומהי החשיבות שלה להבנת התמונה המציאותית האמיתית והכוללת.

שלב ב

קראו יחד את הקטעים המצורפים, המציגים את ייחודיות מידות האבות (נספח 2). אפשר לחלק את החברים לקבוצות, וכל קבוצה תקבל קטע אחר ותנסה לזהות איזו תכונה של האבות עולה מן הקטע שקראו.

לאחר כעשר דקות התכנסו לדיון, עברו על השאלות המנחות של הקטעים ושמעו מהחניכים מהן התכונות העולות מהקטעים ומה הם חושבים עליהן.

לאחר שתדברו על האבות דברו עלינו ואיך התכונות של האבות יכולות לעזור לנו לפתח נקודת מבט לאומית.

שלב ג

פזרו על הרצפה כרטיסיות של משימות לאומיות הנדרשות היום. בקשו מכל חבר וחברה לבחור את הנושא שאליו הם הכי מתחברים ולנמק מדוע. חשבו יחד על כמה כרטיסיות: כיצד אפשר להצליח לגרום לשינוי בנושא? מה יכולה להיות ההשפעה שלנו על הנושא? מה זה דורש מאיתנו? מה עוצר מאיתנו לפעול בנושא?

קדושת השבת

שירות משותף

כבוד לרבנים

פלורליזם - קבלת כל אחד ללא גבולות

סוגיית הפליטים

השבויים בעזה

זהירות בדרכים

שלב ד

לסיכום קראו את הקטע המצורף (נספח 3). הקטע מדבר על המבט לרחוק, מבט רחב שמביט אל האופק ורואה את התמונה השלמה ושואף לשם. כשאנו רוצים להשפיע על הלאומיות אנו חייבים לאמץ אופק רחוק, לסגל לעצמנו ראייה רחבה של המציאות ורצון לחצות את הים כדי להגיע אל האופק. אבל ראיית האופק היא גם ההבנה שלאחר כל משימה יש עוד משימות לאומיות שמחכות לנו... עד בוא הגאולה!

אחרי שתקראו את הקטע בקשו מהחברים לשתף מהן התחושות העולות להם מן השיר והסבירו את משמעותו באשר לבניית נקודת מבט לאומית.

בסיום הפעולה הסבירו לחברים את המשימה לשבוע הקרוב: נרצה שבמהלך השבוע החברים יכתבו מהי השליחות המתאימה לכל אחד ומה עליו לעשות כדי להצליח לממש אותה. עשו את זה בצורת 'מעבירים קשר'. אחד המדריכים יתחיל, הוא ישלח הודעה לאחד החברים שבה הוא כותב על עצמו, מה לדעתו השליחות הלאומית שמתאימה לו כרגע ומה עליו לעשות כדי לממש את שליחותו בשנה-שנתיים הקרובות. החבר שיקבל את ההודעה מהמדריך יחזיר למדריך אישור על קבלת ההודעה ויכתוב בעצמו הודעה על השליחות הלאומית שלו בשנתיים הקרובות ועל הדרך לממש אותה, וישלח לאחד מחברי השבט האחרים. החבר שיקבל את ההודעה ישלח הודעת אישור למי שלפניו והודעת שליחות למי שאחריו, וכן הלאה... מומלץ להעביר את הקשר ברשימה ידועה מראש לכל החברים (לפי האל"ף-בי"ת, רשימת שמות בבית ספר, תאריכי יומולדת או סדר אחר). אם אין סדר קבוע שמוכר לכולם שלחו לכל החניכים את הרשימה כדי שכל אחד ידע מי לפניו ומי אחריו. מומלץ שאחד המדריכים יהיה ראשון ואחד אחרון, כדי לוודא שהקשר מגיע מההתחלה עד הסוף. אם יש יותר משני מדריכים, פזרו את שאר המדריכים באמצע הרשימה. על כל חבר לוודא שהחבר שאחריו שלח לו הודעת אישור כדי שהקשר לא יינתק.

מדריכים, אל תשכחו להתחיל את הקשר. עקבו אחר הקשר ותראו שהוא מתקדם, ואם לא - אתרו את המקום שבו נתקע וודאו שהדברים ממשיכים לזרום.

מקורות על תכונות האבות

אברהם אבינו: מוכנות לכל משימה

"וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹקִים נָסָה אֶת אַבְרָהָם. וַיֹּאמֶר אֵלָיו
אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִי"
(בראשית כב, א).

"וַיֹּאמֶר הֲנִי: הֲנִי לַכְּהוֹנָה. הֲנִי לַמַּלְכוּת. הֲנִי לַשְּׁחוּט. הֲנִי
לַהֲיָרֵג"
(תנחומא קדום).

"הַקֵּב" הַקּוֹרָא בְּשֵׁמוֹ שֶׁל אַבְרָהָם, וְאַבְרָהָם מְשִׁיב: 'הֲנִי'.
'הֲנִי' - לְכָל שְׁלִיחוֹת, לְכָל פְּקוּדָה, גַּם לַקֶּשֶׁה בְּיֹתֵר, לְנַעֲלָה בְּיֹתֵר
מִטַּעַם הַהִשְׁגָּחָה הָעֲלִיוֹנָה.

'הֲנִי' לְכָל פְּקוּדָה מֵאֵת ה', גַּם הַקֶּשֶׁה וְהַנִּשְׁגָּבָה בְּיֹתֵר.

'הֲנִי' - מִיד וְלֹא הִיסוּס. לֹא תִנְאִי.

'הֲנִי' - כּוֹלִי, לֹא שִׁיעוּר וְלֹא שִׁיזוּר.

'הֲנִי' - בְּבַחֲיָנָה שֶׁל הַתִּיַּצְבוּת, מִלָּאָה, מוֹחֲלָטָה, לַקְרִיָּאת מַלְכוּ
שֶׁל עוֹלָם"

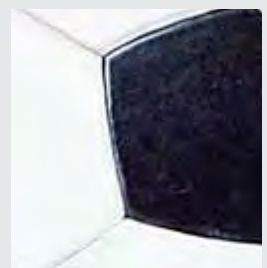
('מִן הַבָּאָר', הַרְבֵּי אֱלִימֶלֶךְ בֶּר-שָׁאוּל, עמ' 23).

יצחק אבינו - אמונה תמימה והתגברות על הפחד האישי

"וַיֹּאמֶר הִנֵּה הָאִשׁ וְהַעֲצִים וְאִיהָ הִשָּׂה לַעֲוֹלָה' (כב, ז). בְּאוֹתָהּ
שַׁעֲהָ נָפַל פַּחַד וִירָאָה גְּדוֹלָה עַל יִצְחָק... וְהִרְגִּישׁ בְּדַבָּר בְּמָה
שֶׁעֲתִיד לִהְיוֹת. בִּקְשׁ לֹמֵר 'אִיהָ הִשָּׂה לַעֲוֹלָה', אָמַר לוֹ: הוֹאִיל
וְאִמְרָתָה, הַקֵּב"ה בָּחַר בְּךָ. אָמַר: אִם בָּחַר בִּי הִרֵי נִפְשִׁי נִתּוֹנָה לוֹ. עַל
דְּמִי צָר לִי מֵאֵד... כִּשְׁבָא לַשְּׁחוּט, אָמַר לוֹ: אָבָא, אוֹסְרֵנִי יָדַי וְרַגְלֵי
מִפְּנֵי שֶׁהִנֵּפֶשׁ חֲצוּפָה הִיא וְכִשְׁאֲרָאָה אֶת הַמֵּאכְלָת שְׁמָא אֲזַדְעָע
וְיִפְסַל הַקֶּרֶבֶן, בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ אֵל תַּעֲשֵׂ בִי מוֹם. מִיד 'וַיִּשְׁלַח אַבְרָהָם
אֶת יָדוֹ וַיִּקַּח אֶת הַמֵּאכְלָת לַשְּׁחוּט'. אָמַר לוֹ: אָבָא, לֹא תוֹדִיעַ אֶת
אִמִּי כִשְׁהִיא עוֹמֶדֶת עַל הַבּוֹר אוֹ כִשְׁהִיא עוֹמֶדֶת עַל הַגֶּגֶשׁ שְׁמָא
תִּפְּלֵל אֶת עֲצָמָהּ וְתִמּוֹת"

(מדרש תנחומא וירא כג).

יעקב אבינו - אמת ובניית בסיס לאומי

יעקב הנחשב בית, הוא אבי העם היהודי - דמותו וחיי המרתקים
והמעניינים מפורטים היטב בחומש בראשית.

כל הישגיו, בניית ביתו עושרו ובניינו הוא השיג במאמצים,
בהתגברות על מכשולים וקשיים. יעקב כאיש תם יושב אהלים
גדל מתוך לימוד וחכמה ולמרות כל הקשיים בחייו הוא מצליח

נספח 3

קטע קריאה

הביטו אל האופק
אל המקום שבו מתחברים
מים ושמיים.
הביטו אל האופק
ושאפו תמיד להגיע אליו,
אל מקום החיבור.
וכשתגיעו אליו
תגלו שבעצם נקודת האופק התרחקה,
ושוב תביטו אל המקום
שבו מתחברים מים ושמיים
ושוב תשאפו להגיע אליו.
כי זו מטרת האדם,
להתקדם הלאה,
ולשאת מבט אל האופק.

לבנות בית נאמן לעם היהודי המבהיר לנו - לכל אדם אישיות משלו, תכונות אופי והתנהגות המאפיינת דמותו ותכונותיו. שהרי לכל אחד מבניו היה אופי שונה מאחיו.

מכאן אנו לומדים חכמת חז"ל - חנוך לנער ע"פ דרכו, כל אחד זכאי לכלים חינוכיים המתאימים לו. יעקב עסוק כל הזמן בבנייתו של יעקב לדורות, להפיכתו של יעקב - ליעקב אבינו. יעקב שראוי לרשת את הארץ את ארץ ישראל ולממש ההבטחה של בורא עולם לאברהם אבינו - הוא הראשון שמעמיד את עם ישראל על שנים עשר שבטים - כדי לרשת את ארץ ישראל. והכל בשליחות רוחנית ואמונית.

נאמר על יעקב 'איש תם יושב אהלים', איש ישר והגון המלא רוחניות, הלומד כל הזמן - כדי לחדד מוחו התורני. כן מציין הנביא מיכה - 'תתן אמת ליעקב חסד לאברהם'. 'האמת' מייחדת את יעקב. תורת ישראל היא נצחית - אינה משתנה. המציאות לעומתה משתנה כל הזמן. יעקב הנחשב לאיש תורה - איש אמת, לעומתו עשו - כאיש שדה - נחשב למציאות זמנית ומשתנה.

לימוד התורה החדירה בו אופי של אמת. התשתית הבסיסית והיצוקה של העם היהודי, של תורת ישראל בנויה על 'תתן אמת ליעקב'

(ד"ר יחיאל שרמן, 'מבוא לפרשת תולדות').

שאלות מנחות:

- ❶ מהי הדמות המצטיירת מן הקטע ומהן תכונותיה?
- ❷ כיצד התכונות מתבטאות ביחס לנקודת מבט לאומית (כלומר מבט שיוצא מה'אני' ומסתכל על כלל הציבור הישראלי והיהודי בעולם)? האם הן חשובות גם היום?
- ❸ האם האבות מתווים קו מנחה לדורות, או שמא הם סיפור שהיה בעבר ואינו משפיע על עתידנו כעם?
- ❹ כיצד אנו יכולים לסגל לעצמנו נקודת מבט לאומית הממשיכה את מהות מידות האבות כפי שראינו בקטעים?

שליחות - האסיפה הישראלית

רקע והנחיות
לדף הלימוד

60-45 דק'

בדף הלימוד הראשון נעסוק בפיתוח נקודת מבט לאומית ובהגדלת המוכנות הנפשית שלנו להיות שליחים במציאות. דבר זה כרוך ביציאה מעצמנו, בהקשבה לסביבה ובפקיחת העיניים לסובב אותנו.

השבוע (י"א-י"ב במרחשוון) יתקיימו כינוסי 'האספה הישראלית' - זוהי קואליציה של תנועות הנוער בישראל, תנועות חברתיות, אישים וארגונים חברתיים. ברית הקואליציה מבוססת על אמנה - מסמך עקרונות משותף, תשתית לחיבור בין הגופים השונים - המניחה את השוויון וההסכמה על פי רוב כבסיס למדינה יהודית-דמוקרטית.

התנועה שותפה לקואליציית 'האספה הישראלית' זו השנה החמישית, מתוך נקודת מבט לאומית ומתוך הבנה ששיח מכבד וכן בין הציבורים השונים בעם הוא משימה לאומית מדרגה ראשונה שעומדת בפנינו כאשר אנו רוצים לפעול בתחומים המעסיקים את הציבור הישראלי. היכולת שלנו להיות שותפים עם העם, מחוברים לכלל ולעשייה הציבורית הכללית היא צורך לאומי שניבט אלינו מכל מקום.

אבל איך יודעים מהן המשימות הלאומיות? איך נדע מה הצרכים של עם ישראל? ומי אמר שנוער צעיר כמונו יכול בכלל להשפיע על המציאות במדינה?

בדור

חנה סנש, ללא שפה - שירים

קול קרא והלכתי,

הלכתי כי קרא הקול.

הלכתי לבל אפול,

אך על פֶּרֶשֶׁת דְּרָכִים

סְתַמְתִּי אֶזְנִי בְּלוֹבֵן הַשָּׁר

וּבְכִיתִי כִּי אֶבְדֹתִי דָבָר.

מהו הקול ששמעה סנש? מהי המשמעות של פרשת דרכים?

אילו מחירים אישיים שילמה סנש כשצייתה לקול? מה היה קורה לו התעלמה מהקולות?

מהם הקולות הקוראים היום לנוער? מהן פרשות הדרכים שאתם רואים בדור?

קטע מתוך 'מגילת הגדוד'

זאב ז'בוטינסקי, כרך אנטוביוגרפיה, עמ' 205-206.

"אף פעם לא אשכח את תשובתו. לא אשכח אפילו באיזה מעמד ניתנה. לי נתן את תשובתו בחדר מואר אור קלוש, אי שם בפינה נידחת בצ'לסי, ואולם העם היהודי קיבל את תשובתו בהרי ארץ ישראל ועמקיה, וגם העם לא ישכח אותה לעולם. הגשמת תוכניתו הראשונה נמנעה בגלל התפוררותה של רוסיה; את התוכנית השנייה הגשים. את דבריו לא רשמתי - אין צורך: הם נשתמרו יפה בזכרוני גם בלא זה. באותו חדר קטן, בקיץ 1916, גולל בפני את הרעיון הפשוט והנשגב של ה'חלוציות'.

- חלוץ פירושו 'צועד בראש', אמרתי. באיזה מובן? פועלים?

- לא, זהו מושג הרבה יותר רחב. כמוכן, דרושים גם פועלים, ואולם לא זהו המובן של המילה 'חלוץ'. לנו יהיו אנשים המוכנים 'לכל', לכל מה שתדרוש ארץ ישראל. ל'פועל' יש האינטרסים הפועליים שלו, לחיילים ה-esprit de corps שלהם; לרופא, למהנדס ולכל השאר יש הרגלים משלהם, אם אפשר לומר כך. אולם אנו צריכים להקים דור, שלא יהיו לו אינטרסים ולא יהיו לו הרגלים. מטיל ברזל סתם. גמיש - אבל ברזל. מתכת,

שאפשר לחשל ממנה כל מה שיש צורך בו בשביל המכונה הלאומית. חסר גלגל? אני הגלגל. חסרים מסמר, בורג, גלגל תנופה? קחו אותי. צריך לחפור אדמה? אני חופר. צריך לירות? אני חייל. משטרה? רופא? עורכי דין? מורים? שואבי מים? בבקשה, אני עושה את הכל. אין לי פרצוף, אין פסיכולוגיה, אין רגשות, אין לי אפילו שם: אני – האידיאה הטהורה של שירות, מוכן לכל, אינני קשור בשום דבר; אני יודע רק ציווי אחד: לבנות.

- אין בני אדם כאלה, אמרתי.

- יהיו.

שוב טעיתי והוא צדק. הראשון מבני אדם אלה ישב לפני. הוא בעצמו היה כזה: עורך דין, חייל, פועל במשק חקלאי. אפילו לתל-חי בא לחפש עבודת-אדמה, מצא שם את מותו מכדור של רובה, אמר 'אין דבר', ומת כבן אלמוות

מהו חלוץ לפי הקטע? מהן התכונות העיקריות הנדרשות לדור החדש כפי שהוא מצטייר ממנו?

האם בעיניכם הקטע רלוונטי להיום? מיהו האדם הנדרש כיום במציאות?

קהלת רבה ז, יג

"בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן. אמר לו ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן וכל מה שבראתי בשבילך בראתי, תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי שאם קלקלת אין מי שיתקן אחריך"

מה משמעות הציווי: "תן דעתך"?

כיצד שיח ומפגש בין מגזרים יכולים להועיל לציווי האלוקי?

מה יסייע לנו ליצור מציאות מתקנת עולם כיום?

- בע"ה השבוע יתקיימו כינוסי 'האספה הישראלית'. לאור מה שלמדנו, מה המשמעות של נוכחותכם באירוע?

- כאשר תגיעו לאירוע, מה חשוב לכם שיקרה? על מה הייתם רוצים לשים דגש?

כעת חפשו את אירוע האספה הקרוב לסניפכם, ארגנו הסעה או הגעה עצמאית, וניפגש שם

ואני? איפה אני?!

רקע
והנחיות הפעולה

60 דק'

לאחר שהבנו מהי נקודת המבט שעלינו לאמץ, ננסה יחד להבין איפה אנחנו נחוצים במציאות הדופקת על דלתנו בכל רגע ורגע.

מטרות

1. החברים יבררו מהו הצורך של עם ישראל כיום הדורש מהם להתייבב לשליחות הכללית.
2. החברים יעמיקו בנושא השליחות בדגש אקטואלי.
3. החברים ייצרו אוסף פתרונות אפשריים לנושאים שעלו.

ציוד

קטעי עיתונות, כרטיסיות משימות, כסף מנייר.

גוף הפעולה:

שלב א

פזרו על הרצפה קטעי עיתונות מהשבועות האחרונים עם כותרות מגוונות על המציאות בישראל (מצב ביטחוני, פערים כלכליים, בעיות בפוליטיקה, שחיתות וכדומה; דוגמאות בנספח 1).

בקשו מכל חבר וחברה לקחת את קטע העיתונות שהכי נוגע אליהם ולשתף בסבב מדוע בחרו דווקא בו.

בקשו מהחברים לסדר את קטעי העיתונות בשני טורים: טור אחד - 'ביכולתנו לשנות ולהשפיע', וטור אחר - 'אין ביכולתנו לשנות ולהשפיע'.

שאלות מכוונות לניהול הדיון:

- האם אלו צרכים שהיינו מגדירים כאקטואליים היום?
- מהו הדבר הכי משמעותי לדעתכם שעלינו לפעול בו היום?
- האם באמת יש דברים שאי-אפשר להשפיע עליהם ולשנותם?

שלב ב

קראו את הקטעים המצורפים (נספח 2). אפשר לחלק את החברים לשתי קבוצות, וכל קבוצה תקרא את אחד הקטעים ותענה על השאלות. אחר כך תנו לכל קבוצה את הקטע שעוד לא קראה, והיא תקרא גם אותו. לחלופין, כל קבוצה תקרא קטע אחד ובסוף הקבוצות ישתפו זו את זו בקטע שקראו ובשאלות שענו עליהן.

שלב ג

בשלב האחרון, לסיכום המהלך, נסו יחד להגיע למסקנות על מהם הדברים שעלינו לפעול בהם לשינוי במציאות היום.

הכינו כרטיסיות מגוונות עם משימות לאומיות העולות מן השטח. כל קבוצת חברים תקבל סכום כסף בשטרות מנייר, ועשו מכירה פומבית. המשימות שעליהן יצאו סכומי הכסף הרב ביותר (לאחר מיקוח והסבר מדוע דווקא הן החשובות ביותר), יוכתרו למשימה הלאומית של השבט.

**בג"ץ החליט: מרכולים יהיו פתוחים בשבת
קודש בתל אביב**

**האסון בכינרת:
מאות השתתפו בהלווייתו של איתמר
אוחנה, שטבע בכינרת בשבוע שעבר**

**בסמוך למערת המכפלה:
כוחות מג"ב עצרו פלסטיני חמוש בסכין
שניסה להיכנס למערה**

**מחאה בכבישים
הנכים חסמו לתנועה את כביש החוף
בשעות הצהריים**

רעיונות לכרטיסיות:

יישוב הארץ, לימוד תורה, צמצום פערים חברתיים, סיוע בחקלאות, מועדוניות רווחה, צדקה לעניים, דאגה לבתי קשישים, סיוע לניצולי שואה ועוד.

שלב ד

כתבו עם החברים רשימת רעיונות כיצד לפעול בנוגע לכרטיסייה שעליה הוצע הכי הרבה כסף במכירה הפומבית. עשו זאת בצורה תחרותית כדי להפעיל את היצירתיות של החברים. הסבירו שכרגע אנחנו רוצים רק ליצור אוסף רעיונות, ובהמשך נוכל לסנן את הרעיונות למה שרלוונטי אלינו.

כל קבוצה תספר בסבב על רעיון אחד לביצוע המשימה הלאומית. המשיכו את הסבב עד שלאחת הקבוצות לא יהיה רעיון והיא תיפסל. תנצח הקבוצה שתישאר אחרונה בסבב.

הקבוצה שקנתה את הכרטיסייה תהיה הראשונה בסבב.

סיכום

בסיכומה של הפעולה חשוב לאסוף את הדברים שהעלינו בפעולה. התחלנו בחשיפת משימות לאומיות העולות מקטעי עיתונות עכשוויים. הבנו שקורים סביבנו דברים שאנחנו יכולים להשפיע עליהם בכל מיני צורות. מה שחשוב כעת, ובהמשך לחלק האחרון של הפעולה, הוא לקחת את זה לחיים שלנו: להבין שאנחנו חלק מתנועה, מסניף, משבט ומצוות שיכולים להוביל דברים גדולים במציאות הלאומית כיום. אנחנו צריכים לזכור את זה ולחיות בתודעה הזו.

הרב סולובייצ'יק, 'ימי זיכרון'

"האדם נברא בתור שליח. עצם היצירה, הלידה מכילה בתוכה בהכרח את דבר מינוי השליחות [...]"

את העובדה שמישהו חי בזמן מסוים, בתקופה מיוחדת ובמקום מוגדר, ולא נולד בתקופה אחרת ובנסיבות אחרות, נוכל להבין אך ורק אם נקבל את עצם הרעיון בדבר שליחותו של האדם.

ההשגחה יודעת היכן וכיצד יוכל הפרט היחיד על חסרונותיו וכוחות הנפש האצורים בו, לקיים את שליחותו, באלו נסיבות ותנאים ובאיזו חברה יהא זה בכוחו של אדם למלא את שליחותו.

בורא עולם פועל בהתאם להלכה האומרת, כי לא יתכן למנות שליח כדי לבצע תפקיד, שהוא למעלה מכוחותיו של השליח. זוהי שליחות, שאי אפשר לקיימה והיא מחוסרת כל ערך, מאחר שאם ממנים אדם למלא שליחות, מן הראוי ליתן לו את היכולת לפעול כשליח. משום כך נברא היחיד בתקופה ובמקום, שבהם יוכל לקיים את פעולתו לשם קיום שליחותו"

● האם יש קשר בין שליחותו של האדם ותפקידו ביחס לכלל לבין קיומו במציאות?

● מה זה אומר עלינו?

מתוך יומנה של חנה סנש, בודפשט, 27.10.1938

"אינני זוכרת אם ספרתי כבר שאני ציונית. מלה זו אומרת הרבה מאוד. אומר בקיצור מה משמעותה בשבילי: אני מרגישה שעכשיו אני יהודיה בעלת הכרה, ובכל מאודי. אני מתגאה ביהדותי ומטרתי לעלות לארץ ישראל ולהשתתף בבניינה.

נקל להבין שרעיון זה לא נולד בן לילה. לפני שלש שנים, כאשר שמעתי בפעם הראשונה על הציונות, התנגדתי לה בכל כוחי. אבל המאורעות והתקופה בה אנו חיים קרבו אותי בינתיים לרעיון זה. כמה שמחה אני שהגעתי אליו. עכשיו חשה אני קרקע מתחת לרגלי ורואה לפני מטרה אשר כדאי לעמוד למענה. אתחיל ללמוד עברית, אבקר בחוג העוסק בכך - במלה אחת רוצה אני לפעול במרץ.

השתיתי לגמרי וכה טוב לי ככה. האמונה נחוצה מאוד לאדם וחשוב שתהיה לו הרגשה שחייו אינם מיותרים, אינם חולפים לריק, שהוא ממלא תפקיד. את כל אלו נותנת לי הציונות. ולא אכפת לי שאני שומעת הרבה דעות מנוגדות. העיקר בשבילי שאני מאמינה בהגשמת הציונות. הכרתי הברורה היא כי זהו הפתרון היחיד של הבעיה היהודית וכי המפעל הנהדר בארץ ישראל הולך ומוקם על יסוד איתן. אני יודעת שיהיה קשה אבל הכל כדאי".

● מהי התחושה העולה מקטע זה?

● האם סנש מעלה חששות? קשיים?

● האם יש קשר בין שני הקטעים לבין הצורך להשתתף ולפעול במציאות? מה לדעתכם ההבדל בין שני הקטעים?

● היכן הקריאה העולה מהקטעים פוגשת אתכם היום?

איפה אנחנו בסיפור הזה? לזכרו של הרב צוקרמן

רקע והנחיות
לדף הלימוד

45-60 דק'

השבוע נציין את עלייתו לגנזי מרומים של הרב אברהם צוקרמן, שהיה מגדולי רבניה של בני עקיבא ושל הציונות הדתית.

הרב צוקרמן היה ידוע בראייתו הלאומית ובהתייחסותו המתמדת לצורכי הדור והשעה. מתוך דברים שנאמרו עליו וקטעים נוספים נרצה לטעת גם בנו את התכונות הללו, להפנים את המבט הלאומי שדיברנו עליו ולתת לו ביטוי מעשי בהתייחסות לצרכים האקטואליים במדינת ישראל של היום.

הרב מאיר צוקרמן, בנו של הרב, מספר על אב שהיה עסוק בעשייה.

הרב צוקרמן היה מתנייד בתחבורה ציבורית ומגיע ל'נתיב מאיר', למירון, לנחלים, לשדה יעקב ועוד. "הוא היה שותף מלא בהקמה של המוסדות הללו. החל מקשר עם הרשות המקומית, המשך בקשר עם אנשי המקום, גיוס תלמידים ומשאבים ועוד. כפר הרא"ה הייתה באמת אם ישיבות בני עקיבא, כי היא הקימה את הישיבות הבאות. ככל שהתבגרנו שמחנו בעשייה הציבורית שלו, אבל אני לא מרגיש שזה בא על חשבוננו. למדנו ממנו הרבה. הוא דרש מעצמו הרבה יותר מהאחרים. תמיד היה זה שאכל את הגבינה היבשה והלחם הישן בבית, כי 'אוכל לא זורקים'. הוא תמיד הסתפק במועט, היה מאוד מסודר וניצל את הזמן. גדלנו עם אבא שלמד הרבה, ומצד שני היה לו רוחב דעת. זה היה אבא שיכול לצטט משפטים שלמים משירים של ביאליק וטשרניחובסקי, וכשהיה בבית גם סיפר לנו סיפורים לפני השינה.

"זו הייתה ישיבה של תנועת נוער, שהייתה בה אווירה חברתית. הרב נריה והרב צוקרמן, בפיקחותם, נתנו לנו תחושה שהנוער מנהל את הישיבה, שהכול תלוי בנו והם רק מייעצים". באותה תקופה, הוא מספר, לרב צוקרמן עוד לא היה אפילו זקן, "והסתובבה שמועה שהזקן של הרב נריה הוא תוצאה של החלטת חברים". עם זאת, אומר הרב אריאל, הייתה אווירת לימוד רצינית מאוד בישיבה. "שניהם היו תלמידי חכמים, אבל התנהגו כמו מדריכים, מה שהביא לאווירה מיוחדת של יוזמה עצמית".

הרב שמחה וייסמן, שהיה ר"מ בישיבה במשך עשור והיום עומד בראש ישיבת נועם בירושלים, מספר: "השנינות והפסקנות שלו יכלו לגרום לאנשים לחשוב שיש בו קושי, אבל בפנים הייתה בו רכות. יחד עם המוסרניקיות, הייתה בו חביבות ואהבה לאנשים, וזה מה שגרם לו לזכור את כל התלמידים. הציבור הפשוט היה מחובר אליו, וככל שהכרת אותו יותר, התחברת אליו יותר".

דני הירשברג, מזכ"ל בני עקיבא, מספר שבסוף הקיץ האחרון הביא קבוצה של 400 נערים ונערות לשמוע שיחה מפי הרב צוקרמן, ובתחילת חודש תשרי הגיע אל הרב צוות מחוז חיפה להתייעץ איתו על נושא חודש הארגון. הפעם הראשונה שבה נפגש הירשברג עם הרב צוקרמן הייתה לפני 23 שנים, כשהתחיל לכהן כרכז מחוז בתנועה. "נדהמתי לראות יהודי בן 75 יושב כחבר מליאה בבני עקיבא, שמגיע לכל ישיבה בקפדנות ומדבר על בני עקיבא כאילו הוא חי בתנועה. הוא האמין בתנועת בני עקיבא ובכוחו של הנוער. בשיחה שהוא נתן לקבוצה הוא דיבר על מה הוא מדריך ומה היא מחויבות ואמר 'בתנועה שלנו'. הוא תמיד דיבר איתי על מה שקרא ב'זרעים' האחרון, ושאל על חוברת ההדרכה החדשה שיצאה. הוא פשוט חי את זה". הירשברג אומר שהאמונה הזאת של הרב בדרך, גרמה לכך שילדיו ונכדיו נשלחו לחינוך ממלכתי דתי ולבני עקיבא, מה שלא היה נהוג אצל כל ראשי הישיבות.

- מהם החלומות והתכונות שהובילו את הרב צוקרמן?
- אילו תכונות לדעתכם הובילו אותו להיות גדול בעשייה ובלמוד כמו שהיה? אילו תכונות וערכים של הרב צוקרמן הייתם רוצים לאמץ?
- אחד הדברים המיוחדים ברב היה המענה שלו לצורך השעה. קראו את הקטע הזה, העוסק בשאלה זו:

- מה משמעות המשפט האחרון: "אל תאמר..." וכיצד הוא קשור לנקודת מבט לאומית ולתגובה למציאות?
- האם אתם מרגישים שאתם פועלים בצורה דומה כלפי המציאות הישראלית? היכן? מדוע?

מרים פרץ בנאום יום העצמאות תש"ע

"בניי לא היו שוחרי מלחמה, הם לא ששו לקרב, אבל כשנדרש מהם להגן על עמם - לא היססו - וכפי שאמרו 'זה התור שלנו אמא', תמיד עמדו בראש, תמיד הובילו, כי כך צריך להיות. כי כך צריך לעשות. אוהבי חיים היו, רגישים, אנשי חסד צנועים ובני תורה שלמדו להסתפק במועט ולהודות לה' על מה שיש. חונכתי אותם להיות בני אדם טובים וישרים.

בביתו של אליזר בני לא תמצאו צעצוע מלחמה. אין טנקים, אין חיילים ואין רובים. ארבעת ילדיו גדלו על טוהר, תום ושמחת חיים.

בני אליסף לקח לטיול את אור חדש ביישוב עלי. על הכביש בו הלכו הייתה אבן. אור חדש צעק לעברו של אליסף - 'אתה לא אבא שלי!' 'נכון', ענה אליסף, 'אבל למה אתה אומר את זה?' 'כי כשאבא שלי היה נוסע באוטו או הולך ברגל ורואה אבן באמצע הכביש, הוא היה עוצר ומזיז אותה כדי שאף אחד לא ייפגע'. זה מה שאור חדש ינק מאבא שלו. דאגה לאחר, אכפתיות.

בהיותם אחים שכולים היו פטורים בניי משירות קרבי, אך הם ראו בשירות הקרבי בצה"ל מצווה, זכות גדולה, ייעוד ושליחות. לאחר נפילת אוריאל המליצו מפקדיו של אליזר לוותר על השירות המסוכן בסיירת, אבל אליזר לא הסכים, הוא ביקש להיות לוחם ומפקד, להוביל חיילים.

הוצאתי להם מהידיים ומהרגליים את הקוצים שדקרו אותם, חבשתי את פצעיהם ובירכתי את ה' על כול קוץ שהיה בגופם, כמו שכתב בני אוריאל, 'עם מכלול הקוצים והצמחים שנכנסו לי לגוף אפשר להקים ערוגה של מטר על מטר, אבל אלו לא סתם קוצים, אלו קוצי ארץ ישראל', וידעתי כי מי שחי בארץ הזאת, צריך לדעת לקבל באהבה את קוציה וייסוריה.

בניי אהוביי! האויבים פגעו בגופכם אך לא בגשמתכם, לא ברוחכם ולא ברוחו של עם ישראל, רוח הגבורה והמסירות, את הרוח הזאת לא שברו.

לפעמים נדמה לנו כי קיומה של המדינה הוא דבר ברור ומובן מאליו, אך נפילתם של בנינו היא עדות כי המאבק המתמשך על קיומנו לא תם.

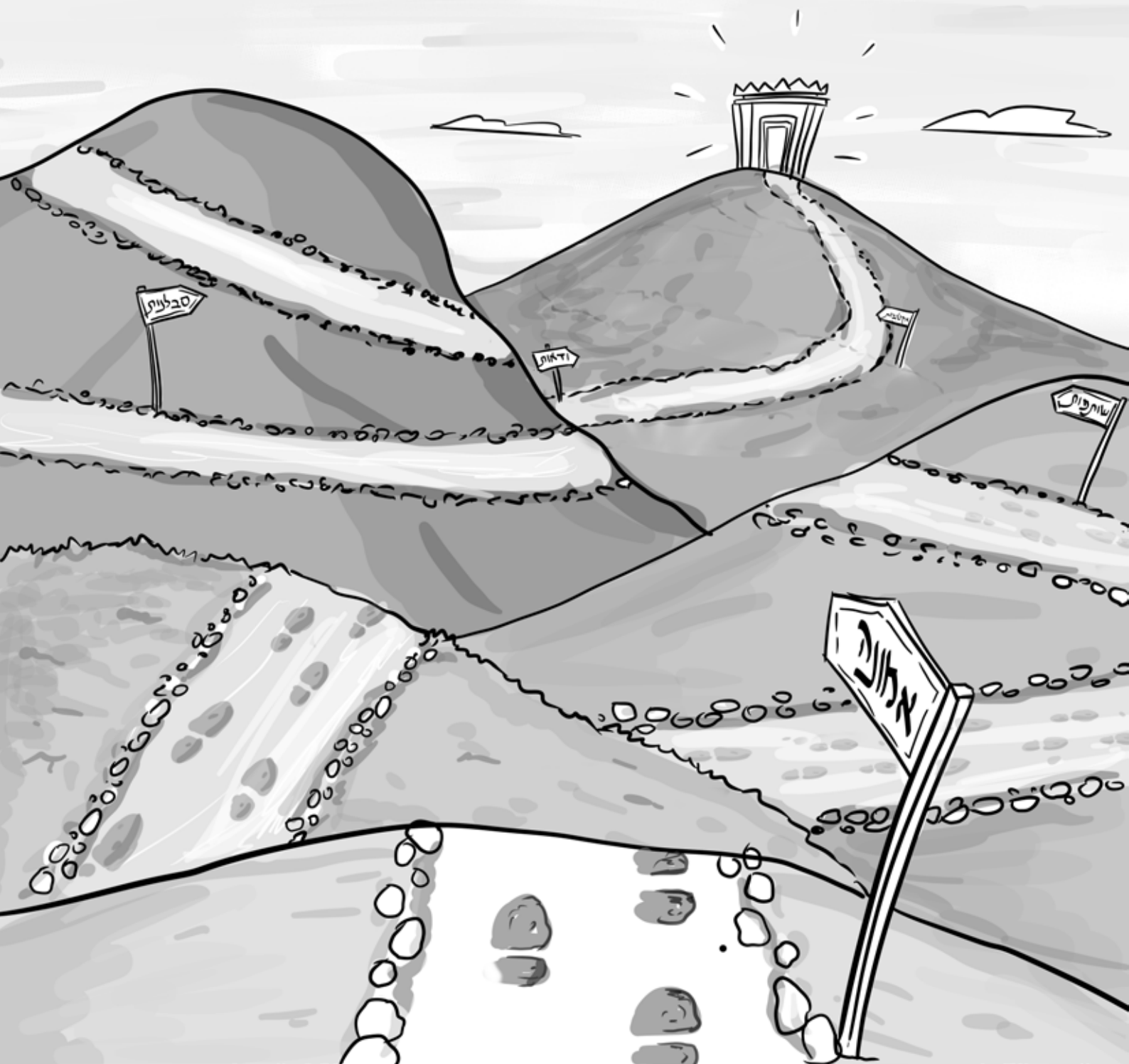
בנינו הם זן נדיר, דור חדש, דור התקומה שיודע מהי מדינה, מהי עצמאות. זה דור שבחר להגן על חירותו ומוכן להקריב את חייו למענה.

מדי לילה על מיטתו ביקש בני אליזר מה': 'אנא אלוקים, עשה אותי כלי לשליחותך', אני כאן לכל שליחות שתציב לי.

זכות נפלה בחלקה של משפחתי להיות שותפה בהגנה על מדינת ישראל. וגם אם השכול היכה בי פעמיים - אינני נואשת! אמשך לחיות חיים משמעותיים של מסירות ונתינה, אמשך להתפלל לה' שיתן לי כוח לחתן את ילדי ולראות בחופת נכדיי, לזכות לספר להם על אביהם אליזר ודודם אוריאל, על לוחמי החופש ועל העם המיוחד שלנו"

- מהו הדבר שלדעתכם הוביל את אליזר ואוריאל לפעול בדרך זו בחייהם?
- מהי הדרך שבה פעלו? האם אתם מרגישים שייכות לדרך זו בחייכם?
- מהם הדברים שלהם יש צורך לתת מענה כיום, לפי מרים פרץ?
- כיצד נוכל לחזק את עצמנו לתת מענה לצורכי השעה?

דרך ההליכה

ערך בדור

רקע והנחיות הפעולה

60-45 דק'

לכולנו יש רצון אין-סופי להשיג הרבה ככל האפשר ומהר ככל האפשר, אך זוהי תפיסה שגויה שמביאה אותנו בסופו של דבר לתחושת עצבות וריקנות.

אנחנו צריכים להיות סבלניים, ללמוד להיות בדרך וללמוד שלא תמיד הכול מייד, ולא רק לקבל את זה בהבנה אלא לשמוח מזה! להבין שזה עניינו של תהליך וככל שיעמיק כך תהיה התוצאה משמעותית יותר, אישית יותר ואמיתית יותר.

מטרות

1. החניכים יבינו את ההבדל בין תהליך ארוך לבין תוצאה מיידית.
2. החניכים יעריכו את יתרונותיה של דרך ארוכה ומשמעותית.
3. החניכים יעלו מצבים בחייהם שבהם הם חשים את הדרך, על קשייה ועל יתרונותיה.

גוף הפעולה:

שלב א' תהליך לעומת תוצאה מיידית

פזרו על הרצפה כרטיסיות (נספח 1) ובקשו מהחניכים לחלק את כל הכרטיסיות לתוצאות שהגיעו בתהליך ארוך ולתוצאות שהגיעו בצורה מיידית.

חלק מהכרטיסיות שייכות במובהק לאחד הצדדים וחלקן אינן חד-משמעיות (לדוגמה, הצלחה במבחן יכולה להיות מיידית ויכולה להיות לאחר תהליך של השקעה). אחרי שהחניכים יחלקו את הכרטיסיות,

שאלו את החניכים:

- לפי מה החלטתם מה ילך לאן?
- אילו מצבים יכולים להיות בשתי הקבוצות? במה זה תלוי?
- מה לדעתכם יהפוך את התוצאה לטובה ולמשמעותית יותר?

למדריכים

כדאי להוסיף כרטיסיות שרלוונטיות לשבט שלכם ולדברים שמעסיקים את החניכים שלכם, ואפשר גם לשים כרטיסיות ריקות ולאפשר לחניכים להעלות רעיונות משלהם.

בסיום הדיון הגדירו עם החניכים מה ההבדל בין תוצאה מיידית ובין תהליך שמביא לתוצאה, ומה המשמעות של ההבדל הזה.

שלב ב'

ספרו לחניכים על חמישה חברים שיצאו לטייל ביער. לאחר כמה ימי טיול, כשהיער הקיף אותם מכל הצדדים, וכל שראו היה רק עצים, ציפורים וחיות אחרות, הגיעו לפתע החברים לקרחת יער גדולה. הם נכנסו לרחבה שבין העצים, הניחו את התיקים הגדולים ולפתע הגיח ג'ני גדול מתוך האדמה. הג'ני סיפר להם שקרחת יער זו היא קרחת מיוחדת, היא הבית שלו. ומאחר שהוא מכניס אורחים יפה, כל אחד מהם יוכל להביע משאלה אחת והוא יגשים לו אותה!

סבב 3: כל חניך וחניכה יאמרו לפחות שני דברים שהם יכולים ללמוד בדרך הזאת ויסיפו חתיכות עץ למגדל על פי מספר הדברים שאמרו.

לאחר שיושלמו שלושת הסבבים והמגדל יושלם, סכמו את הפעולה.

סיכום

בפעולה למדנו מה ההבדל בין משהו שקורה מייד לבין משהו שנוצר בתהליך. הבנו את המשמעות של התהליך, את מה שאנחנו יכולים ללמוד מהדרך אל תוצאה מסוימת. ראינו שלפעמים הדרך הכרחית בשביל להגיע לתוצאה שרצינו. בלי הדרך נקבל פרפר מעוך וחסר סיכוי לשרוד.

הבנו שגם בחיים שלנו אנחנו נתקלים בדברים שדורשים דרך כדי להשיג אותה, אבל עכשיו, אחרי שהבנו עד כמה משמעותית הדרך ואיך היא הופכת את התוצאה לטובה יותר, לאיכותית יותר ולשייכת לנו יותר, אנחנו כבר אוהבים הרבה יותר את הדרך אל התוצאה ואיננו מחכים רק לתוצאה עצמה.

הציגו מה ביקש כל אחד מהחברים, ובכל בקשה שתמנו - הניחו על הרצפה דף שהבקשה כתובה בו.

החבר הראשון ביקש כוח, השני ביקש חוכמה, השלישי שפע, הרביעי אומץ והחמישי ביקש מהג'ני אהבה.

אחרי שיונחו על הרצפה חמש הבקשות של החברים, שאלו את החניכים:

מה לדעתכם קרה אחר כך? איך הגשים הג'ני את הבקשות של החברים?

בקשו מכל חמישה נציגים שייכנסו לתפקיד של אחד הילדים: כשביקשת את הבקשה, איך דמיינת את זה קורה? מה הג'ני יעשה כדי להגשים לך את הבקשה? מה תרגיש כשזה יקרה?

לאחר שהחניכים יענו את תשובותיהם חלקו להם את נספח 2 כשהוא הפוך (גב הפתק כלפי מעלה) ובקשו מהם שלא להפוך את הדף עד שתגידו אחרת.

חלקו לחמישה חניכים פתק עם חלק מסיפור הפרפר והגולם (נספח 3). כל חניך יקריא את חלקו בסיפור לפי המספור שכתוב להם בפתק.

אחרי הסיפור בקשו מהחניכים להפוך את הפתק שחילקתם להם וקראו אותו יחד.

שאלו את החניכים:

● מה היה קורה אילו נתן הג'ני לאחד החברים אומץ ברגע אחד? האם הוא היה יודע להשתמש בו? האם היה יודע שקיבל אומץ? איך היה מרגיש אמיץ?

● מתי המתנות מקבלות משמעות רבה יותר: כשהן נוחות מלמעלה פתאום או כשהאדם מפתח בעצמו את התכונה שהוא רוצה?

● מתוך כל מה שקראנו וראינו, מהם היתרונות של הדרך, של התהליך שקורים בו דברים?

שלב ג

חלקו לכל חניך וחניכה כמה חתיכות עץ של משחק 'קפלה' (או כל חפץ שאפשר לבנות ממנו מגדל), ובקשו מהם ליצור יחד מגדל גבוה ויציב בשלושה סבבים. בשבטים גדולים אפשר לבנות את המגדלים ולעשות את הסבבים בקבוצות.

סבב 1: כל חניך וחניכה יבנו קומה שלמה במגדל (בקפלה - על ידי ארבע חתיכות), ויצינו שאיפה בחיים שלהם שכדי להגיע לתוצאה הרצויה הם צריכים לעבור דרך (שלא יישמע גבוה ואמורפי, זה משהו ששייך לכל החניכים שלכם. משהו שהם רוצים אבל הם צריכים לעבוד כדי להגיע אליו - הצלחה במבחן או בשיעור מסוים, להיות טובים בתחום מסוים בספורט, להיות מסודרים יותר, להיות בעלי אוסף גדול, לצייר יפה, לעבור את כל השלבים במשחק מסוים, לדעת לבשל משהו).

סבב 2: כל חניך וחניכה יסיפו חתיכה אחת למגדל ויאמרו מה קשה או עלול להיות קשה להם בדרך הזאת, בתהליך שהם צריכים לעבור כדי להגיע לתוצאה.

נספח 1

כרטיסיות נפילתי וקיבלתי מכה בבור

- הכנתי שרשרת מהממת
- למדתי להכין חביתה
- זכיתי בלוטו
- קיבלתי מתנה
- ניצחתי בתחרות
- הצלחתי במבחן
- עשיתי דיאטה
- צעקתי על אחותי
- עשו לי לייק בפייסבוק
- קנו לי טלפון
- התבגרתי
- נולדה לי אחות
- סיימתי ללמוד את ספר שמות
- נהניתי בפעולה

נספח 2

קטע ביקשתי כוח, ואלוקים נתן לי קשיים לחשליני,

- ביקשתי חוכמה, ואלוקים נתן לי בעיות לפתור, ביקשתי שפע, ואלוקים נתן לי מוח וכוח ליצור,
- ביקשתי אומץ, ואלוקים נתן לי מכשולים להתגבר עליהם, ביקשתי אהבה, ואלוקים נתן לי אנשים לאהוב, ביקשתי טובות, ואלוקים נתן לי הזדמנויות, לא קיבלתי שום דבר ממה שביקשתי, אבל קיבלתי כל מה שהיה נחוץ לי.

ילד קטן מצא פעם גולם של פרפר. יום אחד נראה פתח קטן בגולם. ישב הילד והביט במשך שעות איך הפרפר מתאמץ לדחוף את גופו דרך הפתח הקטן מדי.

לפתע הפסיק הפרפר להתקדם. נראה היה שהוא התקדם ככל יכולתו וכוחו אינו עומד לו להמשיך ולצאת לחופשי. ליבו של הילד נכמר על הפרפר, והוא לקח זוג מספריים ופתח את הגולם לרווחה. בתוך שניות יצא הפרפר בקלות, אך גופו נראה קטנטן וכנפיו מכווצות.

המשיך הילד להתבונן בסבלנות, בציפייה שבכל רגע יפרסו כנפיו המפוארות של הפרפר והוא יתגלה במלוא עוצמתו ויופיו, אך זה לא קרה. למעשה, הפרפר יבלה את שארית חייו בזחילה, כשגופו מנוון וכנפיו מכווצות. הוא לעולם לא יצליח לעוף.

הילד בטוב ליבו לא הבין שהגולם הדחוס והקשה ומאבק הפרפר לצאת ממנו היו דרכו של אלוקים לגרום לגופו להתעצם ולכנפיו להתחזק כדי שיוכל לעוף אחרי שיצא לחופשי.

לפעמים התמודדויות הן דבר נחוץ ביותר. אילו היה אלוקים מאפשר לנו לעבור את חיינו ללא מכשולים, היינו חלשים הרבה יותר. לא היינו חזקים כמו שהיינו יכולים להיות, ולעולם לא היינו יכולים לעוף.

איך אני הולך?

רקע
והנחיות הפעולה

60 דק'

ארוכה ורבה היא הדרך, וחשובה מאוד! אבל איזו צידה לדרך צריך כדי ללכת בה?

בפעולה הקרובה נקבל כלים שיבנו בנו עמדת נפש נכונה להליכה בדרך התורה והעבודה ולהובלה בה.

מטרות

1. החניכים יבררו מהן התכונות הנדרשות לחברי בני עקיבא בעת ההליכה בדרך.
2. החניכים יקבלו כלים להתמודדות עם קשיים בדרך.
3. החניכים יתנסו בשימוש בתכונות הנדרשות מחברי בני עקיבא במצבים הנוגעים לחייהם.

ציוד

כתרים וסרטים בצבעים האלה: 2 לבן, 2 כתום, 2 ירוק, 2 אדום, 3 אפור, 3 סגול, 3 שחור, 3 צהוב.

לוח משחק ענק בגודל 6X6 (או לחלופין לתחום מרצפות ברצפה בגודל 6X6, בסך הכול 36 מרצפות).

כרטיסיות תכונות - שותפות, סבלנות, ודאות, אמון, דפים ריקים וטושים.

גוף הפעולה:

שלב א

1. שעת שיא: שחקו עם החניכים את המשחק 'שעת שיא' בנושא. כל שניים-שלושה חניכים יהיו מכונית (לפי צבע - קשרו להם כתרים וסרטים בצבעים המתאימים לתפקידיהם) שיכולה לנוע רק קדימה או אחורה, והמכוניות מסודרות בחנייה בסדר מסוים. המטרה היא לשחרר את המכונית האדומה כדי שתוכל לצאת מהחנייה ללא הפרעה (סדר המכוניות והלוח - בנספח 1). אם יש פחות מ-20 חניכים אפשר לקבוע שכל חניך הוא מכונית שחולשת על מספר משבצות מסוים, לפי הצורך (לדוגמה, המכונית הירוקה מיוצגת על ידי חניך אחד שעומד בפישוק רגליים על שתי משבצות).

מטרת המשחק היא להקנות לחניכים את תכונות ההליכה בדרך - סבלנות, שותפות וחשיבה יחד, וכן ודאות במטרה שאנחנו רוצים להשיג ואמון בכך שנצליח יחד לבצע את המשימה.

2. לאחר המשחק הניחו על הרצפה כרטיסיות תכונות (נספח 2) ושאלו את החניכים אילו תכונות היה השבט צריך כדי לנצח יחד במשחק. הכוונה את התשובות: איזו תכונה לדעתכם השבט היה צריך? מדוע? איזו תכונה הייתה הורסת לנו את המשחק?

סיכום ביניים: את סיכום הביניים אפשר לערוך בשיתוף עם החניכים, כאשר אתם תגידו תכונה וחניך אחד או שניים יציגו אותה ויעמדו מול כל השבט עם שלט שעליו רשומה התכונה. תנועת בני עקיבא הולכת בדרך שלה, מגשימה את הערכים שאנחנו מאמינים בהם ועושה זאת בדרכה המיוחדת: בשיתוף פעולה עם אנשים רבים ככל האפשר בעם ישראל (העמידו שני חניכים שיחבקו זה את זה ויחזיקו שלט 'שותפות'), מתוך הבנה שאין קיצורי דרך אלא צריך לפעול בסבלנות (העמידו חניך שיסתכל בשעון בקוצר רוח ויחזיק שלט 'סבלנות'), עם ביטחון עצמי במה שאנחנו עושים (העמידו חניך שיחזיק חולצת תנועה או את סמל התנועה ויסמן 'וי' - אות ניצחון ובידו האחרת יחזיק שלט שעליו כתוב 'ודאות') ומתוך אמונה שאנחנו עושים את הדבר הנכון והכי טוב לעם ישראל (העמידו חניך שיסמן בידו 'מצוין' ויחזיק שלט 'אמון'). צלמו את חמשת החניכים מחזיקים את השלטים - מזכרת ותזכורת לנושא.

ד. סיכום ביניים: תנועת בני עקיבא, ואנחנו כחלק ממנה, מבצעים משימה לאומית חשובה מאוד. יכול להיות שתוך כדי ביצוע המשימה או לקראתה ניתקל בקשיים, כמו הכבשים שלא הצליחו לעבור את הגדר, אך למרות הקשיים אנחנו בוחרים להמשיך ללכת בדרך ויש לנו גם כלים נהדרים המסייעים לנו להתמודד עם הקשיים בדרך. יחד ובסבלנות נוכל להצליח בכול!

חלק ג

סיפור צומת: מטרת המתודה היא לחבר את התכונות שדיברנו עליהן קודם לדברים שנוגעים בחיים שלנו ולא בדברים רחוקים מאיתנו.

ספרו לחניכים את הסיפור המצורף (נספח 4) ובכל נקודת צומת (נקודת התלבטות) בקשו מהחניכים לבחור מה הם היו עושים, ולפי החלטתם המשיכו את הסיפור. מובן שתפקיד המדריכים הוא לכוון את החניכים לבחור, אך תנו להם גם 'לטעות' ולבחור בחירות שלא יקדמו את הדרך.

לאחר שהם יבינו שנגמר הסיפור, הציעו להם לבחור בהצעה השנייה ולראות לאן הדברים יתגלגלו. דונו איתם למה עשו את הבחירה הזו או הזו ומה דורשת מהם בחירה אחרת. חשוב שתזכירו לחניכים אגב כך את התכונות שדיברתם עליהן בהתחלה ואת הבחירה שלנו להמשיך בדרך למרות הקשיים.

סיכום

כאשר ניצבת לפנינו משימה שצריך לבצע, כאשר אנחנו עומדים בתחילת הדרך, אנחנו צריכים להתאזר בכמה כלים חשובים שיהיו לנו צידה לדרך ואיתם נצליח לעבור את הדרך שלנו בצורה הטובה ביותר. התכונות שאנו צריכים לקחת איתנו (ושוב, הזכירו לחניכים את התמונה שעשיתם קודם) הן שותפות, סבלנות, ודאות, אמון (ותוספת חדשה -) אקטיביות - עשייה, שלא לעמוד במקום אלא לפעול ולעשות.

הצעה לצ'ופר

1. מכשולי זוגות: הוציאו מהחדר חמישה חניכים ובקשו מיתר חברי השבט להפוך את החדר למסלול מכשולים (אפשר להשתמש בחפצים ובחניכים כאחד). לאחר שהחדר ייעשה מסלול מכשולים, הכניסו לחדר שני חניכים, אחד בעיניים עצומות. על החניך שעניו פקוחות להכווין במבוק את החניך שעניו עצומות על ידי דיבור בלבד, בלי לגעת בו כלל. לאחר שהם יסיימו הכניסו עוד זוג למבוק לפי אותם הכללים ולאחריהם הכניסו את החניך האחרון בעיניים עצומות, והוא יצטרך לעבור את המבוק לבדו, ללא עזרה כלל.

שאלו את החניכים שעברו את המבוק: מה עזר לכם כאשר נתקלתם בקושי? האם החבורה עזרה? האם מי שהיה לבד הרגיש שאין לו דרך להתמודד עם הקושי?

2. 'גדר, כבשה, ואיש עם בעיה' - ספרו לחניכים את הסיפור 'גדר, כבשה, ואיש עם בעיה', שעניינו התמודדות עם קשיים. את הסיפור אפשר לספר (נספח 3), או להשיג את הספר ולהראות אותו עם התמונות, להראות בסרטון (ברקודים מצורפים לשתי גרסאות) או להמחזיז בעזרת החניכים.

<https://www.youtube.com/watch?v=4eeqyOfC2HU>

<https://www.youtube.com/watch?v=dGta6M8vLr8>

א. דונו עם החניכים: מכל הדרכים שראיתם בסיפור, מה לדעתכם הדרך הטובה ביותר להתמודד עם קשיים בדרך? מה אנו עושים כאשר אנו נתקלים בקשיים בדרך? אפשר להראות שוב את הפתקים עם התכונות שהחניכים הציגו קודם לכן ולהיעזר בהן - שותפות, סבלנות, ודאות ואמון.

ב. שאלו את החניכים: עם אילו קשיים אפשר להיפגש בדרך? כאשר התנועה מקדמת מטרות חשובות בעם ישראל (אפשר להדגים מהתנועה: שילוב ילדים עם צרכים מיוחד, העצמת הקהילה האתיופית, מתן מסגרת ייחודית לעולים חדשים), מה יכול להפריע לנו בדרך? רשמו את הדברים שהחניכים אומרים, ואפשר לעזור להם ולהוסיף בעצמכם - חוסר אמונה בעצמנו שנצליח, החברה מסביב אינה נרתמת למשימה, אנשים לועגים לחשיבות המשימה, אנו נוחלים חוסר הצלחה לעבוד בשיתוף פעולה, איננו סוחפים אחרינו אחרים).

ג. אחרי שחשבתם מה יכולים להיות הקשיים בדרך, חשבו איך אפשר להתמודד איתם. פזרו בחדר חפצים (חבל, סידור, טלפון, מחברת, כוס, תיק, מדליה, מכחול, שעון וכו') ובקשו מהחניכים שיחשבו על כלים להתמודדות עם קשיים בעזרת החפצים המפוזרים.

נספח 1

לוח שעת שיא (גודל: 6 משבצות על 6 משבצות)

מכונית ירוקה (2 משבצות)					משאית אפורה (3 משבצות)
משאית סגולה (3 משבצות)			משאית צהובה (3 משבצות)		
	מכונית אדומה עליכם להוציא אותה מהחנייה!				
מכונית כתומה (2 משבצות)				מכונית לבנה (2 משבצות)	
		משאית שחורה (3 משבצות)			

נספח 2

כרטיסיות תכונות

חוש
הומור

בטחון
עצמי

גדר, כבשה ואיש עם בעיה (יעל בירן)

לאיש אחד קטן הייתה בעיה אחת גדולה. בגלל שעבד כל הימים - חשב עליה כל הלילות. חשב כל כך הרבה - עד שלא הצליח להירדם. כך שבעצם היו לו שתי בעיות.

אבל לפחות לאחת הבעיות הייתה לו דרך לפתרון כי הוא ידע שאומרים שהשיטה הכי טובה להירדם - היא לספור כבשים. למרות שהוא עצמו עוד לא ניסה את הדרך הזו, החליט שזו ההזדמנות לנסות.

בהתחלה הכבשים הסתובבו לו סתם בחדר בלי שום כיוון ומטרה, והיה לו קשה לספור אותן, אז הוא החליט להציב להן גדר, באמצע החדר, ופשוט לספור אותן כשהן עוברות אותה. הוא הזמין אותן לעבור את הגדר, מאוד בנימוס, למרות שבעצם לא הייתה להן ברירה אחרת.

עכשיו גם לכבשים הייתה בעיה. הן התחילו לעבור את הגדר - אחת, אחת, ולמרות שכל כבשה נראתה בדיוק אותו דבר, והגדר נשארה אותה גדר, כל כבשה עברה אותה בצורה אחרת... הראשונה קפצה מעל הגדר, כמו שרואים בכל הספרים, כמו שכל כבשה צריכה לעשות כשהיא נפגשת בגדר. השניה דווקא נדחקה מתחת. אחרת, כנראה מתוך ייאוש, או בגלל שחשבה שהיא מספיק חזקה, נכנסה עם הראש בגדר.

ואחת, החליטה לא להבחין כלל שיש בעיה של גדר. היו שם שתיים, קטנות, שטיפסו אחת על השניה ועזרו זו לזו לעבור. ואחת שאספה את כל אלו שלא הצליחו לעבור וטיפסה עליהן. היתה אחת שניסתה לחשב איך... ואחת שהתייאשה ולא הבינה בכלל - למה?! אחרת ניסתה לשכנע את השאר שהגדר לא נחוצה כלל. אחר כך הגיעה כבשה כמו כל הקודמות, רק עם סמל קטן על הישבן. ומשום מה הגדר, כשראתה אותו - הנמיכה את עצמה בהכנעה. הייתה כבשה שויתרה על הצמר שלה וכך יכלה לעבור בקלות את הגדר (היא קיוותה שלא קר בצד השני...). הכבשה שאחריה - במקום לעבור את הגדר, ניסתה לדחוף אותה רחוק ככל האפשר.

עכשיו כבר נמאס לכבשים לחכות, וכולן עברו ביחד ורמסו את הגדר בלי קושי.

כולן...

חוץ מאחת

שעצרה,

לקחה צעד אחד אחורה

וגילתה...

שלפעמים יש דרך ממש פשוטה.

כל הכבשים הללו עניינו את האיש הקטן הוא המשיך לחשוב עליהן כל הלילה: איזו כבשה הכי חכמה

ואיזו הכי יעילה, ומהטוב בכל אחת, ומה רע... ומה הוא... ולמה...

ונרדם.

סיפור צומת

בקומה מעל ביתו של דוד גר מר שמיל, אדם זקן שאין לו משפחה. לקראת החורף מר שמיל ביקש מדוד לעזור לו להוריד את הציוד של החורף מהמחסן אל ביתו - שמיכות, שטיח, סוודרים, מעילים, ציוד רב וחשוב.

דוד מאוד רוצה לעזור מצד אחד, אבל מצד שני הוא חושב לעצמו שאולי זה לא הדבר הנכון לעשות, הרי הרבה יותר חשוב לו עכשיו לשבור כמה שיאים במשחק המחשב ושומר שמיל יסתדר לבדו. הוא בסך הכול ילד קטן וגם ככה הוא לא יצליח להוריד את כל הציוד לבד, זה מאוד חשוב אבל לא בטוח שהוא מסוגל לזה.

מה אתם בוחרים, לעזור למר שמיל או לשחק במחשב?

לשחק במחשב: דוד בחר לשחק במחשב, במשך כל החורף הוא ישב מול המסך ובסוף המוח שלו נהיה בצורת מסך מחשב.

לעזור למר שמיל: דוד החליט לעזור למר שמיל וגילה שהעבודה קשה מאוד ודורשת המון כוח, וחופץ מזה הוא גם גילה שמר שמיל הוא אדם מאוד מצחיק וחברותי וכיף לדבר איתו (והעוגיות שהוא מחלק הן הכי טעימות בעולם!). מר שמיל שם לב שדוד עובד קשה ושאל אותו אם יש לו עוד חברים שיכולים לעזור לו במשימה. דוד ישמח מאוד שיעזרו לו בעבודה הקשה, אבל הוא רוצה לשמור את מר שמיל והעוגיות שלו לעצמו.

מה אתם הייתם בוחרים? לצרף חברים למשימה או לעבוד לבד?

לעבוד לבד: דוד בחר לעבוד לבד. לאחר כמה שעות של עבודה קשה דוד ניסה להרים לבדו את השטיח הגדול ונפל, רגלו נשברה והוא בילה את כל החורף בגבס בלי יכולת לשחק עם חברים.

לצרף חברים למשימה: דוד החליט לקרוא לאורי ויאיר ויחד הם עבדו בצורה נפלאה ונהנו מאוד! לאחר כמה זמן של עבודה ליאיר עלה רעיון - במקום כל הזמן לעלות ולרדת במדרגות הם יזרקו את הדברים מהמחסן שבקומה למעלה עד למרפסת ביתו של מר שמיל, וככה העבודה תהיה קצרה וקלה יותר. אורי אמר שזה לא רעיון טוב וכל הציוד ייפול לכביש ויתפזר והם יאלצו לחפש אותו במשך הרבה זמן ובעצם דרך הקיצור רק תאריך להם את העבודה, דוד התלבט מי מחבריו צודק.

מה אתם הייתם בוחרים, לקצר את הדרך או לעשות אותה כמו שצריך?

לקצר את הדרך: דוד בחר להקשיב ליאיר והם החלו לזרוק חבילות של בגדים מהמחסן למרפסת, אבל כל השקיות נקרעו כאשר הן נתקעו בקיר וכל הבגדים התפזרו בחצר הבניין וברחוב והתלכלכו. דוד העביר את כל החורף שלו בחיפוש אחר בגדים שנדדו הרחק ובניקיון הבגדים שהתלכלכו באשמתו.

לעשות את העבודה כמו שצריך: דוד בחר להקשיב לאורי והם אומנם עבדו יותר זמן אבל העבודה התנהלה בצורה מסודרת. לאחר כמה זמן של עבודה משותפת דוד חשב שאולי הוא יכול להיות המפקד ולחלק פקודות לחבריו והם יעבדו במקומו. מצד אחד זה לא בסדר שהם יעבדו והוא לא יעשה שום דבר, ומצד שני תמיד הוא רוצה להגיד לאנשים מה לעשות ובעצמו לנוח... הוא תהלבט לאיזה צד בלב שלו להקשיב.

למי אתם הייתם מקשיבים, לקול שאומר לכם לעשות ולפעול או לקול שאומר לכם לשבת בצד ושאחרים יעבדו במקומכם?

אחרים יעבדו במקומכם: דוד התחיל לחלק הוראות ליאיר ואורי ולומר להם מה לעשות, אבל התברר שדוד בכלל לא טוב בחלוקת משימות וכל העבודה רק מתבלגנת כשעובדים בצורה הזאת. אורי ויאיר כעסו על דוד שהם עובדים קשה והוא לא עושה כלום והלכו באמצע כל הבלגן. במשך כל החורף דוד היה ברוגז עם יאיר ואורי.

להיות אקטיביים, לפעול ולעשות: דוד החליט להיות בוגר ולפעול עם חבריו כמו שעבדו עד עכשיו. לאחר יומיים של עבודה קשה הם סיימו לעזור למר שמיל בכל מה שביקש, ומר שמיל הודה להם מאוד על שעזרו לו וקיימו מצווה חשובה מאוד והזמין אותם לבוא לבקר אצלו בבית תמיד. יאיר, אורי ודוד הפכו להיות החברים הכי טובים, ביקרו את מר שמיל פעמים רבות ונהנו מאוד זה מחברתו של זה בזכות המעשה המשותף שעשו יחד.

"לך עליו, עלה עליו עכשיו"

(אהוד בנאי)

רקע
והנחיות הפעולה

60 דק'

פשוט לקום וללכת, לעשות ולפעול!

ברגע שנתחיל כבר נראה איך הכול זורם, אבל העיקר להיות בתנועה מתמדת, לא לשקוט, לא להיות אדישים, לקחת תרמיל ומקל, קצת כלי עבודה ולהתחיל לכבוש את ההר!

מטרות

1. החניכים יפגשו במושג 'אקטיביות'.
2. החניכים ילמדו כיצד אנחנו יכולים לנתב את האקטיביות הזאת למען עם ישראל.
3. החניכים יבחנו כיצד בחייהם הפרטיים העשייה למען הכלל מתבטאת.

ציוד

תחפושת של קיבוצניק, כרטיסי תכונות, כיסא לכל חניך וחניכה

גוף הפעולה:

שלב א' מיהו האדם האקטיבי והתכונות שנדרשות כדי להיות אדם כזה

שבו עם החניכים במעגל והציגו לפנייהם דמות של אדם אקטיבי (מומלץ להתחפש לאותו אדם ולהציג אותו, ולא רק לקרוא מהכתוב):

"שלום חברים, אני שלמה, גר בקיבוץ בדרום. רציתי לספר לכם על יום בחיי: אני קם עוד לפני שהשמש זורחת, הולך להתפלל במניין ותיקין בבית הכנסת המרכזי בקיבוץ ולאחר מכן רץ לרפת להאכיל את הפרות ולוודא שהרפת תהיה נקייה ומוכנה לקראת יום חדש של חליבה. בשעה שבע אני חוזר לביתי לאכול ארוחת בוקר עם אשתי ולארגן את ילדיי ליום הלימודים. אני עובד קצת בבית ובגינה, מנכש עשבים שוטים או משקה את הצמחים. לקראת עשר בבוקר אני חוזר לרפת להאכיל את הפרות ולהתחיל לחלוב אותן עד הצהריים. בצוהריים יש אצלנו בקיבוץ מושג שנקרא שני"ץ - כל אחד בביתו נח בין שתיים לארבע, ובארבע חוזרים לעבוד. בארבע אני עובר לפרדס האתרוגים של הקיבוץ, ושם אנחנו עוברים אתרוג-אתרוג ובודקים שאין לידו קוצים שייפגמו בו - כך עד השקיעה. ואז אני רץ להתפלל מנחה וערבית. לאחר מכן אני חוזר לביתי לארוחת ערב עם ילדיי, משכיב אותם לישון ומתחיל לסדר את ענייני הבית לקראת יום המחרת. ב-12 אנחנו הולכים לישון, כי חמש שעות אחר כך כבר צריך לקום לעבודת הבוקר."

פזרו על הרצפה כרטיסיות עם תכונות ובקשו מהחניכים לבחור את התכונות המתאימות לשלמה: זריזות, אדישות, אחריות, סבלנות, מסירות, יעילות, יוזמה, נמרצות, שקט, ביישנות, התלהבות, פעלתנות. (החניכים בטח יבחרו בכל התכונות פרט לאדישות, שקט, ביישנות ואולי סבלנות.)

ספרו לחניכים מיהו אדם אקטיבי.

אָקְטִיבִי - מילון עברי עברי - פעיל, יוזם

אָקְטִיבִי - מילים נרדפות - דִּינָמִי, יוֹזֵם, פֶּעִיל

הפכים - נִיחָ, סְטָטִי, עומד במקום

(מתוך האתר 'מילוג')

גם אנחנו רוצים להיות אנשים אקטיביים, אנשים שפועלים ועושים, שערניים למה שקורה סביבנו, וכשיש צורך - אנחנו מתנדבים מייד!

שלב ב מתכנים את האקטיביות לטובת עם ישראל

בחרו חמישה חניכים, ולכל חניך תנו דמות הקשורה לעשייה הציבורית במדינה:

מפקד בצה"ל

ראש הממשלה

רב

מזכ"ל בני עקיבא

שר החינוך

שבחר במפקד בצה"ל (בחר בתחום הביטחון, חיזוק הכוח של מדינת ישראל, הרתעה וכו') ובחר במעגל הקהילה - יכול לשלוח חבילות ממתקים ופינוקים לכל החיילים ובנות השירות מהקהילה כדי לחזק אותם ולתת להם מוטיבציה להמשך העשייה למען ביטחון המדינה.

כדי לייצר בחניכים תחושה של יכולת אמיתית לפעולה בנושאים חשובים אלו חשוב להוביל אותם לבחור במשימות ובפעולות שהם באמת מסוגלים לעשות (תפילות, פרסום בבית הספר, איסוף מוצרים לתרומות, תורנות שבה כל אחד עושה משהו, כתיבת מכתבים, הכנת פעילות בנושא מסוים ועוד).

קעת עשו סבב, וכל חניך בתורו יקום ויעמוד ליד המעגל ויספר במה הוא יכול לתרום.

אם יש זמן אפשר שכל חניך ישתף באיזה מהמעגלים הוא פועל היום כדי שניחשף לעשייה שכבר נעשת היום.

סיכום

סכמו את הפעולה - בתחילת הפעולה פגשנו את שלמה, קיבוצניק מלא מרץ, הגדרנו אותו בתכונות של זריזות, פעלתנות והתלהבות וראינו עד כמה היום שלו מלא בעשייה. למדנו מיהו אדם אקטיבי, אדם שיוזם, פועל ועושה ואינו מחכה שיאמרו לו מה לעשות אלא מחפש היכן צריך אותו. לאחר מכן ראינו שהרצון להיות אדם אקטיבי דורש מצד אחד זריזות וערנות, אך מצד אחר נדרשת גם סבלנות רבה עד שהעשייה שלנו תניב פירות. לאחר מכן ראינו שאת כל הכוחות של הפעולה והעשייה אנחנו רוצים לנתב גם למען השפעה בעם ישראל, לשאוף להגיע לתפקידים ציבוריים ולמקומות שבהם צריכים אותנו.

חלקו לחניכים כצ'ופר את הקטע 'משל החרגול והנמלה' (נספח 2).

הנמלה עושה ופועלת, היא אוספת גרגר לגרגר. היא יודעת שיום יבוא והעשייה שלה תישא פירות, וכל הגרגרים ייאספו למאגר משמעותי ומספק. הצרצר לעומתה יושב בטל ואינו דואג לעתיד. פגשנו את הנמלה והחרגול והשווינו בין הנמלה החרוצה, הפעילה, לחרגול שיושב בטל. אנחנו רוצים להיות אנשי מעשה!

קעת בקשו מכל חניך לשכנע את השבט למה העשייה בתחום שלו היא התורמת ביותר למדינה. לאחר שכל הדמויות ידברו הצביעו: איזה כיוון עשייה הוא המשפיע ביותר? (אפשר לפתח על זה דיון קטן). שימו לב - יכול להיות שכל חניך יתחבר לתפקיד אחר, וזה בסדר.

דברו עם החניכים על שגם היום יש מקומות רבים במדינה שצריכים אותנו בהם, צריכים שנלך ונשפיע בהם, וכולם חשובים. כל אחד מאיתנו מתחבר לתחום אחר שנפשו חפצה בו, וזה בסדר - שם כנראה הוא יוכל לתרום בצורה הטובה ביותר. אבל הכי חשוב לנתב את כוחות העשייה שלנו לעשייה ציבורית ולהשפעה בעם ובמדינה.

שלב ג כיצד זה פוגש אותנו בחיינו הפרטיים? איך בחיי היום-יום שלנו אנחנו עושים למען הכלל?

קעת נרצה שכל חניך וחניכה יחברו את הבחירה שלהם מהשלב הקודם לחייהם המעשיים. כל אחת מהדמויות מייצגת תחומי עשייה, וכשהחניכים בחרו בדמות התורמת ביותר למדינה הם בעצם הצביעו על התחומים החשובים בעיניהם. קעת נרצה שהם יחשבו איך הם יכולים להוסיף בתחום שחשוב להם.

כל חניך ייזכר בדמות שבחר ויבין אילו תחומים היא משקפת (רב - התגדלות בתורה, הפצת תורה, חיבור לקב"ה; שר החינוך - בתי ספר, חינוך לערכים מסוימים, השפעה על ילדים ונוער וכן הלאה).

לאחר שיבינו מהם התחומים שלהם, פזרו על הרצפה שבעה עיגולים עם קטגוריה וציור מתאים (נספח 1): משפחה, חברים, סניף, בית הספר, קהילה, עם ישראל, אחר.

בקשו מכל חניך וחניכה לבחור מעגל אחד ולחשוב איך הם פועלים במעגל הזה בנושא שבחרו כמהותי להם. לדוגמה, חניך

משל החרגול והנמלה (איזופוס)

היה זה יום קיץ חם למדי, חם אפילו קצת יותר מדי. בשדה אחד הייתה עובדת בחריצות רבה נמלה - מלקטת גרגרי שעורה וחיטה ואחד אחד אותם לקן מובילה. באותו שדה עבר במקרה חרגול, שלבש בגד ים בצבע סגול.

"היי נמלה, את עובדת קשה ועכשיו כל כך חם", אמר החרגול, "מוטב שתבואי עימי לשפת הים".

"אני מצטערת, אבל אני לא יכולה", השיבה לו נחרצות הנמלה, "הייתי באה איתך ברצון, אבל זה הזמן לאסוף מזון".

"הרי השדה מלא וגדוש מכול וכול", המשיך החרגול, "כמה כבר אפשר לאכול?!"

"אומנם עכשיו, בימות החמה, השדה שופע תבואה ובר, אבל כשיבוא החורף לא יישאר דבר", אמרה לו הנמלה והמשיכה לשקוד על עמלה.

"אני עצמי מעדיף להתרחץ בים", אמר החרגול, "או אפילו לשבת כך סתם על החול". החרגול נפרד מעל הנמלה והמשיך בדרכו.

הקיץ נגמר, הגיע הסתיו, גם החורף במהרה הופיע בעקבותיו. היה זה חורף גשום וקר, אבל בקן הנמלים שרר חום נעים וגם המזון לא חסר. וערב אחד, בדיוק כשהנמלה הכינה לעצמה את סעודתה, הופיע החרגול בפתח ביתה. הנמלה ראתה שהחרגול בקושי מקפץ על רגליו, ולא התקשתה לנחש שמעט גווע הוא ברעב.

"התואילי בטובך לתת לי ממזונך?" שאל החרגול כמעט בלי קול.

"עכשיו אתן לך מעט מן הגרגרים שלי לאכול", לא יכלה הנמלה לסרב לבקשת החרגול, "אבל כשיגיע הקיץ הבא, מוטב שתחשוב אתה על החורף שיבוא אחריו ותאסוף בעצמך גרגרים בטרם יגיע הסתיו".

"זה בנקודות הקטנות..."

רקע
והנחיות הפעולה

60-45 דק'

האם אנו מאמינים באמת בערכי הדרך? בחזון, בשותפות, באמון, בוודאות, בסבלנות? ההבנה שערכים אלו מרכיבים את הדרך היא הנכונה ביותר למי שדורש מעצמו להוביל, ואנחנו הולכים להיות מובילים! כל אחד מחניכינו הולך לפעול ולעשות. עד כמה הוא רוצה בזה? עד כמה הוא מאמין בערכי הדרך? עד כמה הוא מאמין בעצמו שהוא יכול?

גוף הפעולה:

שלב א מה חשוב לנו בדרך?

מכירה פומבית - הציגו לכל החניכים תוצר שרוצים להגיע אליו, לדוגמה להוביל בשכונה את החיבור לכל הילדים (לשחק יחד במגרש, להכין צ'ופרים ולהצמיד לכל הדלתות), להעלות מודעות בשכונה לנושא שבוער לכם, להקים גמ"ח חשוב וכדומה. אם בפעולות הקודמות בחרתם מיזם שבטי, אפשר להציג אותו כתוצר. כל חניך וחניכה, ובשבטים גדולים כל קבוצת חניכים, יקבלו מעטפה עם סכום כסף וישתתפו במכירה פומבית של תכונות (נספח 1) שיתוו את דרכם כדי להגיע למטרה.

הציגו תכונה, וכל חניך שמעוניין לקנות אותה יציע סכום כסף מסוים מהכסף שבידיו. כל חניך אחר שירצה את התכונה יציע סכום גבוה יותר, וכן הלאה. החניך שיציע את הסכום הגבוה ביותר (מתוך הכסף שברשותם) יזכה לרכוש את התכונה אם במשך חמש שניות לא תהיה הצעה אחרת.

למדריכים

התכוננו מראש למכירה, ועל כל תכונה חשבו מצד אחד למה היא חשובה ומצד אחר למה אפשר לוותר עליה. במהלך המכירה הכניסו התלהבות בחניכים. הדליקו אותם על תכונות שהחבר'ה אינם מתעניינים בהן, הסבירו להם למה תכונות אחרות אינן הכרחיות כלל, היו אובייקטיבים ורק הציגו את העמדות השונות.

המטרה של המכירה היא שכל חניך יקנה את התכונה שהכי חשובה לו. אחרי המכירה תוכלו לפתח דיון: למה כל אחד בחר דווקא בתכונות האלה? האם יש תכונות שלעולם לא הייתם קונים? אילו תכונות הן חיוניות בעיקר בדרך ליעד מסוים?

הבינו עם החניכים שכדי לפעול בדרך מסוימת, כדי שהתכונות שחשובות לנו יובילו אותנו בעשייה במיזמי הובלה שבטיים ובכלל, בכל שינוי שאנו רוצים או צריכים להוביל בחיים שלנו, עלינו לרכוש את התכונה; היא צריכה להיות שלנו כדי שנוביל בה. בחיים האמיתיים איננו משלמים כסף כשאנו רוכשים תכונות אלא עושים עבודת מידות עקבית ונחושה ורוכשים את המידה שחשובה לנו עד שתהיה ממש חלק מאיתנו.

מטרות

1. החניכים ירגישו שהנקודה החשובה היא שהם בעצמם יפעלו בדרך 'תורה ועבודה'.

2. החניכים יבחנו האם הם מוכנים להיות סבלניים לתהליכים.

3. כל חניך וחניכה ישתפו במשהו שהם רוצים להוביל בשבט.

להרחבה

'אמרתי לשמחה' (נספח 5). ציוד נדרש: פתקים ועטים, סיפור מצולם

שלב ב סבלנות בחיים שלנו

שלב ג מובילים אותנו

השבט שלנו הוא חברה קטנה שאנו שייכים אליה ורוצים שתהיה הטובה ביותר. תנו לכל חניך וחניכה דף ובו הם יציירו או יכתבו את מה שהיו רוצים לקדם בשבט כדי לעזור לו להיות מקום שטוב להיות בו וחלק ממנו. פרסו על הרצפה נייר רצף גדול, וכל חניך יאמר מה צייר וידביק במקום שהוא רוצה על נייר הרצף. אחרי שכל חניך הדביק את הדף שלו, אפשר להשלים החלל הריק שבין הדפים על ידי כתיבה בטושים צבעוניים את התכונות שיעזרו לכל חניך וחניכה לקדם את השבט לאן שבחרו. כך תיצרו מפה צבעונית של הדרך שלכם להוביל את השבט שלכם!

סיכום

לכל אחד מאיתנו יש כוח להוביל ולשנות. להוביל את החיים הפרטיים שלנו, את הכיתה שלנו, את השבט, את הסניף, את השכונה ואת עם ישראל. אנחנו צריכים לרצות בזה ולהאמין בכוחנו; לדעת שאנחנו יוצאים למסע ארוך, ויידרש זמן עד שנגיע למטרה... אבל אם רכשנו את ערכי דרכה של התנועה, נגיע לתוצאה לאט-לאט אבל בצורה אמתית ושלמה.

אפשר לסיים עם הקטע של יוני נתניהו (נספח 4). הדגישו לחניכים שגם אם נראה להם שהם קטנים (אפשר להזכיר את הפעולות הראשונות, שבהן עסקתם בעניין בהרחבה), אסור להם לשבת מהצד. חברי השבט נדרשים לפעול כדי שיהיה הכי טוב בכל המעגלים שהם שייכים להם, ועליהם לדעת שעשו כל מה שיכלו!

שחקו 'דג מלוח', כאשר המדריך (בהמשך, אם מתאים, אפשר לתת גם לחניך) שעומד מול הקבוצה כולה אומר מצבים מחייהם של החניכים שהם נדרשים בהם לגלות סבלנות (דוגמאות בנספח 2). אחר כך המדריך יסובב את גבו כלפי החברים, ובמקום לומר "אחת-שתיים-שלוש דג מלוח" הוא יאמר: "מה אתה היית עושה?" החניכים יכולים ללכת עד שלושה צעדים: 1 - לא הייתי סבלן כלל; 2 - הייתי מחכה קצת ואז מאבד את זה; 3 - הייתי נותן כמה זמן שצריך. החניכים יכולים להתקדם בזמן שהמדריך עומד עם הגב אליהם, וכשהוא מחזיר את פניו לחניכים, כמו במשחק דג מלוח רגיל, אסור להם לזוז, ומי שהמדריך יתפוס אותו זז - יחזור לנקודת ההתחלה.

קראו עם החניכים את הסיפור על רבי עקיבא מאבות דרבי נתן פרק ו (הסיפור בשפה פשוטה בנספח 3):

"מה היה תחילתו של רבי עקיבא?"

אמרו, בן ארבעים שנה היה ולא שנה כלום.

פעם אחת היה עומד על פי הבאר.

אמר: מי חקק אבן זו?

אמרו לו: המים שתדיר נופלים עליה בכל יום.

אמרו לו: עקיבא, אי אתה קורא 'אבנים שחקו מים'?

מיד היה רבי עקיבא דן קל וחומר בעצמו: מה רך פסל את

הקשה, דברי תורה שקשה כברזל על אחת כמה וכמה שיחקקו

את לבי שהוא בשר ודם. מיד חזר ללמוד תורה.

הלך הוא ובנו וישבו אצל מלמדי תינוקות..."

שאלו את החניכים:

מה חיזק את רבי עקיבא ללכת וללמוד תורה?

בהמשך הדברים מתואר איך רבי עקיבא הלך למלמד תינוקות

והתחיל ללמוד את האל"ף-ב"ת. למה לדעתכם מספרים לנו

איך נראתה ההתחלה של רבי עקיבא?

הסיפור מדבר אל לב החניכים, ואם החניכים שלכם בדרך כלל מדברים ומשתפים, די שתפתחו את הדיון לשאלותיהם ומחשבותיהם ותדונו איתם על הסיפור.

כדאי לשים דגש על היסוד של הסבלנות שרבי עקיבא לומד - ומלמד גם אותנו - שאפילו מים יכולים לחרוץ באבן, צריך רק די סבלנות בשביל זה. כמו כן רבי עקיבא מקבל פה מעין הבטחה לעצמו שהוא באמת יכול להשתנות, ללמוד תורה ולהיות תלמיד חכם. ברגע שיש לו ודאות במטרה שלו, אמון בדרך שהוא הולך בה וסבלנות לפסוע בדרך הארוכה, יש לו כוח לצאת אל הדרך!

נספח 2

מצבים

- חזרתי רעב מבית הספר ואימא עדיין לא הכינה ארוחת צוהריים. היא אומרת שתכף תכין
- עשינו מבחן לפני שבוע והמורה עדיין לא החזיר
- חבר שלי שאל ממני עט ואמר שיחזיר, אך עוד לא החזיר
- בבית הספר אמרו שיפתחו קבוצה כדורגל כאשר תתגבש קבוצה. הצלחתי לגבש קבוצה אך חסר לי עוד שחקן אחד
- יש חבר בשבט שכל הזמן מציק לי. דיברתי עם המדריכה והיא אמרה שדיברה איתו, אבל הוא לא מפסיק. דיברתי איתה שוב והיא אמרה שהיא מטפלת בזהאני רוצה מאוד שנצא לטיול בירושלים בחופש, והצלחתי לגרום רק לחלק מהשבט להסכים
- אנחנו עובדות על הריקוד שלנו לערב כישרונות צעירים בבית הספר, ויש כמה בנות שפשוט לוקח מלא זמן ללמוד אותן כל תנועהחברי שבט מעפילים תמיד נוגעים לנו בדברים והורסים לנו פעילויות. הקומונרית אמרה אתמול שהיא והמדריכים של שבט מעפילים יעבדו על זה עם השבט, אבל היום הם שוב הפריעו לנו באמצע חזרה לחודש ארגון

נספח 3

סיפורו של ר' עקיבא

(אבות דרבי נתן פרק ו, פישט: מוטי חן).

יום אחד הלך רבי עקיבא וראה אבן, ומים זורמים על האבן טיפה אחר טיפה וחורצים באבן. חשב רבי עקיבא בליבו: איך ייתכן שהמים הצליחו לחרוץ באבן? האם הטיפה השנייה היא שהתחילה בכך?

אז הבין רבי עקיבא שכל טיפה הוסיפה מעט. בהתחלה לא ראו שינוי, אך לאחר טיפות רבות התחילו לראות את השינוי באבן, והוא נמשך עד שלבסוף נוצר חור באבן.חשב רבי עקיבא בליבו: אם טיפות המים, שאינן חזקות ואין בהן כוח, הצליחו לשחוק את האבן, גם התורה תצליח לחדור ללב האבן שלי.

מייד הלך וללמוד תורה. התחיל אצל מלמד התינוקות.

נספח 4

מתוך מכתבי יוני נתניהו

מפני שכל רגע ורגע מורכב משניות ומחלקיקים עוד יותר קטנים, וכל חלקיק - אסור שיחלוף לשווא. אני חייב להרגיש, שלא רק ברגע מוטי אוכל להגיש דו"ח על התקופה שחייתי, אלא בכל דקה ודקה מחיי אהיה מוכן להתייצב בפני עצמי ולומר - כך וכך עשיתי.

נספח 1

תכונות למכירה הפומבית

- אדיבות
- אהבה
- אומץ
- אופטימיות
- אחריות
- אכפתיות
- אמון
- ביטוי עצמי
- גאווה
- גבורה
- דיוק
- הובלה
- החלטיות
- הרפתקנות
- התמדה
- התמסרות
- ודאות
- חדשנות
- חריצות
- ישרכנות
- מחויבות
- מעשיות
- מקוריות
- מקצועיות
- סבלנות
- סדר
- סקרנות
- ענווה
- רוגע
- שותפות
- שאפתנות

נעם אפטר

אמרתי לשמחה: "אם תבואי - אני אחיך". ענתה לי השמחה: "אם תחייך - אני אבוא".

לכל אחד יש את המקדש האישי שלו. את הנשמה שלו, שלפעמים חרבה ולפעמים נבנית. לפעמים אפילו לא מרגישים בקיומה. יש לנו את היכולת לתקן ולבנות את המקדש האישי שלנו, לברר את דרכנו ואת מעשינו ולא לתת לחשבון הנפש לעבוד לידנו, מאחורינו. כשהמקדשים הקטנים ייבנו ויעמדו זקופים, נהיה מוכנים למקדש הגדול, הבית העולמי, שיחזיר את השכינה לעולמנו.

הדרך ארוכה ומפותלת

רקע
והנחיות הפעולה

45-60 דק'

אחרי המטרה הגדולה והלאומיות שעליה דיברנו בפעולות הקודמות, הגיע הזמן לדבר על הדרך בתפיסת התנועה.

מתוך אמירה שחייבת להיות דרך, כמו שפרי אינו יכול לגדול בלי העץ שממנו הוא צומח, כך אנשים אינם יכולים להגיע ליעד, לתוצאה, בלי שיעברו דרך לפנייה.

הדרך היא תהליך ליצירת דבר משמעותי ומשמעותית בפני עצמה, וצריך לראות מה מחזק אותנו בדרך ומהי הדרך הנכונה לנו.

גוף הפעולה:

שלב א דרך-תהליך

סדרו על הרצפה קלפים עם תמונות של דרכים (נספח 2). בקשו מכל חניך וחניכה לבחור תמונה, ושאלו את כל החניכים לפי סבב:

- מדוע בחרת דווקא בתמונה זו?
- מהי דרך בשבילך?
- מתי לאחרונה הרגשת שאתה צועד/ת בדרך כלשהי?

שלב ב צריך תהליך לחולל שינוי

הראו לחניכים צ'ק על סך 100,000 ₪ (נספח 3), ושאלו:

1. מה הייתם עושים עם הכסף?
2. כמה זמן הכסף היה מחזיק מעמד?

הקריאו לחניכים את הכתבה המצורפת (נספח 4).

למדריכים:

גם בהקראה תרצו שהחניכים יהיו שותפים. אתם יכולים לחלק את הכתבה לפי חלקים ולתת לכל חניך חלק אחר לקרוא, ואפשר אפילו לחתוך את הכתבה לפני שבת לכמה חלקים, כך שלכל חניך יהיה חלק משלו להקריא לכולם

האם שמעתם סיפורים דומים על אנשים שעבדו קשה להקים עסק עד שהרוויחו כמה מיליונים ואז ירדו מנכסיהם? מה השוני בין הכסף שמרוויחים בזכות עבודה לבין כסף שמקבלים בבת אחת במתנה?

חדדו לחניכים את ההבדל שבין תוצאה שעובדים כדי להגיע אליה לבין תוצאה שנוחתת ללא דרך.

מטרות

1. החניכים יבררו מהי דרך.
2. החניכים יפנימו שהדרך הכרחית כדי לחולל תהליכים משמעותיים.
3. החניכים ימיינו את השלבים הנחוצים לתהליך ואת הגורמים המעכבים בדרך.

להרחבה

אתר מילוג - הגדרה מילונית של דרך (נספח 1).

ציוד

קלפי תמונות דרך (נספח 2), לוח משחק מסלול וקובייה (נספח 5), כרטיסיות עם גורמים מעכבים ומקדמים (נספח 7). אפשרות: פתקים בצבעים, צ'ק (נספח 3), כתבה (נספח 4).

פרסו על הרצפה את לוח המשחק 'סולמות ונחשים' (נספח 5). אל תשכחו להכין לפני שבת את הקובייה - גזרו אותה והדביקו לפי הסימונים. אם יש לכם יותר מעשרים חניכים בשבט, ציירו את המשחק מראש על גיליון גדול יותר.

בסוף המסלול הציבו את אחת המטרות (נספח 6). מותר ואף רצוי להוסיף מטרות ממה שהחניכים שלכם פוגשים ביום-יום.

החניכים יתחלקו לארבע עד שש קבוצות, ועליהם להתקדם במסלול לפי תור על פי תוצאת זריקת הקובייה. כאשר הם יגיעו לסולם או לנחש יהיה עליהם לשלוח כרטיסייה לדיון (נספח 7).

השתמשו בכרטיסיות על פי המטרה שהצבתם על הלוח. אפשר להשתמש בכרטיסיות כמה פעמים במשחק לקבוצות שונות - בחנו האם התשובות משתנות בין קבוצה לקבוצה.

החניכים ישלפו כרטיסייה לדיון ויהיה עליהם להחליט האם מה שכתוב בכרטיסייה עוזר להם בדרך אל המטרה או מפריע, והאם יש להם מה ללמוד מהמאורע או מהמציאות המתוארים בכרטיסייה.

לדוגמה, אם המטרה שהצבתם היא 'אמונה' - לגבש זהות וגישה אמונית-תורנית, הציבו את המטרה בראש המסלול, ואחד הכרטיסים שיופיעו בדרך הוא 'מפגש עם אפיקורס'. החניכים יצטרכו לדון האם הכרטיס הזה שייך לדרך או שאינו חלק ממנה, כלומר האם המפגש עם האפיקורס מקדם אותנו על עבר היעד, אמונה, או שמא דווקא מעכב. מה אפשר ללמוד ממפגש כזה בדרך אל היעד? האפיקורס אמנם יערער את היסודות שאנו מנסים לבנות, אך בכך דווקא יקדם אותנו אל עבר בנייה עמוקה יותר ואל העמקה של הקושיות הקיימות באמונה.

נרצה להגיע עם החניכים למסקנות האלה:

כדי להגיע למטרה יש לעבור דרך.

אי-אפשר להגיע למטרה ללא דרך.

הדרך היא אתגר בפני עצמו. נתקלים בה בדברים מחזקים ובדברים הנראים מחלישים, אך החוכמה היא להשתמש בכל הדברים כדי להצמיח אותנו.

יש הרבה מה ללמוד מהדרך.

לפעמים יש מכשולים שאינם מקדמים אותנו אל עבר היעד בשום צורה, ועליהם נשתדל לדלג.

הקריאו לחניכים את הפסוק:

"וְהִזְהִרְתָּ אֶתְהֶם אֶת־הַחֻקִּים וְאֶת־הַתּוֹרָה וְהוֹדַעְתָּ לָהֶם אֶת־הַדֶּרֶךְ יֵלְכוּ בָּהּ וְאֶת־הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ" (שמות יח, כ).

סכמו עם החניכים

משה אומר לבני ישראל מהי הדרך ללכת בה; זה מה שחשוב לו ללמד את בני ישראל. לכאורה, מה זה חשוב מהי הדרך שהולכים בה? משנה התוצאה!

אך התורה מלמדת אותנו דבר חשוב: הדרך היא החשובה, כי ברגע שאנחנו יודעים מה הדרך שלנו, מהם הקווים המנחים אותנו, איך אנחנו מתחזקים בדרך ואיננו מתייאשים בתהליך ומבינים את חשיבותו, התוצאה כבר תקרה מאליה.

נספח 1

הגדרת 'דרך' - מילוג:

1. נתיב, מעבר כבוש או סלול לתנועת בני אדם או כלי רכב
2. כלל הפעולות שאדם עושה כדי להגיע למטרה מסוימת. "הוא עבר דרך ארוכה עד שהפך למומחה."
3. הצורה בה דברים נעשים; גישה; אופן. "צריך לדבר איתו בדרך יותר תקיפה."

נספח 2

מבזבזי הלוטו הגדולים: לאן הולך הכסף?

הצעיר הבריטי שמבזבז בלי הכרה ברחבי העולם, האב הצעיר שנעלם כאילו בלעה אותו האדמה, זה שתתם הכל וזה שאיבד - הסיפורים שיעזרו לכם לפנטז על זכייה בלוטו, ואולי גם לשמוח שאתם מסתפקים במועט

הבזבזן

מייקל קרול זכה לפני כעשר שנים ב-54 מיליון ש"ח. את כל הכסף הזה בזבז קרול על על מכוניות, הימורים, סמים, אלוהול, זונות וחברים - להם חילק מיליונים (איפה מוצאים חברים כאלה?). בין לבין הוא הספיק לבקר פעמיים בכלא, להתגרש, לקבל שלילת רישיון ולישון ביער בזמן שהוא חיפש לעצמו עבודה. כיום קרול עובד במפעל לביסקוויטים ומכריז על עצמו שהוא סוף סוף נהנה מהחיים.

המסוכן

במקרה של ג'פרי דמפיר מדובר ביותר ביש מזל מאשר מזל. בשנת 1988 הוא זכה בלוטו בסכום של 20 מיליון דולר. את הכסף הוא הוציא על מכוניות יוקרה, בתים וטיולים למקומות אקזוטיים, כאשר מכל אלה הוא קנה ונתן גם לחבריו הקרובים ולבני משפחתו. למרות שהוא נתפס כנדיב במיוחד, למישהו במשפחה זה לא היה מספיק. ב-2005, גיסתו של דמפיר, יחד עם בן זוגה, תכננו להרוג אותו ולזכות בכספי הירושה שלו. הם ירו בו ירייה אחת קטלנית, שהרגה אותו במקום, אבל כמובן נתפסו על ידי המשטרה ומהר מאוד מצאו את עצמם בכלא. לא שזה עזר לזוכה הלוטו לשעבר.

התמים

בילי בוב הארל זכה בשנת 1977 ב-31 מיליון דולר. הארל התמים, חילק את כספי הזכייה שלו כמעט לכל מי שביקש ממנו. קרובי משפחה שונים לחצו עליו לחלק להם את כספו ולעזור להם לצאת מחובות ולפתח את העסקים שלהם. ההתנהלות הזו עלתה להארל בחיי הנישואין ובצבירת חובות גדולים. שנתיים לאחר הזכייה הוא התאבד, כשאחד הדברים האחרונים שאמר הוא "הזכייה בלוטו היא הדבר הכי גרוע שאי פעם קרה לי".

הנושלוט

לוק פיטארד זכה בלוטו בסכום של שני מיליון דולר. את רוב הכסף הזה הוא הוציא בסך הכל על חתונה אחת, בית אחד ועל נופש באיים הקנאריים. 18 חודשים בלבד לאחר הזכייה, הכריזו בתקשורת שלוק שקוע בחובות. למרות ההצהרות האלה, לוק הודיע כי עדיין נשאר לו כסף אבל שהחליט שהחיים האלה הם פשוט לא בשבילו (ושוב אלוהים נותן אגוזים למי שאין שיניים). לכן הוא עשה את הצעד הכי מתבקש והלך לעבוד בסניף של מקדונלדס. לוק טוען שהוא נהנה מכל רגע ושממילא לא תכנן להפסיק לעבוד עוד לפני גיל 20, ככה שהכל מסתדר לטובה.

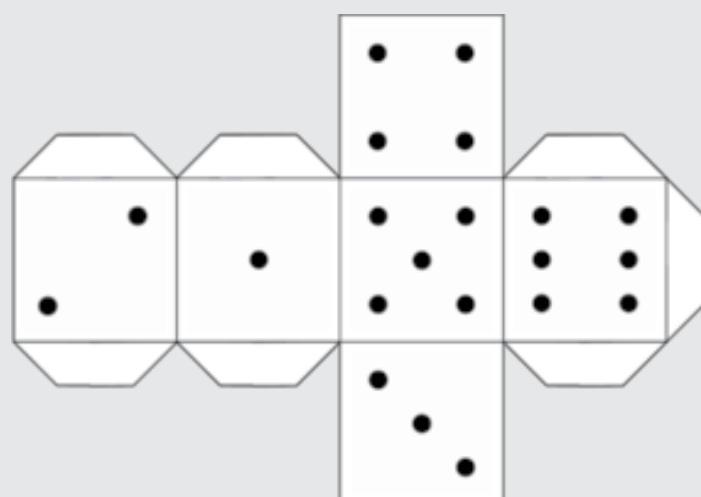
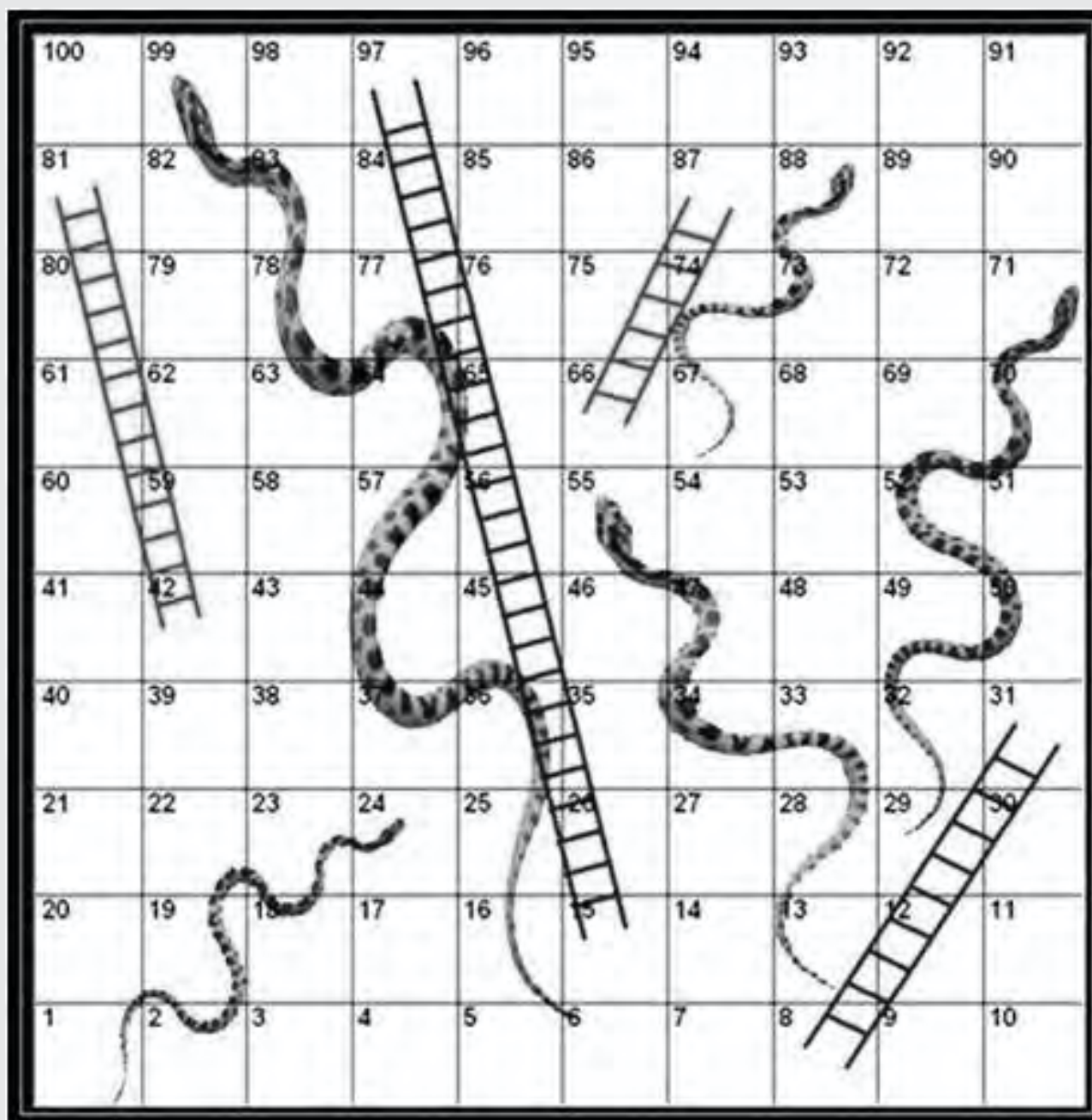
המיליון החדש!

100.000 ₪

מארי אלה שח באבא

תאריך

חתימה

דיאטה

למידה למבחן

אמונה

צביעת קירות

דיאטה

שיטת דיאטה חדשה ששמעתי עליה
מסיבה עם חברים
לראות מישהו רזה
לא להצליח למצוא בגדים בחנות
עוגת שוקולד גדולה
סלט חסה גדול
אנשים שאומרים "אתה לא תצליח"
אנשים מסביב שאומרים "כל הכבוד"
מפגש עם מישהו שעשה דיאטה והצליח
לראות שלא ירדתי במשקל

אמונה בה'

יש לי שאלות באמונה
קיבלתי משהו שהתפללתי עליו
המשפחה שלי דתית
יש רב שאני מעריך
מפגש עם אפיקורס
התגלתה פרשת שחיתות גדולה בישיבה
להתפלל בכל יום
שיעור תורה שבועי
מישהו שאני מכיר חלה
פספסתי את האוטובוס
וישר אחר כך הגיע טרמפ למקום שאני צריך (השגחה פרטית)

למידה למבחן

המורה של המקצוע מאמינה בי
ההורים שלי מאוכזבים כשאני מקבל ציון נמוך
במבחן הקודם קיבלתי 44
חוסר זמן
ההורים רוצים שאשמור על האחים שלי
אנשים שאומרים "אתה לא תצליח"
אנשים מסביב שאומרים "כל הכבוד"
חברים ללמוד איתם
ללמוד לבד למבחן
חומר משעמם בלימודים
חומר מעניין בלימודים

צביעת קירות

המדריכה תתאכזב אם לא אגיע
חברות קבעו להיפגש בזמן שקבעו בסניף לצבוע קירות
שובצתי בצביעת קירות למרות שרציתי להיות בריקוד
אין רעיונות מה לרשום על הקיר
אחרי שעות של ציור הגיע מישהו ואמר "רעיון גרוע"
צבעתי ובטעות יצאתי מהקווים
לא כל החניכים הגיעו לצביעה
אנשים מסביב שאומרים "כל הכבוד"
אנשים שאומרים "אתה לא תצליח"
סקיצה ברורה לצביעת קירות
נגמר הצבע באמצע הקיר

צידה לדרך

רקע והנחיות הפעולה

60 דק'

בפעולה הקודמת דיברנו על הדרך, על החשיבות שלה ועל מה שאנו מרוויחים ממנה. במהלך הדרך אנו נתקלים במצבים רבים שכדי להצליח להתמודד איתם נדרשות מאיתנו תכונות מסוימות. נגלה עם החניכים בצורה מעשית אילו תכונות נדרשות מכל אחד ואחת מאיתנו לדרך ולתהליך, ונבחן אילו תכונות ניקח איתנו כצידה לדרך.

מטרות

1. החניכים ייחוו את משמעות של הדרך כפי שלמדנו בפעולה שעברה.
2. החניכים יזהו את התכונות הנדרשות מאדם 'ההולך בדרך' ועושה זאת בדרכה של התנועה.
3. החניכים יתנסו במגוון התמודדויות שההליכה בדרך מזמנת להולכים בה.

למדריכים

אתם יכולים להיות המדריכים הכי מגניבים וליצור פעולה שהחניכים שלכם לא ישכחו. אומנם היא מצריכה קצת מאמץ, ולא, אי-אפשר פשוט לפתוח את הספר דקה לפני הפעולה, אבל הבטחה מאיתנו - זה בהחלט שווה את ההשקעה (השקעה בדרך ובתהליך עם החניכים משיגה תוצאות טובות, כבר למדנו את זה בפעולה הקודמת, לא?)

ציוד

משימות לחדר הבריחה (בנספחים), גפרורים, רמקול עם חיבור לטלפון, דף ועט, לוח מחיק או גיליון נייר, דפים עם שמות התכונות. אופציונלי - מקרן ומצלמה בטלפון.

גוף הפעולה:

שלב א' חדר בריחה!

הקונספט מוכר וידוע: החניכים נכנסים לחדר; המטרה שלהם היא לצלוח את כל המשימות כדי לגלות את הדרך החוצה. המשימות קשורות לבני עקיבא, למורשת שלה ולערכים שמנחים אותה. מה שחשוב בפעולה הוא לאו דווקא התוכן הקונקרטי והידע שירכשו דרך המשימות אלא דווקא החוויה עצמה. המשחק מאפשר לחניכים להתנסות הלכה למעשה עם מצב שבו יש להם מטרה וכקבוצה הם צריכים למצוא את הדרך החוצה. החדר ישקף איך מתמודדים עם קשיים בדרך, אילו תכונות נדרשו מהם במהלך העבודה ועוד.

לפני הפעולה פזרו את כל המשימות בחדר. אפשר להדביק אותן מתחת לכיסאות, מאחורי החלון, לשים בכיס חולצת התנועה של המדריכים, הכול לפי תנאי השטח שיש לכם בסניף, היו יצירתיים.

כנסו את החניכים והתחילו בסיפור מסגרת:

"השכנים מתלוננים על רעש והעירייה מאיימת לסגור את הסניף. בעוד רבע שעה בדיוק יתחיל הדיון בעירייה שיקבע את גורל הסניף. אתם חייבים לצאת מהחדר כדי להספיק להגיע לדיון ולהציל את הסניף! הבעיה היא שנגעלתם בחדר, והדרך להשתחרר היא רק בעזרת אמירת קוד של 7 ספרות. אתם יכולים לחפש רמזים בחדר - כל דבר יכול לשמש רמז למספר. בהצלחה!"

החל משלב זה אינכם עוזרים לחניכים. הפעילו מוזיקה ברקע (על פי משימה 5) ותנו לחניכים להתמודד עם החדר. אם אפשר נעלו פיזית את חדר הפעילות ופתחו אותו כאשר החניכים ימצאו את הקוד. בצד החדר הניחו דף ועט שבהם החניכים יוכלו לרשום כל מספר שימצאו.

כמו בכל חדר בריחה עליכם להפעיל את החדר, לעזור להם כשהם ממש במצוקה ומבקשים עזרה ולכוון מדי פעם לכיוון הנכון. השתדלו לעזור במיניון הנכון - שלחניכים יהיה קשה ומאתגר, שיצטרכו להתאמץ באמת אבל יצליחו לגלות בסוף את הקוד.

משימה 1

לפני המשימה

חתכו את הלוח (נספח 1) ואת הרכבים (נספח 2). על הרכב שכתוב עליו "שבט" _____ מלאו את שם השבט שלכם, ובציוד השני כתבו את הספרה 3. סדרו את הרכבים בדיוק כמו בנספח 2.

במהלך המשימה

אמרו לחניכים כי אין להרים מהלוח שום מכונית; מותר רק להזיז אותן קדימה ואחורה ואסור לשום מכונית לעלות על חברתה. על החניכים להוציא את הרכב שכתוב עליו "שבט" _____ בלי להרים את המכוניות מהלוח! אחרי שהוציאו אותה מהלוח, הם יוכלו להרים אותה ולראות את המספר שתחתיה (3).

משימה 2

לפני המשימה

חתכו את הספרה (נספח 3) בדיוק לפי הסימנים, שימו בשקית והניחו אותה במקום כלשהו בחדר.

במהלך המשימה

על החניכים לחבר את הפאזל. הם אינם יודעים שזו ספרה ואל תרמזו להם, הם יצטרכו להבין זאת לבד. אחרי שירכיבו את הפאזל הם ימצאו את הספרה 6.

משימה 3

לפני המשימה

החביאו במקום כלשהו בחדר את הפתק (נספח 4).

במהלך המשימה

אחרי שהחניכים ימצאו את הפתק הם יצטרכו לעלות על התשובה, כמובן ללא עזרת המדריכים.

התשובה היא 7 - המדינה בת 70, לחלק למספר המילים בשתי השורות האחרונות בהמנון התנועה (קדימה בני עקיבא הידד במעלה, קדימה בני עקיבא הידד במעלה)

משימה 4

לפני המשימה

תלו במקום בולט את נספח 5, שבו משולש שזווית אחת בו אינה ידועה. את הזווית שבנספח 6 גזרו, ומאחורי כל אחת מהן כתבו את המספר הכתוב ליד המשולש. פזרו את הזוויות ברחבי החדר.

במהלך המשימה

החניכים יצטרכו למצוא את הזוויות המפוזרות ולהתאים את הזווית הנכונה למשולש. המספר שכתוב מאחורי הזווית הנכונה הוא המספר הבא בקוד.

הזווית הנכונה היא זווית של 58 מעלות, על פי סכום זוויות במשולש - 180. מאחורי זווית זו תהיה כתובה הספרה 2.

משימה 5

לפני המשימה

פתחו את רשימת ההשמעה (נספח 7) של השירים שבכותרת שלהם או בשורה משמעותית בשיר נזכרת המילה "חמש". כאשר החניכים ייכנסו לחדר רשימת ההשמעה תתנגן ברמקול שתכינו מראש. רשימת ההשמעה תתנגן שוב ושוב עד שהחניכים יפתרו את כל החידות בחדר.

במהלך המשימה

החניכים יצטרכו להבין שהשירים הם רמז ולזהות בהם את הספרה חמש. אם הם ממש לא בכיוון, אפשר לרמוז להם להקשיב לשירים.

משימה 6 - חידת גפרורים

לפני המשימה

סדרו את הגפרורים על שולחן בחדר (כמו בנספח 8).

במהלך המשימה

הבהירו לחניכים שעליהם להזיז גפרור אחד בלבד כדי שהמשוואה תהיה נכונה. המספר שהם שינו הוא המספר החסר בקוד. אפשר להכין פתק עם הוראה זו ולהניח ליד חידת הגפרורים. כאשר יצליחו לפתוח את החידה יגלו החניכים שהמספר הוא 11 (פתרון בנספח 9).

משימת 7 - משימת סדר

לפני המשימה

תלו על דלת החדר 'מערכת יומית' (נספח 10). החניכים יצטרכו לסדר את הקוד על פי התאמת כל משימה לזמן במערכת. לדוגמה, הדבר הראשון במערכת הוא שיעור נהיגה. המשימה הראשונה הייתה קשורה למכוניות, ולכן המספר 3 שגילו במשימה זו הוא הראשון בסדר המספרים.

במהלך המשימה

בהתאם לצורך של החניכים, אפשר לתת לחניכים רמזים שיעזרו להם להבין מה התפקיד של המערכת.

אחרי שיבצעו את כל המשימות וכל המספרים יהיו בידיהם, ואחרי שייסדרו את המספרים על פי המערכת, יצא להם הקוד הזה: 3672511.

כאשר ייתנו לכם את הקוד הזה, תוכלו לפתוח להם את הדלת.

למדריכים

שלב השיקוף משמעותי וחשוב, כי כולנו לומדים הכי הרבה מתוך דוגמאות והתנסויות שאנו חווים בעצמנו. השיקוף והדיון מאפשרים להגיע לרמה גבוהה יותר של הפנמת המסר. אם אתם משקיענים במיוחד חברו מצלמה, צלמו מצבים שהייתם רוצים לשקף לחניכים והראו להם בשלב השיקוף

סיכום

בחנו היכן התכונות שרשמתם בשלב הקודם פוגשות אתכם בחיים. שאלו:

- מה היה קורה אילו נתנו לכם את הקוד בהתחלה?
- האם הפעולה הייתה מעניינת? בכנות, האם מה שהנחה אתכם הוא רק מציאת הקוד, או שגם הדרך הייתה מעניינת?
- מה למדתם על עצמכם מהדרך?
- מהן התכונות החשובות כדי לצלוח דרך ארוכה ומאתגרת בצורה טובה, יעילה ושמחה?

התמקדו בתכונות העיקריות הנדרשות מהאדם ההולך בדרך ורוצה לעשות זאת לאור השקפת התנועה.

כדי להגיע למטרה מסוימת אפשר לפעול בדרכים שונות. לדוגמה, אם משהו רוצה לאכול פסטה ברוטב עגבניות יש לו כמה דרכים להגיע לאותה תוצאה: לבקש מההורים שיכינו לו, לקנות מוכן, להכין לבד. גם לפתרון בחדר הבריחה יכולנו להגיע בדרכים שונות, וכל דרך הייתה דורשת מאיתנו דברים שונים.

בשבועיים הראשונים של חודש הארגון דיברנו על הרצון שלנו להוביל דברים גדולים בעם ישראל. דיברנו על איך אנחנו הופכים שליחים למען הצרכים של עם ישראל, וגם לזה יש הרבה דרכים להגיע. דברו על התכונות העיקריות שצריכות להוביל את הדרך שבה אנו פועלים.

בכל פעם הניחו באמצע דף עם אחת התכונות שלהלן, ושאלו את החניכים מה היא אומרת מבחינתם. דברו עליה קצת, בחנו איפה היא התבטאה או הייתה צריכה להתבטא בחדר בבריחה ואיפה היא צריכה להתבטא בפעילות שלנו בעם ישראל.

שותפות - לא חניך או שניים שמנסים לפתור את כל החדר לבד כי חושבים שהם יכולים לבד, אלא משימה של שבת. לא לפעול בעם ישראל כציבור יחיד, שבו נמצא כל הטוב והוא מתנשא מעל שאר העם ובה להציל משהו שחיצוני לו, אלא לפעול יחד, עם כל העם, מתוך הבנה שאנחנו שותפים למשימות הלאומיות שלנו.

ודאות - ידיעה שנצליח, לא לדבר בכלל דיבור מייאש, להיות בטוחים בהצלחה שלנו. להיות ודאיים בתהליך הגאולה. לדעת שאנחנו בדרך הנכונה, שגם כשאנחנו לא רואים את האופק אנחנו פועלים למען הגאולה ומקבלים אותה.

אמון - זה בזה, ביכולת שלנו להצליח, שאנחנו בדרך הנכונה. סבלנות - כלפי התהליך, כלפי כל משימה. הבנה שחייבים לעבור כל שלב וכל משימה כדי להגיע לתוצאה, סבלנות כלפי כל אחד מהחברים. לדעת שתהליך משמעותי יכול לקחת הרבה זמן, אבל אנחנו מתקדמים בדרך.

אקטיביות - שכל אחד יקבל אחריות למשימות, יעשה ולא יחכה שאחרים יעשו, להיות פעילים ונמרצים במשימות. לקבל אחריות מעשית למה שמפריע לי בעם ישראל או למה שחשוב לי לקדם ולא לחכות שאחרים יעשו במקומי.

במהלך כל הזמן שהחניכים פותרים את המשימות והמדריכים אינם שותפים פעילים לפתרון ולהתמודדות עם המשימות, אחד המדריכים יעמוד בצד (בלי שהחניכים ישימו לב) ויכתוב פרוטוקול. למשל, איך חניך אחד אמר: "עזבו, אין לי כוח, אני אשב בצד עד שתסיימו", או חניכה אחרת הציעה רעיונות.

המטרה היא לא להביך חניך על מה שהוא אמר אלא להציג את הקולות שנשמעו ולהראות שבכל תהליך יש כמה שלבים בדרך להשגת המטרה - ייאוש, חיפוש פתרונות, חשיבה מחודשת ועוד. המטרה היא בעיקר ללמוד מהתכונות של החניכים שקידמו את הקבוצה.

לאחר סיום חדר הבריחה בהצלחה הושיבו את החניכים ושאלו אותם קצת על החוויה:

- מה דרשה מכם העבודה על פתרון חידת החדר?
- מה היה קשה? מה עזר לכם?

הסבירו את מטרת השיקוף והבהירו שכל מה שתצטוו או תראו הוא לצורך לימוד של כולם ולא ביקורת אישית על אף אחד. הקריאו לחניכים את הציטוטים או המצבים שכתבתם, ואם צילמתם את הדברים הראו להם את הסרטונים. זה ישקף לחניכים איך התמודדו עם התהליך והקשיים שבדרך. במהלך השיקוף פתחו דיון עם החניכים:

- אילו תכונות נדרשו לצורך ההגעה ליעד? (שלא להתייאש, יצירתיות)
- מה הרגשתם בקשר לאמירה או התנהגות מסוימת ששיקפנו? למה אמרתם או עשיתם ככה?
- איך הייתם עושים טוב יותר - לא בפתרון החידות אלא בהתנהגות שלכם?

כתבו על לוח מחיק או בגיליון נייר את התכונות שנדרשו להם במשימה.

אחרי שתעברו על כל התכונות ותבינו היכן הן מתבטאות בחדר הבריחה, ודאו שהחניכים מבינים איך זה צריך להתבטא בחיים שלהם ואת הקשר של 'הדרך' לפעולות בשבועיים הראשונים של חודש הארגון. כל הלמידה על הדרך היא כדי להבין איך אנחנו רוצים לפעול את כל מה שחשבנו ודיברנו עליו בשבועיים הראשונים.

הצעה לצ'ופר

מפתחות (מפתחות ישנים, אפשר לנסות לבקש גם מחנויות של שכפול מפתחות), ולכתוב: "שתוכלו לצאת ולא תצטרכו לברוח משום חדר, ואם בכל זאת לברוח - לפחות אתם יודעים מהן התכונות הנצרכות כדי להצליח לפלס דרך לעבר המטרה"

נספח 1

לוח שעת שיא

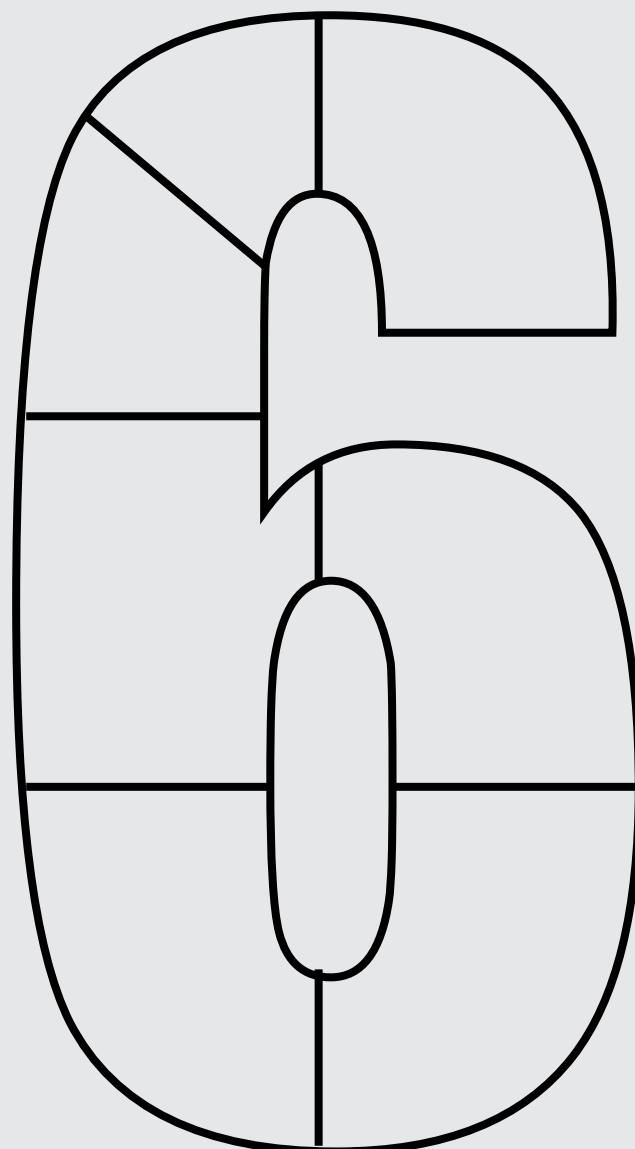
נספח 2

חידת שעת שיא

בני עקיבא	סניף	תורת ישראל
קומונרית	גרעיני נחשון	חודש ארגון
עם ישראל	השחר	שבט _____
תורה ועבודה	גרעין יונתן	יובל
		הגשמה

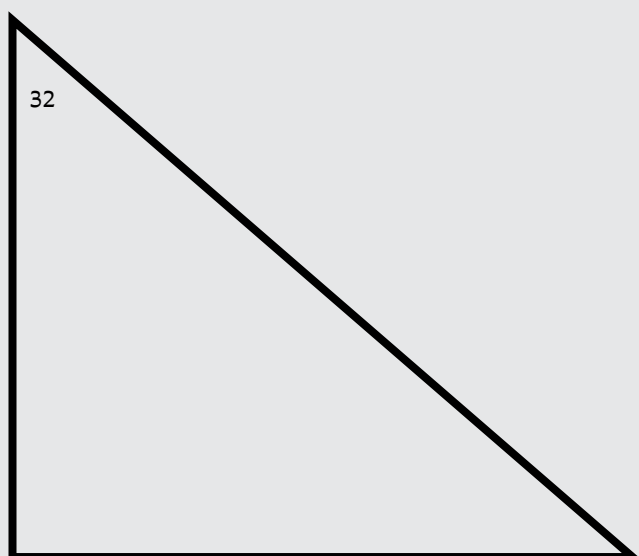
נספח 3

פאזל

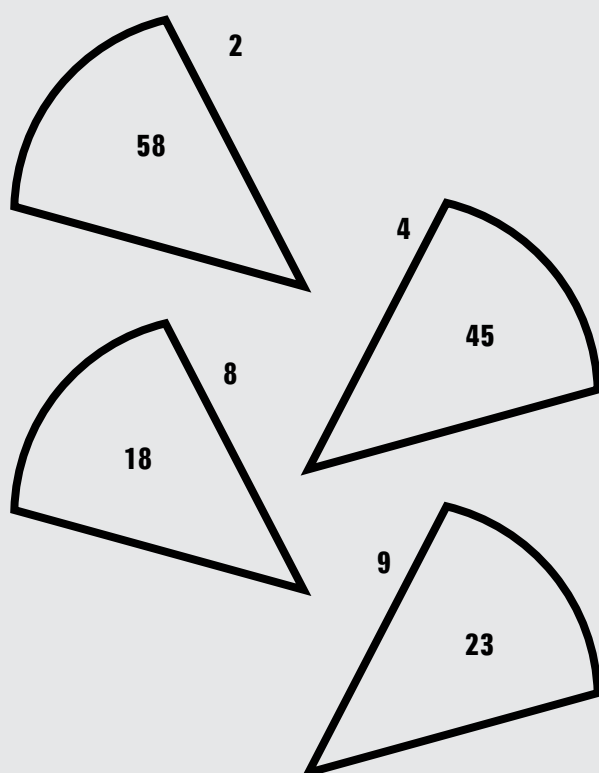
נספח 5

משולש חסר

נספח 6

זוויות להשלמת המשולש החסר

נספח 4

מתמטיקה

אני מספר שנותיה של מדינת ישראל

מספר המילים בשתי השורות האחרונות
של המנון התנועה

נספח 7

רשימת השמעה עם המילה חמש

<https://goo.gl/6ZGdYL>

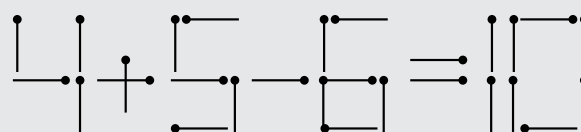
נספח 10

מערכת יומית

מערכת שעות יומית	
שיעור נהיגה	8:00
הפסקה - משחקי הרכבה	9:15
שיעור חשבון	10:00
שיעור הנדסה	11:00
שיעור מוזיקה	12:15
ארוחת צוהריים - על האש!	13:00
יציאה הביתה	13:30

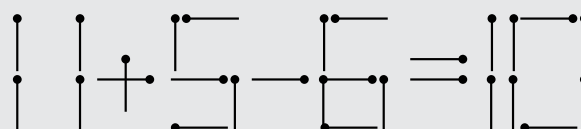
נספח 8

חידת גפרורים

נספח 9

פתרון חידת גפרורים

צא מאצטגנינותך

רקע
והנחיות הפעולה

30-20 דק'

כשותפים בתנועת בני עקיבא יש לנו כוחות כיחידים וכפרטים לחולל שינויים משמעותיים במסגרת התנועה, ולא להתרגל למה שקורה במציאות אלא להיות חלק מההיסטוריה, לעשות שינויים.

מטרות

1. החניכים יכירו שביכולותיהם לחולל שינויים גדולים במציאות.
2. החניכים יתרגלו חשיבה ברמת המקור: איך אפשר לעזור ברמה רוחבית ועמוקה יותר.

להרחבה

עשייה - חב"ד

ציוד

קטעי נספח 1 גזורים, ציוד לבית המשפט - שלטי משתתפים (נספח 2), פטיש שניצלים לשופט, שולחן, מפה, גלימה, כרטיסיות מצבים (נספח 3).

גוף הפעולה:

שלב א

בשלב זה נסתכל עם החניכים בשינויים שבני עקיבא עשתה במשך השנים. נראה להם את הכוח שיש לבני עקיבא, התנועה שהם חלק ממנה, וגם נעצים אותם - הם יבינו שגם הם יכולים להיות כתובים בהיסטוריה של עם ישראל ושל המדינה.

לפני שתקריאו את הקטעים שאלו את החניכים:

- למי אתם חושבים שיש הכי הרבה השפעה במדינה?
- איך אנחנו יכולים להשפיע?

הקריאו את הקטעים לפי הסדר (נספח 1).

בסוף כל קטע שאלו את החניכים:

- מה קראנו?
- האם אתם חושבים שהפעילים חשבו שהמעשה שלהם יחולל כזה שינוי?

סכמו עם החניכים:

יש לנו כוח רב בתור חניכים בתנועה, וביכולתנו לחולל שינויים גדולים.

שלב ב

למדריכים

בשבטים עם מספר חניכים גדול אפשר לחלק חלק מהחניכים לקבוצות של הסגגורים והשאר יהיו חבר מושבעים, או לחלופין לחלק לשש קבוצות וכולן יפעלו במקביל עם סיפורי המקרה. השתמשו בכוח שיש לחניכים רבים, הפעילו אותם כך שאף אחד לא ישב בצד, חסר מעש

ריאלית לחלוטין. בבקשו להיות מציאותי, אברהם אינו מעלה על דעתו אפשרות כי דבר גדול מעין זה יתרחש, לכן בא הקב"ה ומלמדו - צא מאצטגנינות שבך, האמן בכח שמעבר, למד לחלום. קריאת פסוקים קדמוניים אלה בדור בו אנו חיים מקבלת פרספקטיבה רחבה בהרבה. כבר אז, רגע לפני יצירת העם היהודי, מלמד הקב"ה את אבינו מולידינו אברהם על קורות בניו בכל הדורות. אלפי שנים לאחר מכן, כנגד כל הסיכויים והסטטיסטיקות, בני אברהם קמים מעפרם כאודים מוצלים מאש ושבים לארץ המובטחת שניתנה לאברהם בפרשתנו. כל זאת מכח אותו חזון - צא מן האצטגנינות שבך - השמים הם הגבול" (הרבנית עו"ד ד"ר פנינה נויבירט).

שאלו את החניכים:

- לפי הקטע, מדוע אסור לספור את בני ישראל?
- מה אנחנו יכולים ללמוד מהפסוקים האלה?

אפשרות ב

יוסטינה הייתה נערה בשואה, וכתבה יומן שמתעד את קורותיה בשואה. הקטע הזה מובא מתוך יומנה:

"ההיסטוריה לא תסלח לנו דווקא על העוון הזה..."

איזה אדם ששכלו בריא יכול לשאת כל זאת בשתיקה? היכן הסיבה הגדולה שבגללה עלינו להמנע מן התגובה היחידה, הראויה לאדם שיש לו כבוד עצמי? ההיסטוריה תגדה אותנו לנצח.

אם נשאר לנו מוצא, אין זה אלא להציל את עצמינו בפני משפטו של העתיד"

(מתוך יומנה של יוסטינה).

שאלו את החניכים:

- איך יוסטינה מעודדת את שאר הנערים לפעול למרות הסכנה שהם ייתפסו?
- מה אתם חושבים שייכתב בספרי ההיסטוריה בעוד 100 שנה על מה שקורה היום?
- מה אתם חושבים שאנחנו יכולים לשנות בספרי ההיסטוריה?

סיכום

סכמו עם החניכים את כל השלבים שעברו בפעולה: ראינו בתחילת הפעולה שגם לנוער שצומח מבני עקיבא יש כוח לשנות ולחולל שינויים. לאחר מכן התנסו בעצמנו בחשיבה איך במצבים יומיים אפשר למצוא פתרונות כלליים, לאומיים, וסיימו באמירה שחשוב לשנות, שיש לנו אחריות וכוח כלפי המציאות לשנות את המציאות גם אם היא נראית בלתי ניתנת לשנות.

דמו בית משפט. חלקו את החניכים לשופט ולשתי קבוצות של סנגורים; קבוצה אחת תשב ליד השלט סנגור 1 והקבוצה השנייה ליד השלט סנגור 2. בין הקבוצות הציבו את שלט השופט (נספח 2).

תנו כרטיסייה לכל קבוצה (נספח 3). הקבוצה של סנגור 1 צריכה למצוא פתרון קונקרטי לבעיה או עשייה נקודתית (לדוגמה, אם חסר כריך נביא כריך, או במקרה של אסונות טבע, לארח תושבים שמתקשרים).

הקבוצה של סנגור 2 צריכה למצוא לבעיה פתרון ברמה מערכתית (לדוגמה, אם חסר כריך - להקים גמ"ח כריכים בבית הספר או גמ"ח כריכים ארצי בכל בתי הספר במדינה. במקרה של אסונות טבע יהיה עליהם לחשוב על הקמת מוקד אירוח עוד לפני שיש אסון; משהו מאורגן שישמש בכל עת שצריך).

בכל פעם תנו לקבוצה חמש דקות לחשוב על פתרון, ולאחר חמש דקות התכנסו והקבוצות יציגו את פתרונותיהן לשופט. השופט יכול לחדד ולשאול: "למה חשבתם על הפתרון הזה?" "לכמה אנשים הפתרון יכול לעזור?" "האם תוכלו לתת שמות של שלושה אנשים שיוכלו לגרום לפתרון לצאת לפועל?"

בסיום בית המשפט שאלו את החניכים:

- על איזה פתרון היה לכם קל יותר לחשוב, ברמה הפרקטית והעכשווית או ברמה הלאומית?
- האם אתם תופסים את עצמכם בתור חבורה של אנשים שיכולה לחולל שינוי?
- הסתכלו בכל הפתרונות שהצעתם: אילו מהפתרונות באמת בני יישום?

שלב ג סיכום

למדריכים

אתם מכירים את החניכים שלכם הכי טוב: חלק מהשבטים יתחברו לסיכום מאברהם אבינו, וחלק דווקא יתחברו לסיכום מיומנה של יוסטינה. כדי שהחניכים יצאו עם מסר להמשך, בחרו את הסיכום שלדעתכם הכי מתאים להם

אפשרות א -

"והנה ישראל - אסור לספור אותם... מחמת שאין יכולת לתפוס ישראל במחשבה, כי הם למעלה מן ההשגה. ולכן, כיון שישאל למעלה מן ההשגה, לכן לא ראה אברהם אותם כשהביט במזלות, כי אי אפשר להביט דבר כזה במזלות. וזהו שאמר השם יתברך: אם תוכל לספור את עפר הארץ... כלומר, שישאל, אין להם מספר מחמת היותם שבר שאין להם השגה ותפיסה בעולם הזה, ולכן מחמת זה אין אתה רואה אותם במזלות, ובאמת תוליד". הורתו של העם העברי, זרע אברהם, היתה מנוגדת לכל היגיון בריא, בלתי

התנועה נוסדה בל"ג בעומר ה'תרפ"ט (1929) בירושלים על ידי יחיאל אליאש, באותה עת צעיר בן 21, מנחם חרובי (חרובסקי) וגורמים נוספים מהפועל המזרחי. למעשה התנועה הוקמה עוד לפני כן, במהלך החורף של אותה שנה, אך בל"ג בעומר תרפ"ט מספר החברים בתנועה עמד על 80 נפש ולכן הוחלט שיום זה יוגדר כיום ההקמה הרשמי שלה.

(מתוך ויקיפדיה)

שר החינוך מוקיר תודה ליוזמה שסחפה מדינה שלמה

26/11/2015

לפני 3 שנים בעקבות יוזמה אישית אחת התחיל להתגלגל הרעיון של ייסוד יום הוקרה ארצי לפצועי צה"ל. תנועת בני עקיבא גרתמה ליוזמה של רכז מחוז דרום אליעד אברקי והחלה לציין את יום ההוקרה בסניפי התנועה ולפעול להכרה רשמית ביום זה כיום ממלכתי רשמי שתציין מדינת ישראל כולה. הפעילות הציבורית זכתה להצלחה ובשנה שעברה צוין יום ההוקרה בכל הארץ בעקבות החלטת ממשלת ישראל.

(חדשות-מורשת)

בני עקיבא מציגה: קייטנת "כלא" למען פולארד

בניסיון להגביר את המודעות למאסרו של ג'ונתן פולארד, עשרות חניכים יהיו "אסירים" בסניף שהומר ל"כלא". המזון - לחם וגבינה, ה"סוהרים" - בני ישיבות, ההשכמה - ב-6:00 בבוקר. רכז ההדרכה: "מבין את הרגישות, אבל זו יוזמה של הנוער"

צופיה הירשפלד פורסם: 16:00, 04.07.11

מי רוצה להיות אסיר? סניף בני עקיבא בעמק המצלבה בירושלים הפך היום (ב') ל"בית כלא שמור", שבו ישהו בשבוע וחצי הקרובים "אסירים" חניכי התנועה הדתית וכמה נערים פעילי מרצ, שינוהלו על-ידי מדריכים - "סוהרים". בבני עקיבא קוראים ליוזמה קייטנת "חום ליונתן" שמטרתה להגביר את המודעות לשהותו הארוכה של המרגל הישראלי ג'ונתן פולארד בכלא האמריקני.

אל "הכלא" שבנו בעצמם, נכנסו החניכים (בני 15-18) בתאריך סמלי - 4 ביולי, יום העצמאות האמריקני. הסניף הוקף גדרות תיל, במקום חולצות טריקו החניכים ילבשו מדי אסירים, ואת השוקו והלחמניה יחליפו לחם וגבינה. הנסיעה ל"סופרלנד" הומרה בהשכמה בשב בוקר למסדרים ו"עבודות שירות".

ה"אסירים" בכניסה לכלא (צילום: צביקה קליין)

את "בית הכלא" מנהלים בחורי ישיבה מעל גיל 18, שאמורים לנהוג בקייטנים שלהם בנוקשות. לאחר ההשכמה ו"ספירת האסירים" ייצאו החניכים לאזורים מרכזים בעיר כדי להחתים עוברים ושבים על עצומות לשחרורו של פולארד. לארוחת צהרים הם יקבלו לחם ונקניק, ובשעות אחרי הצהריים ישמעו הרצאות מפני רבנים כמו הרב שלמה אבינר, ויפגשו עם חברי כנסת שונים

סגן שר החינוך, אבי וורצמן, פצוע צה"ל יור תנועת הנוער הלאומי בית"ר ניסים שלום ומוזכ"ל בני עקיבא דני הירשברג

הנשיא ביום ההוקרה לפצועי צה"ל: "אילו בנחרתי רק בשביל להיות מוכח ביום הזה, ריינג'". ביום שלישי האחרון התקיים יום ההוקרה הממלכתי הראשון לפצועי צה"ל אותו יום והוביל אליעד אברקי, רכז מחוז דרום בתנועת 'בני עקיבא'. את הטקס הממלכתי ב'בית הלוחם' בתל אביב פתח הנשיא ראובן (רובי) דיבלין ואמר, "החברה בישראל צריכה ללמוד מכם הפצועים מהו תהליך ומה חשיבותו של צעד קטן". במהלך הטקס העניקו מוזכ"ל תנועת 'בני עקיבא' דני הירשברג ואליעד אברקי, מגן לשם כבוד ללוחמים החברים בנבחרת 'בית הלוחם'. סגן שר החינוך, אבי וורצמן שהוביל את יום ההוקרה במערכת החינוך אמר בטקס: "זו הסנונית הראשונה באמירת התודה לפצועים ומחובתנו להמשיך ולזכור אותם לאורך כל השנה. בשבוע הקרוב, מאות אלפי תלמידים הצדיעו לפצועים ונחשפו לא רק לגבורת הקרב, אלא בעיקר לגבורת החיים".

(מתוך העיתון 'שביעי')

סנגור 1

סנגור 2

שופט

נשמע שיש כעת כוננות למלחמה באזור הדרום: גייסו חיילים, גייסו גם את השכן שלך למילואים, שיש לו חמישה ילדים.

היום בבית הספר נתקלת בילד שיושב לידך ובזמן הפסקת עשר תמיד הולך מהר לשירותים, וחוזר בסוף ההפסקה. כבר כמה ימים אתה שם לב שהוא נראה רעב, ונראה לך שאין לו אוכל להפסקת עשר.

יש התרעות לשלג כבד באזור ירושלים; יכול להיות שהוא יחסום כבישים ואולי אפילו לא יהיה חשמל בכל העיר. יש משפחות שנזקקות לחשמל (ילדים קטנים, חולים וקשישים).

מ"הבית היהודי" ומ"קדימה". בערב יקבלו לחם ושוקולד וישלחו לישון על מזרנים שהונחו על הרצפה.

"המטרה היא לעלות את הנושא של יונתן פולארד למודעות הציבורית", מסביר יוני ורנר, רכז הדרכה של מחוז דרום. "אנחנו רואים בפולארד יהודי שמוסר את חייו למען המדינה. אנחנו לא מתיימרים לשכנע את הממשל הידידותי בארצות הברית, אנחנו אומרים לממשלה שלנו שהיא צריכה לעשות את הכל כדי להביא לסיומה של הטרגדיה הנוראית הזו. אין סיבה שפולארד לא יהיה פה מחר".

הכלא שלכם מזכיר את הצינוק שעשו לגלעד שליט והתקבל בציניות.

"כבר לפני שלושה חודשים התחלנו את החשיבה על בית הכלא, עוד לפני שמישהו שמע על הצינוק. במקרה זה הצטלב. אבל יש הבדל מאוד גדול ביניהם. פה מדובר בבני נוער שלא בחרו לעשות את זה מול התקשורת, ולא מצטלמים לשעה, אלא תורמים שבוע וחצי מהחופש הגדול שלהם".

הכנסת בני נוער לבית כלא, גם אם הוא לא אמיתי, לא נראית לכם בעייתית?

"אני חושב בדיוק ההפך. אני מבין את הרגישות, אבל כל היוזמה באה מהנוער. הם ביקשו את זה, הם הובילו את היוזמה, וגם הם בנו לעצמם את הכלא. זה בא ממקום מאוד אמיתי. יש בהם נכונות לוותר על כל הנוחיות שהם הורגלו בה, לוותר על הפייסבוק, על המחשב, הסרטים, על האפשרות לקום וללכת לישון מתי שבא להם, רק בשביל לבוא לכאן ולהרגיש כמו יונתן פולארד. אני חושב שזה מראה איזה נוער נפלא יש לנו. אפילו בני נוער של מרצ ששמעו על היוזמה הצטרפו אלינו".

למה קייטנת הכלא של פולארד ולא הצינוק של גלעד שליט?

"אנחנו עוסקים כל השנה בגלעד שליט. עשינו למענו ערבי תפילה ולימוד והרגשנו שבמקביל לעשייה המבורכת עבורו, צריך לדאוג שגם הנושא של פולארד לא יוזנח".

דובר נוער מרצ, ירין שכטר: "אנו רואים את עצמנו מגויסים לחלוטין למאבק לשחרור פולארד, ופועלים בשיתוף פעולה עם בני עקיבא וכל שאר הארגונים שלוקחים חלק במאבק החשוב הזה. מעבר לעובדה שמדובר באדם שפעל למען מדינת ישראל ובשליחותה, לאחר 26 שנה יש כאן מקרה מובהק של הפרת זכויות אדם. עשרות בכירי ממשל, ביטחון ומשפט אמריקנים כבר קראו לשחרורו וקבעו שהמאסר לא רק חסר פרופורציה אלא גם נבע מהאשמות שווא. אי-אפשר לתמוך בשוויון ובזכות לצדק, מבלי להתגייס בכל הכוח להפסקת הטרגדיה הזו".

(מתוך אתר YNET)

הערך והדר, יוזמים הלכה למעשה

רקע
והנחיות הפעולה

60-45 דק'

החניכים יעמיקו את תחושת ההזדהות עם תפיסת הדרך בחייהם האישיים, התנועתיים והלאומיים. אחרי חודש שלם שדיברנו על יעדים ועל דרך, על הערכים המנחים אותנו ועוד, הגיע הזמן לתרגם את הלמידה למעשים. המטרה שלנו היא לקיים ערב שבו החניכים יוזמים עשייה לאור הנלמד. כדי לתכנן ערב כזה יש לבנות תוכנית עבודה כמו למבצע צבאי: לחשוב אילו קשיים צפויים בדרך ואילו תכונות מעשיות נדרשות כדי לצאת לעשייה מסוימת ברמה הלאומית.

חשוב לנו שסיום של מיזם גדול כל כך כמו חודש ארגון יוביל הישר למיזם הבא. צמיחה של השבט כקבוצה וכיחידים חייבת להימשך כדי שלא לנבול ולהיתקע במקום או חס וחלילה לסגת אחורה.

מטרות

1. החניכים יעבדו את התהליך האישי שעברו במסגרת הפעולות בחודש ארגון.
2. החניכים ייזמו תהליך עם יעדים קונקרטיים שבראשו מטרה המנחה אותו.
3. החניכים יתנסו בעבודה משותפת לקראת עשייה לאומית-חברתית.

ציוד

גיליון לכל קבוצה, נספח 2/3 גזור לפי בחירה, לוח ניקוד לפי הפרמטרים, ציוד בסיסי, טופס תכנון מיזם (נספח 4) לכל קבוצה.

גוף הפעולה:

שלב א

בחודש הארגון עברנו שמונה פעולות, וכעת נרצה לעבד את התהליך ולסכמו עם החניכים. פזרו בחדר משפטי מפתח מהפעולות הקודמות (נספח 1).

למדריכים

בשבט קטן, עד 20 חניכים: פזרו את המשפטים על הרצפה. בשבט גדול: תלו את המשפטים על הקירות, והציבו מדריך ליד כל משפט או שניים

החניכים יבחרו את המשפט שהם מתחברים אליו ביותר. בשבטים קטנים עשו סבב ובקשו מכל חניך לומר:

- איזו פעולה הייתה לך משמעותית?
- למה בחרת את המשפט הספציפי?
- מה אתה לוקח לחיים מהפעולה הזאת?

בשבטים גדולים המדריך שיעמוד ליד כל משפט יעשה סבב עם החניכים שבחרו במשפט שלצידו (כדי שלא לייצר סבב גדול ולתת מקום לעיבוד התהליך האישי של כל חניך).

חלק ב מבצע מאסטר שף של עשייה חברתית

עשו פתיח מעניין:

למדריכים

גם פה התאימו את הפתיחה לחניכים שלכם. בחרו במה שהם ייהנו ויתלהבו ממנו למעצבת- כל משפט רשום בגדול, כמו סטיקר.

חשוב לשדר שהכול אפשרי ושאתם רק מחכים לרעיונות של החניכים; לא צריך להישאר מקובעים.

מה שחשוב הוא שתהיה לחניכים משימה גדולה שמנחה את המיזם הספציפי שלהם. דרך ההתנסות נלמד שפה, נסכם את הלמידה בחודש האחרון וכמובן ניצור חוויה חיובית של החניכים בעשייה משותפת.

אפשר להחליט מראש אם חלק מהמשימה של החניכים הוא לבצע את המיזם שבחרו בשבוע הקרוב או שכרגע רק מתכננים, והחניכים יחד יבחרו את אחד המיזמים ויבצעו אותו לאחר חודש ארגון.

סיכום

אחרי שהחניכים יסיימו לתכנן את המיזם שבו יחד. כל קבוצה תציג את תכנון המיזם שלה, ואתם תיתנו ניקוד על פי הפרמטרים שנקבעו מראש. אפשר למלא את הניקוד בלוח ניקוד גדול.

לאחר סיום הניקוד והכרזה על המיזם הזוכה כדאי לתת דגש על הסיבות שהוא נבחר כזוכה. על פי הקריטריונים שנבחרו, הקבוצה הזוכה היא הקבוצה שיישמה בצורה הטובה ביותר את מה שלמדנו בחודש הארגון. הראו לחניכים איך כל חלק בטופס תכנון המיזם קשור לדברים שלמדנו.

אם החלטתם לבצע את המיזם אחרי חודש הארגון, מנו עכשיו את החניכים שאחראים להזכיר את המיזם לכל השבט מייד אחרי שבת הארגון ולחלק תחומי אחריות לכולם.

עצבו את החדר כמו זירה של מאסטר שף. שימו לכל קבוצה קופסת הפתעות, והחניכים יתחלקו לקבוצות, ולכל קבוצה יהיה שלט (נספח 2). אמרו לחניכים: "ברוכים הבאים לערב מאסטר שף יחיד מסוגו ושונה מעט ממה שאתם מכירים. במקום להכין מנה, כל קבוצה צריכה להכין מיזם. ובדיוק כמו שבבישול יש מרכיבים למנה, אופן הכנה, והתמודדות עם המשברים שבדרך, כך גם במיזם".

עצבו את החדר כמו חפ"ק צבאי, וכל קבוצה תקבל מפה צבאית (נספח 3) ולוח מחיק. אמרו לחניכים: "ברוכים הבאים לבסיס הצבאי שלנו. נבחרתם בקפידה להיות פה בסיירת, סומכים עליכם שתצליחו לתכנן כראוי את המבצע הצבאי הקרוב שלנו".

על כל קבוצה לתכנן מיזם קצר או ארוך טווח על פי הטופס המצורף (נספח 4).

כמו במאסטר שף או בפעילות צבאית, המיזם שהחניכים יתכננו צריך להיות הטוב ביותר על פי הקריטריונים האלה:

1. חשיבה לאומית - בגדול
2. חיבור לצרכים של העם
3. מקוריות המיזם
4. תכנון מציאותי של המיזם
5. צפיית קשיים מראש
6. דרכי התמודדות שמתאימות למה שלמדנו בתקופה האחרונה
7. שיתוף של כל חברי הקבוצה

אם רוצים אפשר גם:

8. הוצאה לפועל
9. התמודדות עם בעיות ובלת"מים בשטח
10. חיבור של אנשים נוספים למשימה

אפשר להוסיף עוד פרמטרים בהתאם למה שאתם מרגישים שימקד את החניכים שלכם.

דוגמאות: צורך לאומי - שאנשים יהיו שמחים יותר בחיי היום-יום. מיזם - להכין שוקו ועוגיות לכל החניכים שצובעים קירות כדי לפרגן להם ולשמח אותם. הערך שמנחה אותם הוא נתינה, עידוד וחזקת חיוב. עוד מיזמים אפשריים: לימוד על כוח נשי לקראת בת המצווה, גיוס תרומות לעמותה, הקמת גמ"ח תחפושות, שיקום הסידורים בסניף, הכנת צ'ופר לכל הצוותים בסניף, הכרת הטוב לאנשים 'השקופים'.

חלק מהותי במיזם הוא שלב התכנון, ומרב הניקוד יינתן על הטופס שהקבוצה מילאה. התכנון של הקבוצה יבהיר כמה הפנימו את הדברים שלמדו עליהם במהלך החודש.

הדרך ארוכה ומפותלת

לא כזה זוהר לזכות בלוטו

מה הדרך שלי?

חדר בריחה

צריך שיתוף פעולה
כדי להצליח בדרך

התכונות שבנו
יהיו הדרך להצליח במטרה

צא מאצטגנינותך

יוצאים לחשוב בגדול

הכלא של פולארד

ההיסטוריה תנדה אותנו לנצח

ממימוש עצמי
למוכנות לשליחות

קול קרא והלכתי,
הלכתי כי קרא הקול

אברהם אבינו ואני

הנני

עם ישראל זקוק לי

אדם פרטי מקבל אחריות כללית

בתוך עם ישראל, ה'אני' שלו
כולל את כל עם ישראל

עם ישראל זקוק לנו

החברים של עומרי

טופס תכנון מיזם

צורך לאומי שחשוב בעינינו כיום:

המיזם שבחרנו (עונה על הצורך שבחרנו):

הערכים שמנחים אותנו:

תכונות שנדרשות מחברי הצוות
על מנת לצלוח במשימה:

קשיים שצפויים לנו בדרך:

דרכי התמודדות עם קשיים שחשבנו עליהם:

חלוקת אחריות למיזם:

ציוד נדרש:

מבחינתנו הצלחה היא:

הדרך ארוכה ומפותלת

רקע
והנחיות הפעולה

60-45 דק'

בפעולה זו ניגע בהבנה של משמעות הדרך, נפנים שהליכה בדרך לוקחת זמן ומצריכה סבלנות ונבין שהדרך היא שתוביל לתוצאה משמעותית.

הפעולה פותחת את הנושא השני שבו נעסוק בחודש הארגון. בשבועיים אלו נבין מהי הליכה בדרך, מה היא נותנת לנו ומה היא דורשת מאיתנו. נקבל כלים להליכה בדרך ונצא להשפיע.

נבין שלדרך יש משמעות ואנחנו לומדים מהדרך, ולא רוצים רק להגיע למטרה. לדרך לגאולה יש חשיבות עצמית גם אם עוד לא הגענו ליעד. גם בהתקדמות במצוות חשובה העבודה ולא רק התוצאה.

הדרך מוסיפה קומה לתוצאה. אדם שהתאמץ להשיג משהו ירגיש הרבה יותר במשמעות התוצאה, וזה בדיוק ההבדל בין הכסף של אדם שזכה בלוטו בהשוואה לאדם שעבד כדי להרוויח את כספו. יש ערך לדרך!

מטרות

1. החניכים יבינו את המשמעות הייחודית של הדרך ואת הקומה שהיא מוסיפה למטרה.

2. החניכים יכירו בכך ששינויים משמעותיים (בעצמם, בחברה) קורים בתהליך ואינם מיידיים.

3. החניכים ישתפו בחוויה אישית שבה הרגישו שהדרך למטרה הייתה משמעותית ומלמדת מצד עצמה.

להרחבה

קטע של רובי שטיינר על פיתוח מנהלים (נספח 5).

ציוד

פתקים למשחק המשימות, סוכרייה, ציוד למשל 'נושאת המסוקים' - דליי מים, שמיכות, סירים, תיקים, ספרים וכו', חוט ארוך או חבל.

גוף הפעולה:

שלב א כל שלב בדרך נחשב

שחקו במשחק המשימות (נספח 1) - חלקו לכל חניך וחניכה פתק עם משימה שעליהם לבצע לאחר שחניך אחר יבצע משימה אחרת, כך שתיווצר תגובת שרשרת. שחקו בפעם הראשונה וודאו שהמשחק עובר חלק, ובפעם השנייה שחקו עם רשימת משימות חסרה (הורידו משימה אחת מהאמצע) כדי שהמשחק ייתקע. אפשר להוסיף משימות ולהפחית מהן בהתאם למספר החניכים בשבט, רק ודאו שהמשימות יוצרות שרשרת משימות מההתחלה עד הסוף.

הקריאו את הסיפור על עץ הבמבוק (נספח 2). שאלו את החניכים: מה החשיבות של טיפוח הבמבוק במהלך חמש השנים הראשונות? האם אפשר להגיע לתוצאה סופית גם בלי להשקיע בדרך?

סיכום ביניים: כמו במשחק וכמו בצמיחת עץ הבמבוק, כל שלב באמצע הוא חשוב. הדרך איננה רק אמצעי להגיע ליעד הסופי (לסוף המשחק או לצמיחת הבמבוק) אלא היא חלק מהמטרה, קורים בה דברים חשובים שצריך לשים לב אליהם.

שלב ב

ג'ויסטיק אנושי: העמידו את החניכים בשורה בזה ליד זה, כאשר כל חניך מחזיק באגודל של מי שעומד לשמאלו. קשרו את עיניהם של כל החניכים חוץ מהחניך הראשון, וליד החניך האחרון בשורה העמידו כיסא ועליו סוכרייה. המטרה של כולם היא לגרום לחניך האחרון לגעת בסוכרייה עם היד על ידי כך שהחניך הראשון (שעיניו פתוחות) מכוון את האגודל של מי שלידו והוא מעביר את התנועה הלאה למי שאחריו וכך הלאה, עד שהחניך האחרון מזיז את ידו בהתאם.

אפשר לשחק גם בקבוצות קטנות, ובשבטים מעורבים יתחרו בנים מול בנות.

אפשר לראות בקישור הדגמה של המשחק (לא בשבת):

<https://goo.gl/cF36kt>

מה למד רבי יהושע מהמפגש עם התינוק? מה הייתה המטרה של רבי יהושע - היעד או הדרך? ומה לימד אותו התינוק על המשמעות של הדרך?

סמנו בעזרת שני חוטים או חבלים שביל מקצה החדר לקצה האחר ובקשו מכל חניך וחניכה לשתף במקרה שבו ההתמקדות בדרך עצמה ולא רק במטרה לימדה אותם דברים משמעותיים. כל מי שישתף יניח את הנעל שלו על השביל שסומן, עד שהחניכים יגיעו מקצה לקצה, וכך יהיה אפשר לראות את הדרך המשמעותית שעברתם עם החניכים בשיח על הליכה בדרך.

סיכום

בפעולה זו נגענו במשמעות הדרך ובמה שהיא מוסיפה לנו. בפעולה עלו נקודות שנמשיך לעסוק בהן בהמשך החודש. נגענו בהבנה הפשוטה של צורך בתהליך ובשלבים (משחק המשימות), דיברנו על איך לגשת לדרך ומה זה דורש מאיתנו (הסיטואציות) ועל הקושי שבדרך (הסיפור של רבי יהושע). החניכים יצאו עם נקודות למחשבה, ובפעולות הבאות נמשיך לעסוק בשאלות שעלו להם.

הצעה לצ'ופר

סיפור על הרב צבי יהודה קוק (נספח 4) וציור של דרך מפותלת (המדריכים המשקיעים יצרפו גומי בצורת נחש לסימון של דרך מפותלת)

על ידי המשחק אנחנו לומדים שכדי להגיע משהו גדול אנחנו צריכים לפעול לאט ובצורה מחושבת, תהליכית.

הציגו עם החניכים את משל 'נושאת המסוקים': בקשו מחמישה חניכים שיעמדו עם ידיים פרושות באוויר (כמו כנפיים), ותוך כדי שתספרו על נושאת המסוקים העמיסו עליהם המון ציוד (תיקים, שמיכות, סירים, שק"שים, דליי מים וכו').

נושאת מסוקים היא כלי שיט צבאי עצום שמשיט עליו אלפי חיילים וכלי נשק ועשרות מסוקים כדי להקל את נחיתת המסוקים והמראתם באוקיינוסים. בנושאת המסוקים יש מסלולי המראה ונחיתה, חדר פיקוד ובקרה, מחסנים, חדרי דלק, חדרי צוות ועוד. כמו שאפשר להבין, זה כלי שיט אדיר וכבד מאוד.

בקשו מנושאת המסוקים להסתובב הצידה בבת אחת בתוך שלוש שניות בלי להפיל את הציוד שעליה. ככל הנראה החניכים לא יצליחו לעשות זאת במהירות בלי שייפלו מהם דברים.

כאשר נושאת מסוקים רוצה להסתובב היא צריכה לעשות זאת באיטיות ובשיקול דעת. כל התקדמות או שינוי מצריכים זמן ואורך רוח בגלל המשקל הרב שהיא נושאת על גבה.

גם אנחנו כתנועה וכציבור צריכים להבין שאנחנו נושאים על גבינו משקל רב - את משקל דרך תורה ועבודה, וכדי להתקדם ולעשות שינויים אנחנו צריכים להיות מוכנים לכך שהדרך תיקח זמן.

שלב ג

עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה

פזרו על הרצפה משפטים שעניינם השגת המטרה ללא הדרך (נספח 3). בקשו מהחניכים לקרוא אותם ולהגיב עליהם - לאיזה משפט התחברת? איזה משפט נראה לי מופרך? מה אני חושב על המשפטים האלה? האם יש משפט שאני מסכים עם הנאמר בו? למה? עם מה אני לא מזדהה?

לאחר שהחניכים יגיבו על המשפטים בקשו מהם לשתף בסיטואציה דומה שקרתה להם, שרצו לדלג על הדרך כדי להגיע למטרה (כדי שהסבב יפתח בטוב רצוי שאחד המדריכים יפתח בדוגמה משלו), ושאלו: מה נכון לעשות במצב כזה? האם תמיד להתאזר בסבלנות זאת הדרך הנכונה?

דרך קצרה שהיא ארוכה - הקריאו את הסיפור מהגמרא על רבי יהושע והתינוק:

"אמר רבי יהושע בן חנניה: פעם אחת הייתי מהלך בדרך וראיתי תינוק יושב על פרשת דרכים ואמרתי לו באיזה דרך נלך לעיר? אמר לי יש שתי דרכים: האחת קצרה וארוכה והשנייה ארוכה וקצרה, והלכתי בקצרה וארוכה. כיון שהגעתי לעיר מצאתי שמקיפים אותה גינות ופרדסים ואי-אפשר להיכנס אל העיר. חזרתי לאחוריי אמרתי לו: בני, הלוא אמרת לי שדרך זו קצרה! אמר לי: ולא הוספתי ואמרתי שהיא ארוכה?" (על פי התלמוד הבבלי, ערובין נג ע"ב).

נספח 1

משחק המשימות

הכרז: "יאללה, התחלנו!"	כשמישהו מחבק את המדריך עשה חיקוי של פיל	כשמישהו סופר אחורה מ-20 עד 0, שחה באמצע המעגל	כשמישהו אומר חרוז לשם שלו עשה פנטומימה של קומונרית	כשמישהו מסתובב במקום חמישה סיבובים - תנבח
כשמישהו צועק "יאללה, התחלנו!" רוץ מסביב למעגל	כשמישהו עושה חיקוי של פיל תיפול על הרצפה	כשמישהו שוחה באמצע המעגל, ערוך מפקד לחברי השבט	כשמישהו עושה פנטומימה של קומונרית גרד לעצמך בגב	כשמישהו נובח צעק את סוג הנעליים שאתה נועל
כשמישהו רץ מסביב למעגל צעק: "חודש ארגון תשע"ח"	כשמישהו נופל על הרצפה עמוד על אבן	כשמישהו עורך מפקד לחברי השבט, צעק: "אני מוכר בננות ישראל במחיר הכי זול בשוק"	כשמישהו מגרד לעצמו בגב ספר בדיחה בקול עצוב	כשמישהו צועק את סוג הנעליים שהוא נועל, צעק: "מתקפת חייזרים, היזהרו"
כשמישהו צועק "חודש ארגון תשע"ח" שיר מורל לשבט	כשמישהו עומד על אבן שיר את המנון התנועה	כשמישהו מוכר בננות ישראל עשה יוגה באמצע המעגל	כשמישהו מספר בדיחה בקול עצוב קפוץ על רגל אחת	כשמישהו מזהיר ממתקפת חייזרים, רקוד עם חבר דמיוני במרכז המעגל
כשמישהו שר מורל לשבט חבק את המדריך	כשמישהו שר את המנון התנועה ספור אחורה מ-20 עד 0	כשמישהו עושה יוגה באמצע המעגל תגיד חרוז לשם שלך	כשמישהו קופץ על רגל אחת תסתובב במקום חמישה סיבובים	כשמישהו רוקד עם חבר דמיוני במרכז המעגל, צעק: "כל הכבוד, סיימנו"

נספח 2

הבמבוק הסיני

"האם ידוע לך כמה זמן לוקח לבמבוק הסיני הענק לצמוח עד לגובה של בניין?
בשנה הראשונה משקים ומדשנים את השתיל הזעיר... וכלום לא קורה,
ממשיכים להשקות ולדשן אותו במשך שנה נוספת,
ואחריה עוד אחת, ועוד אחריה, ועדיין שום דבר לא קורה.
ואז בשנה החמישית...
הבמבוק מזנק לשמים!
ובתוך שישה שבועות צומח לגובה 30 מטרים.
אם כן, כמה זמן לוקח לבמבוק לצמוח לגובה מדהים שכזה?"
"שישה שבועות", ענה האיש.
"זאת הטעות שלך, זה לוקח לו חמש שנים. אם במהלך השנים הללו היה האיכר מפסיק להשקות את השתיל הרך, הוא היה נובל ומת."

ומה באמת קרה בשנים האלו?
מתחת לפני האדמה התפתחה רשת מסועפת של שורשים שתוכל לתמוך בצמיחתו המתפרצת של הבמבוק
צמיחה מצריכה סבלנות והתמדה.
כל טיפת מים חשובה.
כל צעד קטן משפיע לטובה.
ייתכן שלא תבחין מיד בהבדל, אבל הצמיחה מתרחשת.
אל תתייאש.
בנחישות עיקשת המשיך לטפח את שורשי השינוי ובסופו של דבר תפרוץ גם אתה ותגיע לגבהים עצומים."

משפטי דרך

כיום אני לא מצליח לקום בבוקר בכלל, והחלטתי שכדי להצליח לקום אני מקל לעצמי ומנסה קימה מוקדמת רק שני בקרים בשבוע, וכך לאט-לאט אתקדם. חבר שלי טוען שזה בכלל לא משמעותי ושאיני עובד על עצמי, ואם אני רוצה לקום בבוקר אז יאללה, שאני פשוט אקום.

אני חושב שאין משמעות בכלל למדינת ישראל. זה סתם, כל מה שאנחנו מתפללים אליו הוא לגאולה השלמה, וברור שהיום מדינת ישראל היא לא הגאולה השלמה, אז מה היא שווה בכלל.

עשיתי בגרות במתמטיקה ולא כתבתי את כל הדרך לפתרון השאלה. המורה לא נתנה לי נקודות על השאלה כי אין דרך, ולטענתה בלי דרך שום דבר לא שווה. אני חושב שזה ממש לא נכון והיא לא צודקת!

דודה שלי חולה בסרטן וכדי לרפא אותה הרופאים נותנים לה כימותרפיה, אבל זה גורם לה להרגיש הרבה יותר גרוע. היא נראית ממש חולה, ואני לא מבינה למה הרופאים עושים לה את זה, מה זה עוזר בכלל!?

הייתי צריכה להכין בצק לחלות ולא היה לי זמן לחכות שהבצק יתפח, אז הכנסתי את הבצק למיקרוגל והוא התקלקל. אני לא מבינה מה הבעיה לזרז תהליכים.

נספח 4

סיפור על הרב צבי יהודה

פעם אחת פגש מרן הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל, ראש ישיבת 'מרכז הרב', בתלמידו ר' יעקב בס הולך ברחוב.

שאל הרב את תלמידו: "רבי יעקב, מה אתה לומד?"

השיב התלמיד בפליאה: "הרב, ידוע הוא שלומדים עתה מסכת סנהדרין בישיבה, ולמה זה שואל הרב לדבר שידוע הוא?"

ענה הרב: "לא זו כוונתי, כוונתי היא מה אתה לומד עכשיו, כשאתה כאן ברחוב. גם כשהולכים ברחוב צריך ללמוד, צריך ללמוד כל הזמן".

נספח 5

פיתוח מנהלים (רובי שטיינר)

הנה לכם שאלה מאתגרת. האם כל אחד יכול להיות מנהיג? האם גם אתם יכולים להיות? בואו נרד לעומק המשמעות של המילה 'מנהיגות'. מה זה? יש לזה הרבה גרסאות וכולן נכונות. אתן לכם את שלי. מנהיגות בעיניי זה שילוב של שניים: אמונה בדרך ונכונות לשלם את מחיר הצעידה בה. זהו!

מנהיגים מאמינים בדרך כלשהי, ועצם הצעידה בה גובה מהם מחיר אישי. לפעמים צועקים להם בוז, לעיתים הם יושבים בכלא, לעיתים משלמים מחיר כלכלי וסיכון כספי משמעותי. מגוון רחב של מחירים.

יש מי שמאמין שמנהיגות עוסקת בלהוביל אנשים או שנדרש לה סוג של כריזמה. לאורך ההיסטוריה יש דוגמאות של מנהיגים כריזמטיים מאוד כמו מנחם בגין למשל, או להבדיל היטלר, וכאלה נטולי כל כריזמה כמו מהטמה גנדי. אין לי מושג מה פרוש המילה הזו, כריזמה.

אלף אנשים יפרשו אותה באלף אופנים, בכל אופן היא לא תנאי למנהיגות. מה המכנה משותף לכל המנהיגים? אמונה בדרך ונכונות לשלם את מחיר הצעידה בה. מנחם בגין שילם מחיר אישי כבד. התמודד שבע פעמים על ראשות הממשלה עד שיצר מהפך היסטורי.

יש מי שמאמין שמנהיגות קשורה להובלת אנשים. נכון שמנהיגות היא הובלה או הבחירה להוביל, אבל אין לה שום קשר לאנשים. אז את מי המנהיג מוביל ולאן? זו הבחירה של אדם להוביל אותו,

עצמו, למקום אחר, חדש. למקום שהוא מאמין בו, חשוב לו, ולכן גם מוכן לשלם מחיר אישי כדי להיות שם. אין דרך לאף אדם לחייב אף אחד אחר לבוא אחריו.

מה הסיבה שעוד אנשים באים? הם רואים אדם שצויד לאן שהוא, למקום אחר, שהם מאמינים שהוא טוב יותר, וגם הם רוצים להיות שם. הם רואים אדם שמאמין בדרך, מוכן לשלם מחיר על הצעידה בה, ואז הם באים. התוצר לוואי של מנהיגות הוא שעוד אנשים באים.

האם כל אחד יכול להיות מנהיג, והאם גם אתם יכולים? התנאי הראשון למנהיגות זו כאמור, דרך ואמונה בדרך. וכאן נשאלת השאלה, האם יש לכם דרך, האם יש לכם מושג לאן אתם הולכים, או מה המטרה? הניסיון שלי מלמד שמרבית האנשים פשוט מתגלגלים. קמים בבוקר והולכים לעבודה כי זה מה שעושים כולם, כי חייבים להתפרנס. האם אדם יכול ללמוד להגדיר לעצמו מטרה, כזו שהיא חשובה לו, המייצרת לו תשוקה?

הניסיון שלי מלמד שבהחלט. בתנאי שיש פתיחות ומוכנות ללמוד. האם אדם יהיה מוכן לשלם מחיר אישי כדי לצעוד בדרך? מי האנשים המוכנים לשלם מחיר? רק אלו שזה מאוד חשוב להם. המחיר לעולם בא לפני הרווח. מי ייהנה מהרווח? רק אלו שהיו קודם מוכנים לשלם את המחיר!

רק אנשים יוצאי דופן מוכנים לעשות מעשים יוצאי דופן, ורק הם פוגשים תוצאות כאלו.

הולכים בדרך תורה ועבודה

רקע
והנחיות הפעולה

75-60 דק'

אחרי שהבנו את חשיבות הדרך, את משמעותה ומה היא נותנת לנו, עלינו להבין מה זה דורש מאיתנו למעשה.

מהן התכונות שנדרשות מהם כאנשים שיובילו בהמשך בעם ישראל ובציבור בדרך תורה ועבודה - והן מבט לאומי הכולל ודאות, סבלנות, שותפות ואמונה בדרך, כפי שנפרט בפעולה.

נלמד על המשברים והקשיים שיש בדרך, ואף על ההרגשה שהולכים אחורה ולא קדימה. הכלים להתמודד הם יישום התכונות שדיברנו עליהן במהלך הפעולה, וכך נבין שלא באמת הולכים אחורה אלא יש עיכובים ונצרכת סבלנות.

גוף הפעולה:

שלב א' התכונות הנדרשות מאדם ההולך בדרך תורה ועבודה

בשלב זה נרצה ללמוד על התכונות המובאות (נספח 1).

- ודאות בדרך

חלקו את השבט לשתי קבוצות - האחת תקבל לוח משחק סולמות ונחשים והאחרת לוח משחק ריק (נספח 2). שבו כל אחד יכול להתחיל איפה שהוא רוצה וגם אין נקודת סיום ברורה אלא המדריכים מכריזים על המנצח (קבוצות גדולות יכולות לשחק בכמה לוחות במקביל).

בהתאם לזמן אפשר להחליף בין הקבוצות.

אחרי המשחק שאלו את החניכים:

● הקבוצה שקיבלה לוח משחק ריק: איך זה לשחק בלי ידיעה שאתם בדרך ליעד מסוים?

● הקבוצה של הסולמות ונחשים: איך זה ליפול לנחש כשאתם יודעים שזה מרחיק אתכם?

● איזה משחק קל יותר? איזה כיף יותר?

סכמו: גם כשהדרך קשה ויש נפילות, כאשר יש יעד ברור קל יותר לצעוד אליו בבטחה.

בשבועות הקודמים דיברנו על הרצון להוביל ולמלא שליחות מסוימת, וחשוב לשים לב שאנו צועדים במשימות גדולות אל עבר חזון גדול. אף על פי שהדרך יכולה להיות קשה, חשוב להיות בתחושת ביטחון שאנחנו מתקדמים לשם כל הזמן, וגם כאשר יש נפילות הן רק נפילות קטנות בהשוואה למטרה הגדולה.

מה שחשוב הוא שלא לשחק במשחק בלי דרך, בלי יעד. יש לזכור את היעד תמיד ולהיות בטוחים שבסוף נגיע אליו.

מטרות

1. החניכים יבררו מהן התכונות הנדרשות מאדם ההולך בדרך לאור תפיסת תורה ועבודה ובמבט לאומי כלפי עם ישראל.

2. החניכים יבינו את צורת ההתבטאות של תכונות אלו אצל אדם מוביל.

3. החניכים יציעו דרכים להתמודדות עם הקשיים העלולים לעלות בדרך מתוך התכונות שהועלו.

להרחבה

מתוך הספר 'קמעא קמעא' של הרב חיים דרוקמן: שער א - פרק א, ט, י, יב, יג; שער ב - פרק ו.

ריאיון עם הרב חנן פורת:

<https://goo.gl/CeXbPb>

ציוד

נספחים 2, 3, 4, 5, מקרן ומחשב.

מבוססת אצלנו, או שעצם התפיסה של דרך תורה ועבודה מקנה אצלנו את כל התכונות הללו?

האם קל לחיות בצורה כזו? אם לא, למה?

חלקו לחניכים את מקורות הלימוד (נספח 3).

שאלו את החניכים:

למה הסבלנות חשובה כל כך?

מה הסיבה שהמהר"ל נותן לכך שהגאולה האחרונה תהיה נצחית?

סכמו: אמנם כעת דיברנו על הגאולה, אבל הדברים נכונים לכל תהליך ותהליך שנרצה לעשות בעם ישראל. הדברים אינם קורים בן רגע, ויש להתאזר בסבלנות גדולה כדי להגיע לסוף התהליך. אמנם זה לא פותר אותנו בכהוא זה מלפעול ולהמשיך להניע את התהליך; יש להמשיך ולדחוף ללא הרף, ואף על פי כן יש להתאזר בסבלנות.

שחקו את משחק 'המכונה' (נספח 4).

שאלו את החניכים: מה מיוחד במשחק הזה?

סכמו: גם אם אדם אחד מתחיל את התהליך ולוחץ על כפתור ההפעלה במכונה, שום דבר לא יזוז עד שלא תהיה שותפות מלאה בין כל חלקי המכונה. לכל אחד תפקיד אחר, חלק אולי חשובים יותר וחלק פחות, אבל כולם הכרחיים בשביל לייצר את תנועת המכונה - כדי לייצר את עם ישראל. ברגע שדבר אחד לא יעבוד, כפי שראינו, המכונה תיתקע.

כמו שבצבא צריך לוחם וגם טבח, שהרי בלי הטבח הלוחם לא יוכל לאכול, כך גם בעם ישראל יש משימות שונות ומגוונות, ואנו חלק מעם ישראל ושותפים למשימות של עם ישראל והולכים יד ביד עם הציבור, לא מעליו אלא בשותפות.

הקריאו לחניכים את הסיפור על חוני המעגל והחרוב (נספח 5). הזכירו לחניכים את הסיפור על הבמבוק מהפעולה הקודמת. אפשר להראות להם סרטון כדי להזכיר להם אותו (נספח 6).

סכמו: אנו מאמינים בדרכנו גם אם לא תמיד רואים את ההתקדמות. אנו ממשיכים לצעוד בדרך ולפעול ומאמינים שיש התקדמות כל הזמן, גם אם היא מתחת לפני הקרקע.

שלב ב

הבנת התבטאות התכונות הללו אצלנו

שאלו את החניכים:

איך לדעתכם התכונות שדיברנו עליהן מתבטאות באדם מוביל?

האם יש צורך לקנות כל תכונה ולעבוד עליה עד שתהיה

שלב ג

הצעת דרכים להתמודדות עם קשיים בדרך

הזכירו לחניכים את הנושא שבחרתם לעשות בו יישום נושא בפעולה 'אני ואתה נשנה את העולם', ושאלו אותם מהם לדעתם הקשיים שיכולים להיות בדרך למימוש המטרה.

למדריכים

אם אתם זוכרים משפטים וקשיים שחניכים העלו בזמן תכנון יישום הנושא, זה הזמן להעלותם ולדבר עליהם

שרטטו טבלה על גיליון נייר, ובצד אחד שלה רשמו כל קושי שעולה. בקשו מהחניכים להציע דרכים להתמודד עם הקשיים הללו, ומלאו את הדרכים שהם מציעים בצד השני של הטבלה ששרטטם.

למדריכים

אם החניכים לא ידברו על התכונות שדיברנו עליהן בפעולה שאיתן אפשר להתמודד עם הקשיים, הזכירו להם ושאלו אותם איך על ידי התכונות הללו אפשר להתמודד עם הקשיים

סיכום

דיברנו בפעולה על התכונות הדרושות לאדם ההולך בדרך תורה ועבודה, על החשיבות של כל תכונה בפני עצמה וכן על חשיבות החיבור של כולן בתוך כל אחד ואחד מאיתנו כאנשי תורה ועבודה.

אלו התכונות האמורות להוביל אותנו בדרכנו ובהשפעתנו על עם ישראל, והן שירוממו אותנו מעל לקשיים וייתנו לנו את הכוחות להמשיך ולפעול בדרכנו.

נספח 1

תכונות המנהיג

ודאות בדרך - יש לנו ודאות בדרך תורה ועבודה, אנו בטוחים שאנו הולכים בדרך הנכונה. אנו מאמינים שדרכנו היא נכונה ושעל ידי ההליכה בדרך הזו נראה בסופו של דבר גם פירות בע"ה.

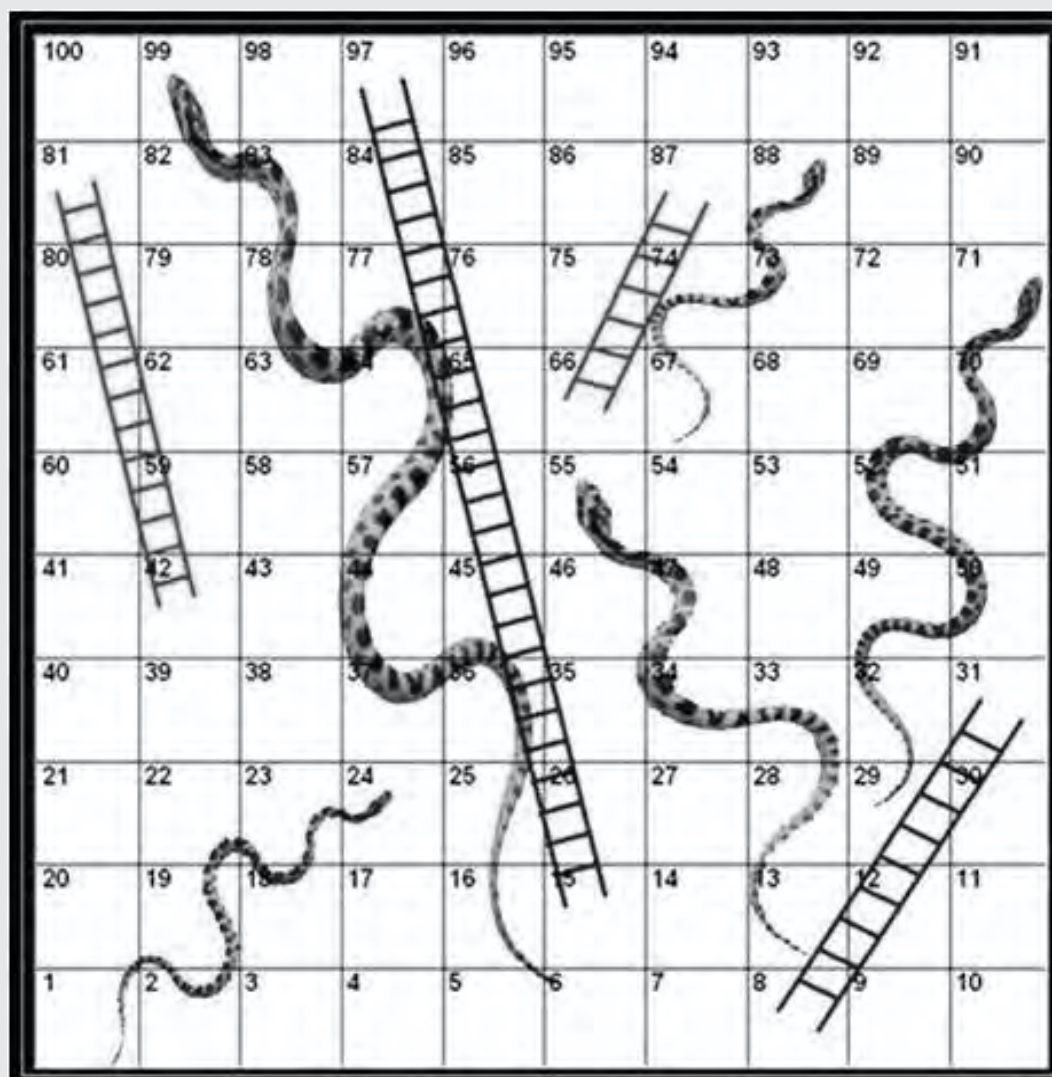
סבלנות - יש לנו סבלנות לתהליכים בעם ישראל, סבלנות לדרך הזו. אם אנחנו רוצים שינוי לאומי אנחנו חייבים להבין שיש צורך בהרבה סבלנות.

שותפות - הבנה שאנחנו חלק מכלל, אנחנו שותפים לציבור ולא מתנשאים מעליו. אנחנו הולכים עם הציבור בדרך ולא מובילים אותו. לכולם יש משימות וכל אחד ממלא אותן ממקומו.

אמון - אמון בדרך הזו, שגם אם לא רואים את ההתקדמות (ובדרך הזו זה קורה הרבה), צריך להאמין שדברים קורים ויש להם השפעה.

נספח 2

סולמות ונחשים

מקורות

מקור א - מתוך ספר 'לזמן הזה - ניסן, אייר, סיון' של הרב חיים דרוקמן, בהוצאת המכון התורני אור עציון, עמ' 294

"מוטל עלינו לפעול להגסת הצללים. אך יש לדעת שכדי שלא יהיה צל, אין דרך אחרת מאשר ריבוי אור [...] התגברות על השלילה אפשרית אך ורק באמצעות ריבוי חיוב. יש צורך להוסיף הרבה חכמה והרבה צדק במדינה, ועוד הרבה יותר אמונה. אמונה בד', בתורתו ובמעשיו המתרחשים לעינינו; להאמין שכל מה שהתחש בדורות האחרונים איננו מקרי, אלא פעולת יד ד' לגאולת ישראל.

מדובר בתהליך שאיננו קצר כלל וכלל. אנו רגילים לשיר 'עם הנצח לא מפחד מדרך ארוכה'. אך אין זה רק שיר, כי אם מציאות! יש שיודעים לשיר את השיר, אך באופן מעשי, כשהתהליך מתארך, ובייחוד, כשמתגלים בו קשיים וסיבוכים, כשניצבים בפני בעיות קשות - מאבדים את העשתונות.

עלינו להפנים שמדובר בתהליך ארוך ומתמשך, שיש בו גם ירידות, אך בסופו של דבר, הוא בוודאי יושלם!"

מקור ב - ספר 'נצח ישראל' למהר"ל מפראג, פרק מז

"מפני שהגאולה הראשונה לא היתה גאולה נצחית, שהרי לא היו נגאלים רק לשעה. וכך היה ענין הגאולה גם כן, דומה לאור הברק שנראה ברקיע לשעה, ומיד עובר. ולא היתה הגאולה הראשונה דבר תמידי קיים. ולפיכך היה יציאתם בחפזון גם כן, כי כל דבר שאינו קיים תמידי הוא עובר במהירות לשעה. אבל הגאולה אחרונה, שהוא גאולה נצחית מבלי שנוי כלל, רק תמיד קיים. ולכן לא יהיה לדבר זה חפזון, כי החפזון מורה על דבר שהוא לשעה, וירא שמא יעבור הזמן, לכך ממהר מעשיו. אבל דבר שאינו לשעה, אינו ממהר."

למדריכים

אתם מכירים את השבט שלכם. אם אתם חושבים שמקור זה יהיה קצת מורכב להם, למדו אותו קודם בעצמכם והסבירו אותו בעל פה. מצורף הסבר קצר - היציאה ממצרים הייתה במהירות, ולכן היא לא תמידית וחולפת, שהרי יצאנו לגלות אחרי כמה מאות שנים. לעומת זאת הגאולה האחרונה, שאנו זוכים לחיות בה היום, היא תהליכית ואיטית. היא נמשכת כמה מאות שנים ועוד לא נגמרה, ומכיוון שהיא איננה מגיעה במהירות היא תמידית וקיימת לנצח

המפעל

חלקו את השבט לשתי קבוצות.

כל קבוצה היא 'בית חרושת' למוצר מסוים שיבחרו. החניכים צריכים לתכנן מכונת ייצור שהחלקים שלה הם כל החניכים בקבוצה. המכונה צריכה לייצר את המוצר שבחרו על ידי שרשרת שלבים של פעולות החניכים. המשחק הוא משחק דמיון, החניכים אינם צריכים לייצר כלום אלא רק להמציא שלבים לייצור מוצר, לתת לכל חניך שלב בייצור שכולל תנועה וקול ולייצר מכונה שמובילה את כל התהליך של הייצור ככה שלכל חניך יש תפקיד עד לסיום הסופי של המוצר.

בעת שהמכונה עובדת אין לדבר כלל - לכל חניך מותר לעשות רק את התנועה שלו ולהשמיע רק את הקול שלו.

לדוגמה: הקבוצה החליטה לייצר נעלי ספורט. החניך הראשון מדליק את המכונה (תנועת לחיצה ומשמיע קול ביפ), החניך השני 'חותך' חומר לסוליה (תנועה של חתיכת סכין ומשמיע קול 'תיק תק'), החניך השלישי 'מעצב' את הסוליה (תנועת קיפול ומשמיע קול 'פמפום') וכן הלאה...

לאחר כשבע דקות של תכנון העמידו את החניכים קבוצה מול קבוצה (הקבוצות יסתדרו לפי הסדר שהמכונה דורשת), וכשתיתנו אות - שתי המכונות צריכות לפעול. החניכים צריכים 'לייצר' 20 מוצרים מהר ככל האפשר. תפקיד המדריכים הוא לבחון שכל החניכים מפעילים שלב במכונה, לכל אחד מהם תנועה וקול והם שומרים על הסדר של המכונה עד שלב המוצר הסופי.

חוני והחרוב

"אמר רבי יוחנן: כל ימיו של אותו צדיק (חוני) היה מצטער על (הבנת) מקרא זה: 'שיר המעלות בשוב ה' את שיבת ציון היינו כחולמים' (תהלים קכו, א). אמר: האם ייתכן שישן אדם שבעים שנה בריציפות בחלום?! יום אחד היה מהלך בדרך, ראה איש שהיה נוטע חרוב. אמר לו: 'חרוב זה, עד כמה שנים צריך להמתין כדי שיטען פירות?' אמר לו: 'עד שבעים שנה'. אמר לו חוני לאיש: 'האם ברור לך שתחיה עוד שבעים שנה?' אמר לו אותו האיש: 'אני מצאתי את העולם נטוע בחרובים, כמו ששתלו עבורי אבותיי - כך אני שותל לבניי' (תענית כג ע"א).

סרטון במבוק

<https://goo.gl/tgM2Aq>

נאמין שיש בנו כוח לשנות!

רקע
והנחיות הפעולה

60 דק'

פעולה שלישית בנושא 'מובילים בדרך תורה ועבודה' - הגיע הזמן לפעול ולחוות את העשייה.

בפעולות האחרונות דיברנו על תהליך, על דרך, על סבלנות - כל הדברים האלו נכונים מאוד בתנאי שהם מתלווים לאש של עשייה. רק אדם שעמל ועובד קשה יכול לקחת שאיפה עמוקה ולדעת שיש דברים שיקרו קמעא-קמעא. בפעולה הקרובה נשוב להדליק את אש העשייה ונחזק בתוכנו את ההתלהבות להיות נכונים למילוי משימות לאומיות וליצירת שינוי אמיתי בציבוריות הישראלית, כי יש בנו כוח לשנות!

מטרות

1. החניכים יבינו שחברי התנועה צריכים לפעול בצורה אקטיבית כדי להגשים את תפיסת עולמם.

2. החניכים יחוו את היכולת שלהם ושל השבט לשנות את המציאות ברמה הלאומית.

3. חברי השבט ידונו בדרך ליצור שינוי בציבוריות הישראלית.

ציוד

קופסה אטומה (למשל קופסת נעליים), פתקי משימות (נספח 1), סיכות שבט (נספח 2), כדור, פתקי פירטוקים (נספח 3).

גוף הפעולה:

לפני תחילת הפעולה חלקו לחניכים פתקי פירטוקים (נספח 3). אנחנו נשתמש במתודה הזו בהמשך: כל חניך וחניכה יקבלו משימה - עליהם לגרום בצורה עדינה ולא מורגשת לאחד מחברי השבט לעשות או לומר משהו. חניך שהצליח לבצע את מה שרשום לו בפתק לוקח מהחניך ש'פורטק' (עשה או אמר את מה שהיה כתוב בפתק) את הפתקים שאצלו, ומנצח מי שיש לו הכי הרבה פתקי 'פירטוק'.

את המשימות החניכים יבצעו תוך כדי הפעולה עד לסיום שלב ב בפעולה.

מטרת המתודה היא להבהיר שיש לנו כוח לשנות דברים, ואם רק נרצה ונבחר - נוכל לחולל שינויים כבירים, נוכל לגרום לדברים לקרות!

שלב א

- קופסת הפתעות: מטרת המתודה היא להעמיק את ההבנה שאנחנו חייבים לפעול כדי להגשים את מטרותנו.

הניחו על הרצפה לפי סדר פתקי משימות קבוצתיות (נספח 1). לכל משימה שווי נקודות מסוים, והמטרה היא לצבור 50 נקודות עד למשימה האחרונה. רק אחרי שחברי השבט צברו 50 נקודות הם יכולים למלא את המשימה האחרונה, ואם הם מצליחים למלא אותה הם רשאים לפתוח את הקופסה ולקבל את אות הכבוד - סיכת שבט (נספח 2).

- דיון: מה תפקידנו בעולם?

הקריאו והסבירו לחניכים את המדרש הזה: "רָאָה אֶת מַעֲשֵׂה הָאֱלֹקִים כִּי מִי יוֹכַל לִתְקֹן אֶת אֲשֶׁר עָוְתוּ" [=עיוות אותו]: בשעה שברא הקב"ה את אדם הראשון, נטלו והחזירו על כל אילני גן עדן ואמר לו: ראה מעשי כמה נאים ומשובחין הן וכל מה שבראתי בשבילך בראתי; תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי, שאם קלקלת, אין מי שיתקן אחריך" (קהלת רבה פרשה ז) [הקב"ה אומר לאדם הראשון שתפקידו הוא לדאוג שהבריאה אינה מתקלקלת].

ערכו עם החניכים דיון קצר על המדרש, שאלו אותם:

● איך אפשר לוודא שהבריאה לא תתקלקל?

● מה כוללת האחריות הזאת?

● האם כל תפקידנו הוא רק לשמור על הקיים?

הקריאו לחניכים מדרש נוסף:

"כל מה שנברא בששת ימי בראשית צריכין עשייה, כגון החרדל צריך למתוק, התורמוסים צריך למתוק, החיטין צריכין להיטחן, אפילו אדם צריך תיקון" (בראשית רבה פרשה יא)

[הקב"ה ברא עולם שצריך תיקון, הטבע צריך לצמוח, החיטים צריכות שבני אדם יפעלו כדי שיוכלו לאכול אותן, ואנחנו, בני האדם, צריכים לפתח ולשכלל את עצמנו כדי שנהיה מתוקנים].

לפי המדרש הזה, מה תפקידנו בעולם? מה המשימה שעלינו למלא?

שלב ג

הדרך להשפיע

הניחו על הרצפה מד שמחולק לארבעה חלקים שבתחילתו רשום 'תשע"ח' ובסופו רשום 'גאולה'. על תחילת המד הניחו 'שחקן' (דף שמקופל כך שיעמוד על המד בצורה אנכית), ועל השחקן כתבו "שבט _____ בוחר" (רצוי לדייק דווקא עם המילה בוחר, מכיוון שבבחירה יש תנועת נפש של חיבור שהיא חזקה יותר מאשר 'החלטה' או 'רצון').

שאלו את החניכים שאלות לדיון (נספח 5), ובכל פעם שתושג הכרעה בעניין הדרך להשפיע על הציבוריות הישראלית, קדמו את השחקן לחלק הבא של המד.

המטרה של המתודה היא לעורר דיון מצד אחד, ומצד אחר לתת לחניכים לחוות שדברים קורים בזכות פועלם והודות לעשייתם.

השאלות עוסקות בשאלה מהי הדרך להשפיע על הציבוריות הישראלית; אין תשובה לא נכונה כל עוד המטרה היא עשייה. נתנו את הדיון של החניכים לשאלה איך אנחנו פועלים ולא האם אנחנו פועלים, ועודדו אותם לחלום ולחזות הרחק בדבר השפעתם על המרחב הציבורי בעם ישראל. המטרה היא שהשבט יבחר כיצד הוא מתנהל בסוגיה הנידונה, וברגע שנבחרה החלטה קדמו את השחקן צעד אחד בדרך אל הגאולה.

למדריכים המשקיעים: בחרו מראש חניכים, הציגו להם את השאלות ובקשו מהם לבחור צד שהם ייצגו בויכוח וינסו למשוך לכיוון טענתם.

סיכום

חווינו בפעולה הזאת כמה כוח יש לנו להשפיע ולפעול וחיידנו את ההבנה שיש לנו חובה לפעול במציאות כדי לתקן אותה. האחריות היא עלינו - וזה מתחיל כבר מהיום!

הצעה לצ'ופר

איור של בוב הבנאי וכיתוב "נצליח לתקן?! כן, כן, כן! שבט _____, התחלנו לתקן את העולם"

שלב ב

הכוח להשפיע

העמידו את החניכים על כיסאות המסודרים במעגל ובקשו מהם לעבור מכיסא לכיסא בלי ליפול. מדי פעם הוציאו כיסא מתוך המעגל עד שלבסוף יישאר כיסא אחד בלבד ועליו כמה חניכים. שחקו את המשחק שוב והפעם הגדירו מספר חניכים (רצוי לפחות שליש מחברי השבט אם לא יותר) שצריכים להישאר עד הסוף ולא ליפול.

אף שבהתחלה זה ייראה בלתי אפשרי, לאחר כמה ניסיונות ותרגולים החניכים יצליחו לעשות זאת.

מטרת המתודה היא להבין שיחד אפשר להצליח במשימות גם אם הן נראות בלתי אפשריות בהתחלה.

חלקו לחניכים את השיר 'תאמין' של סינרגיה (נספח 4) ושאלו אותם: מה יכול לחזק בנו את האמונה שיש לנו עוצמה לשנות?

**בנו פירמידה אנושית
(5 נקודות)**

**שחקו יחד '21'
21 מסירות כדור, בלי להפיל את הכדור לרצפה
המשחק צריך להסתיים בתוך חמש דק'
(6 נק')**

**עליכם להתיישב יחד בבת אחת, כאשר אתם מחזיקים ידיים
(7 נק')**

**עשו מורל לכל הסניף
(7 נק')**

**עברו בין השבטים ואמרו פרק תהילים לשלום חיילי צה"ל
(10 נק')**

**על השבט לספר למדריכים או לקומונרית על הנושא השנתי
של התנועה. כל חניך יכול לומר רק מילה אחת בכל פעם,
ועל כל החניכים להשתתף ולהשלים זה את זה
(15 נק')**

**משימה האחרונה:
על השבט לבחור יחד מהי המטרה השבטית שאתם רוצים
להשיג בשבוע האחרון של חודש ארגון.**

למדריכים: צלמו את העיגול (בחרו את הכיתוב המתאים לשבט שלכם; אפשר לבחור לפי השבט הנוכחי או לפי השבט שתעלו אליו במפקד האש) כמספר החניכים בשבט, ניילנו אותם וגזרו.

הדביקו מאחור בדבק חם סיכת ביטחון והצמידו לדשי החולצות. זה דורש קצת השקעה אבל מעלה את גאוות היחידה לשמיים!

אם אין לכם האמצעים הדרושים להכנת סיכה אפשר לצלם את העיגולים, לגזור אותם ולחזור אותם בקצה העליון, להשחיל על חוט ולחלק לחניכים בתור מדליות.

נספח 3

פירוטוקים

- עליך לגרום ל_____ לומר "שבט נבטים"
- עליך לגרום ל_____ לעמוד דום, נוח, חופשי, הקשב
- עליך לגרום ל_____ לעשות פנטומימה של פיל
- עליך לגרום ל_____ לספר על סבא וסבתא שלו
- עליך לגרום ל_____ לספר מעשה בחמישה בלונים
- עליך לגרום ל_____ לומר פרק תהילים
- עליך לגרום ל_____ לעשות מורל
- עליך לגרום ל_____ לומר שבת שלום לאדם ברחוב
- עליך לגרום ל_____ לחבק עץ
- עליך לגרום ל_____ לשיר "היום יום הולדת" למדריך
- עליך לגרום ל_____ להביא לך טישו
- עליך לגרום ל_____ לומר שהוא צמחוני
- עליך לגרום ל_____ לסדר סידורים בבית הכנסת
- עליך לגרום ל_____ לשתות שלוש כוסות מים ברצף
- עליך לגרום ל_____ לבנות פירמידה אנושית

תאמין (סינרגיה)

אם תיקח, תיקח את עצמך ברצינות
תאמין שיש בך עוצמה לשנות.

אם תשאל מדוע זה קשה -

כשתגדל ותנסה תיזכר.

כשתיקח דברים קשים ללב -

זה הזמן שמרפא מכאב.

אז תמצא את השביל

לצעוד בו.

את הדרך שלך

תזכור טוב.

אם תקשיב לכל אשר אומר,

אם תדע גם להקשיב לעבר.

טעויות שאז מצאו דרכן אליי,

יכוונו אותך היום אל האור.

כשתמצא את השביל לצעוד בו,

את הדרך שלך תזכור טוב.

זה אתה, אתה שעוד תגשים חלומות.

וגם אם תיפול אתה לא לבד,

תמיד אהיה פה.

אל תפחד אדאג במקומך

אם רק תבקש עוד.

אם תישבר לרגע קשה, בסוף תתגבר.

אם תנסה, אם רק תנסה.

אם תיקח, תיקח את עצמך ברצינות

תאמין שיש בך עוצמה לשנות.

שאלות לדין

- האם לתת תרומה כספית לארגון שדואג לבית חם בעבור ילדים שנפלטו לרחוב ובכך גם לסייע כלכלית לארגון וגם להביע תמיכה והזדהות, או להתנדב במשך חודש בארגון?
- האם להפגין ולערוך מחאות נגד הדתה (הכנסת תכנים דתיים) בצה"ל או לשבת לשיח משותף עם צבירים שונים לבירור עמדות?
- האם כדי לרומם את העם מבחינה רוחנית יש להעמיק בלימוד תורה ולהתגדר בתורה או שצריך להנגיש את התורה והמצוות לכל הציבור?
- האם מפלגות בממשלה צריכות לייצג ולקדם אינטרסים של הציבור הבוחר בהם (שר החינוך ידאג לציבור הדתי-לאומי, שר הבריאות לציבור החרדי ושר האוצר לציבור החילוני), או שעל כל מפלגה לדאוג לכלל הציבור ולא להתחשב בציבור שלה?
- האם תנועת נוער אידאולוגית צריכה לכלול חלקים נרחבים מעם ישראל ולקדם את כל חבריה למכנה משותף גבוה, או שתנועת נוער צריכה לכלול רק חברים שמזדהים עם האידאולוגיה של התנועה מתוך מטרה לגדל ולהעצים אותם בלבד?

איפה אני? אני בדרך...

רקע
והנחיות הפעולה

75-60 דק'

פעולה זו היא סיכום החודש ובעיקר השבועיים האחרונים. אנו רוצים שהחניכים ייקחו את הנושא אליהם: אליהם הביתה, אליהם לחיים, אליהם לסניף; שיזדהו עימו עד שהוא יגרום להם ללכת בדרך הזו וליישם אותה בחייהם.

גוף הפעולה:

שלב א' הזדהות עם דרך תורה ועבודה בחיינו

חלקו את השבט לארבע קבוצות, וכל קבוצה תייצג תכונה אחת מהתכונות שדיברנו עליהן - ודאות, שותפות, אמון וסבלנות. אמרו לחניכים להכין הצגה קצרה שבה הם נתקלים בקשיים בחייהם האישיים (קיום תורה ומצוות, לימודים, סניף וכדומה) וגם פותרים את הקשיים הללו בעזרת התכונות שקיבלו.

למדריכים

אם הקבוצה קטנה יכולים לעשות ארבע הצגות או הצגה שיש בה כל התכונות

על פי הזמן שנותר אפשר גם להוסיף הצגות שימחישו את ההתמודדות עם קשיים בחיים הבוגרים של החניכים, בעוד כמה שנים, על ידי התכונות שדיברתם עליהן.

בשביל להוסיף גוון מעניין להצגה אפשר לחלק לקבוצות גם את המסגרת שבה הקשיים מתעוררים - מסגרת אישית, תנועתית או ציבורית-לאומית - אבל זה קצת יותר מורכב, לשיקולכם.

שלב ב' פגישה עם אנשי דרך תורה ועבודה

חלקו לחניכים את המקורות המצורפים (נספח 1). אם אתם חושבים שלשבת שלכם זה קצת פחות מתאים, אפשר לדבר על המקורות בעל פה בנוגע לאישים או להביא רק חלק מהמקורות.

שאלו את החניכים:

- מהו המסר המרכזי בכל אחד מהציטוטים?
- איך כל אמירה מתחברת למה שלמדנו על הדרך בפעולות הקודמות?
- למה כל אחד מכם מתחבר?
- מה בעיניכם הכי חשוב בתפיסת המושג 'דרך' מתוך הציטוטים או שלא מתוכם?

מטרות

1. החניכים יעמיקו את ההזדהות שלהם עם תפיסת הדרך על ידי היכרות עם התבטאויות של אנשי תורה ועבודה.
2. החניכים יכירו לעומק את הדרכים שעברו בחייהם ואת אלו שעוד צפויות להם.
3. החניכים יבטאו את המקום שהם רוצה לתת לדרך בהמשך חייהם.

ציוד

נספח 1, דפים, עטים ובקבוק.

שלב ג הדרכים בחיינו

חלקו את החניכים לזוגות ותנו להם פתק משימה (נספח 2). הזוגות צריכים לצלם תמונות המבטאות בעיניהם דרכים בחיים שלהם על פי ההוראות בפתק המשימה, ולחזור לסניף בשעה הנקובה.

הניקוד במשימה יהיה על פי הקריטריונים האלה:

- השלמת המשימה
- עומק בביטויי הדרך
- עמידה בזמנים
- מקוריות ויצירתיות

סיכום

לאחר חודש מלא בפעילויות, התארגנות, בלגן, צביעות, חזרות ואפילו גם כמה פעולות, למדנו וביררנו על דרך תורה ועבודה, על המשמעות של הדרך בחיים שלנו, על הקשיים ועל ההתמודדויות, על השליחות שלנו - של כל אחד ואחד ושלנו כתנועה - בחיים הציבוריים.

דיברנו על החלק שלנו בפאזל היהודי, על הדרך להשפיע על תהליכים כיחיד וכקבוצה ועל הכוחות שלנו, ואנו מסיימים את התהליך הזה בחודש ארגון ומתחילים תהליך שנתי וארוך טווח של למידה ועשייה. בע"ה נזכה גם לחיות את חיי תורה ועבודה כתנועה, כסניף, כשבט וכיחידים, ונוביל אומה בדרך תורה ועבודה.

הצעה לצ'ופר

אם מתאים לכם ולשבט אפשר להבטיח פרס לזוג המנצח (חפיסת שוקולד, למשל).

כאשר כל הזוגות יחזרו לסניף כדאי לסדר מחשב עם ברקו. בקשו מהחניכים לשלוח לכם בדוא"ל או בוטסאפ את התמונות ופתחו אותן במחשב (אפשר להעביר תמונות ממצלמה ישירות למחשב וכן להעביר את כל התמונות בוטסאפ ולפתוח אותן במחשב דרך ווטסאפ).

עברו על התמונות, העניקו ניקוד לכל זוג ובקשו מהם לשתף במשמעות שמאחורי חלק מהתמונות.

בשבטים גדולים כדאי לעשות את המשימה בקבוצות גדולות יותר ולהתאים את המשימות למספר החניכים בקבוצה. נסחו את המשימות ככה שכל אחד יצטרך לעשות לפחות תמונה אישית אחת.

שלב ד דרך תורה ועבודה בחיינו

חלקו לחניכים דפים ועטים ובקשו מהם לכתוב איפה ואיך לדעתם הם יחיו את דרך תורה ועבודה בחייהם בעוד חמש שנים.

בקשו ממנו שירצה לשתף, ואז הכניסו הכול לתוך בקבוק וחלקו לחניכים הזמנה להיפגש בעוד חמש שנים כדי לפתוח את הפתקים ולראות מה יצא לפועל.

למדריכים

שימו לב שאתם או החניכים כותבים על הפתקים את הכותרת 'דרך תורה ועבודה בחיי', כדי שתזכרו במה מדובר בעוד חמש שנים.

מקורות

הרב אברהם יצחק הכהן קוק, 'מאמרי הראי"ה' עמ' 451:

לא בפעם הראשונה פוגשים אנו בדברי ימינו מצב איום ומדולדל במובנו החמרי, וביחוד במובן הרוחני: מצב שהיה צריך להביא לידי התמרמרות של יאוש. אכל אנו איננו נפחדים. איננו נואשים מכל ירידה בטוחים אנו כי "נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם" ומאופל וממחשך אור ישועה יזרח. כשאנו באים לתקופת השופטים, ביחוד לתקופתו של אבימלך בן ירובעל. זבול ובעל. ואנשי שכם. ואנו מרגישים את הדלדול החמרי והרוחני של האומה אז, תגרות והריגות ושערווריות, "בוצרים כרמים ועושים הלולים בבתי אלילים" תחשכנה עינינו. אבל כשאנו מעיפים עין מזה והלאה, והנה אור נוגה; שמואל, דוד ושלמה, בנין המקדש, ממלכה אדירה, תורה, חכמה, נבואה ורוח הקודש, ממשלה, משפט וצדק רוח ה' נשב, הענגים פוזרו, ושמש צדקה זורח. שמשו של ישראל שולח קרנים מלאי יפעה... אף כי בלב דוי. אבל לא בלב נואש, אנו מביטים על הדלדול הנורא הרוחני העומד לעינינו... אבל מפני זה ודווקא מפני זה אנו מוצאים בעצמנו כח וחובה לעמוד נגד הפרצות.

'מאמרי הראי"ה' עמ' 360:

וכל מי שהוא עוקב את סדרי הישוב, מראשית צעדיו עד עכשיו, יכול הוא להראות בחוש, איך שמכל ירידה אשר סבלנו נצמחה אח"כ עליה והתפתחות יותר גדולה, וצעד של דליגה לטובה יצא מכל משבר.

הרב משה צבי נריה, 'נר למאור' על פרשיות התורה, עמ' 340:

הירתעות לאחור בגלל קשיי המציאות - זה היה הווה ויהיה חטא המרגלים. חטא זה מתחדש בכל דור אם המאמינים בהשגחה כללית פרטית, נרתעים מפני חשבוניות רבים של מציאות קשה.

לא לנו להכנס לכבשונה של מציאות. חובתנו לעשות את המוטל עלינו, מתוך אמונה וביטחון כי סוף הנצחון לבוא.

הרב צבי יהודה הכהן קוק, מתוך השיחה 'מזמור יט למדינת ישראל':

לפני י"ט שנה, באותו לילה מפורסם, בהגיע ארצה החלטתם החיובית של מושלי אומות-העולם לתקומת מדינת ישראל, כשכל העם נהר לחוצות לחוג ברבים את רגשי שמחתו לא יכולתי לצאת ולהצטרף לשמחה. ישבתי בדד ואדום כי נטל עלי. באותן שעות ראשונות לא יכולתי להשלים עם הנעשה, עם אותה בשורה נוראה, כי אכן נתקיים דבר ד' בנבואה בתרי-עשר - "ואת ארצי חילקו!" איפה חבורו שלנו - אנחנו שוכחים את זה? ואיפה שכם שלנו - אנחנו שוכחים את זה? ואיפה יריחו שלנו - אנחנו שוכחים את זה? ואיפה עבר הירדן שלנו? איפה כל רגב ורגב? כל חלק וחלק, של ארבע אמות של ארץ ד'? הבידינו לוותר על איזה מילימטר מהן? חלילה וחס ושלום!

באותו מצב מזועזע בכל גופי, פצוע כולי וחתוך לגזרים - לא יכולתי אז לשמוח. כך היה המצב לפני י"ט שנים, באותו לילה ובאותן שעות. למחרת בא אל ביתנו איש ברית קדשנו, הגאון רבי יעקב משה חרל"פ זצ"ל - היה לו צורך לבוא וכלום יתכן שלא היה בא?! התייחדנו אז שנינו, רגעים אחדים, באותו חדר קטן ומקודש שב"בית הרב" - ולאן יבוא אז אם לא לשם?! מזועזעים ישבנו ודמומים. לבסוף התאוששנו ואמרנו שנינו כאחד: "מאת ד' הייתה זאת, היא נפלאה בעינינו". נקבעה החותמת!

ועתה, עם המשך השתלשלות שלשלת הקודש בכל גווניה, מערכת דבר ד' המתגלה בכל מדרגותיה הרוחניות והמעשיות במאורעות מדיניים והיסטוריים, הגענו לשכלול פלא זה, ליום קדשנו זה - ובלי ה"מחותנים" הגויים, ברוך ד'! כל השנים הגנו מבקשים מאת ריבוננו של עולם: "ושבור עולנו מעל צווארנו ותוליכנו קוממיות לארצנו". זכינו השנה במידה מסוימת מעשית וסמלית זו לשברון עול הגויים מעל צווארנו - אשרינו!

... ולעומת מה שנאמר: "האם זו המדינה שאותה חזו נביאנו?" אומר אני: זוהי המדינה שחזו הנביאים. כמובן, אין המדינה בתכלית השלמות, אולם נביאנו ורבותינו, ממשיכיהם, אמרו שהמדינה תהיה כזו: זרע אברהם, יצחק ויעקב, ישובו ויקימו בה תקומה יישובית ושלטון מדיני עצמאי; לא נאמר לנו אם יהיו הם צדיקים או שאינם צדיקים. אומר הנביא: "בקבצי את בית ישראל... וישבו על אדמתם... וישבו עליה לבטח ובנו בתים ונטעו כרמים..." (יחזקאל כח, כה-כו) - נטיעת כרמים נאמרה, הקמת ישיבות לא נאמרה... אמנם, מתוך חזרת ישראל אל אדמתם נביא לידי הגדלת התורה והאדרתה, אולם הצעד הראשון - ישראל על אדמתם! כביטוי של ר' אלי' גוטמכר: "ואצלי כבר ברור שאם יקיימו ישראל שיתחילו לעבוד אדמת הקודש בסך ק"ל משפחות - שתהיה התחלת הגאולה, גם כשלא יהיו ישראל ראויים לכך" (נדפס בראש ס' "נפש חיה"). בודאי, רוצה היה אותו צדיק בהגדלת התורה ויראת השמים, אבל סדרי הגאולה כאלו הם: ישוב חקלאי, קימום המדינה ומתוך כך - להמשך, להעלאה בקודש, להרבצת התורה, להגדלתה ולהאדרתה... השתלשלות זו היא הדרגתית ומתמשכת, כל שנה ושנה היא מזמור נוסף, מזמור אלקי מפואר, המתוסף כחוליה לשרשרת. בשנה זו מזמרים אנו את המזמור הי"ט.

הרב חיים דרוקמן, מתוך דבריו בקבלתו את פרס היצירה התורנית ע"ש הרצי"ה:

אנו זוכים להשגחה אלוקית מיוחדת, עם כל הקשיים, אבל צריך לראות את האור הגדול בדור הזה. לאחר מלחמת ששת הימים שאלו את רבנו הרב צבי יהודה זצ"ל: "השנה תתאבל או תחוגג?" אז השיב להם הרב: "ודאי שאצום ואתאבל על חורבן בית המקדש, אך יחד עם זה אי אפשר שלא לזכור את אור הגאולה של ירושלים". לפיכך, חשוב שנזכור יחדיו את שני הדברים הללו - את היש הגדול מצד אחד ואת האין הגדול מצד שני. אסור להיות כפויי טובה וצריך להודות לקב"ה על כל מה שזכינו בדור שלנו. יהי רצון שנמשיך לפעול ולקדם את בניין עם ישראל במובן האמיתי, ובמובן האמיתי זה מתוך ארץ ישראל ומתוך יניקה עמוקה מתורת ישראל.

הרב אברהם צוקרמן, שיחה ליום העצמאות על השמחה בחלקי הארץ שברשותנו והתקווה לחלקים שעוד לא ברשותנו:

מי שקרא את דברי הרב צבי יהודה, איך הוא בכה באותו לילה, שהכריזו על המדינה "זאת ארצי חילקו", מפני שאז, שכם וחברון, המקומות ששייכים לנו באופן טבעי לא היו ברשותנו. ואז אמר "מאת ה' היתה זאת היא נפלאת בעינינו", קם ושמח. מאז ב"ה, הקב"ה השיב אותנו עוד את גבולנו. והנה קמים כיום בתוכנו אנשים שרוצים לקצץ בארץ. כל כמה שנשמח יותר, כל כמה שנעלוז יותר, גם במצב הקשה שאנו נמצאים בו כך תצמח הישועה. כדברי ר' עקיבא: "בכל מדה ומדה שהוא מודד לך, הוי מודה לו במאד מאד (ברכות נד, א). אנו צריכים לקבל את היסורים באהבה ובחיבה, והקב"ה ישמע לקולנו, וישאיר הכל בידינו. כי כמים הפנים לפנים, כך לב הקב"ה אלינו.

בכל יום בתפילה, נתפלל על כך, והקב"ה בכוחו לעשות הכל בדרך טבעית ולא טבעית, שנישאר במקום הזה. ששמחת יום העצמאות תהיה שלימה.

ויהי רצון שגם בשנה הבאה ביום העצמאות נבא לכאן, ונשמח בישועות שהקב"ה עושה לנו.

נספח 2

משימת צילום

זוג יקר,

אנחנו עומדים בסיומו של חודש ארגון. חודש שבו כל אחד מכם עבר הרבה, וכך גם השבט, הסניף והתנועה. במשימה שלפנינו נרצה לעשות סיכום אישי למה שלמדנו בחודש הזה.

אומרים שתמונה אחת שווה אלף מילים? לאחר שתצלמו את התמונות יהיה לנו אוסף מסכם של מה שלמדנו החודש, ששווה יותר מאלפי מילים!

עליכם לצלם כמה תמונות על פי הרשימה המפורטת בהמשך. יש לכם 35 דקות בדיוק, ובסופן עליכם להגיע לסניף עם טלפון או מצלמה שעליהם נמצאות כל התמונות.

הניקוד שתקבלו על התמונות יהיה על פי הקריטריונים האלה:

- השלמות המשימה
- עומק בביטויי הדרך
- עמידה בזמנים
- מקוריות ויצירתיות

התמונות:

1. תמונה שמבטאת בעיניכם את המושג שליחות
2. תמונת "הנני"

3. תמונה אישית של כל אחד מכם שתתאים לתוכן הריאיון האישי שעשיתם בפעולה השלישית של חודש ארגון (ריאיון טלוויזיוני איתכם בעוד עשר שנים שבו

דנים איתכם על נקודות ההשפעה שלכם על החברה הישראלית)

4. תמונה שקשורה ליישום הנושא השבטי שבחרתם
5. תמונה שמדגימה אדם מוביל
6. תמונה של דרך כלשהי
7. שתי תמונות אישיות לכל אחד שתבטאו בהן דרך - תהליך משמעותי שעברתם בחיים עד היום
8. תמונה של דרך משמעותית שעברתם יחד
9. תמונה אישית לכל אחד שמבטאת דרך שהוא פוסע בה כיום, כלומר תהליך שהוא עובר
10. תמונה אישית לכל אחד שמבטאת דרך שהוא חושב שצפויה לו בהמשך חייו
11. תמונה שמבטאת דרך שאתם חושבים שצפויה לשניכם בהמשך החיים
12. תמונות שמבטאת קושי שעלול לצוץ באחת הדרכים שצילמתם
13. שתי תמונות שמבטאות דרכי התמודדות עם הקושי שצילמתם
14. תמונה שמבטאת דרך שאתם רוצים לעבור בתנועה בשנה הקרובה
15. תמונה שמבטאת דרך שאתם רוצים שהשבט יעבור בתנועה בשנה הקרובה

מה ההבדל בין דרך לתוצאה?

רקע
והנחיות הפעולה

45 דק'

בשבועיים האחרונים עסקנו במהות הנושא 'מובילים בדרך תורה ועבודה'. בשבועיים הקרובים נעסוק בשאלה איך עושים זאת, ובפעולה זו נברר את משמעות הדרך.

מטרות

1. החניכים ילמדו את ההבדל בין דרך לתוצאה.
2. החניכים יבררו את חשיבות הדרך.
3. החניכים יגדירו אילו דרכים יש בחייהם ויבינו את חשיבותם אצלם.

ציוד

ציור גדול של שביל ובסופו היעד, צ'ופר.

גוף הפעולה:

שלב א' הבדילו לחניכים בין המושגים 'דרך' ו'תוצאה'.

ספרו לחניכים סיפור או הציגו הצגה על שני אנשים המגיעים לאותו מקום בשתי דרכים שונות. זו יכולה להיות דרך פיזית, כמו שני מסלולים לבית ספר, או משהו מופשט יותר כמו ארוחת ערב, שיש כמה דרכים להגיע אליה (להכין, לבקש מההורים שיכינו, לקנות וכו').

הסבירו לחניכים מהו ההבדל בין הדרך לתוצאה, ליעד הסופי.

שלב ב' החשיבות של איך תיראה הדרך שלנו אל התוצאה.

שחקו בכיסאות מוזיקליים. אפשר לבקש (בשקט) מאחד החניכים שיפריע קצת לחבריו.

בסיום המשחק דונו עם החניכים - שאלו את החניך המנצח: האם שמחת לנצח? האם נהנית מהמשחק? מה חשבת על ההתנהגות של החניך 'המפריע' כלפיך או איך היית מרגיש אילו שאר החברים היו דוחפים וצועקים במשך המשחק? האם חשוב רק לנצח או שחשוב גם ליהנות במשחק?

הסבירו לחניכים מהי חשיבות הדרך: אנחנו רוצים להגיע לכל מיני דברים בחיים - לקבל מתנה מסוימת, לנסוע למקום מיוחד, להצליח במשהו שהיום איננו מצליחים בו, להיות חבר טוב של מישהו ועוד, אבל הדרך להגיע אל התוצאה חשובה לא פחות מהתוצאה עצמה.

אם יש באפשרותכם השיגו את הספר 'רות שאהבה תחרות' מאת לימור שמחוביץ. הספר מספר על ילדה ששמה רות שכל הזמן רצתה לסיים ראשונה. בטיול משפחתי אחד, שרות רצה בו את כל המסלול בלי ליהנות מהיופי ומהחויות שבדרך, הבינה רות שלדרך אל התוצאה יש משמעות בפני עצמה, כי היא מה שהופכת את התוצאה למשמעותית ומיוחדת.

אפשר לספר או להציג סיפור עם המסר של 'רות שאהבה תחרות' שתמצאו לחניכים.

שלב ג' החניכים ישליכו את מה שלמדו על חייהם.

פרסו על הרצפה ציור גדול של שביל ויעד (העתיקו בהגדלה את הציור המצורף בנספח 1) ואמרו לחניכים לחשוב על דברים שחשובים להם בחיים.

כל חניך בתורו יעלה על השביל ויאמר מה הדרך שלו להגיע לדבר שחשוב לו בחיים, אגב הליכה בשביל והגעה ל'יעד' (לדוגמה: הדבר החשוב הוא לקבל ציון טוב במבחן, הדרך היא ללמוד כל הזמן או להעתיק מחבר).

אפשר להעלות כל חניך כמה פעמים, ובכל פעם הוא יציין דרך אחרת לאותו יעד (להוביל אותם לדרכים חיוביות).

דברו על הדרכים אל היעדים, מהן הדרכים הטובות ומה אנחנו יכולים ללמוד מהן.

סיכום

הבחנו בין הדרך לתוצאה וראינו שיש דרכים שונות להגיע לאותו יעד. ראינו שיש משמעות לדרך עצמה בלי קשר לתוצאה שרוצים להשיג. לא נעים לנו אם חבר שלנו רומס אותנו בדרך לתוצאה שלו, ולכן נשים לב גם אנחנו לדרך שלנו להשיג את מה שאנחנו רוצים.

הצעה לצ'ופר

השיר 'אנשים טובים' של נעמי שמר (נספח 2).

תכונות בדרך

רקע והנחיות הפעולה

45-60 דק'

בפעולה הקודמת ביררנו את משמעות הנתינה, ובפעולה זו נלמד על מושג השליחות מדמויות מופת בעם היהודי ונלהיב את החניכים על רעיון זה.

מטרות

1. החניכים יתעסקו בקשיים העלולים לצוץ כשהאדם נמצא בדרך.
2. החניכים יבררו אילו תכונות צריך לרכוש אדם ההולך בדרך.
3. החניכים יעלו תכונות העשויות לסייע להם כשיתקלו במצבים כאלה.

ציוד

תחפושות להצגה - זקן, מקל הליכה, תחפושת של חיה כלשהי, כובע. תמונות ומשפטים, תפילת הדרך, צבעים, חוט, חרוזים.

גוף הפעולה:

שלב א' העלו קשיים היכולים לצוץ לאדם ההולך בדרך

- הציגו כמה מצבים של אדם ההולך בדרך ונתקל במכשולים
- אדם שהולך בדרך ונתקל באדם זקן שהולך לאט ואי-אפשר לעקוף אותו - ומתעצבן
- אדם שנתקל בחיה ומפחד
- אדם שצריך לטפס על הר גבוה וחושש שלא יהיה לו כוח
- שאלו את החניכים איזה קושי היה בכל אחת מההצגות.

שלב ב' ברו אילו תכונות יכולות לעזור במצבים הנ"ל.

- שאלו על כל הצגה איזו תכונה תעזור לאדם להתגבר על הקושי.
- בקשו מהחניכים להציג את אותן הצגות אך הפעם להראות את הצד החיובי, עם ההתגברות על הקושי.
- יש שבטים בהם יהיה פשוט יותר לחניכים לסיים הצגה אחת, לדבר עליה ומייד להציגה שוב, ויש שבטים שבהם החניכים יוכלו להתרכז גם כאשר יחזרו לעניין ההצגה כעבור זמן. חשבו מה נוח יותר לחניכים שלכם.

שלב ג' נשליך את התכונות שלמדנו עליהן על חיינו האישיים.

העלו מצבים מחיי היום-יום של החניכים, והם יצטרכו להעלות תכונות שיעזרו להם בהתמודדות. למשל: יוצאים לטיול עם בית הספר והמסלול קשה (נדרשת אמונה בעצמי), הדרך הביתה חשוכה (להתגבר על הפחד), קשה לי לשבת בשיעור או בפעולה והמורה או המדריכים עוזרים לי בכל פעם לשבת עוד קצת (סבלנות). כמו כן אפשר להתאים את הדוגמאות לחניכים הספציפיים - אם יש חניך שלומד ללכת, לדבר או עובד על להשתמש פחות בידיים וכו' הציגו גם את הדוגמאות האלה לחניכים ספציפיים (כמובן, רק אם זה לא מבייש אותם).

אם החניכים צריכים יותר ויזואליות השתמשו בתמונות ובמשפטים המצורפים (נספח 1).

להאמין בעצמי
להתגבר על הפחד
סבלנות

הכינו עם החניכים תפילת הדרך (נספח 2). הסבירו על התפילה, שעם כל ההשתדלות שלנו להיות טובים ולהתגבר צריך להתפלל שיהיה טוב.

אפשר להדפיס את התפילה בגדול ושכולם יצבעו יחד ואפשר להדפיס אותה בקטן לכל אחד ולתלות על חוט (אפשר גם לקשט בחרוזים) ושהילדים ייקחו אותה הביתה כצ'ופר.

סיכום

בפעולה ראינו שההליכה בדרך לפעמים כרוכה בקשיים, למדנו אילו תכונות עשויות לסייע בקשיים הללו וראינו גם איך התכונות האלה עשויות לסייע לנו בדרכים שיש לנו ביום-יום.

אחד בשביל כולם

רקע והנחיות הפעולה

45-60 דק'

בפעולה זו אנחנו רוצים להעביר לחניכים חוויה של אקטיביות, של עשייה לאומית. בפעולה זו ניגע ממש ב'איק'. זו ההזדמנות לתת לחניכים לחוות את העשייה ואת גודלה.

מטרות

1. החניכים יחזרו על חשיבות הנתינה מעצמנו למען הכלל.
2. החניכים יעלו רעיונות לנתינה ולעשייה.
3. החניכים יצאו לעשייה בקרבת הסניף אגב הבנת התרומה של המעשה לכלל.

ציוד

שאלות לחידון, במבה, שקיות זבל או פתקי 'שבת שלום' וסוכריות טופי.

גוף הפעולה:

שלב א חזרו על חשיבות הנתינה לאחר ותחוו את הנתינה הן מהצד הנותן והן מהצד המקבל.

ערכו חידון לחניכים על כל מיני שאלות פשוטות (רעיונות לשאלות - בנספח). אם החניכים ברמה גבוהה שאלו אותם שאלות מעניינות רק כדי לאתגר אותם. המטרה היא לא שיחשבו על התשובה אלא שיענו נכון. מי שעונה נכון מקבל שתי במבות ויכול לבחור אם לקחת אחת לעצמו ולתת אחת לחבר או לאכול את שתיהן בעצמו.

שאלו את החניכים שקיבלו במבה מחבריהם מה הרגישו כשקיבלו.

שאלו את החניכים שנתנו במבה לחבריהם למה נתנו ואיך הרגישו כשנתנו. אם אין חניכים שנתנו לחבריהם השתתפו גם אתם בחידון, חלקו את הבמבה לחניכים ולאחר מכן שאלו רק את השאלה הראשונה.

הסבירו על חשיבות הנתינה והרחיבו את עניין הנתינה (לא רק לחבר שלי אלא לכל אדם בעולם).

שלב ב העלו אפשרויות לנתינה למען הכלל.

נרצה שהחניכים יחשבו על דברים שאפשר לעשות למען הכלל. אפשר לעשות זאת באחת משתי הדרכים האלה:

1. צאו לסיבוב מסביב לסניף, החניכים יחפשו מקומות שהם יכולים לעזור ולעשות בהם טוב.
 2. העלו עם החניכים תכונות חזקות שלהם (אפשר לעשות סבב שבו כל אחד יגיד תכונות חזקות של החבר שלימינו). אחר כך חשבו יחד איך אפשר לנתב את התכונות האלה לעשייה למען הכלל.
- כל מי שמעלה רעיון מקבל שוב שתי במבות, ושוב יכול לבחור אם לחלוק עם חבריו או להשאירן לעצמו.

שלב ג לכו לחוות את הנתינה בפועל.

צאו עם החניכים לעשייה בקרבת הסניף אגב הלהבתם על הרעיון. אם אחד החניכים העלה

נספח 1

רעיונות לשאלות החידון

- איפה אתה גר?
- כמה אחים יש לך?
- איך קוראים לאימא שלך?
- איך קוראים לאבא שלך?
- כמה זה 2+2?
- איך אומרים "כן" באנגלית?
- איך קוראים לשבט שלנו?
- מיהם שלושת האבות?
- מתי אימא מדליקה נרות?
- באילו ימים באים לבני עקיבא?
- איזה יום היום?

רעיון אפשרי לביצוע מיידי - לכו על זה, אם לא, צאו לעשייה אחרת (לאסוף זבל מסביב לסניף, לחלק פתקי 'שבת שלום' עם טופי לשבטים אחרים או לאנשים ברחוב, לחשוב על סיסמאות להעלאת המודעות לנגישות - ואחרי שבת הכינו כרזות ותלו בשכונה, סדרו את הסידורים בסניף, אמרו פרקי תהילים להצלחת צה"ל או לרפואת מישהו, עשו סבב פרגון לכל המדריכים בסניף וכל רעיון אחר העולה על רוחכם או על רוח חניככם).

סיכום

בפעולה הזאת ראינו עד כמה חשוב לתת לאחר. ראינו עד כמה החברים שמחים כשאנו נותנים להם וגם שזה יכול לעשות לנו טוב. העלינו רעיונות לעשייה מחוץ לשבט שלנו וביצענו אותם בפועל. פעולת הנתינה יכולה לעשות הרבה טוב ולהשפיע בהרבה מעגלים הלאה.

יוצאים לדרך

רקע
והנחיות הפעולה

60-45 דק'

זוהי הפעולה האחרונה בחודש הארגון. אחרי שעסקנו במהות של הובלה בדרך תורה ועבודה ולמדנו איך עושים זאת בפועל, נעשה מעין סגירה שהיא יציאה לדרך. ניצור הזדהות עם תפיסת הדרך בחיים האישיים, בחיים התנועתיים ובחיים הלאומיים.

מטרות

1. החניכים ידונו ביעדים חשובים בכל אחד מהמעגלים - בחיים הפרטיים, בחיים התנועתיים ובחיים הלאומיים.
2. החניכים יבררו את החשיבות של הדרך בכל אחד מהמעגלים.
3. החניכים יגדירו יעדים ונקודות אפשריות בדרך שחשובים להם בכל אחד מהמעגלים.

ציוד

שלושה חטיפים, שלוש קערות, פתקים קטנים בשלושה צבעים, כמה דפי 3A או נייר רצף, טושים, קובייה, חיילי משחק.

גוף הפעולה:

שלב א' נעלה יעדים שחשובים לנו בכל אחד מהמעגלים

שימו שלוש חטיפים בשלוש קערות שונות, וליד כל קערה כתבו למה היא שייכת: "חיים לאומיים", "חיים תנועתיים", "חיים פרטיים". כל חניך ייקח מכל קערה או יבחר מאיזו לקחת (תראו מה יותר מתאים לשבט שלכם) ועל פי מה שלקח יצטרך לומר יעד כללי שחשוב לו מאותו תחום (להצליח יותר בלימודים, שהתנועה תתחשב יותר בחניכי שבט יובל, שלא יהיו עוד מלחמות וכדומה).

שלב ב' נברר את הדרך אל היעדים הללו

חלקו לחניכים פתקים בשלושה צבעים (כל צבע שייך למעגל אחר - חיים פרטיים, תנועתיים, לאומיים). כל חניך יקבל פתק בצבע היעדים שאמר בהתחלה. על הפתקים צריך לכתוב קושי אחד, תכונה שנדרשת בדרך ומשהו שאפשר ללמוד בדרך אל היעד (לדוגמה: היעד - שיהיו יותר פעילויות בשבוע. הקושי - המדריכים שלנו אינם יכולים לעשות עוד פעולה במשך השבוע. התכונה - סבלנות ויוזמה. משהו שאפשר ללמוד - אפשר ללמוד לארגן פעילות בעזרת אנשים שנמצאים סביבנו). בשבטים קטנים כל חניך יגיד יותר מיחד אחד קושי אחד ותכונה אחת.

"אם החניכים אינם יודעים לכתוב אפשר לשאול את השאלות ולעבור מייד לשלב הבא - כתבו את תשובות החניכים היישר על לוח המשחק.

שלב ג' הגדרת יעדים ונקודות אפשריות בדרך בכל אחד מהמעגלים והפנמתם.

הכינו עם הילדים משחק סולמות וחבלים. הסולמות יהיו התכונות שעוזרות להגיע למטרה והחבלים יהיו קשיים שעלולים לצוץ בדרך. פזרו בכל הלוח סימני קריאה והכינו קלפים של סימני קריאה שיהיו דברים שאפשר ללמוד בדרך, הכול לפי מה שהחניכים העלו בשלבים הקודמים. אם יש די יעדים ונקודות בכל אחד מהמעגלים אפשר להכין שלושה לוחות שונים, אך אם אין הרבה, לוח אחד יספיק (כל סולם, חבל ויעד של מעגל מסוים יצבעו בצבע אחד). שחקו עם החניכים.

הצעה צ'ופר

סולם שבו תכתבו לכל חניך את הדברים שהעלה בשלבים הקודמים, כדי שיצאו עם סיכום של הדברים שלמדו.

סיכום

עברנו חודש עמוס מאוד. התחלנו בהבנת מושג השליחות ובחשיבות הנתינה, המשכנו בהבחנה בין הדרך לתוצאה ובחשיבות הדרך וסיימנו בהבנה מהי דרך בכל אחד מהמעגלים. בפעולה הזאת הבנו שלכל אחד - גם למי שחושב שהוא סתם חניך בבני עקיבא או סתם ילד בעם ישראל - יש איך להשפיע ולפעול במישורים רחבים יותר מהאני העצמי.

ללכת ללכת כמה שאפשר הליכה בדרך התנועה

רקע
והנחיות הפעולה

60-45 דק'

אחרי שהבנו מהו עניין ההובלה בעזרת נקודת המבט המהותית-לאומית - השליחות - ניגע בהבנת הדרך שבה אנו כתנועה עושים זאת.

מטרות

1. החברים יבררו את משמעות הדרך בתפיסת התנועה.
2. החברים יבררו מהן התכונות הנדרשות מאדם ההולך בדרך לאור תפיסות תורה ועבודה.
3. החברים יציעו דרכי התמודדות עם מצבים שבהם הדרך מגיעה למשבר, על ידי שימוש בתכונות הנדרשות מאדם המוביל בדרך.

ציוד

שאלות למסלולים, כרטיסיות עם מצבים

גוף הפעולה:

שלב א

אפשר לפתוח את הפעולה בשתי צורות:

ניית מסלול מכשולים שיש בו שאלות (נספח 1) שעל המתמודדים לענות עליהן מהר ככל האפשר כדי להמשיך.

ל החברים עומדים בשורה - ובכל פעם תשאלו שאלה (נספח 1). מי שענה נכון יתקדם צעד, ומי שלא - יישאר במקום. הראשון שיגיע לצד השני של החדר הוא המנצח.

מטרת המשחקים: חוויית התהליך שעוברים כדי להתקדם בדרך.

שאלו את החברים:

מה המטרה - להגיע מהר לסוף או לעבור את כל השאלות בדרך?

האם התהליך משמעותי למטרה הסופית? האם הוא מסייע? מקשה? מאט?

סכמו: הדרך משמעותית ומהותית לתוצאה. בדרך האדם לומד על עצמו, מכיל את המציאות ומגלה אותה לאט לאט, מנתח ובוחן אותה, וכך בונה בעצמו ידע וכוח נוספים ומרחיב את היכולת לפעול פעולה מדויקת ובוגרת יותר. כמו כן כשאנו עוברים דרך כדי להשיג תוצאה מסוימת התוצאה הופכת למיוחדת יותר, שהרי כל אחד יכול פשוט ללכת לצד השני של החדר; אבל מי שהגיע לצד השני בזכות שענה נכון על כל השאלות בדרך יצר משמעות לתוצאה הסופית.

מה אפשר לעשות כדי להפוך את הדרך למשמעותית? מה זה דורש מאיתנו? (תשובות לדוגמה: לעשות נקודות עצירה בדרך שבהן אנו מעבדים מה התהליך שעברנו עד עכשיו, לפקוח את העיניים, ללכת בנחת ולספוג את מה שקורה.)

שלב ב

קראו את הקטעים המצורפים (נספח 2) ודונו עליהם. נסו להפגיש את החברים עם משמעות המושג 'דרך התנועה'. בני עקיבא הולכת בדרך תורה ועבודה; המציאות הנפשית של אדם הפועל ברבדים אלו תלויה לא מעט בסבלנות, בתהליך של קמעא-קמעא, בשייכות לקבוצה מכלל ודאות בנוגע לכך שיש 'תקווה לאחרית'.

אחרי שהבנו מהי הדרך ומהם מרכיביה בנוגע לתורה ולתנועה, נפגיש את החברים עם הקשיים העלולים לצוץ בתהליך ונססה יחד למצוא פתרונות ולהתגבר עליהם.

חלקו כרטיסיות, שבכל כרטיסיה מצב המעלה שאלה.

1) תמיד מדברים איתנו על חשיבות לימוד התורה, ואני ממש אוהב ללמוד וזה באמת נראה לי חשוב מאוד, אבל כשה מתנגש לי עם דברים אחרים קשה לי לוותר. הרי בסוף זה לא משנה אם אלמד עוד דף גמרא או אלק עם חברים לים...

2) כרגע הפחד תוקף אותי בכל מקום: אני מפחדת להסתובב ברחוב, ללכת לקניות, לעלות לאוטובוס. חוסר הביטחון מחלחל עמוק ולא מרפה, ואני כבר מדמינת שכל ערבי מוציא עליי סכין. מציאות החיים נהייתה מטורפת - איך חיים ככה?

3) כמה כבר אפשר לחכות לבית מקדש? למציאות של טוב מוחלט? השנה בתשעה באב כבר לא הצלחתי להתחבר באמת לאובדן. גם ככה אני לא מבינה מה זה אומר... אז למה לסבול בגלל זה שלושה שבועות?

4) החברה החילונית דומיננטית מאוד בכל רובדי החיים, והרצון שלנו הוא לרומם את המציאות ולקדשה. כיצד אנו יכולים לפעול במציאות ולהגדיל את נוכחות הקודש וההלכה? כיצד אפשר לרומם את החול?

במוצאי שבת פתחו קבוצה בוואטסאפ, ובמהלך השבוע כל אחד יעלה אליה רעיונות וישתף בה פתרונות שעולים לו בנוגע לנושאים שדיברתם עליהם. תפקידכם הוא לתפעל את הקבוצה במהלך השבוע הזה: לשלוח כתבות שקשורות לעניין, לשאול שאלה יומית, לצטט ציטוטים של מגוון אישים וכדומה.

נספח 1

שאלות למסלול המכשולים

1. באיזה תאריך הוכרז על הקמת מדינת ישראל?

ה' באייר תש"ח

2. מתי נכנס עם ישראל לארץ בפעם הראשונה?

בימי יהושע

3. מי עמד בראש העולים לארץ בעלייה הראשונה מגלות בבל?

זרובבל

4. איזו מלחמה פרצה לאחר הכרזת המדינה?

מלחמת העצמאות

5. מה שוחרר במבצע יפתח?

אצבע הגליל

6. איזו דרך נפרצה במבצע נחשון?

תשובה: הדרך לירושלים

7. באיזו עיר מתרחשת עלילת הסרט 'טוביה החולב'?

אנטבה

8. מה שוחרר במבצע עובדה?

אילת והערבה

9. באיזה מבצע הועברו שיירות לירושלים?

הראל

10. מה היה שמה הקודם של מדינת תאילנד?

סיאם

11. מהו הספר הראשון בקובץ כתובים, ומהו האחרון?

הספר הראשון בקובץ כתובים - תהילים, האחרון - דברי הימים ב.

12. "הַתְּשִׁמֵּעַ קוֹלִי, רְחוּקִי שְׁלִי, הַתְּשִׁמֵּעַ קוֹלִי, בְּאֶשֶׁר הִנָּה", שיר של רחל המשוררת. מה שמו?

זמר נוגה

13. בן כמה היה יוני רכטר כאשר הלחין את השיר 'דמעות של מלאכים'?

16

14. איזה שיר זכה במקום הראשון בפסטיבל הילדים הראשון?

'למה ככה'

15. מיהי הדמות על השטר של 100 ש"ח?

יצחק בן צבי

16. לחמש מדינות זכות וטו במועצת הביטחון של האו"ם: רוסיה, ארה"ב, סין... מהן שתי המדינות הנוספות?

בריטניה וצרפת

17. איזו מדינה שוכנת בתוך עיר?

הוותיקן

18. זמרי היה מלך בישראל. כמה זמן מלך?

שבע

19. בבגרותו גילה טרזן את שמו האמיתי. מהו?

ג'ון קליינטון

20. מהו הצבע העליון בקשת?

אדום

נספח 2

מקורות

1. תהליכיות וחיפזון

המהר"ל, נצח ישראל פרק מז

ומפני ההבדל הזה שיש בין גאולה ראשונה ובין גאולה אחרונה, נאמר בגאולה ראשונה "ואכלתם אותו בחפזון כי בחפזון יצאת מצרים". ובגאולה אחרונה כתיב (ישעיה נב, ב) "כי לא בחפזון תצאו משם וגו'", ולמה החלוף הזה. ובמכלתא (שמות יב, יא) "כי לא בחפזון תצאו", לפי שנאמר בגאולת מצרים "ואכלתם אותו בחפזון", זה חפזון מצרים. רבי יהושע בן קרחה אומר, זה חפזון ישראל. אבא חנן אומר, זה חפזון שכינה, אף על פי שאין ראיה לדבר, זכר לדבר, שנאמר (שיה"ש ב, ח) "קול דודי הגה זה בא מדלג על ההרים". יכול אף לעתיד [לבוא] כן יהיה בחפזון, תלמוד לומר "כי לא בחפזון תצאו", עד כאן. וביאור ענין זה, כי מפני שהגאולה הראשונה לא היתה גאולה נצחית, שהרי לא היו נגאלים רק לשעה. וכך היה ענין הגאולה גם כן, דומה לאור הברק שנראה ברקיע לשעה, ומיד עובר. ולא היתה הגאולה הראשונה דבר תמידי קיים. ולפיכך היה יציאתם בחפזון גם כן, כי כל דבר שאינו קיים תמידי הוא עובר במהירות לשעה. אבל הגאולה אחרונה, שהוא גאולה נצחית מבלי שנוי כלל, רק תמיד קיים. ולכך לא יהיה לדבר זה חפזון, כי החפזון מורה על דבר שהוא לשעה, וירא שמא יעבור הזמן, לכך ממהר מעשיו. אבל דבר שאינו לשעה, אינו ממהר. והדברים האלו מבוארים מאוד. והתבאר לך ענין החבור הנצחי שיהיה לעתיד במהרה בימינו אמן.

1. על פי הקטע, מה ההבדל בין גאולה ראשונה לשנייה?

2. מהו לדעתכם הקשר בין חיפזון לגאולת שעה ובין תהליך ארוך לגאולת נצח?

3. מדוע יש ערך גדול כל כך לעבודה תהליכית ואיטית המזמנת גאולת נצח?

2. שייכות ומשמעות התורה ועבודה בנושא האחדות

הרב צוקרמן, הספד

על פרשתנו, או יותר נכון בפרשתנו, פרשת אמור, יש אמרה מעמיקה של הזהר, שעליה אנחנו רוצים לתת את הדעת, ולהשתדל גם להבין אותה. על הדבר הזה שאנחנו אומרים בתפילת מנחה, "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ", אומר על זה הזהר: "בארץ אינו גוי אחד", בארץ ישראל עם ישראל הוא גוי אחד, בחוצה לארץ אין עם ישראל נחשב כגוי אחד. ואיך אומר אותו רשע: "ישנו עם אחד מפורד ומפורד בין העמים" - כשהוא בין העמים, הוא מפורד ומפורד. ולא רק מפני שהיהודי האמריקאי צריך להיות לויאלי לאמריקה, והיהודי הרוסי צריך להיות לויאלי לרוסיה, והיהודי הצרפתי צריך להיות לויאלי לצרפת, ומשום כך גם קורה לעיתים, וזה בהיסטוריה שלנו לצערנו קרה הרבה הרבה פעמים, שהנה יהודי עומד מול יהודי, כי זה לוחם למען צרפת וזה לוחם למען גרמניה; אבל לא רק מבחינה זו, אלא מבחינת מהותה של האומה הישראלית, בחוצה לארץ הם אינם גוי אחד, אלא עם מפורד ומפורד.

מה עושה אותנו לגוי אחד? יש שני דברים - א"י או תורתה. ואני מדגיש בכוונה 'תורתה', יכולתי לומר 'התורה' וזה גם נכון, התורה עושה אותנו לגוי אחד גם כשלא היינו עדיין בארץ ישראל, אלא היינו בדרכנו לא"י - התורה עשתה אותנו לגוי אחד. ובאמת, לפני קבלת התורה, "ויחן שם ישראל כנגד ההר", אומר על זה רש"י: "כאיש אחד בלב אחד". קבלתה של התורה, או אולי אפילו במילים אחרות, ההכנה לקבלת התורה, הפכה את האומה הישראלית כאיש אחד בלב אחד, וזהו המשמעות האמיתית של עם אחד. בשעה שאנחנו לא נמצאים במצב של כאיש אחד בלב אחד, אין אנחנו עם אחד, אלא מפורד ומפורד. יתר העמים, הם גם נחשבים עם כשהם אינם כאיש אחד בלב אחד. אגב, הגאון מוילנא כבר העיר על כך, שגם על המצרים כתוב בתורה דבר, אלא שם כתוב "בלב אחד כאיש אחד", ואומר על זה הגאון, אצל אומות העולם המטרה לפעמים הופכת אותם לאיש אחד - כשיש מטרה משותפת, כשיש עניין משותף. האומה הישראלית - לא מטרה, לא עניין, אלא במהותה היא כאיש אחד בלב אחד. על כן אצל מצרים נאמר "בלב אחד כאיש אחד", כי הלב האחד, הרצון האחד אז, הרדיפה אחרי ישראל כל אחד ואחד מתוך המחשבה שלו להציל את ממונו, זה הפך אותם להיות כאיש אחד; אבל ישראל שעמדו מול ההר, "ויחן שם ישראל", החניה הייתה כאיש אחד, וזהו שיצר את הלב האחד.

1. מהו הגורם המאחד אותנו?

2. מדוע האיחוד קורה דווקא במדבר? האם יש משמעות לדרך, לתהליך שהוא הגורם לאיחוד? אם כן, מהי המשמעות?

3. מדוע חשוב להיות שייכים לא רק בהגדרה אלא גם בלב?

4. לדעתכם, האם השייכות מובילה למחויבות ומשמעות?

שו"ת חת"ם סופר, יו"ד סי' שנו

אי אפשר לו בשום אופן להאמין שתהיה גאולתנו אחד מעיקרי הדת, ושאם יפול היסוד תפול החומה, חלילה [...] ושנאמר אילו היו ח"ו חטאינו גורמים שיגרש ה' אותנו גירוש עולם [...] המפני זה רשאים הם [=ישראל] לפרוק עול מלכות שמים או לשנות קוצו-של-יוד אפילו מדברי רבנן? חלילה! אנחנו לא נעבוד ה' לאכול פרי-הארץ ולשבוע מטובה - לעשות רצונך אלהי חפצתי, ועכ"פ ועל כל אופן עבדי ה' אנחנו, יעשה אתנו כרצונו וחפצו; ואין זה [=ביאת המשיח] עיקר ולא יסוד כלל לבנות עליו שום בנין. אך כיוון שעיקר יסוד הכל - להאמין בתורה ובנביאים, ושם מובטחת גאולתנו האחרונה [...] א"כ מי שמפקפק על הגאולה הרי כופר בעיקרי האמת התורה והנביאים.

1. מה אומר החת"ם סופר בקטע על ודאות הגאולה? מאין הוא מביא אסמכתא לכך?

2. האם יש חשיבות להיות בטוח בגאולה? האם ה' משפיע על המציאות היום-יומית אם אנחנו בטוחים בגאולה או לא?

3. מה לפי הקטע גורם ודאות וביטחון?

הדרך חג הסיגד

רקע והנחיות
לדף הלימוד

60-45 דק'

בשבועיים האחרונים התעסקנו במטרה הגדולה של הובלת האומה על בסיס ערכי תורה ועבודה. יש הרבה דרכים להשיג מטרה, והדרך שנבחר בה חשובה בפני עצמה, נוסף על המטרה שהיא משיגה. בחודש הארגון בחרנו להתעסק לא רק במטרה אלא גם בדרך. בדף הלימוד ננסה להעמיק בחשיבותה ומשמעותה של הדרך, בתכונות הנדרשות לאדם ההולך בדרך על פי ערכי תורה ועבודה ובדרך שבה אנו רוצים להגיע אל מטרה. בשבוע זה נחגוג עם חברינו בעדה האתיופית את חג הסיגד.

הסיגד הוא אחד ממועדי ביתא ישראל. החג חל בכ"ט בחודש תשואן (כ"ט במרחשוון), 50 יום לאחר יום הכיפורים. הסיגד הוא יום של צום, טוהרה והתחדשות, ובמרכזו טקס חידוש הברית בין העם לקב"ה, הכולל קריאת קטעים מן המצהף קדוש (ספרי הקודש) וברכות ותפילות לגאולה. הטקס נערך בראש הר גבוה כסמל למעמד הר סיני, ומנהלים אותו כוהני הקהילה, הקייסים. ההשראה למנהגי החג לקוחה ממעמד דומה המתואר בתנ"ך שקיימו עזרא ונחמיה בימי שיבת ציון.

הסיגד מבטא את האמונה שלנו בשיבה לציון וחזוק הקשר מתוך אקטיביות לקירוב הגאולה. הסיגד מבטא דרך, הליכה, מסע של שנים לציון.

דרך החג המיוחד ודרך המסע ננסה לגעת בנושא השבוע:

אתר האגודה הישראלית למען יוצאי אתיופיה

"במשך דורות, חלמו יהודי אתיופיה על השיבה לירושלים ועל איחוד מחדש עם שאר היהודים. חג הסיגד היה יום של גיבוש קהילות יהודי אתיופיה. יהודי אתיופיה חשו משמעות מיוחדת בקיום המנהג של חידוש הברית למרות הסבל הכרוך בשמירה על נאמנות לעם היהודי. החג שימש עבורם יום של קריאה לא-ל להחזירם לארצם, לציון. אנשים שגרו במקומות רחוקים יצאו למסע כדי להגיע למקומות המרכזיים שבהם נערך טקס החג, מסע שארך לפעמים ימים מספר. תפילות החג, שחזרו במשך הדורות, מדגישות את הזיקה לציון. תפילות החג הביעו ערגה לעיר ירושלים ותקווה להגיע אליה, וכן ברכות לשגשוג ולבריאות עבור כל היהודים באשר הם.

היום, המוני חוגגים מקרב קהילת יוצאי אתיופיה עושים דרכם לירושלים ומתכנסים בטיילת ארמון הנציב המשקיפה על ירושלים ובכותל המערבי"

מה היה חלומם הלאומי של יהודי אתיופיה? כיצד בא לידי ביטוי בקהילות בחו"ל?

מהי משמעות המסע שעשו בכל שנה מחדש?

מתוך החלום להתאחד ולעלות לירושלים, רבים מחברי העדה יצאו למסע ארוך ומייגע לארץ ישראל - מסע שנמשך חודשים רבים וגבה כוחות פיזיים ונפשיים שאף עלה לרבים בחייהם. מה הוביל אותם לצאת למסע כזה? מהם הכוחות הנדרשים לכך? מה בונה בנפש מסע כזה לארץ ישראל?

המסע לארץ ישראל

מילים: חיים אידיסיס | לחן: שלמה גרוניך

הירח משגיח מעל על גבי שק האוכל הדל המדבר מתחתי, אין סופו לפני ואמי מבטיחה לאחי הקטנים	במדבר דם אמי, הירח עדי ואני מבטיחה לאחי הקטנים עוד מעט, עוד קצת, יתגשם החלום עוד מעט נגיע, לארץ ישראל
עוד מעט, עוד קצת, להרים רגליים מאמץ אחרון, לפני ירושלים	בירח דמותה של אמי מביטה בי, אמא אל תיעלמי לו הייתה לצידי, היא הייתה יכולה לשכנע אותם שאני יהודי
אור ירח החזק מעמד שק האוכל שלנו אבד המדבר לא נגמר, יללות של תנים ואמי מרגיעה את אחי הקטנים	עוד מעט, עוד קצת, בקרוב ניגאל לא נפסיק ללכת, לארץ ישראל
עוד מעט, עוד קצת, בקרוב ניגאל לא נפסיק ללכת, לארץ ישראל	עוד מעט, עוד קצת, להרים עיניים מאמץ אחרון לפני ירושלים.
ובלילה תקפו שודדים בסכין גם בחרב חדה	

- אילו תכונות נדרשו מהמדברים בשיר כדי לצלוח את המסע לארץ ישראל? מה החזיק אותם לאורך הדרך? מה עזר להם להחזיק מעמד?
- מה לדעתכם נתן להם את הכוח לצאת למסע? האם יש כוח דומה כדי לצאת למסע בעבור הדברים הגדולים שאתם חולמים עליהם?
- המסע של קהילת ביתא ישראל לארץ הוא מסע ארוך שנים, ולכל אחד הסיפור שלו. אך האם נגמרו המסעות לארץ ובארץ? לאילו מסעות גדולים אנחנו צריכים לצאת לעבר הגאולה השלמה? אילו תכונות נדרשות מאיתנו לשם כך?

מתוך שיעור של הרב בלייכר באיגרת הרמב"ן

"בתרבות המערב מי שלא מגיע לתוצאה לא שווה, כל המגמה זה התכלית אך אין בעצם הבנייה שום בנייה. 'בדרך' לא מופיעה שום בנייה. תמיד להגיע ולהישג, וכל שלבי המעבר הם נטולי חיים. אין זוויות בכל העמל והפרטים של החיים, ולכן זה עולם עצבני כי המטרה להגיע לסוף, כל מה שבדרך הלוואי ולא היה קיים כי אין לו תכלית בפני עצמה. זה עולם בלי יצירה אלוקית. לעומת העצבנות המורדנית אנו צריכים להיות מלאי שד חיים, מציאות שיש תוכן עצמי שכל הזמן הולך ונבנה, בתוך העמל והפרטים של המציאות יש יצירה מוסרית שנבנית בו. אין משהו מסוים שאני שואף שליו ובלעדיו אין לי חיים, במונח הזה שאין 'מחר יהיה טוב'. אין רגע בחיים שאני לא יכול לחיות אותו. בכל שלב ושלב, 'בכל הדרך' יש להתמודד על הרצון המוסרי שנבנה בפנים. אני לא חי כדי להגיע למשהו אלא חי את המציאות, בכל דבר אחפש ואמצא מהו אותו דבר שבונה כרגע את המציאות"

- מהי נטיית הנפש של ההולך בדרך?
- האם נטייה זו משפיעה על התוצאה הסופית? כיצד?
- המדרש הזה, המובא בגמרא בירושלמי, מוכר לרובנו, אך קראו אותו וחשבו מה המשמעות שלו ביחס לדברים שלמדנו.

ירושלמי, ברכות פ"א ה"א

"ר' חייא בר אבא ורבי שמעון בן חלפתא היו מהלכין בבקעת ארבל וראו אילת השחר. אמר לו ר' חייא: כך היא גאולתן של ישראל, בתחילה קמעא קמעא, כל מה שהיא הולכת, היא רבה והולכת"

מהי המטרה במדרש?

מהי הדרך אל המטרה?

האם תוכלו לזהות תכונות הנדרשות מהאדם ההולך בדרך זו?

כדי להגיע לגאולה - אל הגאולות שבדרך (כמו העלייה לארץ ישראל, הקמת מדינה, הקמת צבא וכו') ואל הגאולה השלמה - נדרשת ודאות בכך שהגאולה בוא תבוא; אמונה שאנו פוסעים בדרך נכונה; הליכה בשותפות עם עם ישראל; סבלנות לדרך ולתהליך שאנו צריכים לעבור עד המטרה ואקטיביות והובלה בדרך הזו. איך התכונות הללו מתבטאות בחייכם הפרטיים? מהי התכונה הכי דומיננטית בכם מהתכונות הנ"ל, ואיזו אתם צריכים לחזק?

ב"ה היום, כאשר קיימת בארץ קהילת ביתא ישראל גדולה ומכובדת, חוגגים את חג הסיגד בחגיגות ממלכתיות בטיילת ארמון הנציב. בני עקיבא עם תנועות נוער נוספות מקימה 'אוהל כיסופים לציון' כחלק מחגיגות היום. אומנם החג עבר רק במסורת של הקהילה היהודית באתיופיה, אך לכולנו יש הרבה מה ללמוד מהכמיהה לירושלים, מהחיבור לקודש ומהדרך הארוכה והקשה מכל בחינה שעשו יהודי אתיופיה כדי להיות יהודי ארץ ישראל.

השבוע זה הזמן שלנו ללמוד את הדרך הזו, ללמוד איך יוצאים למסע אל עבר הגאולה שלנו. כולם מוזמנים להגיע לאוהל הכיסופים לציון שיוקם גם השנה בחג הסיגד (שיוקדם השנה, מכיוון שהוא יוצא בשבת). בררו את הפרטים, וניפגש באוהל!

יציאה לדרך חדשה

רקע
והנחיות הפעולה

50-35 דק'

בשבוע האחרון נעביר את כל מה שלמדנו למימוש אקטיבי - נכניס התלהבות ונקשר את הדרך והשליחות לחיי החברים בכל רובדיהם.

מטרות

1. החברים יעמיקו את תחושת ההזדהות עם תפיסת הדרך התנועתית בחייהם.
2. החברים יבררו מהי משמעות דרך זו בחייהם.
3. החברים יחוו יכולת פעילה לעשייה לאומית.

גוף הפעולה:

שלב א

בשלב הראשון נעמיק בשני קווים - תורה ועבודה - מתוך הסתכלות לאומית מהותית. מומלץ לעשות את הפעולה הזו בצורת 'קפה דילמה': סדרו את החדר עם שלושה שולחנות שסביבם כיסאות ועליהם כיבוד קל - עוגות, עוגיות ושתיה. הרעיון הוא ליצור אווירת שיח משמעותי נעימה.

לפי מספר החברים התחלקו לקבוצות, וכל קבוצה תקבל נקודה למחשבה בכרטיסייה (נספח 1). עשו כמה סבבים כדי שהחברים ייחשפו לכמה נקודות. מטרת הדיון היא להפגיש את החברים עם עולם התנועה דרך חייהם עצמם. לאחר תום הזמן לדיון קבוצתי היאספו יחד והעלו את הדברים שעלו לדיון כללי.

שלב ב

לאחר שהעמקנו את הנושא בחיי החברים, נסכם את המהלך שעברנו בקטע המצורף (נספח 2).

שלב ג

בשלב האחרון, לאחר שהעמקנו את חשיבות הדרך בחיי החברים, נעשה פעולות בסביבה הקרובה שיעצימו את האקטיביות ויממשו אותה באופן פרקטי.

בקשו מהחברים לכתוב במשך כשבוע נקודות שעולות בחדשות, בשיח הציבורי ובתקשורת שדורשות תגובה ושיש לשנות אותן בציבור הישראלי. בסוף השבוע התכנסו, העלו את הדברים שנאספו וחשבו יחד כיצד אתם יכולים להשפיע עכשיו על סדר היום במדינת ישראל בנוגע לנקודות אלו, ועשו את מה שאפשר.

- כתיבת רשומה ברשתות החברתיות ואיסוף חתימות
- חיזוק על ידי נוכחות במקומות מסוימים
- פרסום ביישובים ובערים על משהו שנעשה ודורש מחאה
- התגייסות למען עמותת חסד, ההתיישבות, מחאה או פעילות ציבורית
- מסע פרסום למשהו שחשוב לכם
- פעילות נקודתית בנושא שתבחרו

"אנחנו דור האינסטנט, עסוקים במרדף מתמשך סביב הזנב של האגו. הזמיונות הבלתי נתפסת, הקלות הבלתי נסבלת, הכל צריך להיות כאן ועכשיו, אין מקום לדרך, אין מקום לרגש שהתכהה והחליף אותו הזיוף, המדיה מכתיבה איך צריך להראות, האייפונים את הקידמה, הכסף את המעמד ואין סוף לדוגמאות. תהליכים הפכו חיצוניים, טרנדים מתחלפים, הכל קורה מהר מדי, היו ימים בהם התקשרנו לאחל יומולדת שמח היום מהיר יותר לסמס, לכתוב על הוול, את הרגש שבמילה החליפה המקלדת, הזוגיות הפכה חיצונית, גם שם זה זמין כנייד מיושן תמיד אפשר לשדרג, הרומנטיקה כמעט ואיננה את רגעייה הקסומים חולקים עם העולם, היו ימים בהם ניסיתי להדביק את הפער, חשבתי שכך נכון, היום מבינה שלקצב שלי יש זמן משלו, עודני חלק מהאינסטנט עדיין חוטאת במה שמשרת, אבל תכלס התגעגעתי לימים שהניגון היה פשוט, לא מתחכם מדי, ימים עליזים של תום נעורים"

- האם אתם מרגישים מחוברים למציאות המצטיירת בקטע?
- היכן זה מעמיד אותנו מול הציפייה לגאולה הבאה בדרך של קמעא-קמעא?
- האם מציאות ההמתנה היא חיובית?

(הרב עדין שטיינזלץ, האדם עץ השדה).

"אחד ממקורות הסבל הבסיסיים של האדם המודרני הוא חוסר ההשתייכות החברתית. הבדידות האישית שמרגישים רבים, והרגשת הניכור הכללית של בני האדם בזמן הזה, הן ביטויים לכך שהאדם הפסיק להיות 'נטוע באדמה'. כיום, רוב ההשתייכויות החברתיות הקיימות אינן מהותיות אלא פרקטיות בלבד. אנשים מתאגדים בקבוצות כדי לשמור על אינטרסים משותפים, אבל זהו שיוך כמעט מקצועי; הם אינם מרגישים שכאן הוא ביתם, שיש מקום שבו הם שתולים. זוהי יחידה שאורגנה במקרה, כדי לבנות הגנה והתקפה הדדיים ותו לא. אנשים רבים הם מעין נוודים, שבמקרה הזדמנו למקום מסוים, אך אין דבר מהותי אשר קושר אותם אליו. הם אינם חשים יחס מיוחד כלפי מקומם, ולכן הם נעקרים בקלות משם. מבחינה מסוימת דמותו של האדם המודרני מזכירה צמחי נוי פלסטיים, המסוגלים לפרוח מבלי להזדקק לאדמה, מפני שהם אינם חיים כלל. מציאות זו גורמת מן השאיפה לאידיאל החופש של הפרט, הרוצה לנתק את עצמו מכל חברה שהיא; האדם הפרטי מנסה להפוך את עצמו לתמצית וליסוד של המציאות כולה. העמידה על הזכות להיות אינדיבידואליסט בלתי תלוי, מאפשרת להסתדר בכל מקום באותה המידה, מפני שממילא אין הוא שייך באמת לאף אחד מהם"

- מהי טענת הרב באשר לאדם הפרטי במציאות היום?

- להבנתכם, מה יקשר בין האדם הפרטי למציאות הכללית?
- היכן עניין הכלליות נכנס כאן? האם יש מקום להסתכלות לאומית? מה השפעת הסתכלות זו על מה שמציג הרב כדבר שלילי?

(הרב קלנר, על קריטריון לאמת).

"פנטיס: אם אני מבין אותך טוב, הבסיס לכל מה שאתה טוען היא ההנחה שאין לאדם אפשרות לדעת מהי האמת.

פלורליסט: אכן. התחושה הזאת הגאוותנית, שכל האמת היא רק לצידי וכל מה שמחוץ לי הוא 'הבל ורעות רוח', היא דבר שאינו עומד במבחן המציאות.

פנטיס: לכן אתה אומר שכל האמיתות שוות?

פלורליסט: כן, בוודאי, כי אין לנו קריטריון להחליט איזו מהם עדיפה על זולתה. לכן, הצדק האלמנטרי מחייב שלכל אחד תהיה את הזכות לאחוז באמת שלו.

פנטיס: מה, לכולם ללא יוצא מן הכלל?

פלורליסט: על פי מה אתה רוצה לפסול משהו? במה אתה קובע שהאמת שלו יותר נחותה?

פנטיס: זאת אומרת, שאתה אומר שהאמת שלי, לא נופלת בערכה מהאמת שלך?

פלורליסט: כן, בוודאי. אני מכבד את האמת שלי, אבל אני בהחלט מכבד גם את האמת שלך, כל האמיתות הן מכובדות באותה המידה, כי אין לנו קריטריון להבחין איזו מהאמיתות טובה מזולתה.

פנטיס: הבנתי אותך. אתה אומר שאתה מכבד אותי כפי שאתה מכבד את עצמך. יוצא שזכות הקיום לאמת שלי אינה פחותה מזכות הקיום לאמת שלך. טוב, גם אני מסכים! אלא, שהקביעה שהאמת היא שכל האמיתות שוות, זו האמת שלך ושלך בלבד. ולאחרים, ואני בתוכם, יש אמת משלהם, והיא שונה. למשל: שהאמת היא רק אחת, והיא - האמת שלי, האמת שלך שווה לפח - ואני רוצה להכחיד אותך! - זאת האמת שלי, ולשיטתך, יש מקום לדעתי לכל הפחות כלדעתך, ולמען האמת, אף יותר מדעתך, כי הקביעה - שרק האמת שלי קיימת, זו דעתי המכובדת כשאר הדעות, לדעתך. ולפי האמת שלי לאמת שלך אין זכות קיום, ואתה ודאי תסכים לדעתי.

פלורליסט: מאיפה אתה לוקח את הוודאות הזו שרק לאמת שלך יש זכות קיום?"

- מהי שיטת כל אחד מהצדדים?
- עם מי אתם מזדהים יותר?
- האם המציאות היום אכן מבבלת ומסובכת כל כך?
- כיצד אפשר להכניס את הוודאות הדתית והאמונית בתוך כל הבלבול הקיים? האם בכלל אפשר לעשות זאת? נספח 2

קטעי קריאה

1. (אגרות הראי"ה ח"ג, אגרת תשנ"ג).

"יש בתוכנו אנשים שמתייאשים, ומתוך כך רוחם נופלת בקרבם. אבל, גרוע מזה, יש אנשים שמתוך ייאושם מנסים לאנוס את המציאות ולנסות לקצר את הדרך ע"י אלימות וכוחניות.

אך צריך להבין כי 'גאולה קמעא קמעא' אין פירושה רק תיאור זמני של משך הגאולה כי אם בעיקר תיאור אופי הגאולה. גאולה בדרך נס כיציאת מצרים, מתרחשת בחיפזון - כי אינה תלויה בתהליכים, אלא מיד נעשה רצון השי"ת, אבל גאולה בדרך הטבע - היא באה קמעא קמעא, כי צריכה היא למצות את כל תהליכי הבירור בדרך טבעית והגיונית.

לא חלישות כח הוא זה מה שישועתם של ישראל היא קמעא קמעא, כי אם גבורת הגבורות, כביריות עליונה המקפת את כל וממלאה את הכל"

2. (הרב אלי סדן, 'ויהי ידיו אמונה').

"כדי להרים את הכל, כדי לתקן את הכל בדרך הטבע, בשכל ובהגיון, במוסר ובצדק, באופן שכל המחשבה האנושית וההרגשות הממלאות את לבב החיים הציבוריים יתעלו קמעא קמעא להכיר את האמת האלוקית - לזה צריך דרך ארוכה ומסובכת שאינה הולכת דווקא בקווים ישרים, כמו כל התהליכים בטבע שאינם מתרחשים דווקא בקווים ישרים.

אין קיצורי-דרך, צריך להתמודד עם כל הדעות ועם כל המחשבות, לתקנן, להעלותם ולגלות את האור הטמון בהם. כל הייסורים והלבטים של הדור בשאלת הזהות היהודית, בשאלת השלום, בשאלת ארץ ישראל ובשאלת יחסנו אל הפלשתינאים, הם הם הבירורים שאי-אפשר להתקדם במהלך תחיית האומה ותקומתה מבלי לברר אותם באופן אמיתי וכן. לא ע"י כפייה, לא ע"י אנרכיה ולא ע"י שנאה וליבוי יצרים, כי אם בהתמודדות ישירה ואמיצה - זו הדרך הנתבעת מאתנו בשעה זו. גם נפילות ומשברים המבררים את הטעויות הם חלק מתהליך בירור זה. צריכים אנו להאיר, להסביר ולרומם על מנת למנוע את המשברים, אך גם במקום שלא הצלחנו - לא תיפול רוחנו בקרבנו, ונדע שגם באופן זה, קמעא קמעא הולכת האמת ומתבררת"

סיכום החודש והדרך...

רקע והנחיות
לדף הלימוד

45-60 דק'

אנו עומדים בשבוע האחרון של חודש הארגון לאחר שהעמקנו בנושאים השונים.

בשלב זה נסכם את מה שעברנו, נחבר את הדברים לחיים הפרטיים והיום-יומיים שלנו ונעלה בעצמנו את המוטיבציה לפעול ולהתלהב מהעשייה הלאומית!

הרב יהודה זולדן, 'קדושת החיים ויישוב ארץ ישראל' פרק לג

"כל דור יש את חלוציו שלו. החלוצים הם אלה שהולכים ראשונים לפני המחנה, מתוך תחושה של שליחות. הם המתחילים, הם אלו אשר חורשים את התלמים הראשונים, ואחריהם באים רבים אחרים. הברון רוטשילד יזם הקמת מושבות בארץ ישראל (פתח תקוה, זכרון יעקב, רחובות ועוד). התנאים אז היו קשים, שררו בארץ מחלות ומגפות, ואף על פי כן לא נמנעו החלוצים להקים את המושבות הללו, וכיום הן הפכו לערים גדולות וחשובות.

כל מתיישבי ארץ ישראל, גם אלה אשר סיכנו את חייהם לשם כך, פעלו ופועלים מכח אותה שליחות שנצטוו בה העברי הראשון, אברהם אבינו: 'לך מארצך... אל הארץ אשר אראך' (בראשית יב, א). אותה שליחות היסטורית שהוטלה על אברהם ממשיכה גם בדורות שבאו אחריו. בדורותינו קמו קבוצות שונות שיישבו את ארץ ישראל במסירות נפש אמיתית, על אף ריחוקם מחיי תורה ומצוות.

בזמני ארץ ישראל רואים את עצמם כשליחים של עם ישראל לדורותיו: אלו שכבר הלכו לעולמם ואלו שעדיין לא נולדו. הם מיישבים את הארץ כשליחי ציבור, לא לשם מילוי שאיפות אישיות-פרטיות. מסירות נפשם נובעת מתוך ראייה לאומית-ציבורית, ואשר על כן הם מוכנים גם לסכן את נפשם לצורך העניין. אין זה נכון להציב את העניין מתוך נקודת המבט כאילו 'אדמות קדושות יותר מחיי אדם'. חיי האדם הם אינם (רק) הפעילויות הפיזיולוגיות או הביולוגיות שבגופו. לחיי אדם יש ערך מפני שאת חייו הוא ממלא בערכים, במשימות ובאתגרים. לא חיים על מנת לחיות - חיים למען ערכים. ערכים לאומיים ונצחיים הם בדרגה גבוהה יותר מחיי הפרט, עם כל החשיבות והקדושה שיש בהם"

מהו הדגש שניתן בפסקה האחרונה? במה שונה השליחות שהקטע מתאר משליחויות אחרות בעולם?

"כל מתיישבי ארץ ישראל... פעלו ופועלים מכוח אותה שליחות שנצטוו בה העברי הראשון, אברהם אבינו: 'לך מארצך'". מהן השליחויות שאנו נקראים אליהן היום? אברהם פעל מתוך אחריות לאומית לכל הדורות שיבואו אחריו, ומה האחריות שלנו כלפי הדור שלנו וכלפי הדורות שיבואו אחרינו?

למדנו בשבועות הקודמים שאברהם נענה לשליחות בקריאת 'הנני'. האם אנו גם נענים לשליחות שקוראת לנו, לקול ה' במציאות? איך אנו צריכים להיענות לה?

"יקירי לבבי בני עקיבא. עז לכם ויפעת נשמה ממקור ישראל. חביבי, ממעמקי הלב הנני שולח לכם את הבעת הוקרתי לכינוסכם היקר. חזקה מאד היא תקותי שאתם תדעו איך לשאוב ממעיני הישועה, שבכללם הם הולכים ונפתחים לישראל וארצו. לרוחו ורגש חירותו, למרות כל הסבוכים, המעצורים והצרות ברוח ובחומר שהגנו בתור חלק מכלל ישראל סובלים כל כך מהם בפרק המעבר של הזמן הקשה הזה... מרבי עקיבא אורן של ישראל אשר בשמו אתם נקראים בבחינת איגודכם, היו גא מכוונים לשלשת הסימנים המצינים לנו לדורות את קדושתו העליונה, שהם:

ראשית אהבת התורה עד לכדי מסירות נפש של סבל בלתי גבולי, הדעה היסודית שסם החיים של האומה ומכון גאולתה אין לו תוכן אחר כי אם זאת התורה שהיא 'חיינו ואורך ימינו'.

השנית ההכללה 'כולהו סתימתאה אליבא דרבי עקיבא' פלגים רבים הולכים וזורמים, מתניתין, תוספתא, ספרי, ספרא וכו' אבל הכל בא מתוך אותו הים הגדול, תורתו הכוללת של רבי עקיבא (עיין סנהדרין פ"ז). התורה תורת חיינו כל פלגיה המתגלים ברוח וכל הפלגים המתגלים בחיי האומה, ממנה הם זורמים, ולאחדם עם מקורם הברוך לנצח אנו נדרשים. נברך בתורה תחילה ונמצא את הארץ אשר אבדה לנו על אשר לא ברכו בתורה תחלה (עיין בבא מציעא פ"ה).

והשלישית היא מדת רבי עקיבא המיוחדת, שהיא מתעוררת עכשיו בזמן צמיחת הישועה, להיות לנו לאור עולם, התלהבות ומסירות לחזק כל חזון של גאולה ותחיה לישראל וארצו. ודוקא מפני שהחזון בשעתו נכשל, ובר כוכבא נפל ועמו נפל ישראל בבחינת חירותו הלאומית, בטוחים אנו כי תורת אמת אשר בפה קדוש יבוא תור לה, והתור הזה הולך ובא, ולא תקום פעמים צרה, ולא לחנם לחם ישראל מלחמת קיומו ונצחו עד דור אחרון ועד בכלל. לכו אחים ובנים חביבים בכח זה, בכח ד' גואל ישראל, אל ירך לבבכם, אל תערצו מכל קולות של צווחות וקל גסים. ד' עמנו, ובשמו ותורתו נדגול ונעשה חיל, לקרבת גאולתנו ופדות נפשנו, בישע צור ישראל אשר הננו לעדי עד עמו וצאן מרעייתו. בברכה, חיים, שלום, חדות רוח וקושט סלה.

- מהם הדברים שהרב מזכיר כמשימתם של בני עקיבא?
- כיצד מעודד הרב את חברי התנועה ומעצים אותם בכנס?
- אילו מילים מחזקות אתכם?
- האם יש דרכים נוספות שאפשר להעצים איתן את ההתלהבות שבנו באשר למטרה - לפעול במציאות?

דגל בני עקיבא, יחיאל אליאש

"הנני מוסר היום את דגל בני עקיבא, שהופיע לראשונה לפני חמישים שנה בסביבה עוינת לתנועת נוער דתית, לועגת ומפקפקת בכול קיומה של התנועה. בכוח אמונתנו החזקה, בזכות מסירות החברים לעשות למעלה מכוחותיהם ולמען הגשמת הרעיון, הגיע ארגון בני עקיבא להיות הכוח המארגן והמחדש את פני היהדות הדתית.

מודה אני להשם שזכיתי למעמד זה, למסור את הדגל לנכדי - הדור השלישי בבני עקיבא. היום כבוד הוא להיות חבר בבני עקיבא. כולם מאמינים בכוחם של חברי בני עקיבא לחולל גדולות ונפלאות. המשיכו את השרשרת, אזרו עוז, והשם יצליח את דרככם ליישב שממות אדמת ארץ ישראל ולהביא את דבר השם לבית ישראל.

שאו את הדגל ברמה. השם עמכם!"

מה מתאר יחיאל אליאש, מייסד התנועה, בחלק זה של דבריו? אפשר לחוש את ההתרגשות במילים הכתובות. ממה לדעתכם הוא מתרגש?

נסו לדמיין את יחיאל אליאש, מי שהתחיל את דרכה של בני עקיבא, עם קבוצת נערים בכיתה ח' בחדרון קטן בבית 'הפועל המזרחי', מגיע היום לסניפי התנועה ולמפעלים בני עקיבא. מה הוא היה חושב על התנועה? האם לדעתכם הוא יכול לדמיין אז את ממדי התנועה היום?

בספר 'מעשה הבא בחזון' מתואר חזונו של יחיאל אליאש על ייסוד בני עקיבא ועל הדרך שעשה אל עבר הגשמת חזונו. מהו החזון שלכם כפרטים, כשבט, כסניף, כחלק מהתנועה? מה יהיה 'הפרק ראשון' בספר על הגשמת חזונכם? מה הצעד הראשון שתעשו להגשים את החזון שלכם?

חברים יקרים!

הגענו אל רגעי האחרונים של חודש הארגון.

במהלך החודש הבנו שמתפקידנו להוביל את עם ישראל על ידי שותפות איתו, סבלנות לתהליכים שצריכים לקרות ואמונה וודאות בדרך ובמטרה הסופית. נרצה לקחת את הדברים לכל דבר בחיים שלנו, למשימות שקיבלנו עלינו כפרטים, כשבטים, כצוותים וכסניף, למשימות התנועתיות שעומדות לפנינו בשנה הקרובה ולמשימות הגדולות שעומדות בפני עם ישראל.

עלה נעלה!

בספרים למחברת קומונריות

ישיבות צוות שבט, חודש ארגון תשע"ח

אנחנו _____

מדריכי שבט _____ ה _____

המטרה שלנו לחודש ארגון: _____

בע"ה נצליח לעמוד במטרה על ידי:

מה אומר לנו 'מובילים בדרך תורה ועבודה'?

איך אנחנו מחברים את החניכים שלנו לנושא?

האם צפויים לנו קשיים? מהם?

איך ניתן להתגבר עליהם?

חינוך מחובר לעם ישראל

אומנות ההכלה, הרב מיכאל אבועלפיה

לא פעם אנחנו מגלים שמעבר לכל המילים על החינוך הטוב, יש מקום פנימי עמוק שמהווה את שורש החינוך המוצלח או להפך חס וחלילה.

אחת ההגדרות המדויקות ביותר של "המקום הפנימי" הזה היא החיבור לעם ישראל. וזה ללא מילים וללא הסבר, בדיוק כמו שקידוש ה' הוא בעיקר בהתנהלות היומיומית שלנו - שפת גוף או רמזים וכך הילד ילמד.

דוגמאות לכך: האם הדלת פתוחה אצלנו לקבל כל אחד מישראל בסבר פנים יפות? האם יש קופות צדקה של קק"ל וצה"ל? והעיקר - האם ההורים הבינו בצורה מהותית שבדור הזה אין חינוך ערכי אלא מתוך "אהבת ישראל"?

... ההכלה הרגשית הטובה ביותר לכל טראומה הנה חיבור אל האומה, כלומר יציאה מהראייה הפרטית, שלפיה העיקר זה ה"אני" האגואיסטי שלי ושל ילדי, "העיקר שאני אהיה צדיק, ראש ישיבה או עשיר ומאושר..". אומנם אין שום פסול ברצון להיות צדיק, כמובן, אך השאלה היא למה? לשם איזה אידאל? כך כל מתפלל - אינו מתפלל כל בוקר אלא לאחר שמצהיר: "הריני מקבל על עצמי מצוות עשה של ואהבת לרעך כמוך, והריני אוהב כל אחד מבני ישראל כנפשי ומאודי." כי אין התנהלות פרטית בדור הזה ללא ראייה כוללת, וככל שאנחנו כלליים יותר אנחנו עמוקים יותר, עד שהחיבור לכל אחד מילדינו, כל אחד לפי שורש נשמתו, תלוי באהבתנו לעם הגדול הזה החוזר לארצו.

טללי חיי

הקיצו ורנו, הרב החלון

עצם המהפך בתפיסת החיים של האדם – לחוש את זהותו כאבר ותא בשכינה, בכוללות ישראל. עניין זה הוא שינוי בעצם התודעה של האדם, והשלכותיו מקיפות את כל חייו, מחשבותיו, רצונותיו, מעשיו והרגשותיו. הרחבת דעת האדם וגדילתה, משפיעה על עבודת ה' היום יומית שלו, לעשות הכל לשם יחוד קודש אברך הוא ושכינתה, ולרתום את כל חייו לעילוי השכינה, כהנהגתו הראויה של תא למען תפקוד הגוף כולו.

חזון העצמות היבשות מדבר על שני שלבים בגאולה – השלב הראשון הוא התקרבות העצמות עצמן אל עצמן, להיות בשכנות זו לזו, והשלב השני הוא ביאת הרוח, שמאחה ומאחד את כל האיברים לכלל גוף אחד ומבטל את ישותם הפרטית המפורדת. ובנמשל – זהו השלב שבו מתמוססות החומות שבין עם ישראל, בין אדם לשכנו לסובבים אותו, בין ציבור לציבור ובין קהילה לקהילה.

להתחיל לחדש את זרם החיים המשותף של כולנו, באשר כולנו גוף והווה אחת. ההתייחדות של האדם, בעדתו, במגזרו ובקהילתו, תוך תחושת זרות כלפי כל מי ששונה ממנו, צריכה להיות מתמוססת, להיבקע מקליפת האפרוח, ולהרגיש את גודל החיים שאנו מצויים בו, עם אחד בעל נשמה אחת, ההולך בגאון אל גאולתו ואל התגלות השכינה בו.

הווה אומר, המעבר ממוחין של גלות למוחין של גאולה, להרגיש עצמנו תא ואבר בעם כולו, צריך לחלחל אל כל מערכות החיים ולחולל בהם שינוי, לפתוח אותם מריכוז עצמי פרטי אל מחשבה רחבה וכוללת המחוברת לכלל עם ישראל.

אחד הדברים המרכזיים שצריך לחולל בו שינוי הוא עניין הערכות ההדדית ברוחניות. להרגיש ערבות זה לזה, לחוש אכפתיות על מצבו הרוחני של הזולת, ולפעול בצורה מעשית, ללמד, להאיר ולהשפיע.

דרכו של האדם עובד ה' לחשוב כל הזמן על התפתחותו הרוחנית, בתורה ובתפילה, בקדושה ובמעשים טובים, תיקון המידות ועבודת ה'. דבר זה מצוי מאוד בקרב שלומי אמוני ישראל, קטנים כגדולים.

כל אחד מאתנו דואג היטב לעבודת ה' שלו ולעולמו הרוחני. כך אנו מורגלים וכך אני מתנהלים במחשבותינו ובמעשינו בכל עת ובכל רגע. והנה נקודה זו מוכרחת לשכלול ותיקון גדול נוכח המצב שבו אנו מצויים מבחינה לאומית, כצעדים הכרחיים לגאולה.

מוכרחים אנו לגדל ולבגר את תפיסת החיים, כדי שנפרוס את הרגשת האחריות הזו גם על כלל העם. כי הנה שבנו לארצנו להיות כגוף אחד, ולפיכך צריכים אנו לנהוג בהתאם ולתפקד כהווה אחת, לא רק מבחינה גשמית אלא גם מבחינה רוחנית.

כך צריך להיות בגוף של כלל ישראל – בשעה ששב אל תקינות חייו, לאחר המיתה של הגלות. ההסתגרות איש איש בעולמו, היא המשך רגילות חיי הגלות, מוחין של פירוד, שאינן מקיפים אלא את גול חייו האישי של האדם, ולא יותר מכך.

והדבר מוכרח להשתנות באופן מעשי, זוהי נקודה יסודית מאוד, ובה תלויה גאולתנו בכלל והתקדמותנו בשלב הנוכחי של הגאולה בפרט. פיתוח הערכות ההדדית תקדם באופן משמעותי את השלב הנוכחי בגאולה, בו כל האברים שהתקבצו יחדיו בשלב הראשון, יתחברו ויתקשרו לגוף אחד.

הרגשת הערבות ההדדית, היא התנועה החיה שתזרום ותעבור מאיבר לאיבר ותקשרם בקשר של חיים, להיות הווה אחת, גוף חי, ולא אוסף אברים נבדלים זה מזה, ולפיכך מדולדלים בהארץ חייהם.

חסר גלגל? אני הגלגל!

יוסף טרומפלדור

"חסר גלגל? - אני הגלגל. חסרים מסמר, בורג, גלגל תנופה? קחו אותי. צריך לחפור אדמה? אני חופר. צריך לירות? אני חייל. משטרה? רופא? עורכי דין? מורים? שואבי מים? בבקשה, אני עושה את הכל. אין לי פרצוף, אין פסיכולוגיה, אין רגשות, אין לי אפילו שם: אני- האידיאה הטהורה של שירות, מוכן לכל, אינני קשור בשום דבר; אני יודע רק ציווי אחד: לבנות."

הנני

הרב בר שאול, מן הבאר

וְיִהְיֶה אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֵקִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי: אַבְרָהָם, וַיֹּאמֶר: הֲנִי (ברא' כב)

ויאמר הנני:

הנני לכהונה. הנני למלכות.

הנני לשחות. הנני להיהרג. (תנחומא קדום)

הקב"ה קורא בשמו של אברהם, ואברהם משיב: "הנני".

"הנני" - לכל שליחות, לכל פקודה, גם לקשה ביותר, לנעלה ביותר מטעם ההשגחה העליונה.

"הנני" לכל פקודה מאת ה', גם הקשה והנשגבה ביותר.

"הנני" - מיד וללא היסוס. ללא תנאי.

"הנני" - כולי, ללא שיעור וללא שיעור.

"הנני" - בבחינה של התייצבות, מלאה, מוחלטת, לקריאת מלכו של עולם

הרב קוק ושעות הקבלה:

כאשר היה הרב קוק רבה של ירושלים היה מקבל אנשים שעות רבות, אחד מתלמידיו חשש לבריאותו ותלה שלט מחוץ ללשכתו ובהן פרסם את השעות שבהן מקבל הרב אנשים להתייעצות ושאלות, למחרת מגיע התלמיד ללשכת הרב קוק ומגלה שאדם חצוף אחד הוריד את השלט שהוא תלה! מיד כותב התלמיד שלט חדש ותולה אותו ושוב, למחרת היום, השלט איננו במקומו, שוב כותב התלמיד את השלט עם שעות הקבלה ותולה אותו ושוב הוא נעלם למחרת וכך שוב ושוב. לאחר כמה ימים פונה התלמיד להתייעץ עם הרב קוק בעניין, הוא ניגש אליו ומספר לו שאדם חצוף כל הזמן מוריד את השלט עם שעות הקבלה של הרב, עונה לא הרב קוק: "אני הוא אותו אדם חצוף שמוריד את השלט, אצלי אין שעות קבלה, אני עבד לעם קדוש, ועבד תמיד עובד."

יכול להיות שזה נגמר?

יהונתן גפן

אומרים שהיה פה שמח לפני שנולדתי
והכל היה פשוט נפלא עד שהגעתי
שומר עברי על סוס לבן בלילה שחור
על שפת הכינרת טרומפלדור היה גיבור
תל אביב הקטנה, חולות רטובים, ביאליק אחד
שני עצי שקמים, אנשים יפים מלאים חלומות:
"אנו באנו ארצה לבנות ולהיבנות
כי לנו ארץ זו".

כאן, איפה שאתה רואה את הדשא
היו פעם רק יתושים וביצות
אמרו שפעם היה כאן חלום נהדר
יכול להיות שזה נגמר? יכול להיות שזה נגמר?

אומרים שהיה פה שמח לפני שנולדתי
והכל היה פשוט נפלא עד שהגעתי
פלמ"ח, פינג'אן, קפה שחור וכוכבים
אנגלים, מחתרת, וילקוט הצווים
שפם ובלורית, פסים מעל הצוואר, ירון זהבי
אלתרמן, תמר, בחורות יפות, מכנסיים קצרים
היה להם בשביל מה לקום בבוקר
כי לנו ארץ זו.

כאן, איפה שאתה רואה את הדשא
היו פעם רק יתושים וביצות
אמרו שפעם היה כאן חלום נהדר
יכול להיות שזה נגמר? יכול להיות שזה נגמר?

תגובה לשיר:

"אומרים שהיה פה שמח"
אמר לא מזמן המשורר
"שמח, לפני שנולדתי"
כך בדיוק הוא קיטר
ואחר כך, תיאר חלוצים
עם מכנסיים בתוך הביצה
ונזכר - היו אידיאלים
והייתה התיישבות אמיצה
ובסוף הוא זרק שאלה
"יכול להיות שזה נגמר?"
הוא לא חיכה לתשובה
קבע שנולדנו מאוחר
"להם היה למה לקום
היה על מה לחלום
לנו לא נשאר כלום
פשוט משעמם היום!"
אז תרשו לי שנייה להעיז
לענות לבחור המבואס
וזה לא כדי להרגיז
אז הוא בטח לא יכעס...
- זה עוד לא נגמר, ידידי,
ואפילו לא התחיל!
צריך להיות רק ערני
ואת החושים תמיד להפעיל
כי אם תפתח עיניים
תוכל בקלות לראות
חלוצים עם מכנסיים
(ואפילו עם חולצות...)
והם עוד מייבשים ביצות
ומגרשים גם יתושים
יש להם עוד מה לבנות
והם אפילו עוד חולמים...
אז אולי השתנו הביצות
והיתושים לא של פעם
אבל יש מה לעשות

חלוציות

חלוציות אינה נחלת יחיד-סגולה ועילויים, היא גנוזה בנפש כל אדם ואדם. בכל איש ואיש חבויים כוחות וסגולות ואוצרות רוחניים, שרק מעטים מהם באים לידי גילוי.

אין טעות מזיקה ומסוכנת מההנחה, שעם הקמת המדינה עברה שעתה של החלוציות. ההיפך הוא הנכון. רק בתוך המדינה יש שכר וסיכוי למפעל החלוצי, יש דברים שייעשו בכוח המדינה ובכוחה בלבד, אבל (משימות רבות) לא יעשו בלי התאזרות חלוצית ובלי צורות חיים חלוציות. (דוד בן גוריון)

ולאידיאלים נשאר טעם
עוד יש ישובים להקים
ונגב עוד יש להפריח
בפתח עומדים העולים
וצריך להביא גם משיח...
עוד יש על מה להלחם
ולצערנו גם עם מי
וצריכים, בעזרת ה'
עוד המון יהודים להביא
וצריך לאחד, וצריך לקדם
צריך להסכים, אבל גם לסרב
צריך לעזור, אך לדעת למחות
יש עוד המון לכלוכים לנקות...
ולא זקוקים ל"גנזים ורוזים"
וגם ג'קסון לא נחוץ
יש מספיק, כולם מקומיים
ולא צריך תוצרת חוץ
ולכן משורר יקר,
כדאי שתפסיק לקטר
לא נולדת מאוחר
אבל אתה עלול לאחר!
תתעורר, כי יש עבודה
ו"שמח" - ימשיך להיות
לקום בבוקר, תמצא סיבה
אם תישן עם עיניים פקוחות!
(אלישיב רייכנר)

לו הייתי ראש ממשלת ישראל

מילים ולחן: עמרי גליקמן

הייתי מבטל גזירות מוזיל מחיר דירות
מתעקש על תוספות שכר למורים ולמורות
הייתי מקצר תורים מקל על ההורים
מעניק מענקים של שכר לימוד לצעירים
הייתי מרכז נותני שירות ביטוח לאומי
חשמל חינם ביולי אוגוסט על בסיס יומי
חנייה ללא תשלום בחניון תת ימי
וויזה לאמריקה לאזרחי ארצי
הייתי מצמצם משכנתאות ארנונה ומעמ
שכר דירה מסים ואגרת טלוויזיה גם
שולח חיילים משוחררים לערי נופש
וכמו בחול ודי בהול כל יום ראשון חופש

לו הייתי ראש ממשלת ישראל הייתי משנה את כל העולם
הייתי מפרק הכל ומרכיב מהתחלה לו הייתי ראש הממשלה הבא
לו הייתי ראש ממשלת ישראל הייתי קם קם כל בוקר ושואל
איך לעשות את היום הזה יפה יותר...

הייתי שם קץ לאיום מטפח דו קיום
מביא את הסכסוך הזה לנקודת סיום
הייתי עבד של חירות פותח כביש שירות
נוסע בכל יום שישי לחומוס בבירות'
הייתי בא לרוחאני קשוב וסבלני
מחתיים אותו על השמדת כל נשק גרעיני
מקדם חוקי חובה בנושאי שכנות טובה
ומזמין את כולם לירקון לפסטיבל תקווה 6

פזמון

הייתי משנה שמות למבצעים ומלחמות
מחליף ת'אזעקות בפזמונים ונעימות
הייתי מקיים שיחות, מגשר על מחלוקות
קודם כל בין בני עמי לפני כל השכנות
הייתי והייתי אך אף פעם לא הייתי
ותהיתי אם טעיתי שעדיין לא ניסיתי
אני לא ראש ממשלה אך גם לי מחויבות
והיא לבחור את המנהיג שייקח עוד אחריות

אלקנה

ילקוט שמעוני שמואל

אלקנה, ואשתו בניו ואחיותיו וכל קרוביו היה מעלה עמו לרגל,
ובאים ולנים ברחובה של עיר, והייתה המדינה מרגשת והיו
שואלין אותן להיכן תלכו? ואומרים לבית ה' שבשילה, שמשם
תצא תורה ומצות, ואתם למה לא תבואו עמנו ונלך יחד? מיד
עיניהם משגרות דמעות ואומרים להם נלך עמכם? ואומרים להם
הן, עד לשנה הבאה חמשה בתים, לשנה אחרת עשרה בתים, עד
שהיו כולם עולים, ובדרך שהיה עולה שנה זו - לא היה עולה
שנה אחרת, עד שהיו כולם עולים.

אמר לו הקב"ה אלקנה! אתה הכרעת את ישראל לכף זכות,
וחנכתם במצות, וזכו רבים על ידך, אני אוציא בן ממך שיכריע
את ישראל לכף זכות ויחנך אותם במצות, הא למדת שבשכר
אלקנה שמואל.

חזון והגשמה

שלמה זלמן שרגאי, "חזון והגשמה"

רעיון תורה ועבודה הספיק לרכז סביבו עשרת אלפים פועל
ופועלת ועשרות אלפים נוער דתי לומד ועובד בגולה השואפים
לעלות ארצה ולהמשיך פה את חייהם גם כעובדים וגם כדתיים.
פחות מזה הוא המספר הבא לארץ לא רק להבנות, אלא גם
לבנות ולהגשים פה חזון התנועה, חזון העם, היעוד הישראלי
והאנושי. כי גם המודה בחזון וביעוד, לא תמיד זוכה הוא
להיות גם המגשים. ואולם רב ערכה של מחשבת תורה ועבודה
לתת תשובה לאלפים ולרבבות מהנוער הישראלי, ללבטתיהם
ולהיאבקותם הנפשית, בין ישראל לעמים, בין תורת ישראל
לתורת העמים, בין זרמי הכפירה והחמרניות המציפים כיום את
הרחוב. היא גם יכולה לתת סיפוק לכל אלה המתגעגעים לגאולת
ישראל ולגאולת האנושיות וחולמים את חזון אחרית הימים.

והיה ביום ההוא אשר אור חדש על ציון יאיר, וממנה תצא אורה
ותורה לישראל ולאנושיות כולה. ויזכרו לטוב כל אלה אשר הגו
ועמלו במשך שש עשרה שנות קיומו של הפוהמ"ז להבהיר את
המחשבה לזככה, וכל אלה אשר הניחו במשך שנים אלה יסודות
להגשמת הרעיון בעמדם על המשמר, במאמצים לשינוי ערכים
בחייהם.

איש זקן התעורר לפני הזריחה כמנהגו, להלך על חוף האוקיינוס ולברך את היום החדש. בהליכתו עם שחר ראה במרחק נער משליך גופים קטנים לים. כשהתקרב הזקן לנער, הבין שהנער איננו רוקד מול הים, אלא מתכופף לבדוק את השאריות שגאות הלילה השאירה מאחוריה. הנער עצר, הרים כוכב ים, והזדקף כדי להשליכו חזרה אל הים.

שאל הזקן את הצעיר למטרת מאמציו. "הגאות שטפה את כוכבי הים אל החוף והם אינם יכולים לחזור אל הים בכוחות עצמם", ענה הנער. "כאשר השמש תעלה, הם ימותו אילולא אשליך אותם חזרה אל הים." הזקן סקר את המרחב העצום של החוף שהשתרע בשני הכיוונים אל מחוץ לשדה הראיה. אינספור כוכבי ים היו מפוזרים על החוף. חוסר התקווה של תוכנית הנער היה ברור. אמר הזקן: "אישי הצעיר, אינך מבין שעל החוף נמצאים הרבה יותר כוכבי ים מאשר תוכל להציל עד עלות החמה? אינך באמת מצפה שתצליח!" הנער השתהה מעט ושקל את דבריו של אישי הזקן, אחר התכופף והרים עוד כוכב ים, חיך, השליכו אל הים רחוק ככל שניתן, אז פנה אל הזקן ואמר: "לאותו אחד חוללתי שינוי! בשביל הכוכב הזה, זה כל מה שמשנה..."

"רבי חייא רבא ורבי שמעון בן חלפתא הוו מהלכין בהדא בקעת ארבל בקריצתה וראו איילת השחר שבקע אורה. אמר רבי חייא רבה לרבי שמעון בן חלפתא... כך היא גאולתן של ישראל, בתחילה קמעא קמעא, כל מה שהיא הולכת היא רבה והולכת" (תלמוד ירושלמי, ברכות)

"וביאור ענין זה, כי מפני שהגאולה הראשונה לא הייתה גאולה נצחית, שהרי לא היו נגאלים רק לשעה, וכך היה ענין הגאולה גם כן, דומה לאור הברק שנראה ברקיע לשעה ומיד עובר, ולא הייתה הגאולה הראשונה דבר תמידי קיים. ולפיכך היה יציאתם בחיפזון גם כן, כי כל דבר שאינו קיים תמידי הוא עובר במהירות לשעה. אבל הגאולה האחרונה, שהוא גאולה נצחית מבלי שינוי כלל, רק תמיד קיים, ולכך לא יהיה לדבר זה חיפזון, כי החיפזון מורה על דבר שהוא לשעה וירא שמא יעבור הזמן, לכך ממהר מעשיו. אבל דבר שאינו לשעה, אינו ממהר. והדברים האלו מבוארים מאוד"

"ושמא תאמר אותן שבעים אלף שנהרגו בגבעת בנימין מפני מה נהרגו? לפי שהיה להם לסנהדרין גדולה שהניח משה ויהושע ופינחס בן אלעזר עימם, היה להם לילך ולקשור חבלים של ברזל במותניהם, ולהגביה בגדיהם למעלה מארכובותיהן, ויחזרו בכל עיירות ישראל, יום אחד ללכיש, יום אחד לבית-אל, יום אחד לחברון, יום אחד לירושלים, וכן בכל מקומות ישראל, וילמדו את ישראל דרך ארץ בשנה ובשתיים ובשלוש, עד שיתיישבו ישראל בארצם כדי שיתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה בעולמות כולם שברא מסוף העולם ועד סופו, והם לא עשו כן אלא כשנכנסו לארצם כל אחד ואחד מהם נכנס לכרמו וליינו ולשדהו ואומרים שלום עליך נפשי כדי שלא להרבות עליהן את הטורח, כך שנו חכמים במשנה 'הוי ממעט בעסק ועסוק בתורה והוי שפל רוח בפני כל אדם, ואם ביטלת מן התורה יש לך בטלים הרבה כנגדך', וכשעשו בני בנימין דברים מכווערים, ודברים שאינם ראויים, באותה שעה ביקש הקב"ה להחריב את כל העולם כולו, אמר הקב"ה לא נתתי לאלו את ארץ ישראל אלא כדי שיקראו וישנו ויעסקו בתורה כל ענין בזמנו, וילמדו דרך ארץ, אמר הקב"ה לא כך כתבתי בתורתך אף על פי שאין בהן בישראל דברי תורה אלא דרך ארץ בלבד יקוים בהן בישראל הכתוב 'ורדפו מכם חמישה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו' אבל אם תעשו את התורה והמצוות אחד מכם ירדוף אלף ושניים מכם יניסו רבבה שנאמר 'איכה ירדוף אחד אלף ושניים יניסו רבבה', לפיכך בגבעת בנימין שלא היו עוסקים בתורה ובדרך ארץ נקבצו ויצאו למלחמה ונהרגו בהם שבעים אלף, ומי הרג את כל אלה, הוי אומר לא הרג אותן אלא סנהדרי הגדולה שהניח משה ויהושע ופינחס בן אלעזר"

אמר רבי יהושע בן חנניה מימי לא נצחני אדם חוץ מאשה, תינוק ותינוקת... תינוק מאי היא? פעם אחת הייתי מהלך בדרך, וראיתי תינוק יושב על פרשת דרכים. ואמרתי לו: באיזה דרך נלך לעיר? אמר לי: זו קצרה וארוכה, וזו ארוכה וקצרה. והלכתי בקצרה וארוכה. כיון שהגעתי לעיר, מצאתי שמקיפין אותה גנות ופרדיסין. חזרתי לאחורי. אמרתי לו: בני, הלא אמרת לי קצרה? אמר לי: ולא אמרתי לך ארוכה? נשקתיו על ראשו ואמרתי לו: אשריכם ישראל שכולכם חכמים גדולים אתם מגדולכם ועד קטנכם.

"הגני מוסר היום את דגל בני עקיבא, שהופיע לראשונה לפני חמישים שנה בסביבה עוינת לתנועת נוער דתית, לועגת ומפקפקת בכול קיומה של התנועה. בכוח אמונתנו החזקה, בזכות מסירות החברים לעשות למעלה מכוונותיהם ולמען הגשמת הרעיון. הגיע ארגון בני עקיבא להיות הכוח המארגן והמחדש את פני היהדות הדתית. מודה אני להשם שזכיתי למעמד זה, למסור את הדגל לנכדי - הדור השלישי בבני עקיבא. היום כבוד הוא להיות חבר בבני עקיבא. כולם מאמינים בכוחם של חברי בני עקיבא לחולל גדולות ונפלאות. המשיכו את השרשרת, אדוו עוז, והשם יצליח את דרככם ליישב שממות אדמת ארץ ישראל ולהביא את דבר השם לבית ישראל.

שאו את הדגל ברמה. השם עמכם!

מדוע בני עקיבא ולא בני רבי עקיבא?

הרב אלימלך בר שאול

בטקס הנחת אבן הפינה לסניף ירושלים (לפני הרבה שנים), שבו השתתפו בין השאר הרב קוק זצ"ל והרב בר-אילן זצ"ל, נשאלה השאלה: מדוע נקרא הארגון "בני עקיבא" ולא "בני רבי עקיבא". ומשנה תוקף לשאלה, כי בתקופת התנאים לא מצאנו שייקרא מי מהם בשם סתם ללא תוספת "רבי".

היו שרצו לתרץ את הקושיה בשטחיות: לשם קיצור נקראנו "בני עקיבא", שכן לא נוח לומר "בני רבי עקיבא"...

אך הרב בר-אילן (והסכים עמו הרב זצ"ל) נתן פירוש אחר: תואר יוצר חיץ. תואר בא לומר שהנושא גדול מאוד ורחוק מאוד מאתנו, ולמרות הכל נושא התואר הגדול ביותר - בניו יקראוהו "אבא" ופנו אליו בלשון נוכח "אתה".

כך אנו המרגישים עצמנו קרובים לאיש ולרעיון וקוראים לעצמנו "בני-עקיבא"...

אך שאלה גדולה יותר עלינו לשאול, מה פתאום דווקא "בני עקיבא", למה לא "בני טרפון" או "בני ר' יוחנן"? גם שם זה לבטח היה משתרש אצלנו!

ואכן, לא לשווא נפלה הבחירה על ר' עקיבא, כי ר' עקיבא מגלם באישיותו את אותו חזון שאליו אנו מחנכים. הוא עמוד התורה שבע"פ ולמעשה עמוד ההלכה, כי התוספתא, המשנה, הברייתא, הספרא והספרי "כולהו אליבא דרבי עקיבא"! (-כולם לפי רבי עקיבא)

הוא גדול מרביצי התורה בישראל. עשרים וארבעה אלף תלמידיו, אין הם סתם מספר סטטיסטי. הם מראים את כוחו הגדול של האיש כמחנך דגול וכמורה הדור. הוא גדול בנסתר. שכן ר' עקיבא דרש תלי תלים של הלכות על כל תג ותג שבתורה, אולם קווים זעירערים, שבעינינו אין להם שום משמעות, הפכו בפי ר' עקיבא לתורה ולעולם מלא. ואל נשכח שבין הארבעה שנכנסו לפרד"ס (לעולם הנסתר), יצא בשלום רק ר' עקיבא.

הוא מנהיג גדול - מנהיג רוחני של מרד שלם. ואף על גב שתוצאה מעשית לא הייתה לו, לאותו מרד, מכל מקום, השפעה חינוכית רבה נודעה לו ברעננו את כוחות העם ובהעמיקו את התקוות המשיחיות בלב ישראל. צירוף של גדול המנהיגים, גדול המחנכים וגדול התורה, הם שמהווים סמל ומופת לדרכנו החינוכית - מעשית...

נשאל - והרי אין אנו דומים כלל לר' עקיבא! לא גדולים כמוהו, לא מחנכים כמוהו ולא מנהיגים כמוהו! אך התשובה פשוטה: עצם התלכדותנו הציבורית מאפשרת לנו למלא תפקידים שהיחיד אינו יכול למלאותם, והגלומים באישיותו של המנהיג, המחנך והגאון - רבי עקיבא.

בדורנו זקוקים אנו לאופק רחב. לא יכול לבוא אדם ולומר "אני את נפשי הצלתי" ודי. אנו אומרים בפירוש שברצוננו לכבוש את כול הארץ, ואת כל היהדות להכניס בעול התורה - ואנו מחנכים גם לכך. אל נשכח, מה שיש היום - אתמול לא היה עוד, ושלשום לא חלמנו עליו, ואלמלא יצאנו במבט רחב לפני הדור - כי גם אז את שיש לנו היום לא היה לנו. ואם לעתיד נוסיף ונרחיב מבטנו, נשיג יותר מאשר אנו יכולים להעלות אף בדמיוננו! לא לחינם

דווקא "בני עקיבא" הם שחוללו את המהפכה הגדולה - "המהפכה בשיבות" ויצרו את הטיפוס בן-הישיבה החדש של היום. לא לחינם זכינו אנו לכך שהכוח הדוחף של ההתיישבות החקלאית-דתית בארץ, היה שלנו, כי לנגד עינינו עמד כוח התנופה של ר' עקיבא, כסמל חינוכי, ואליו הרגשנו קירבה אבהית. אין ספק, אין רבי עקיבא מתבייש בבנים כ"בני-עקיבא" ומי ייתן וירבו לו כאלה..

נספח 18

זיכרון מתקדם לעתיד

יהודה עמיחי

אֲנִי עוֹמֵד עֲקֹשׁוּ בְּנֹף

שְׁאוֹתוֹ רְאִינוּ יַחְדָּו מִן הַגְּבֻעָה:

הַעֲצִים שֶׁנָּעוּ בְּרוּחַ,

כְּנוּעַ אֲנָשִׁים בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים

וְאִשֶּׁר מִרְחָקֵם הִקְדּוּב כָּל-כָּן:

הָיָה לֹלֵא נָשָׂא,

וְאֶמְרָנִי,

"חֲבֵל שְׁאִיו לָנוּ זְמַן.

כְּשֶׁנִּהְיָה בַּפֶּעַם הַבָּאָה, גִּלְגֹּל לְשָׁם".

אֲנִי נָשָׁם.

וְיֵשׁ לִי זְמַן,

אֲנִי הַפֶּעַם הַבָּאָה.

יהודה עמיחי

בְּכָל יוֹם יִשְׁכַּח

תוכן ענינים

מפתחים עין לאומית

קטעי לימוד

- 211 1. ספר מסילת ישרים - פרק יט
- 211 2. שמות רבה (וילנא) פרשת שמות פרשה ב
- 211 3. אורות ישראל פרק ג'-
- 211 4. ספר בעל שם טוב על התורה - פרשת וישלח
- 212 5. ספר נועם אלימלך - פרשת הדברים
- 212 6. ספר נתיבות עולם א - נתיב העבודה - פרק ז

דון ההליכה

קטעי לימוד

- 213 1. ספר ישעיה פרק נב
(יב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כי ה' ה' לפניכם יהוה ומאספכם אלהי ישראל:
- 215 2. ספר ירמיה פרק כג
(ה) הנה ימים באים נאם יהוה והקמתי לדוד צמח צדיק ומלך מלך והשכיל ועשה משפט וצדקה בארץ:
- 216 3. ספר ירמיה פרק לג
(טו) ב'ימים ההם ובעת ההיא אצמיח לדוד צמח צדקה ועשה משפט וצדקה בארץ:
- 216 4. הראי"ה קוק, אגרות הראיה, חלק ג, עמוד כ:
- 216 5. אורות התחיה ד', ה' וט"ו
- 217 6. אורות התחיה סעיף ד'.
- 217 7. קמעא קמעא אורות התחיה יב דומני.
- 218 8. ספר בת עין - פרשת מקץ

כתבות

- 219 1. הרב פילבר: הרצי"ה התנגד לשטיבלך ולהתבדלות.
- 219 2. "הרצי"ה זצ"ל אמר בזעזוע ובתוקף 'אנחנו לא כת' "
- 220 3. קטע מתוך נאום פתיחת שנת המשפט - שרת המשפטים איילת שקד
- 220 4. הרב חיים דרוקמן: "השרה שקד נגעה בשורש קיומנו"

מפתחים עין לאומית

קטעי לימוד

1. ספר חסילת ישרים - פרק יט

וְאֶמְנָם עוֹד עָקָר שְׁנֵי יֵשׁ בְּכֻנַּת הַחֲסִידוֹת, וְהוּא, טוֹבֵת הַדּוֹר. שֶׁהִנֵּה רָאוּי לְכָל חֲסִיד שֶׁיִּתְּכֶנּוּ בְּמַעֲשָׁיו לְטוֹבֵת דּוֹרוֹ כְּלוּ, לְזִכּוֹת אוֹתָם וְלִהְיוֹת עֲלֵיהֶם. וְהוּא עֲנִין הַתְּתוֹב (ישעיה ג), "אֲמָרוּ צְדִיק כִּי טוֹב כִּי פָרִי מַעַלְלֵיהֶם יֵאָכְלוּ", שֶׁכָּל הַדּוֹר אוֹכֵל מִפְּרוֹתָיו. וְכֵן אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (בבא בתרא טו), "הַיֵּשׁ בָּהּ עֵץ" (במדבר יג) - "אִם יֵשׁ מִי שֶׁמִּגֵּן עַל דּוֹרוֹ כְּעֵץ". וְתִרְאֶה שֶׁזֶּהוּ רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם שֶׁיִּהְיוּ חֲסִידֵי יִשְׂרָאֵל מְזֻכָּרִים וּמְכֻפָּרִים עַל כָּל שְׂאֵר הַמַּדְרָגוֹת שֶׁבָּהֶם, וְהוּא מֵה שֶׁאֲמָרוּ ז"ל בְּלוֹלָב וּמִיָּנִי (ויקרא רבה), "יֵבֹאוּ אֵלָה וַיִּכְפְּרוּ עַל אֵלָה", שֶׁאֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲפֵץ בְּאֶבֶן הַרְשָׁעִים, אֵלָּא מְצוּה מְטֻלָּה עַל הַחֲסִידִים לְהִשְׁתַּדֵּל לְזוֹתָם לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם. וְזֶה צְרִיךְ שֶׁיַּעֲשֶׂה בְּכֻנַּת עֲבוֹדָתוֹ וְגַם בְּתַפְלָתוֹ בְּפֶעֶל, דְּהֵינּוּ, שֶׁיִּתְּפִלֵּל עַל דּוֹרוֹ לְכַפֵּר עַל מִי שֶׁצָּרִיךְ כְּפָרָה וְלִהְיוֹת בְּתִשְׁבָּה מִי שֶׁצָּרִיךְ לָהּ וּלְלַמֵּד סִגְנוּרְיָא עַל הַדּוֹר כְּלוּ. וְכָךְ אֲמָרוּ ז"ל עַל פֶּסוּק (דניאל י), "וְאֵנִי בָאתִי בְּדִבְרֶיךָ" - שֶׁלֹּא חָזַר גְּבִירָאֵל וְנִכְנַס לְפָנִים מִן הַפְּרָגוֹד אֵלָּא כְּשֶׁלָּמַד סִגְנוּרְיָא עַל יִשְׂרָאֵל. וְגִדְעוֹן נֶאֱמָר לוֹ (שופטים ו), "לֵךְ בְּכֹחֲךָ זֶה", לְפִי שֶׁלָּמַד סִגְנוּרְיָא עַל עַמּוֹ (ילקוט). כִּי אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב אֵלָּא לְמִי שֶׁאוֹהֵב אֶת יִשְׂרָאֵל, וְכָל מֵה שֶׁאֲדָם מְגִדִּיל אֲהֻבָּתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, גַּם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגִדִּיל עֲלָיו, וְאֵלָּה הֵם הַרוֹעִים הָאֲמִתִּיִּים שֶׁל יִשְׂרָאֵל שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חֲפֵץ בָּהֶם הַרְבֵּה, שֶׁמוֹסְרִים עֲצָמָם עַל צֹאנוֹ וְדוֹרְשִׁים וּמִשְׁתַּדְּלִים עַל שְׁלוֹמָם וְטוֹבָתָם בְּכָל הַדְּרָכִים. וְעוֹמְדִים תָּמִיד בְּפֶרֶץ לְהִתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם לְבִטֵּל הַגְּזֵרוֹת הַקְּשׁוֹת, וְלִפְתּוֹחַ עֲלֵיהֶם שְׁעֵי הַבְּרָכָה. הֲאֵל לָמָּה זֶה דּוֹמֶה? לֵאמֹר שֶׁאֵינוּ אוֹהֵב שׁוֹם אֲדָם יוֹתֵר מִמִּי שֶׁהוּא רוֹאֶה שֶׁאוֹהֵב אֶת בְּנֵי אֲהֻבָּה נֶאֱמָנָה, וְהוּא דָּכָר שֶׁהִטְבַּע יַעֲרִיד עֲלָיו. וְהוּא עֲנִין כֶּהֱן גָּדוֹל שֶׁאֲמָרוּ עֲלָיו (מכות יא), "שֶׁהִיָּה לָהֶם לְבָקֶשׁ רַחֲמִים עַל דּוֹרָם וְלֹא בְקָשׁוֹ", וְכֵן אֲמָרוּ (שם), "הֵהוּא גְּבָרָא דְאֵלְכִיָּה אֲרִיָּא בְּרוּחִי תִלְתָּא פְּרָסִי דְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, וְלֹא אֲשַׁתְּעִי אֲלֵיהֶם בְּהִדָּה תִלְתָּא יוֹמִי". הֲרִי לָךְ הַחוֹבָה הַמְטֻלָּה עַל הַחֲסִידִים לְבָקֶשׁ וְלִהְיוֹת מְגִדִּיל עַל בְּנֵי דּוֹרָם:

2. שמות רבה (וילנא) פרשת שמות פרשה ב

ו [ג, ה - ג] ויאמר משה אסורה נא ואראה, רבי יוחנן אמר ה' פסיעות פסע משה באותה שעה שנאמר אסורה נא ואראה, ר"ש בן לקיש אמר הפך פניו והביט שנאמר וירא ה' כי סר

לראות, כיון שהביט בו הקדוש ברוך הוא אמר נאה זה לרעות את ישראל,

א"ר יצחק מהו כי סר לראות אמר הקדוש ברוך הוא סר וזעף הוא זה לראות בצערן של ישראל במצרים לפיכך ראוי הוא להיות רועה עליהן מיד ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה.

3. אורות ישראל פרק ג'

ה. הצמאון להבלע כולו ברוח ישראל צריך הוא להתגבר. לחשוב ישראליות, להרגיש ישראליות, זאת היא מגמה עמוקה גבוהה ורחבה, מלאה טל חיים של קודש, מובדלת מרגש דוגמאה אצל אומות העולם, שרפוד בהרבה שנאת הבריות ורשעה בלא אידיאל קדש פנימי, הצמאון לרוח האומה צמאון הוא לד', לאור תורה, ליזשר, לחכמה, וכל טוב ונעלה.

ו. אדם מישראל שהוא רוצה לזכות לאור חיים באמת, צריך הוא שישכח להיות שותל עצמו בכנסת ישראל בכל לבו בכל חושיו וכחותיו הגשמיים והרוחניים, שישים את מגמת חייו לקנות לו לפי היכולת שבידו את המדות הישראליות ואת הידיעות המיוחדות לישראל, שראש לכולן היא התורה בכל רחבה בכל סעיפיה, ועמה כל מה שמיוחס לחכמת ישראל, ומתוך עלייתה של כנסת ישראל יבא לעליה כללית של מקור החיים האנושיים והעולמיים.

ג. הדבקות בצדיקים, כדי שיתערב כח המציאות שבנשמתם עם הנשמה הבלתי נשלמת, היא דבר נכבד מאד במהלך התפתחות הנפשות. אבל צריך שמירה גדולה, שאם יטעה בצדיק אחד, וידבק בו דבקות פנימית הויתית, וידבק ג"כ בחסרונותיו, הם יפעלו לפעמים על הדבק במדה גרועה הרבה ממה שהם פועלים על האיש המקורי. אשריהם ישראל שהם דבקים בנשמת האומה, שהיא טוב מוחלט, לשאוב על ידה אור ד' הטוב.

4. ספר בעל שם טוב על התורה - פרשת וישלח

ג. ויירא יעקב מאוד וייצר לו וגו', שמעתי מפי אאמו"ר בשם הבעל שם טוב הקדוש ביאור פסוק (תהלים כ"ג) אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי וכו', כי לפעמים האדם אינו יודע טובתו, כי מי זה האיש אשר יחכם להבין אופני טובתו, והגם שהטובה רודפת אחריו בחמלת ה' עליו שרוצה להופיעו אור ישע והצלחה, הוא פונה עורף ולא פנים, ובורח ממה שהיה טובתו באמת, כי אין אתו ידיעה כלל שאם יעשה זה ירוויח ויצליח, על כן ביקש דוד ברוח קדשו עבור כלל ישראל, אך טוב וחסד, שאתה רוצה לעשות עמי (א) ואין בי דעת לקבלם ולהביאם אלי, ואולי הנני עוד בורח מפניהם, על כן אני מבקש מאתך שהם ירדפו אחרי, בלי אוכל לברוח מפניהם עד שאקבלם ואביא ברכה לתוך ביתי, וזהו ירדפוני" שהם ירדפו אחרי עד שישיוגני, עד כאן שמעתי ושפתיים ישק:

(לקוטי תורה מהר"י פ' תבא)

5. ספר נועם אלימלך - פרשת הדברים

עוד בפסוק הנ"ל אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל כו' יש לבאר שנרמז בכאן עצה לעם ה' איך יתנהגו לבא אל אמינות עבודת השם ברוך הוא כי הטעם למה שאנו אומרים קודם כל עבודתנו ותפילתנו לשם יחוד כו' בשם כל ישראל # והכוונה היות שאין צדיק בארץ כו' ואם כן האיך יכול לעשות איזה דבר קדושה באברינו כיון שנעשה בהם איזה עבירה חלילה ונפגם אותו האבר ואיך יכול להשרות עליו קדושת העובדא ההיא אך שהתיקון לזה הוא במה שכולל עצמו עם כללות ישראל כי יש עולם הנקרא כל ישראל והעולם ההוא שלם בלי שום פגם כי הכללות ישראל הם הצדיקים כמ"ש ועמך כולם צדיקים ואם כן אף שהפרטים חוטאים לפעמים אבל הכללות הם תמיד קיימים בקדושתם ואין שטן ואין פגע רע בהם חלילה ותמיד צורתם חקוקה למעלה והוא הנקרא בספרי קודש אדם קדמון ושם אין שליטה לחטא כלל והאדם מקשר עצמו שם בהתכללות ההיא ואז אותו האבר נקשר בכללות ונתקן בקדושה עליונה ואז יכול לעשות המצוה או העובדא ההוא וזה עצה אחת. ועוד יש עצה היות ששורש כל החטאים הם באים מכח עץ הדעת שנתקללה האדמה בל"ט קללות ומהם באה הזוהמא לאדם אבל כשאדם שומר שבת כהלכתו בל"ט מלאכות מתקן הל"ט קללות ואז יפרדו ממנו כל הקליפות # וזהו הטעם כל השומר שבת כהלכתו כו' אפילו עבד כו' מוחלין לו # וזהו שרמז להם משה רבינו עליו השלום באומרו עצות הללו לעם הקודש באמרותיו הטהורים אלה הדברים נרמז שמירת שבת בל"ט מלאכות כדרך שאמרו בגמרא אלה הדברים מכאן לל"ט מלאכות דברים הדברים ואלה הם ל"ט יעוין במסכת שבת ועצה השנית הוא תיבת כל ישראל ליחד ולקשר עצמו בכללות ישראל וזהו אלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל פירוש אל העצת כל ישראל שאנו עושין כנ"ל נתן לנו עוד עצה באלה הדברים דהיינו שמירת שבת ודוק:

6. ספר נתיבות עולם א - נתיב העבודה - פרק ז

וכן מה שאנו אומרים שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, היינו שכל אחד מישראל מקבל מלכותו יתברך עליו באמצעות כלל ישראל אשר הכלל מלכותו יתברך עליו, ויש לומר שמע ישראל ה' אלהינו וגו' כאלו הוא מדבר אל הכלל, ודברים אלו עמוקים מאד:

דרך ההליכה

קטעי לימוד

ג. רד"ק לישעיהו פרק נ"ב

(יב) כי לא בחפזון - כלומר ביד רמה תצאו אל תפחדו מאדם ולא תהיו צריכים לכלי זיין, ויונתן תרגם נטלי מאני דבית מקדשא, ולא ידעתי דעתו כי אין בזה הגלות כלי בית המקדש כמו שהיו בגלות בבל שנשאו אותם בצאתם מהגלות:

כי הולך לפניכם - לפיכך תצאו בנחת כי לא תיראו מאדם אבל ממצרים יצאו בחפזון לפי שהמצריים היו ממהרים אותה לצאת מפני מכותם אבל משיצאו מן העיר הלכו בנחת ביד רמה:

ד. מלבי"ם על ישעיה פרק נב פסוק יב - חלק באור הענין

(יב) כי לא בחפזון - הנחפז נחפז אל הדבר, והנס נס מן הדבר, והנה יציאת מצרים היציאה עצמה היתה בחפזון, כמ"ש כי בחפזון יצאת מצרים, כי נחפזו אל הטובות הגדולות מהתגלות השכינה בעמוד אש וענן ויתר הישועות שלא השיגו עד בואם אל הר ה' חורבה. והליכתם בדרך אח"כ, היה במנוסה, כי אח"כ רדפו מצרים אחריהם, אבל לעתיד לא יהיה כן, ומפרש כי לא בחפזון תצאו כי הולך לפניכם ה' - ואל מי תחפזו, הלא לא תצטרכו ללכת אחריו עד הר האלהים כי ילך לפניכם, וכן לא תלכו - בדרך במנוסה - מפני האויב שאחריכם, כי מאספכם יהיה אלהי ישראל - הוא ילך אחריכם כמאסף ההולך אחר המחנות ומלפני מי תנוסו:

ה. מדרש רבה שמות פרשה יט פסקה ו

(ו) כל בן נכר לא יאכל בו לקיים מה שנאמר (תהלים קמז) מגיד דבריו ליעקב חקיו ומשפטיו לישראל אמר להם הקב"ה אומה אחרת אל יתערבו בו ואל ידעו מסתוריו אלא אתם לעצמכם בעוה"ז כשאכלו ישראל את הפסח במצרים אכלו אותו בחפזון שנאמר וככה תאכלו אותו על שם כי בחפזון יצאת מארץ מצרים אבל לע"ל (ישעיה נב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו למה"ד לסוחר שנכנס לשרות בפונדק עמד שם כל היום בלילה עמד ונטל כל אשר לו ויצא לדרך עמדה הפונדקית בבקר והתחילה צווחת ראו הפרגמטוטוס עמד בלילה ונטל כל אשר לי ויצא לו שמע אותו הפרגמטוטוס ואמר מי גרם לי לשמוע כך אלא מפני שיצאתי בלילה לפיכך נשבע אני שלא אצא בלילה עוד כך התקינו ישראל עצמן בלילה לצאת בהשכמה עמדו המצרים אחר שהלכו להם ואמרו נרדוף אחריהם מפני שנטלו כל אשר לנו שנא' (שמות יד) וירדפו מצרים אחריהם א"ל הקב"ה מי גרם לכם כל אלו חפזון שיצאתם בו מיכן ואילך כי לא בחפזון תצאו לשעבר אני ובית דיני מהלך לפניהם שנאמר (שם יג) וה' הולך לפניהם יומם אבל לע"ל אני לבדי שנאמר (ישעיה נב) כי הולך לפניכם ה' ומאספכם אלהי ישראל:

ו. פסיקתא רבתי פרשה טו

אל תאכלו ממנו נא לא (תבעירם) [תבעוניה] מהבהבה ובשל מבושל במים כי אם צלי אש וגו' היא ודוכסיה ואפרוכסיה ואיסטרטיליה הונך ועזבונך וגו' (יחזקאל כ"ז) א"ר בר'

1. ספר ישעיה פרק נב

(יב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כי הולך לפניכם יהוה ומאספכם אלהי ישראל:

א. רש"י ישעיה פרק נב פסוק יב

(יב) כי הולך לפניכם - שני דברים שבסוף המקרא הזה מיישבין שני דברים שבראשו. כי לא בחפזון תצאו - מה טעם, כי הולך לפניכם ה' לנחותכם הדרך ומי ששלוחו מקדים לפניו לנחותו הדרך אין יציאתו בחפזון. ובמנוסה לא תלכו - לפי שמאספכם אלהי ישראל הולך מאחריכם לשמור אתכם מכל רודף כמו ונסע דגל מחנה דן מאסף לכל המחנות ההולך אחרי המחנה קרוי מאסף לפי שהוא ממתין את הנחלשים ואת הנכשלים וכן הוא אומר ביהושע והמאסף הולך אחרי הארון:

ב. ספר קול אליהו על ישעיה פרק נב פסוק יב

(סי' נב) כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כי הולך לפניכם ה' ומאספכם אלקי ישראל. (שם נב. יב) יש לפרש כי הנה ההולך במהירות יהיה מרוצתו לאחד מב' סבות אם שהוא בורח מן הרעה שאחריו או שהוא נמהר ונחפז למקום חפצו מה שהוא לפניו, והנה על הבורח להמלט מרעה יפול מאמר מנוס, והנהדר להשיג דבר טוב שלפניו יפול בו מאמר חפזון, והנה הב' בחינות האלו היו ביוצאי מצרים שהיו ממהרים וחרדים לנוס ולהתרחק מפחד המצריים הרודפים אחריהם, וגם היו נחפזים להתקרבות השכינה לבוא ולהשיג מבטחם הנכבד שהבטיחם השי"ת תעבדון את האלקים וגו', אכן על גאולת העתיד יעד אותנו הנביא ע"ה שלא יהיה דבר המפחיד שיצטרכו הגאולים לנוס, וכן לא יצטרכו להיות נחפזים לבוא אל השגת הטוב המקוה, וזהו שדיבר על שניהם ואמר כי לא בחפזון תצאו ר"ל למהר לבוא אל מקום השכינה, ובמנוסה לא תלכו לברוח מן הרעה שאחריכם, ומבאר הטעם על ראשון ראשון ועל אחרון אחרון, כי הולך לפניכם ה' ר"ל בסמוך קרוב אליכם, וזהו הטעם של כי לא בחפזון תצאו, כי תיכף תשיגו הטוב, ומאספכם אלקי ישראל ר"ל הוא יתברך ילך מאחריכם לשמור אתכם מכל רודף (ההולך אחר המחנה נקרא מאסף) וזהו טעם על ובמנוסה לא תלכו כי לא יגורו משום דבר. (באר אברהם על תהלים מבנו ז"ל. אוהל יעקב פ' יתרו מפיו הקדוש):

יצחק אפילו אותם שהם מקהלי ובאו ונדבקו בקהלך אף הם יפלו ביום מפלתך וככה תאכלו אותו מתניכם חגורים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אותו בחפזון פסח הוא לה' אמר רבי שמואל בר נחמן לפי שבעולם הזה אכלתם אותו בחפזון אבל לעתיד לבא מה כתיב כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כי הולך לפניכם ה' ומאסיפכם אליה ישראל (ישעיה נ"ב י"ב):

ט. ספר עקידת יצחק - שער כח

מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה ואמר לציון מלך אלהיך וגו'. כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו כי הולך לפניכם ה' ומאסיפכם אליה ישראל. וסמך ליה הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד. והנה כל הנביאים האלו וזולתם מאשר לא זכרנו, כלם פה אחד יעידון על הכרח שתי אלו הישועות, ושגאולת הגופים תחוייב להיות ראשונם, אמנם סוף כל ההצלחות היא אותה שחתמו בה בכל מאמריהם אשר כוונו אליה בזה שאמרו עליו ונשא משה:

י. ספר אמרי אמת - פרשת משפטים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניכם ובמדרש מה כתיב למעלה מן הענין ולא תעלה במעלות על מזבחי וכו' וכי ערותן של כהנים היתה מגולה וכו' כך הזהיר הקב"ה את הדיינין שלא יפסיעו פסיעות גסות בדין, האדם נברא עם ערוה, עם פסולת, ובאופן זה שלא יפסיע פסיעה גסה יגיע לתיקון, אז"ל אמר על מה שאיתא שהקב"ה משפיל גאים ומגביה שפלים כי כך ברא הקב"ה את העולם שכל אחד יש בו משהו חסרון ואין גאות שלא יהיה בה שפלות ואפילו בעליונים כתיב עולים ויורדים וזהו שאיתא במדרש על אדם הראשון ויוסף שלפי שנתגאו השפילן הקב"ה ורק בקב"ה כתיב אשירה לה' כי גאה גאה היינו שכולו גאות בלי שפלות, זהו לא תעלה במעלות וגו' אשר לא תגלה ערותך עליו, וזהו שמצא חן בעיני הקב"ה מה שאמרו ישראל אל משה קרב אתה ושמע כי יראו שלא יפלו, במתן תורה היו ישראל גבוהים מאד וכתיב אני אמרתי אלקים אתם, ההוה אמינא של הקב"ה היא גם כן אמת ואף שאחר כך נפלו ישראל הרי איתא שבפרשת שקלים זוקף משה רבינו ראשן של ישראל, יש מי שנפשו חשקה בתורה ועליו נאמר אשר לו יעדה בוא"ו בבחינת בעלה דמטרוניתא, ויש נפש שעליה נאמר אשר לא יעדה באל"ף ואע"פ כן גם לאותו שגב ונמכר ואמר אהבתי את אדוני את אשתי וגו' נתנה התורה עצה, כתיב וחמשים עלו בני ישראל, חמשים זה יובל, משה רבינו זוקף ראשן של ישראל על ידי השקלים שהם כופר נפש ופדיון נפש, איתא בספרים על הזמר הלוחך תהא בנחת וכו' והשינה משובחת שיש זמנים שנופלים ועל ידי שההליכה והעליה היו בנחת יודעים ומכנינים בטוב לימי השפלות והירידה וזהו והשינה משובחת ועל ידי זה יכולים לחזור, כתיב וכי ימכור איש את בתו לאמה ואיתא במדרש שזה קאי על התורה וכתיב לא תצא כצאת העבדים ואיתא בזה"ק שמצרים היתה היציאה בחפזון ולעתיד כתיב כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו, הגאולה העתידה מתנהלת לאטה ולכן זה נמשך כל כך הרבה זמן וזהו פוסעים בו פסיעה קטנה:

ז. ספר אמונות ודעות - מאמר שביעי - אות ו

ושמא יאמר הרי הגאולה הראשונה כלומר ישועת מצרים לא מצאנו מת שחיה? אנו אומרים נכון, מפני שהבורא לא הבטיח להם עם הגאולה תחית המתים, ואלו הבטיח להם היה עושה, אבל אמר ואחרי כן יצאו ברכוש גדול בלבד, אבל בגאולה הזו האחרונה כבר הבטיח דבר זה ובודאי ימלאהו. ואומר עוד, מה היא נקודת החכמה כפי השגת דעתנו בכך שבגאולה הראשונה לא הבטיח כדבר הזה והבטיח בזו האחרונה? מפני שהשעבוד הראשון היה קל מזה, והיתה תקופתו יותר קצרה מזה, ולא נתפזרה בו האומה כמו שנתקרעה בזה, אלא היו כולם במקום אחד, ולפיכך היה מספיק להם היעוד המועט והוחילו לו. אבל שעבודינו זה מחמת קשיו ואורך תקופתו ופזורינו בו, ידע בוראינו יתהדר ויתרומם שאנו לא נעמוד בו כי אם על ידי ההבטחות הגדולות והבטחות הרבות, ולפיכך עשה את הגאולה השנייה עולה על הראשונה בכמה דברים, וזה אחד מהם כלומר תחית המתים. ואוסיף לדבר עוד על דבר זה ואומר, כי הראשון היה בחפזון ומהירות, והאחרון אינו כן, אלא אמר בו כי לא בחפזון תצאו. ועוד כי הראשון היתה בו הנבואה באה אלינו על ידי הנביאים, ובזה יתנבא כל אחד ממנו, עד שלא יהא זקוק שום אחד ממנו לחברו בעניני הדת, כמו שאמר ולא ילמדו עוד איש את דעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את ה' כי כולם ידעו אותי למגדולם ועד קטנם. ועוד שהגאולה הראשונה היה אחריה שעבוד, והאחרונה לא יהיה אחריה שעבוד, כאמרו זורים לא יעברו בה עוד, וכל הדומה לזה מן ההוספות:

ח. מהר"ל, נצח ישראל, פרק מז:

ומפני ההבדל הזה שיש בין גאולה ראשונה ובין גאולה אחרונה, נאמר בגאולה ראשונה "ואכלתם אותו בחיפזון" (שמות יב, יא) "כי בחיפזון יצאת ממצרים" (דברים טז, ג), ובגאולה אחרונה כתיב "כי לא בחיפזון תצאו משם וגו'", ולמה החילוף הזה. ובמכילתא "כי לא בחיפזון תצאו", לפי שנאמר בגאולת מצרים 'ואכלתם אותו בחיפזון', זה חיפזון מצרים. רבי יהושע בן קרחה אומר, זה חיפזון ישראל. אבא חנן אומר, זה חיפזון שכניה, אע"פ שאין ראייה לדבר, זכר לדבר, שנאמר (שיר השירים ב, ח) 'קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים'. יכול אף לעתיד לבוא כן יהיה בחיפזון, תלמוד לומר 'כי לא בחיפזון תצאו', עד כאן. וביאור ענין זה, כי מפני שהגאולה הראשונה לא הייתה גאולה נצחית, שהרי לא היו נגאלים רק לשעה, וכך היה ענין הגאולה גם כן, דומה לאור הברק שנראה ברקיע לשעה ומיד עובר, ולא הייתה הגאולה הראשונה דבר תמידי קיים. ולפיכך היה יציאתם בחיפזון גם כן, כי כל דבר שאינו קיים תמידי הוא עובר במהירות לשעה.

(ה) הנה ימים באים נאם יהוה והקמתי לדוד צמח צדיק ומלך מלך והשכיל ועשה משפט וצדקה בארץ:

א. רד"ק על ירמיה פרק כג פסוק ה

(ה) הנה ימים באים, צמח צדיק - זהו המשיח וקראו צמח שיהיה צאתו בעולם כצאת צמח השדה שהיא רבבה כן בהיות צדיק יהיו עמו צדיקים רוב העולם כמו שאמר יפרח בימיו צדיק ואמר והוכיח עמים רבים:

ב. מלבי"ם על ירמיה פרק כג פסוק ה - חלק באור הענין

(ה) הנה ימים באים - יען אמר שני יעודים שנתקיימו בבית שני, שהוא חזרת העם וחזרת הרועים (נגד הרועים) אומר כי עוד יבוא עת שיתקיימו יעודים האלה בתכלית האושר וההצלחה, כי ימים באים ואז לא יקרא בשם רועה רק והקימותי לדוד צמח צדיק - שיצמח חוטר משרשו כמ"ש ויצא חוטר מגזע ישי, וז"ש צמח - ויהיה ע"פ צדקתו כמ"ש והיה צדק אזור מתניו, וז"ש צדיק, ומלך מלך - לא יהיה רועה רק מלך גדול, והשכיל - כמ"ש הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד, ועשה משפט וצדקה בכל הארץ - כמ"ש לא ישא גוי אל גוי חרב:

שמעתי מפי מו"ז ז"ל על שקורין לליל פסח סדר עפ"י מ"ש המהר"ל ז"ל שיש סדר מיוחד על הנסים והנפלאות שאינם במקרה ודפח"ח. ואפשר לבאר עוד עפ"י מה דכתיב כי לא בחפזון תצאו כו'. כי ביצ"מ היה הגאולה במהירות שלא היינו ראויים. ועתה צריכים אנו לברר ע"י סיפורי יצ"מ בכל שנה ובכל יום הטעמים של יצ"מ כמ"ש רש"י ז"ל בעבור זה הוציאנו כדי לקיים מצותיו וכפי מה שמקיימין ומשבחין ומהללין לפניו נמצא נעשה מסודר ומיושב טעמי הגאולה וכשיהי' מתיישב הכל יהי' הגאולה העתידה כי הבורא ית' גאלנו שהי' גלוי וידוע לפניו ית' שע"ז נזכה אחר כך לעבוד אותו באמת. כמ"ש הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים. וזה יתקיים בשלימות לעתיד לבוא וע"ז נתקן כל השאלות והתשובה עבדים היינו. וזה רמז הד' בנים כי בוודאי כפי הספיקות שיש בלבות בני"י באופנים שונים. כך יש גלות מצרים. ובכל שנה מתעורר הגאולה ומתבררין אלה הספיקות עד שיהי' הכל מסודר ומיושב ויתקיים כי לא בחפזון תצאו כו'. ועל ד' מיני הספיקות הי' ד' גליות. ולכן יש ד' לשונות של גאולה כמ"ש במ"א מזה. וע"ז הרמז ועבדום כו' ד' מאות שנה. כי יש מיני חשבונות יחידיות עשיריות מאות אלפים ואז חוזר אל האחדות. אבל עד המאות יש ספיקות שצריכין לבררם:

יב. הרב חרל"פ, ממעיני הישועה, פרק ו

בגאולה העתידה ייגאלו הנפש והגוף גם יחד, הן בדרך נס והן בדרך טבע, הן לאט לאט והן בחיפזון, הנפש בנס ובחיפזון והגוף בטבע ולאט לאט. ולפי שבמצרים היה בעיקר שחרור הנפש, לכן הייתה הגאולה בחיפזון, "כי בחיפזון יצאת מארץ מצרים", ומצד הגוף נשאר עם ישראל בצביונו הגלותי, לפחד מכל דבר ולחשוק ולחזור אל הגלות, "נתנה ראש ונשובה מצרימה". לא כן הגאולה העתידה, הגאולה האחרונה שאין אחריה גלות, שאז ייגאל גם הגוף, ולפיכך היא מתנהלת לאט לאט, "קמעא קמעא", "כי לא בחיפזון תלכו ובמנוסה לא תלכון כי הולך לפניכם ה' ומאספכם אלוהי ישראל". אמנם כל זה הוא רק בגאולת הגוף, אבל גאולת הנפש תהיה גם לעתיד בחיפזון, "ופתאום יבוא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים ומלאך הברית אשר אתם חפצים" (מלאכי ג, א).

3. ספר ירמיה פרק לג

(טו) בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא אֶצְמִית לְדָוִד צֶמַח צְדָקָה וְעֹשֶׂה מִשְׁפָּט וְצְדָקָה בָּאָרֶץ:

א. רד"ק על ירמיה פרק לג פסוק טו

(טו) צמח צדקה - זהו מלך המשיח:

וזהו אשר יקרא לה ה' צדקנו - הקב"ה יקרא לירושל' ה' צדקנו כלומר שיושב' יאמרו ה' צדקנו וי"ת ודין שמא דיהון קרן לה יתעבדון לגא זכון מן קדם ה' בגוה ולמעלה אמר על מלך המשיח וזה שמו אשר יקראו ה' צדקנו ושניהם עולים לענין אחד ושם פירשנוהו וא"א ז"ל פירש וזה אשר יקרא לה הקב"ה שהוא ה' צדקנו:

ב. רד"ק על ישעיה פרק ד פסוק ב

(ב) ביום ההוא - כבר פירשנו למעלה כי ביום ההוא ביום התשועה בבא הגואל, ופירוש צמח ה' משיח בן דוד, כמו שנאמר והקימותי לדוד צמח צדיק:

ג. רד"ק על ישעיה פרק כז פסוק ו

(ו) הבאים - כלומר הימים הבאים והוא זמן הישועה כמו הנה ימים באים נאם ה' והקמותי לדוד צמח צדיק וגו', ואז בימים ההם ישרש יעקב, ופירוש ישרש יתן שרש כמו שאמר ויך שרשיו כלבנון כי עתה בגלות הוא כמי שאין לו שרש אבל בימים ההם ישרש מלמטה ויצוץ פרח מלמעלה:

ומלאו פני תבל תנובה - כלומר כתנובה כמו שאמר ויצילו מעיר כעשב הארץ, ותנובה חסר כ"ף הדמיון כמו לב שמח ייטיב גהה שפירושו כגהה:

4. הראי"ה קוק, אגרות הראיה, חלק ג, עמוד כ:

לא חלישות כוח הוא זה מה שישועתם של ישראל היא קמעא קמעא, כי אם גבורת גבורות, כבדיות עליונה המקפת כול וממלאה את הכול.

5. אורות התחיה ד', ה' וט"ו

"הסבלנות, הנדרשת מאד לקבוץ אורגני אנושי, מדת החסד והענוה, הממתקת את כל הדינים ובונה את העולם בשכלולו, צריכה היא לטיפוחה למדת החסידות הגדולה, היוצאת מתוך בינה אלהית עליונה ותכופה. דוקא ע"י מה שימצאו בקרב האומה חסידי עליון, חסידים עליונים מאד, שהבינה האלהית והחיים האלהיים ממלאים את כל הויתם, בטוחה היא אז האומה בכחה הרוחני האצור ביחידה אלה, ועל סמך זה יכולה היא לשים עין פקוחה ולב נכון לכל צרכיה המעשיים, בלי כל חרדה פנימית, שמא יתיבש לשדה ויחרב מעין רוחניותה, הנותן לה את כח נשמתה והמהווה את אידיאליה, שעושים אותה לעם ולחטיבה מיוחדת.

ביחוד באומתנו, אשר הרוחניות העליונה של האידיאלוגיה שהיא הרבה הרבה למעלה מכל עולם ההווה הוא בסיס נשמתה, יש אשר מכל תנועה של חופש חמרי ושל התמכרות לעבודה בענינים חמריים מעשיים וחברתיים, נכנס בה מיד רטט פנימי שמא הטרדה המעשית תמעט את מעינה, שמא "כל מה שיוסיף הישוב תקון, יוסיף השכל חורבן", ומתוך כך היא עושה את פעולותיה הכלליות המעשיות במחצית אנרגיה, והרי הרוחניות מתטרפת מפני הסבוך החמרי והחמריות מתחלשת מפני העירוב הרוחני הנדחק אל תוכה.

ע"כ היא צריכה להעמיד חסידים גדולים, המיוחדים בגדלות הדעה, המבצרים את המעמד הרוחני של כללות האומה בקרבם פנימה.

הם, העליונים הללו, יודעים, שאוצר רוח האומה הוא בקרבם, על כן אינם חרדים כלל על מעוט המבוע הרוחני של כללות האומה מפני הטרדה של העבודות המעשיות.

הרוחניות החיובית כבר היא מתפלשת באומה מאיליה, ע"פ סגולתה הפנימית, ע"י הארת אלה היחידים, שהם שלוחי צבור, ונושאים הם בלבבם את אוצר הרוחניות המחיה של כל העם.

הם מכירים כי סגולתם העליונה היא האוצר הקבוצי של כללות האומה, והאומה מכרת בהם את המקום המכובד לנכסיה היותר יקרים, ועל כן היא מכבדתם ומתיראה מהם יראת הרוממות.

ברית אלהים בארץ היא גלויה דוקא ע"י עבדי אלהים העליונים, והגבורה החמרית הולכת ועושה את דרכה ואת סדרה, בטוחה היא שלא תחלל את מעין קדשה, כי ישנם עמה שומרי חומתה העליונה.

אז הסבלנות מתפתחת והחיים המעשיים פורחים. וגם הדבורים האחדים היוצאים לפעמים מפיות של קדושים, נותנים מזון בשפע רב יותר מהמון דרשות וספרים ארוכים בינונים. זהו המצב המאושר שעמנו צריך לשאוף אליו ולדאוג להקימו בתנועת תחיתו על אדמתו.

7. קמעא קמעא אורות התחיה יב דומני.

"כשכח ישראל גדול ונשמתו מאירה בקרבו בהופעה וענפיו המעשיים מתוקנים, בסדור מלא, בקדושה ביחוד ובברכה, במקדש וממשלה, בנבואה וחכמה, אז ההתרחבות לצד החול, לענוגי החושים הרוחניים והגשמיים, להצצה חדירית ופנימית לתוך חייהם של המון עמים ולאומים שונים, למפעליהם וספריותיהם, התגברות עז החיים הטבעיים, כל אלה טובים הם ומסוגלים להרחיב את אור הטוב, והתחום ארוך הוא: "במיל כמחנה ישראל כולו, הכופל באמת את כל העולם באיכותו, "יצב גבולות עמים למספר בני ישראל".

משחשך האור, משגלתה שכינה, משנעתקו רגלי האומה מבית חייה, החל הצמצום להיות נתבע. כל עז חילוני עלול להיות לרועץ, כל יופי טבעי וחשקו עלול להאפיל את אור הקדש ותם הטהרה והצניעות, כל מחשבה שלא נתגדלה כולה במחנה ישראל יכולה להרס את סדר האמונה והחיים הישראליים, כל שמינות קטנה מביאה לידי בעיטה.

מכאן באו העוצב והסגוף, הקדרות והפחדנות, וביותר ממה שפעלו אלה על החיים הגשמיים פעלו על החיים הרוחניים, על רוחב המחשבה, על תעופת ההרגשה,

עד אשר יקיץ הקץ, שקול קורא בכח: הרחיבי מקום אהלך, ויריעות משכנותיך יטו, אל תחשכי, האריכי מיתריך ויתדותיך חזקי, כי ימין ושמאל תפרוצי וזרעך גוים יירש, וערים נשמות יושיבו".

והתחום של אלפים אמה הקצר הולך הוא ומתרחב, כמדת ישועתן של ישראל, שהולכת ואורה קמעא קמעא..."

א. אם הבנים שמחה, עמוד צח-קא:

המדרש מדבר על הגאולה שתהיה בדרך הטבע, אז צריך שתהיה קמעא קמעא כדי שלא תזיק להם, דומיא דהארת השמש עלי ארץ דבר בהדרגת הטבע. אבל כשתהיה על פי נס, תהיה בפעם אחת שלא בהדרגת הטבע, ויען שהצרות באו על ידי עוונותיהן, שאלמלי היו בבחינת "זכו" שעושים רצונו של מקום, לא היו בצרות גדולות והיו יכולין לסבול האור הגדול של הגאולה, והייתה יכולה להיות בבת אחת, אבל בעת שיהיו בבחינת "לא זכו" אזי מוכרחים להיות חבלי משיח וצרות גדולות... אזי אינם יכולים לסבול אור גדול הבא בבת אחת, על כן מוכרחת לבוא הישועה והגאולה קמעא קמעא, בבחינת הטבע שבא קמעא קמעא, וזה אמת וברור ...

הרי דביארו לנו חכמינו האמתיים במקומות הנ"ל, שלא כמו שרבים מבני עמנו מדמים ועולה על לבם שהמשיח יבוא לישראל פתאום כנהר שוטף מאפלה לאור גדול בפעם אחת, כי אם עלייתם תהיה מעט מעט, ממדרגה למדרגה אשר למעלה הימנה, ואחר שיתרגלו לאותה מדרגה יעלו למדרגה שלמעלה ממנה, עד שיעלו ויבואו למדרגה היותר גבוהה על ידי שכבר הורגלו במדרגות העולות סולם בית אל מעט מעט. כי העלייה כמו רגע מקצה האחרון אל קצה העליון, מלבד שהיא רחוקה מהמציאות, אף גם זאת הן עם בני ישראל לא יוכלו לסבול רוב טובה, כמו שלא יוכל הנרפא ממחלתו הקשה והמסוכנת לקבל תכף ריבוי המאכלים ותענוגות בני אדם לרוב חולשתו. וכמו למאן דגני בבית אפל, אם פתאום

הכהונה, האמצעות בין האדם לאלהים ע"י הבחירים היותר עליונים שבאדם, איננה אמצעות כ"א תכיפה הגונה, כשהאדם הפרטי מתקרב לאלהים איננו מתקרב ע"י כחותיו הפחותים, ע"י נטיותיו השפלות, כ"א ע"י העליונות שבקרבו, והצד העליון שבו ממשיך את הכל לצד החיים הבהירים האלהיים.

כן גם הארגון הלאומי, וגם האנושי, איננו ראוי ואיננו יכול להתקרב אל האלהים בקטנו, בכחותיו הדלים, בהרגשותיו המהוממות ומטורפות בין גלי חיי החושים הטורפים אותו.

אור האלהים של הקטנים מתקטן, וע"י השפעתו החוזרת מתקטן העולם כולו ומתדלדל.

לכן מאציל האדם חלק עליון מקרבו, מקרב קבוציו, לשם התקרבותו כולו לאלהים. הכהן החסיד העליון, המלא חסד ודעה עליונה, הוא יודע את האלהים באמת, ועל סמך דעתו והרגשתו העליונה נסמך הוא העם כולו, בעתים שזרם החיים השלם מאחד את העם עם העליונים שבבניו. הוא נסמך אז בחלים ומאזין את שיחם, באמונה ברורה המתבררת לו בכח כללי, בהרגשה בהירה ובהכרה כוללת המתנשאת לפעמים עד כדי פתוח של חכמה, ספרות ושירה, הוא מתייחס אל גדוליו ומתגאה בגדלם, מתברך בברכתם ומתקדש בקדושתם, ומתמלא חיל לעבודתו החמרית, החברתית והמדינית, ומלא עוז ואומץ הולך הוא את דרכו, יודע הוא ברור שאלהי אמן עמו.

הנטיה ליסוד הכהונה היא נטיה קבועה באדם, נובעת היא ממעמקי הרגשתו הפנימית. רק ע"י פתוח ארוך תגלה לפנינו בכל אורה, ואנחנו, כדרכנו שלא להתירא מדרך ארוכה, הננו הולכים וסוללים לאטנו את הדרך הזה אשר החלונו מימות עולם שלנו לסלול אותו.

אין אנו עוזבים את זכר הכהונה, אין אנו חדלים מלצפות לשלמותה, אע"פ שסבלנו הרבה ממנה קודם שבאה לידי ברורה הגמור, אבל ידענו שגם את הטוב קבלנו ממנה ועוד נקבל. לעשות את האומה כולה כהנת, בלא הדרגה, כולה חכמה, נזירה ויודעת אלהים, בפרטיה על דעת עצמם, זה אי אפשר כעת לפי עולם המבונה באותן התכונות שאנו מוצאים בהן את עולמנו, ע"כ לרוח אלהים הכללי אשר על כללות האומה עלינו לשאף עתה, וזה יתגלה באבריה היותר מעולים, כמו שההרגשות היותר אציליות שבאדם מתגלות הן ע"י האברים היותר עליונים שבאורגני היחידים. הכו אומץ לדעה העליונה, לחסידות האלהית הרדיקלית הרוממה ותנו כזה יד לסבלנות ולענוה, לגבורה ולעבודה מעשית חברתית מדינית חפשית, שתתהלך ברחבה בישראל ותתבלט יפה בכל צביוני חייה בארץ ישראל, ההולכת ופורחת ומצפה לתחיה מעשית ולישועה מורגשת קרובה.

6. אורות התחיה סעיף ד'.

"דרכנו בחיים הלאומיים וצדודם כלפי היחש האנושי הכללי ארוכה היא מאד. ארוכים הם חיינו וארוכים הם, ע"כ, דרכנו. גדולים אנחנו וגדולות הנה משוגותינו ובשביל כך גדולות הן צרותינו, וגדולים גם תנחומותינו..."

8. ספר בת עין - פרשת מקץ

הנה אמרו ז"ל (בר"ר כד ז) כלל גדול בתורה מצות עשה ואהבת לרעך כמוך (ויקרא יט יח), ומצות עשה זו הוא צורך התפלה, שצריך האדם לקבל על עצמו מצות עשה זו קודם התפלה (פ"ח ש' עולם העשיה פ"א):

ולהבין זה, כי עיקר השראת השכינה הוא את דכא ושפל רוח, היינו כשאדם מבין בעצמו איך שהוא בעצמו רחוק מה' ומשוקע בגשמיות, ואין לו שום פנים להתפלל לה' מגודל פחיתות ערכו, ואינו יכול להתפלל כי אם בבחינת בתוך עמי אנכי יושבת (מל"ב ד יג), היינו שיכלול עצמו בתוך כלל ישראל ויאהוב את כל אחד ואחד מישראל. והעצה לזה שיאהוב כל אחד ואחד מישראל, הוא על ידי שידין את כל האדם לכף זכות, ועי"ז יוכל לבא לבחינת נשי"קין, בחינת שר המשקים, לשון הש"קה, בחינת התחברות לכל ישראל. אבל כשהוא דן את כל אדם לכף חובה, ממילא הוא בבחינת א"ף ורוגז על כל אחד ואחד מישראל, בחינת שר האופ"ים, לשון א"ף, בחינת פירוד:

ובבחינה זו נכשל יוסף הצדיק, שהיה דן את אחיו לכף חובה, והיה פירוד בינו ובין אחיו, והיה לו הסבה עי"ז, ולכן היה משתדל לתקן בחינה זו ולהתדבק בבחינת שר המשקים"ים, בחינת התחברות, בחינת שר המשקים הנ"ל, ולכלול את עצמו בבחינת י"ב שבטי יה, והיה צריך לתקן זה בכל י"ג שנה שהיה בבית האסורים, עד שנתחבר בי"ג מדות הרחמים, וכמו שאמרו כל בני יעקב ביחד שמע ישראל וגו' אח"ד (ת"י בראשית מט ג, דברים ו ד), שנתחברו בבחינת אח"ד, י"ג מדות הרחמים:

ירווהו אור גדול, לא יכול ליהנות מזיו אורו, וכמו שאמרו זה המשל בירושלמי ובזהר הנ"ל. כמו כן הוא אצל גאולתן של ישראל, שתבוא אלינו רק במדרגה ולא בבת אחת...

ונראה לי דמשום זה כינו בנביאים את משיח צדקנו בשם "צמח", כדכתיב (זכריה ג, ח) "הגני מביא את עבדי צמח", "איש צמח שמו ומתחתיו יצמח" (זכריה ו, יב), "והקימותי לדוד צמח צדיק" (ירמיה כג, ה). וכן אנו אומרים בתפילתנו "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח". והוא על דרך שכתב הגאון בספר "עזרת כהנים" במידות פרק ג, בשם השלטי גיבורים, דעל כן נקרא זרובבל "צמח" "כי מעלתו תהיה כמו צמח האדמה שגודל מעט מעט כן מעלתו תעלה מעט מעט עד שתגדל מאוד", עד כאן לשונו. ועל כן משיח נקרא גם כן "צמח", שכן תעלה מעלתו ומעלת ישראל מעט מעט עד שתגדל מאוד, כמו צמח האדמה. ממילא מוכח מכל זה, דישועתנו שלעתיד תצמח בדרך הטבע, רצוני לומר בנס המלוכש בטבע, ועל כן יצטרך לזה עת השתלשלות הטבע, שבא במעט מעט ולא בבת אחת.

ב. לנתיבות ישראל - הרצי"ה

אותה הדרך ההדרגה קימעה-קימעה, שהיא קובעת את מהלך גאולתם של ישראל לכל צדדיה המעשיים והרוחניים, הלא היא כוללת בתוכה גם את כל ההפסקים והעיכובים, גם את כל הנסיגות והכשלונות, גם את כל העיכובים והסיבוכים, אשר לכל פרשת המהלך הזה, אשר לכל שלשלת חלקי ההדרגה הזאת...

בינתיים בסתרי המדרגות של המהלך הזה, עד שלא נגמרה כל מידתה של החירות יש עדיין מקום למשהוים של עבדות, עד שלא נתגלתה התשובה השלמה, יש עדיין מקום לסירכות חטאים. עד שלא נתבררה כל פעולת הטיהור העליון והחדרת ההתחדשות הפנימית יש עדיין מקום לצחצוחי טומאת הגלות ולאבקות חלודתה. עד להופעת כל האורה יש עדיין מקום לערבובי צללים וערפלים, - וכל אלו כאילו מסבכים ומבלבלים את כל עיקרו של המהלך הגדול הזה, והרי הם מחייבים ומזרזים, בכל תוקף ואומץ, את התאזרות התעצומות של שותפותנו למעשה-אלהינו במפעל ראשית אחריתנו המבורכה והשגיאיה מאד.

1. הרב פילנר: הרצי"ה התנגד לשטיבלך ולהתבדלות.

בערב פסח שנת תשנ"א (לפני מאה עשרים וארבע שנים) נולד במזל טוב מורנו ורבנו הרב צבי יהודה, כמי שיצק מים על ידיו קרוב לשלושים שנה (תרתי משמע גם בהיותו לוי שנטל ידיו לברכת כהנים) הנני מרגיש חובה, ככל שדמותו המקורית הולכת ומטשטשת... להעלות קיום לדמותו. כהכרת הטוב על כל הטוב שקבלנו ממנו בשנים אלו.

בתקופה הראשונה של התחדשות הישיבה (משנת תש"י ואילך) היו אלו השנים היפות של הרצי"ה, בהן היה מחובר לכלל הציבור הישראלי, באותם הימים הוא שימש כתובת לא לנושא מסוים, ולא לאוכלוסיה בעלת גוון לאומי מצומצם, אלא הכיל את כולם: מימין ומשמאל, דתיים ושאינם דתיים, הקיבוץ הדתי ובחורים משייבת חברון, אקדמיים ומנהיגי ציבור, ילידי הארץ ואנשי חוץ לארץ, שהיו משחרים לפתחו ופעמים שהיה בא אליהם, בתקופה ההיא גם הישיבה התנהלה בפתחות, כדבר המובן מאליו היה ללכת לשמוע שיעורי תורה גם בישיבות חרדיות או אצל תלמידי חכמים מהחוגים הללו, ויחד עם זאת נסעו תלמידי הישיבה לשבתות לישובי עולים שבפרוודור ירושלים, להשפיע תורה על העולים החדשים, או נסיעה לימים נוראים לקיים תפילות בקיבוצים חילוניים או קיום סמינריונים לקבוצות נוער מחוץ לארץ שבאו לשנת הכשרה בישראל, וכהנה וכהנה פעולות של זיכוי הרבים.

באותה התקופה היה זה "רצי"ה חברותי" המשתתף בכל שמחה של תלמידיו, באירוסין, בחתונה, בברית או בר מצוה, בנסיעה להכתרה לרב של אחד מתלמידיו, או לחנוכת בית כנסת בשוב חדש, ולא רק בירושלים אלא בכל מקום בארץ ישראל. היה זה רצי"ה מלא שמחת חיים כשהוא מקדם בבת שחוק את מי שנפגש עמו, אין פלא שהתלמידים שגדלו בסביבתו באותם הימים סיגלו לעצמם את התכונות הללו בהתנהלותם והנהגתם, להיות אנשים ידידותיים אוהבים ואהובים לבריות, ללא התנשאות וללא פסילת הזולת. תלמידים שרבנו טיפחם וגידלם למעלה מעשר שנים, לאחר שהתגדלו בתורה עזבו את הישיבה ויצאו לבנות את התורה בארץ ישראל, למלא תפקידים תורניים במרחביה של הארץ כך פעלה הישיבה בשנותיה הראשונות, ואילו בשנותיה המאוחרות יותר, גם בגלל גילו המופלג של רבנו ואם בגלל מגבלות גופניות, נאלץ הרצי"ה להיות ספון בביתו רוב שעות היום. והתנהלות הזו השפיעה גם על התנהלות החבורה המאוחרת של התלמידים גם בהתייחסות לכלל הציבור הארצישראלי, יותר סגירות מאשר פתיחות, מה שהביא להקמת "ישיבות הקו", השוני הזה התבטא גם בהתנהלות התלמידים עם הרצי"ה: בעוד החבורה הראשונה כשגילתה את הרצי"ה לא ניכסה אותו לעצמם אלא ביקשה להנפיק אותו לכלל הציבור, לחבר את רבנו לכמה שיותר קהלים. משא"כ ה"חבורה המאוחרת" היא דמתה לילד שמצא "צעצוע" ורוצה שיהיה רק שלו, ובלי להרגיש התחילו להרחיק ציבורים שונים מן הישיבה, ובמשך הזמן הישיבה נכנסה לסימטא מנותקת מקהלים רבים.

עוד תכונה מוצאים אנו בתלמידיו הראשונים של הרצי"ה, אעפ"י שהיו מאוד קרובים אליו, ובמשך למעלה מעשר שנים לא משה ידם מתוך ידו, שתו בצמא את דבריו והפנימו לעצמם את הנהגותיו, אף אחד מהם לא העלה בדעתו לומר שהוא ממשיכו היחיד של הרצי"ה

או האחד המוסמך להנחיל את מורשתו, התלמידים הראשונים נשאו בצנעה ובענווה את המטען שקבלו מרבה, וללא צלצול בפעמונים וללא "חסידיים" המפארים ומהללים את עברם, הם מנחילים את המשנה שקבלו ב"מרכז הרב" לשומעי לקחם, לבני ישיבות ולבעלי- בתים, בעל-פה ובכתב, כמשאלתו של הראי"ה **שלא לעשות קוקיז'ם**, וכדעתו הנחרצת של הרצי"ה שלא להקים שטיבלך, ושלא להפוך את אורותיו של הראי"ה לכיתתיות מתבדלת, אלא לעשותה שייכת לכלל ישראל.

הרצי"ה היה בעיקר מחנך, הוא נמנע מלפסוק הלכות, וכשהייתה עומדת שאלה הלכתית על פרק, אם הייתה זו שאלה מקומית היה שולח אותנו לרבה של ירושלים הרצ"פ פראנק ואם הייתה זו שאלה ארצית (כמו גילוח ביום העצמאות) שלח אותנו לשאול את הרב הראשי הרב הרצוג. גם הדרכתו החינוכית הייתה ברמה אישית, המחשבה שכל התלמידים ילכו בדרך אחת הייתה פסולה בעיניו, דרישותיו וציפיותיו היו שונות מכל תלמיד ותלמיד, וכך קרה הרבה פעמים ששמענו ממנו מסרים כפולים, ולפעמים אפילו באותו ענין, כשהיה אומר לאחד כך ולשני אחרת, ויש לכך דוגמאות.

מסירותו לתלמידיו לא ידעה גבול, לא יום ולא לילה, הוא קרא לתלמידיו "חברים מקשיבים", בימים שההסעה לשמחות הייתה במשאת היה מצטרף למשאת שהסיעה את בחורי הישיבה והקפיד לשבת במשאת עצמה עם כל התלמידים ולא בתא הנהג. גם בגילו המופלג היה משתתף בריקודי המצווה לשמח את החתן ונשאר בסעודה עד הסוף. לא הסתפק במתן עצות בלבד, אלא היה דואג אישית לסייע בפתרון הבעיה באופן מעשי, גם אם יש צורך בפנייה לגורמים בעלי יכולת. כשאחד מתלמידיו שהיה שקדן וסבל ממיגרנה וכאבי ראש מרוב שקידתו בלימוד, היה בא לבית המדרש לוקח אותו מהלימוד ויצא עמו לטייל מעט ברחובות ירושלים וכיוצא בזה מקרים רבים.

הוא ראה בלימוד תורה שבעל פה, בלימוד סוגיא בגמרא או דבר אגדה, לא לימוד עיוני בלבד אלא מפגש עם דבר ה' שנמשך בתשבוע"פ. הלימוד עצמו הוא שמשלים יותר ויותר את האישיות המוסרית והרוחנית של הלומד, לא בשביל להיות רב אלא להיות יהודי בריא, ולכן לא היו בישיבה לימודים ושיעורים לקראת תכלית איזו שהיא, לא לרבנות ולא לדיינות ולא להוראה למוסדות חינוך. כשתלמיד חדש ביקש להתקבל לישיבה לא הקפיד לכמה זמן הוא בא ללמוד, אלא עמד על כך שבזמן שהוא שווה בישיבה יהיה כולו קודש ללימוד התורה. פעם כשראה אותי לומד טור חושן משפט שאל אותי על כך ואמרתי לו שבאורות התשובה (פ"ג ה) כתוב שלימוד חושן משפט מכשיר את הלומד לתשובה במצוות שבין אדם לחבירו. והוא בקשני שלא ללמוד במגמה כזו, מפני שרצה שנלמד את התורה לשמה וסוף הכבוד לבא. לשאלה שנשאל מה אתם עושים בישיבה ענה:

"מרבנים אהבה, מרבנים אמונה, מרבנים בטחון, מרבנים הבנה הדדית, מרבנים קבלת עול מלכות ד' אלקי ישראל, מרבנים ללמוד וללמד ערכי תורה ומצוות, מרבנים התנחלויות והתאחזויות במלוא רוחב ארצנו, - זה מה שאנחנו עושים ועל ידי זה קרובה ובטוחה הופעת ברכת ד' עלינו במלוא תקומת עמו ונחלתו."

2. "הרצי"ה זצ"ל אמר בזעזוע ובתוקף 'אנחנו לא כת' "

3. קטע מתוך נאום פתיחת שנת המשפט

- שרת המשפטים איילת שקד

בישראל של 2017, מדינה שמשטרה החוקתית הוא מארג שתי וערב של זכויות פרט, ללא כל התייחסות בחוקי היסוד שלה להיותה מדינת הלאום של העם היהודי - הפכה הציונות לשטח המת של המשפט. שאלות הנוגעות לה כלל אינן רלוונטיות. אתגרים לאומיים הם נקודה משפטית עיוורת, שעל פי התפיסה המקובלת היום, לא אמורים לבוא בחשבון, ובוודאי שלא להכריע כשמולן עומדות שאלות הנוגעות לפרט.

שאלת הדמוגרפיה ושמירת הרוב היהודי הן דוגמאות קלאסיות. הפסיקה הישראלית כלל אינה רואה אותן כערכים האמורים להישקל. לא רק בכל הנוגע לעתירה המפורסמת כנגד חוק איחוד משפחות בה פתחתי, שהיא למעשה שם מכובס לניסיון לייצר זכות שיבה זוחלת לתוככי מדינת ישראל מכוח הפסיקה.

שאלת הרוב היהודי אינה רלוונטית בשום מקרה!

היא לא רלוונטית כאשר אנחנו מדברים על המסתננים מאפריקה שהשתכנו בדרום תל אביב והקימו בה עיר בתוך עיר, תוך דחיקת תושבי השכונות, ותגובת מערכת המשפט בישראל היא פסילה (ופסילה חוזרת) של החוק המבקש להתמודד עם התופעה.

יכול להיות שלו הרעיון היה מונח באופן אמיתי על השולחן, הפסיקה מאתמול נראית אחרת.

היא גם לא רלוונטית כאשר משימה ארוכת שנים כמו ייחוד הגליל, שליוותה אותנו מאז ראשית הציונות, ננטשת בפסק דין קעדן, שרבים ידעו לזהות אותו עם פרסומו כ"פוסט-ציוני", וייזכרו בעניין זה דבריו של השופט לנדוי, והכל בשם הגנה על מערכת של זכויות פרט.

**

מערכת זכויות הפרט בישראל היא עניין שהוא כמעט מקודש בעיניי, אבל לא כשהיא מנותקת מכל הקשר.

לא כשהיא מנתקת את עצמה מהייחודיות הישראלית, מהמשימות הלאומיות שלנו, מהזהות שלנו, מההיסטוריה שלנו, מהאתגרים הציוניים שלנו.

הציונות אינה צריכה להמשיך, ואני אומרת כאן - גם לא תמשיך, לכוף את ראשה בפני מערכת זכויות פרט המפורשת באופן אוניברסלי ובדרך המנתקת אותה מדברי ימי הכנסת ומהיסטוריית החקיקה שכולנו מכירים.

**

מאז מהפכת הזכויות, הפסקנו לראות את עצמנו כקהילה, כגוף שאומנם מורכב מפרטים שונים, אך יש לו תפיסת עולם לאומית ושאיפות משותפות המאחדות אותו.

כמעט ואיבדנו את היכולת לומר - "אנחנו".

מאז המהפכה החוקתית והפרשנות המרדדת שניתנה במסגרתה להיותה של ישראל מדינה יהודית, פרשנות שהפכה את הייחוד הלאומי שלנו לסמל חלול וכלי ריק - התעצבנו כמערכת של מליוני יחידים.

לכל היחידים האלה יש שמות פרטיים, אבל אין להם שמות משפחה.

הם גדלו כאן כמו אדם וחווה. יחידים בעולמם. ללא שורשים, ללא קהילה, ללא עם, ללא היסטוריה וללא זהות. פרחי נופר, צפים על מים ללא שורשים.

וזהו בדיוק החלום שחשין מבקש מאיתנו להתעורר ממנו.

חלום בו מערכת המשפט בישראל, המבקשת לקבל על עצמה תפיסת עולם אוטופית ואוניברסלית, מקדשת את זכויות הפרט באופן קיצוני כל כך, ומפסיקה באותה השעה לקחת חלק במלחמה על עצם קיומה של המדינה ועל יכולתו של העם היהודי לנהל חיי קהילה ומדינה.

4. הרב חיים דרוקמן: "השרה שקד נגעה בשורש קיומנו" ראינו עם הרב דרוקמן כתגובה לנאומה של שקד.

